

TESZTEK • PIAC • PC-SULI • ÚJDONSÁGOK

Computer

97. október

PANORÁMA

Összeállítás: adatbiztonság

Órzo-védő szolgálat

Teszt: 15"-os monitorok

Jövőkép

Adattömörítő programok

Csomagolóművészek

Internet homebanking

Házi bankház

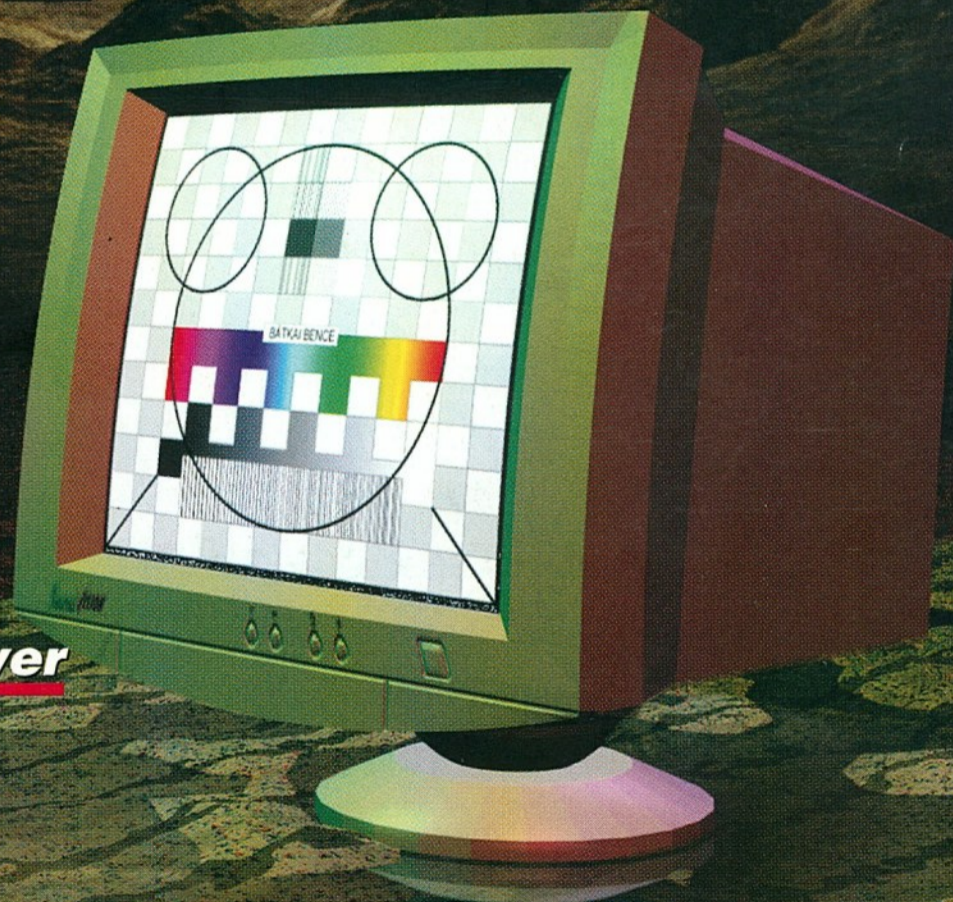
BackOffice Small Business Server

Nagy üzlet kicsiknek

CP
FORRÁS

CP-suli, tippek, trükkök,
Internet, CP-piac

124 SZÍNES OLDAL,
COMPFAIR
MELLÉKLETTEL

LG Electronics Studioworks monitorok

3 év garanciával

Szemünk fénye felbecsülhetetlen és pótolhatatlan érték.

Az emberi szem több ezer színt tud megkülönböztetni és a legkisebb részleteket is észleli a tökéletes kép kialakításához - ezen szempontok figyelembe vételével tervezte az LG Electronics a Studiowork monitorjait.

A legújabb technológiával készült, sík felületű, csillogásmentes, anti-sztatikus, Plug and Play és OSD funkciókkal rendelkező

LG Studioworks képernyők 14 és 20 inch közötti méretben kaphatók akár otthoni, akár multimédiás vagy DTP használatra.

17" DIAMONDTRON Monitor

Tisztább színek, Élesebb kép

LG Studioworks
COLOR MONITORS
WE PUT PEOPLE FIRST

Modell	Képernyőméret	Pitch	Max. felbontás
1468	14" (13" viewable)	0,28 mm	1024x768/60 Hz
44i	14" (13" viewable)	0,28 mm	1024x768/60 Hz
44m	14" (13" viewable)	0,28 mm	1024x768/60 Hz
56i	15" (14" viewable)	0,28 mm	1280x1024/60 Hz
56m	15" (14" viewable)	0,28 mm	1024x768/75 Hz
76i	17" (16" viewable)	0,28 mm	1280x1024/60 Hz
78i	17" (15,7" viewable)	0,26 mm	1600x1280/66 Hz
78d	17" DIAMONDTRON	0,25 mm	1600x1280/66 Hz
20i	20"	0,28 mm	1600x1280/60 Hz

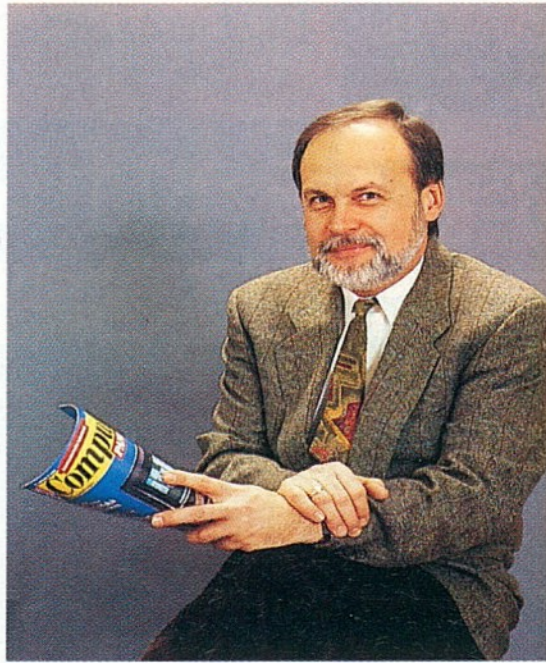

LG Electronics Magyar Kft.
1051 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 12.
Tel.: 138-24-31, fax: 118-44-17, <http://www.lgemk.com>

Forgalmazók:
Albacomp, 8000 Székesfehérvár, Hosszúsétátér 4-6. Tel.: (22) 315-414
CHS Hungary, 1067 Budapest, Podmaniczky u. 43. Tel.: (1) 302-4222
HRP Hungary, 1113 Budapest, Gogol u. 13. Tel.: (1) 252-6300

Computer Panoráma

I smerősömnek mindig tele a mail-boxa. Meg már a hócipője is. Naponta többtucatnyi levelet kap, amelyeknek nemhogy a megválaszolása, de az elolvasása is órákat rabol el az életéből. Pedig már csak a foglalkozása miatt is a legkorszerűbb programokkal igyekszik felülemelkedni a betűtengeren. Mindhiába, mivel a levelezőrendszerek korántsem csupán a valóban hasznos közlendők továbbítását egyszerűsítik. Végeláthatatlan sorban ömlenek az üres tájékoztatók, semmitmondó

feljegyzések, mert a hálózat az írásbeliség legmegátalkodottabb ellenségéből is dühödt grafománt farag.

Másvalaki karikás szemekkel jár s kel, éjjelente ugyanis alvás helyett az IRC-n lóg. A csevejszatsornákon persze felettebb magvas gondolatok hömpölyögnek partatlan, megtudható például, hogy a beszélgetőpartnert Sallynek hívják, jól van, és vörös a haja. Sydneyben most éppen esik az eső, a listákon jön fel a Prodigy, s amúgy minden very funny.

Mondják, az Internet megszabadít a lét földrajzi béklyóitól, az emberi csoportok többé nem a születési hely esetlegessége, hanem érdeklődés, gondolati rokonság szerint szerveződnek. Szép idea, csak hát egyelőre inkább az a helyzet, hogy az IRC-n áramló „gondolatokért” nem lenne

Fehér zaj

értelme felállni a székből, levánszorogni a kapuig, hogy szót váltsunk a szomszédal, az egész legfeljebb néhány gombnyomást ér meg a számítógép billentyűin...

Miként a mobiltelefon is mindig kéznél van. Elő is kapjuk unos-untalan, s korántsem csupán üzleti ügyeink intézésére, hanem mondjuk azért, hogy elúzzuk a forgalmi dugóba szorult percek unalmát.

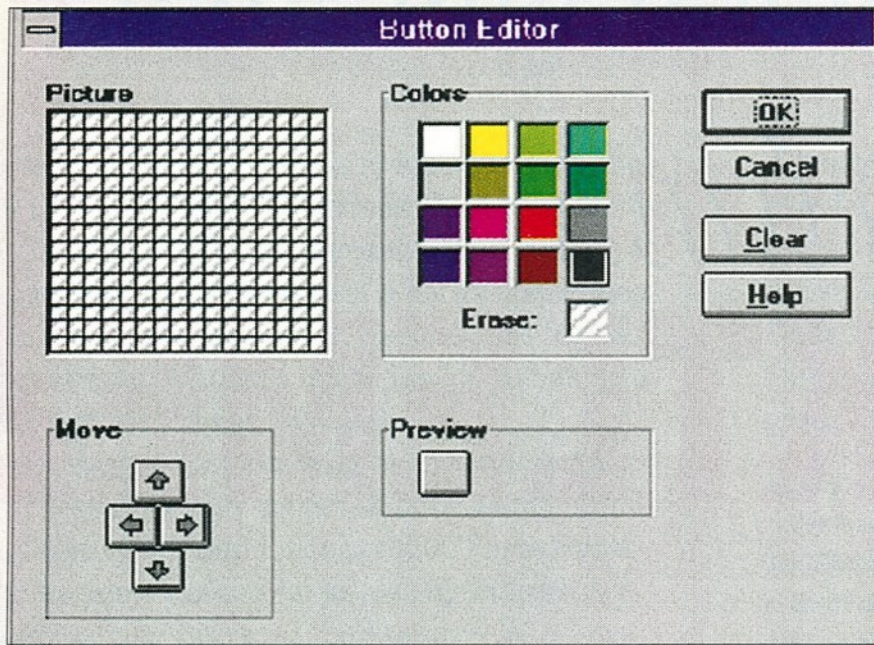
Állítólag az Egyesült Államokban egyre komolyabb gondot okoz, hogy az előfizetés-serkentő akciókban fillérekért jutnak olyanok is mobilhoz, akik voltaképpen nem engedhetnék meg maguknak a kommunikáció e nem éppen olcsó válfaját. Aztán megszalad velük a szekér, és kifizethetetlen adósságokba locsogják magukat.

A világhálón gombamód szaporodnak, javarészt presztízsből, a Web-helyek. Óvatos becslések szerint is legalább nyolcvan százalékban hasznavehetetlen adattömeggel vannak teletömve, aminek legfeljebb a memóriagyártók örvendezhetnek, a gigantikus adattengeren egyre nehezebben navigáló szörfözők aligha.

Azaz gátlástalanul raboljuk egymás idejét, mert az elektronika fejlődése hallatlanul megkönnyítette az információ áramlását. Ideje lenne viszont újragondolni, hogy mit is értünk információ alatt.

*G. Kocsis Kristóf
főszerkesztő*

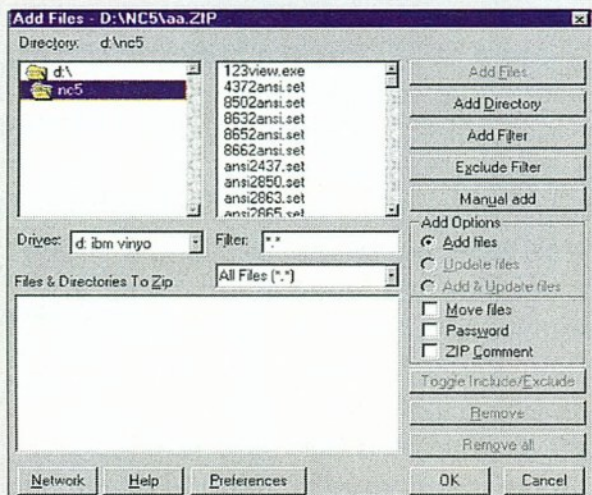

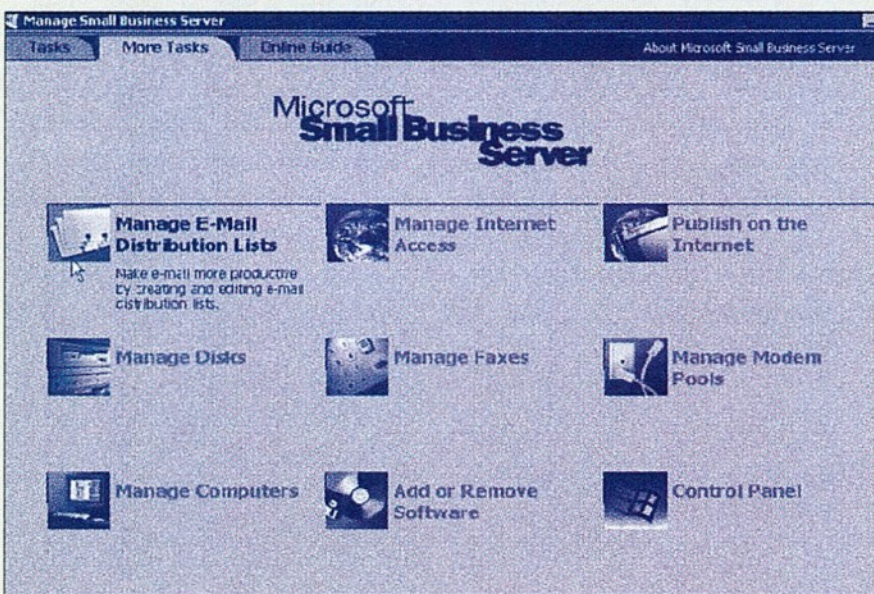
Amikor valaki már nemcsak a saját szórakoztatására ír programokat, hanem szélesebb felhasználói körnek készíti azokat, akkor felmerül a kérdés, vajon milyen formában lehet tesztelni a szoftvert, hogyan lehet a legjobban kiszolgálni a felhasználókat? Írásunk erre a kérdésre segít választ adni.

36 Adattömörítő szoftverek

Adattömörítő szoftverekre szükség volt, van és lesz a jövőben is. Hogy önálló termékként mi lesz majd eladható, arról legfeljebb csak elképzeléseink lehetnek, mivel e termékcsoporthoz jövőképeink a kialakításába gazdasági megfontolások, számítások is beleszólnak.

40 BackOffice Small Business Server

A Microsoft legújabb alkalmazáscsomagja az 5–25 számítógépet használó informatikai környezetek számára készült. A Windows NT szerveren futó programegyüttesben elektronikus levelezés, hálózattamondzsment, relációs adatbázis-kezelő és Internet-hozzáférés is található. Tesztelők a jelenleg elérhető béta-változatról mondja el véleményét.

HÍREK, ÚJDONSÁGOK

Microsoft Magyarország – Huszonöt százalékos forgalomművekedés	6
OKI-szimpózium – Születésnap ajándék	6
Norton Utilities 2.0 – Szervizcsomag	8
Scala – Hangadók	8
Hewlett-Packard – Fotostúdió	9
DVD technológia – Házi mozi testre szabva	10
Secotel – A dán kapcsolat	10

INTERJÚ

IBM – Az igazi megoldásszállító	12
---------------------------------	----

MELLÉKLET

Adatbiztonság	15
---------------	----

HARDVERTESZT

15"-os monitorok – Növőfélben	29
-------------------------------	----

ELMÉLET

Adattömörítő szoftverek – Dicső múlt, szolid jelen és?	36
--	----

SZOFTVER

BackOffice Small Business Server – Nagy üzlet a kisvállalatoknak	40
Office 97 (3.) – Minden szinten szinte minden	43

BANKVILÁG

Internet Homebanking – Böngészd a bankot!	68
IBM Net.Commerce – Elektronikus áruház	72

HÁLÓZAT

Microsoft Proxy szerver (2.) – Gyakorlat teszi...	78
---	----

PROGRAMOZÁS

WordBasic – Öntelepítő programok	85
----------------------------------	----

ALKALMAZÁS

Doki for Windows – Kutyatár	92
-----------------------------	----

ÁLLANDÓ ROVATOK

Hóközben	1
Tartalom	3
Impresszum	72
CD-melléklet	4
Előzetes	96
E számunk hirdetői	96

CP FORRÁS

Internet	47
CP-piac	57
CP-suli	60

Computer Panoráma KOMPAKTLEMEZ

Minden hónapban

Iskolakezdés után egy hónappal ismét csak érdekes és hasznos programokkal töltöttük meg CD-mellékletünket.

Akad néhány újítás is, amelyekről érdemes szót ejteni. Októbertől kezdve az eddigi CPCD.EXE fájl mellett a CPCD95.EXE is megtalálható a Windows 95 rendszerhez. Ha tehát valakinél eddig nem indult volna el a 16 bites változat, az mostantól elfelejtetheti ezt a gondot.

De mivel az ördög nem alszik, mindkét verzió telepítőkészletét bemásoltuk a CD CPSETUP\WIN31 és CPSETUP\WIN32 könyvtáraiba. Értelemszerűen, Windows 3.1x alá az előbbi, Windows 95 alá pedig az utóbbi könyvtárban található SETUP.EXE program elindításával telepíthetjük a megfelelő állományokat. Azt javasoljuk, hogy a telepítés előtt nézzék át az idevonatkozó általános szabályokat!

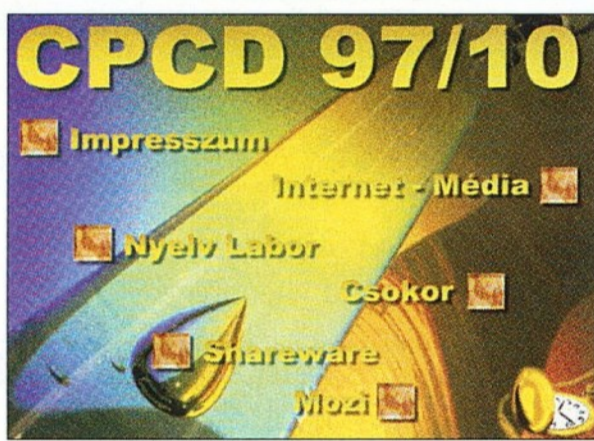
És most lássuk, mit kínál e havi mellékletünk!

Computer Panoráma nyelviskola

Folytatódik a nyelviskola a 13. és a 14. leckével. Ismét továbbfejleszhető az előző hónapban elsajátított nyelvtudás. A mellékelt .PDF állományban a program teljes leírása megtalálható.

Mozi

Új rovatunkban – amelynek előfutára az előző hónapi Jurassic Park összeállításunk

Figyelem!

Mivel a telepítő a telepítés során állományokat cserél le a WINDOWS és a WINDOWS\SYSTEM (vagy a rendszer telepítése során megadott nevű) könyvtárakban, a Computer Panoráma semmiképpen nem vállal felelősséget olyan kárért (ideértve, de nem kizárva az üzleti haszon elmaradása, az üzleti tevékenység félbeszakadása, üzleti információk elvesztése kár eseteit vagy egyéb anyagi veszteségekből fakadó károkat), amely ezen termék használatából vagy nem használhatóságából ered.

volt – most az Ötödik elem című alkotással ismerkedhetnek meg olvasóink. A több mint hétperces videó nemcsak a szóban forgó mű, hanem a filmfesztivál hangulatával is megajándékozta nézőit, akik a rendezővel, illetve a színészekkel készült interjúkat is láthatnak. S aki még ennél is többet akar tudni a filmről, egy böngésző segítségével további érdekességekről olvashat HTML formátumú összeállításunkban a CD MOZI\HTML könyvtárban.

Programcsokor

A Microsoft Image Composer 1.5 komplett képfeldolgozó szoftver, elsősorban Internetre fejlesztőknek.

Scene képek a szépérezéssel megáldottaknak.

Minden, amit a Nokia-termékekről és a cégről tudni érdemes. Interaktív bemutató négy nyelven.

A CD Panoráma legfrissebb számának interaktív ajánlója is megtalálható rovatunkban.

Az újság adatbiztonsági mellékletében is olvasható Ernst & Young-felmérés teljes változatát közzétesszük Microsoft Excel formátumban.

HP eszközekezőket felvonultató sorozatunk újabb részéhez értünk. További frissítések, javítások.

A CD-melléklet tartalomjegyzéke

ACROINST – Acrobat Reader-telepítő

ANGOL – A nyelvstúdió könyvtára, telepítője

CSOKOR – Demók, korlátozott verziók, olvasói programok

ENG01_03 és ENG01_04

A nyelvstúdió könyvtárai

INTERNET – Internetes programok, html oldalak

PCT01_03 és PCT01_04

A nyelvstúdió könyvtárai

PROGRAM – A keretprogram könyvtára

SHARE – Shareware-válogatás

VFW – Video for Windows 1.1 Runtime az AVI filmek lejátszásához

A floppymelléklet tartalomjegyzéke

MegaMotion – mmotion.zip

Graffix 5.6 – grafx560.zip

The OBSESSiON XM optimizer 1.1 – shnkxm11.zip

Advanced System Mole v930 – asmdemo.zip

COM2EXE & EXE2COM converter – c2e_e2c.zip

Coig Change Directory 0.75 – accd075a.zip

CD-R.ecover 1.0 – cdrecv10.zip

EXE to CAB converter 3.1 – execab31.zip

HackStop 1.17B8 – hack-stop.rar

LWED – lwed229a.zip

Orchard House 2.1 – oh21.zip

DateTime – rndatetime.zip

Onoff – rnonoff.zip

Sentry 5.8 – sentry58.zip

TDEL 2.63 – tdel263.zip

VIEW 13.2 – view132.zip

Szép az, ami a könyvelőjének is tetszik

A könyvelők általában nem sok érdeklődést mutatnak a design iránt. Viszont – akárcsak Ön – meglehetősen figyelemmel kísérik a költségeket. Ez az, amiért a DesignJet 400-as sorozatot még a könyvelők is meggyőzőnek találják. Igen, ők is méltányolni fogják, ha Ön a Hewlett-Packard új DesignJet 400-as sorozatának bármely tagját választja.

Kivételes nyomtatási minőség akár vonalas ábra, akár 3D-s grafika vagy renderelt ábra esetén, mind fekete-fehér (430), mind színes (450C) nyomtatáskor. Ez az, amit elsősorban kap az új plotterektől. Könnyű üzembe helyezni valamennyi Windows operációs rendszerben (Windows 3.1, Windows 95 és Windows NT 4.0), és a HP saját fejlesztésű meghajtóprogramja kényelmes nyomtatást biztosít az AutoCAD alkalmazásokból.

A könnyű médiabetöltés, az állítható lapméret és a gyors-nyomtatás üzemmód mind az Ön kényelmét és az üzemeltetési költségek alacsony szinten tartását szolgálják.

De leginkább a berendezések ára fogja lenyűgözni Önt, sőt még a könyvelőjét is. És persze segít lenyűgözni az ügyfelét is.

Controll Szeged Kft. Tel.: (62) 321-689 • FabiCAD Kft. Tel.: 467-2850
• Geoform Mérnök Stúdió Kft. Tel.: (46) 401-847 • HungaroCAD Kft.
Tel.: 326-8209 • Kventa Kft. Tel.: 269-5262 • Libra-Computer Tel.: 166-6257
• MiniComp Kft. Tel.: (72) 224-202 • Profeszional Miskolc Tel.: (46) 411-476
• R-Copy Kft. Tel.: 111-1899 • Szintézis Kft. Tel.: (96) 327-355 • Tech-Mod Bt.
Tel.: (96) 319-782 • Vectra Kft. Tel.: 218-8800

Hewlett-Packard hot-line: 343-0310.

Információs faxbank nonstop a 252-4647-es számon.

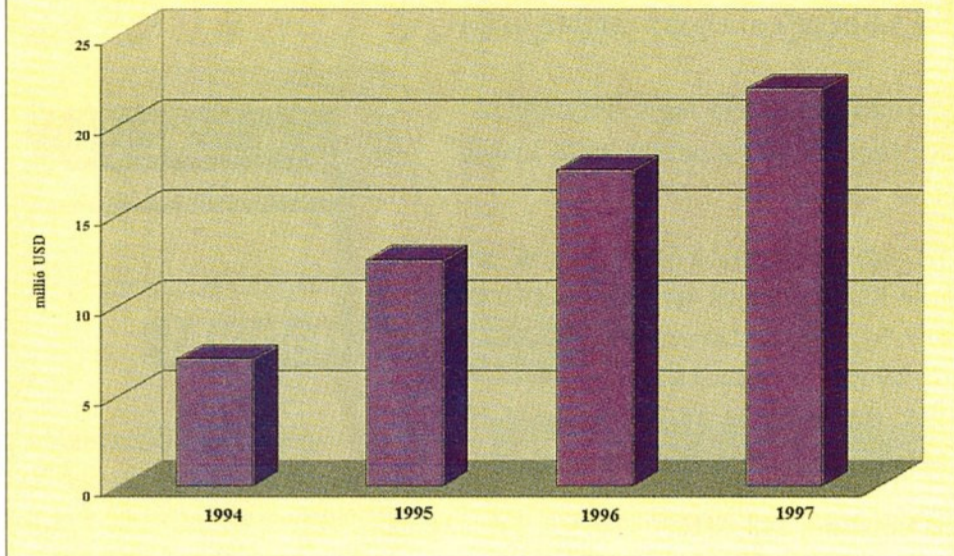

A Z Ú J H P D E S I G N J E T S O R O Z A T

A DesignJet 430 és 450C az ipari szabványnak megfelelő lapleíró nyelveket ismeri (HPGL, HPGL2, HPRTL, PJJ, PHL), a kiegészítő JetDirect Ex pedig a hálózati csatlakoztatást könnyíti meg.

A Microsoft forgalma Magyarországon

Dinamikusan növekvő forgalom

Microsoft Magyarország

Huszonöt százalékos forgalomnövekedés

A múlt hónap végén tájékoztatón ismerkedhettek meg a sajtó képviselői a *Microsoft Magyarország* elmúlt pénzügyi évének eredményeivel. A cég 25 százalékkal, 21,6 millió dollárra növelte a forgalmát az 1996. júniustól 1997. júliusig tartó időszakban, ami azért különösen figyelemre méltó, mert eközben csupán 10 százalékkal több PC-t értékesítettek.

Magyarországon – a világtalgot meghaladóan – elsőprő a Microsoft fölénye az operációs rendszerek terén: a legálisan a gépekre telepített rendszerek 83 százaléka MS-termék. Az operációs rendszereken belül viszont egyre nagyobb a 32 bites változatok súlya. Tavaly az értékesítésben még csak 28 százalékot képviselt a Windows 95 és 2 százalékot az NT, erre az évre viszont már 42, illetve 11 százalékra emelkedtek e részarányok.

A sajtótájékoztatón bemutatták a *Gartners Group* előrejelzését a hálózati operációs rendszerek forgalmára a világon, amely szerint az érdekelt cégek az ezredfordulóig – összességében – nem számíthatnak a mainál nagyobb bevételre. Ugrásszerűen, a teljes forgalom mintegy harmadára nő viszont a Windows NT Server részaránya. Magyarországon az elmúlt évben a szerverszállítások 29 százalékát tette ki a Windows NT, amit Reisz Attila, a Microsoft

Magyarország igazgatója igen jó eredményként értékelt.

Az alkalmazások terén – noha például az *Office* irodai programcsomag részesedése a hazai piacon a kategóriájában több mint 90 százalékos – az operációs rendszerekénél szerényebbek a Microsoft számai. A hazai számítógépek csak mintegy 19 százalékán fut legális Microsoft alkalmazás. Mindezt Reisz Attila két okkal magyarázta: egyrészt korántsem futtatnak bolti szoftvert az összes gépen (például a könyvelésre használt PC-ken sem), másrészt ebben a körben vélhetően nagyobb az illegális szoftverhasználat is. Ez utóbbi egyébként visszaszorulóban van, hiszen míg tavaly a becslések szerint az összes vállalati és otthoni számítógépre telepített szoftver 73 százaléka volt kalózmásolat, addig ez az arány az idén 69 százalékra csökkent.

Egy kérdésre válaszolva az igazgató azt is elmondta, hogy az eredeti beharangozással ellentétben a Microsoft azért nem rúkol ki már az idén a Windows 98-cal, mert az új változat egyelőre még csupán a Windows 95-ről lenne upgrade-elhető. A korábbi változatokról való frissítés lehetőségét is magában hordozó Windows 98 viszont csak a jövő év második negyedére várható, s természetesen ugyanennyit késik majd a magyar változat megjelenése is.

G. K. K.

OKI-szimpozium

Születésnap ajándék

Annak ellenére, hogy általában az ünnepelt kap ajándékot, az OKI fordított a hagyományokon, és első kelet-közép-európai irodája megnyitásának ötödik évfordulóján igazi meglepetéseket mutatott be a meghívottaknak. Térségünk igen fontos terület a japán cég számára, amit azzal is hangsúlyozni kívántak, hogy a több országot érintő roadshow-n az OKI Data Corporation teljes vezérkara részt vesz, Masataka Yamamoto elnökkel az élen.

Az Európa felé forduló figyelem nem véletlen, hiszen az OKI Europe csaknem 400 ezer nyomtatót és telefaxkészüléket értékesített az elmúlt öt évben. Európában pedig jelenleg már a második helyen áll a lapnyomatók és az intelligens nyomtatófejjel szerelt mátrixnyomtatók piacán.

Az OKI fejlesztései mindig azt a célt szolgálják, hogy az emberközponitű technológia segítségével az emberi teljesítőképesség növelésére alkalmas termékek készüljenek. Ilyen fejlesztés például a mátrixnyomtatóknál alkalmazott intelligens nyomtatófej, amelyben egy érzékelőegység méri a papír tényleges vastagságát, és automatikusan úgy állítja be a nyomtatófejet, hogy a nyomtatási minőség a lehető legjobb legyen, ugyanakkor jelentősen megnöveli a fej élettartamát, hiszen akadályozza a tűk túl erős ütését. A lapnyomatók esetében szakítottak a lézer alkalmazásával, és kifejlesztették a LED (világítódiodás) nyomtatási eljárást. Szinte felsorolni is sok, milyen előnyei vannak ennek a megoldásnak: rendkívül pontos nyomtatás, méretcsökkenés, lényegesen kevesebb mozgó alkatrész, alacsony üzemeltetési költségek. A már eddig is alkalmazott, 5000 világitódiodából álló, 600 dpi felbontású nyomtatófej mellett itt van már az 1200 dpi felbontásra is alkalmas új LED-fej.

Az előadásokat követően a meghívottak működés közben is megtekinthették a legújabb készülékeket. A világsikerű OKI-Page 4w-nek továbbfejlesztették a nyomtatóművét és a papírkezelő rendszerét, így megszületett a nagyobb teljesítményű és jobb nyomtatási minőséget nyújtó OKI-Page 4w Plus, amelyik még min-

dig a legkisebb méretű személyi lapnyomtató. A nagyobb teljesítményre vágyó felhasználók választhatnak a percnként 6 lap nyomtatására képes, 600 dpi felbontású OKI-Page 6e vagy az 1200 dpi-s OKI-Page 6ex közül. Mindkét nyomtató ismeri a PCL5 és az Epson FX/IBM Proprinter emulációt, így könnyen használhatók bármelyik operációs rendszer alatt.

A LED-es nyomtatóújdonságok közül az OKI-Page 20n a legnagyobb teljesítményű. Ez már nagyobb munkacsoportok számára is megfelelő megoldás, mivel a percnkénti 20 lapos sebesség, a 68 megabájtig növelhető memória és az akár 1790 lapot is befogadni képes lapadagoló biztos háttér egy nagy iroda számára is.

A bemutató legizgalmasabb újdonsága az OKI-Page 8c színes nyomtató volt. Ez a készülék 8 színes oldalt tud kinyomtatni percnként. A fotóminőségű színes nyomtat egyetlen lépésben készül el, a többsoros, 600 dpi felbontású

Az OKI-Page 6ex legnagyobb felbontása 1200 dpi

LED-rendszernek és az OKI színkeverési technikájának köszönhetően. A képek feldolgozásáról a nyomtatóba épített 100 MHz-es processzor gondoskodik. Az élethű fényképek nyomtatásához nincsen szükség különleges papírra. Úgy tűnik, hogy a készülék minőségével és sebességével kiválthatja az alacsonyabb példányszámú nyomdai munkákat, sőt a színes fénymásolóknak is versenytársa lehet.

Az ismertetőik során az is elhangzott, hogy az OKI mindig szem előtt tartja az ár/teljesítmény mutatót, ezért ezek a világszínvonalú berendezések állják az árversenyt is minden kategóriában.

SAMSUNG G sorozat.

TCO '95 felár nélkül

iroda

A SAMSUNG legújabb monitorai nemcsak szépek és intelligensek, de a hazai kínálatból elsőként a legszigorúbb munkaegészség-ügyi szabvány, a TCO '95 normáinak is megfelelnek. Szériafelszerelésként, felár nélkül.

Kímélik a szemét, az idegrendszerét és a pénztárcáját. 5 évig* garántáltan.
Kellhet ennél több?

Mielőtt monitort választana, nézze meg, mit kínál Önnek a SAMSUNG!
És készüljön fel egy kellemes meglepetésre ...

* 3+2 év garancia

Samsung Electronics Magyar Rt. Bemutatóterem: 1081 Budapest, József krt. 13. • Telefon: 138-4353, 188-7925
Internet: www.samsung.com

Norton Utilities 2.0

Szervizcsomag

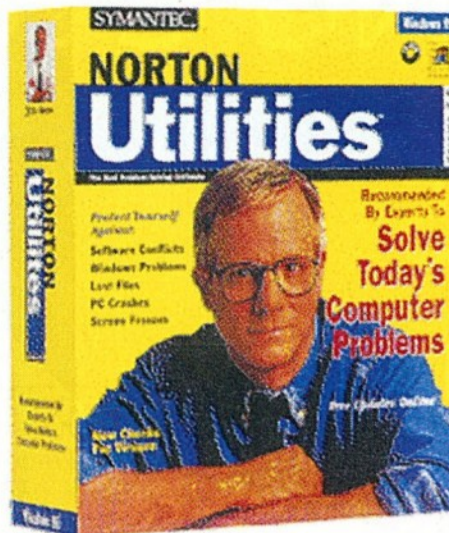
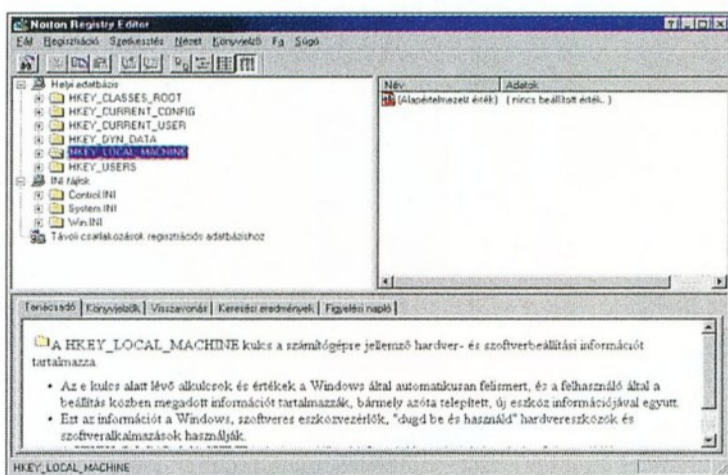
A számítógép olyan, mint az autó. Húsz évvel ezelőtt magunk is beállíthattuk, s ha valami elromlott, felemelhettük a motorházatetőt, és megjavíthattuk. A mai PC-k bonyolultak, és a rendszer beállításához, valamint javításához szakértő segítségére van szükség – hallottuk a *Norton Utilities 2.0 for Windows 95 magyar nyelvű változatának bejelentésén*. A Windows 95 annyiban hasonlít valóban a mai autókhoz, hogy túlságosan bonyolult a „házi” behangoláshoz vagy hibajavításhoz, ám éppen ezért a Norton Utilities 2.0 is elég összetett program; használatát és a Windows 95 megismerését a segédekből előhívható animációk, videofelvételek igazgatják.

Magja a rendszer erőforrásait a háttérből figyelő *System Doctor*, amely szemmel tartja a rendszerbe került vírusokat, figyelmeztet, ha a víruslistákat frissíteni kell, jelzi a merevlemez, illetve a memóriagységek várható hibáit, sőt *Internet Speedometere* azt is megmondja, mikor a legalkalmasabb a pillanat kedvenc internetes címeink meglátogatására. A *LiveUpdate* érzékelő rendszeresen felkeresi a Symantec honlapját, felajánlva a telepített Symantec programok frissítéseinek letöltését. A csomag része a *Norton CrashGuard 2.0* és az *AntiFreeze* program, amelyek megvédnek a rendszer összeomlása vagy lefagyása esetén előforduló adatvesztéstől.

A regisztrációs fájlokat kétféleképpen lehet elérni. A *System Genie* azoknak a felhasználóknak való, akik nem akarnak közvetlenül a regisztrációs fájllal dolgozni, a *Registry Editor* viszont lehetőséget nyújt a keresésre, cserére, jelölésre, többszintű visszavonásra. Emellett a *System Genie* segít a Windows 95 megjelenésének, működésének, fájlkezelésének, indításának és futásának átalakításában, például az ikonok átnevezésében, az egymásba láncolt menük

sebességének beállításában vagy a kívánt tételre mutató hivatkozások menüinek bővítésében. A *Registry Advisor* dokumentációjában megtalálható, melyik bejegyzés milyen jellemzőt módosít, sőt megjelöli azokat a bejegyzéseket is, amelyeket a rendszer károsítása nélkül nem lehet megváltoztatni. A *Registry Tracker* rendszeresen „lefényképezi” a konfigurációs fájlokat, így vissza lehet vonni a hibát okozó változtatásokat. A háttérben futva érzékeli a telepített új szoftvereket, s ha a telepítés után valami nem a megszokott módon működik, akkor lépésenként vissza lehet vonni a változtatásokat mindaddig, amíg visszaáll

1. A Norton Utilities 2.0 a háttérből ügyel a rendszerre, és tüstént figyelmeztet a hibákra
2. A Norton Registry Editor segítségével átszerkeszthetjük a regisztrációs fájlokat
3. A System Doctor felügyeli a rendszer erőforrásait
4. A fájlok töredezettségét a SpeedDisk segítségével szüntethetjük meg

1

a rendszer korábbi állapota. Ez különösen olyan alkalmazásoknál hasznos, amelyekben nincs uninstall rutin.

Két új benchmarkot is tartalmaz a Norton Utilities. A *Disk Benchmark* a merevlemez teljesítményét méri, a *Multimedia Benchmark* pedig játékok és multimédia programok futása közben regisztrálja a rendszer teljesítményét, hat különböző értéket és egy súlyozott eredményt adva. A hat érték: a CD-ROM átviteli sebessége, az AVI-lejátszás, az MPEG videolejátszás, az MPEG audiolejátszás, a képfeldolgozás és a közvetlen 3D. A Norton Utilities egyik hasznos segédprogramja, a

Speed Disk ebben a változatban tartalmazza a *Smart Restart* technológiát, amely felismeri, hogy az írási próbák közül melyek igénylik a meghajtó ismételt vizsgálatát, s melyeket lehet nyugodtan figyelmen kívül hagyni. Ily módon a *Speed Disk* mintegy 40 százalékkal gyorsabban optimalizálja a mágneslemezt, mint a *Microsoft Defrag* programja. A *Speed Disk* állítólag az egyetlen olyan töredezettségmentesítő, amely optimalizálja a Windows 95 swap fájlját, annak több clusterét egyszerre mozgatja.

A Norton Utilities 2.0 for Windows 95 magyar változatának várható kiskereskedelmi ára 21 350 forint, a regisztrált felhasználók pedig 8500 forintért kaphatják meg a frissítést a magyar forgalmazóktól, a *Waltontól* és a *3Softtól*, valamint azok viszonteladóitól.

A program 31 Mb-ot szabad merevlemez-területet igényel.

Scala

Hangadók

Nemrégiben jelentették be a Scala integrált vállalatirányítási rendszert kifejlesztő svéd *Scala International AB* és a szoftvert a kelet-közép-európai térségben forgalmazó, illetve a programrendszerhez kapcsolódó szolgáltatásokat nyújtó *Scala Eastern-Central Europe* egyesülését. A fúzió eredményeként megszületett új vállalkozás, a *Scala Business Solution NV* székhelye Budapest, így ez az első nagy nemzetközi szoftvercég, amely a magyar fővárosból irányítja az európai kereskedelmét.

Az 1988-ban alapított Scala eddig elért eredményei figyelemre méltóak: a cég több mint 14 ezer rendszert értékesített a világ kilencven országában. Mint elmondták, mindez jórészt annak köszönhető, hogy a Scala teljesen integrált, moduláris felépítésű vállalati információs rendszer, amely alkalmas egy cég egészének pénzügyi, kereskedelmi, készletgazdálkodási és termelésirányítási folyamatainak, de még a szerviztevékenységének a nyomon követésére is. A programot eddig harminc nyelvre fordították le, s különös előnye, hogy megbirkózik a több – eltérő pénzügyi szabályozású és különböző fizetőeszközt használó – országban érdekeltséget tartó cégek információs rendszerével is.

Az eladásokat három központból irányítják: az amerikai kontinens az egyesült államokbeli centrumból szolgálják ki, az ázsiai és a csendes-óceáni térséget a szingapúri központ felügyeli, az európai, a közel-keleti és az afrikai térség gazdája pedig a budapesti centrum. Ez utóbbi 23 ország 26 Scala-irodájával tartja a kapcsolatot.

A mostani egyesüléssel létrejött vállalatcsoport az idei első fél évben jelentős, 25,2 millió dolláros forgalmat ért el, csaknem ötven százalékkal nagyobb, a megelőző év hasonló időszakánál.

Az új budapesti cégüként egyébként százötven munkatársat foglalkoztatnak. S ha már a hazai adatoknál tartunk, a Scala évente átlagosan több mint harminc rendszert értékesít Magyarországon, s az eddigi összes itteni eladásai száma meghaladja a százhatvanat.

Hewlett-Packard

Fotostúdió

A tintasugaras technológia talán legkényesebb pontja a *cseppméret*. Ezen múlik ugyanis a képminősége, a rajzolatok élessége. A Hewlett-Packard legújabb tintasugaras nyomtatója fotóminőséget kínál a felhasználónak, mégpedig bármilyen papíron. A 870C helyébe lépő *HP DeskJet 890C Professional Series* újfajta tintapatront tartalmaz, amely kisebb cseppmérettel dolgozik, ennél fogva lényegesen jobb képminőséget produkál. A *PhotoREt II* technológiának köszönhetően élethűbbek a színárnyalatok, élsebbek a fekete, illetve a színes rajzolatok, és javult a tinta minősége.

A *ColorSmart II* technológia is a színek megjelenését hivatott javítani. A *SmartFocus* funkció például optimalizálja az internetes és a multimédia képek nyomtatását. A HP és a Microsoft által

kifejlesztett új *sRGB* színszabvány egységes színhasználatot tesz lehetővé a különböző alkalmazások, monitorkok, illetve más perifériák esetében. További újítás, hogy a nyomtató kihasználja az *MMX* processzoros PC-k képességeit.

A HP nyomtatót 24 MHz-es RISC processzor vezérli, ami meglátszik a sebességén is: kilenc oldalt nyomtat percenként fekete-fehérben, és 5 oldalt színesben. A nyomtató *Windows NT 4.0* kompatibilis, és természetesen *Windows 3.1*, *Windows 95*, illetve *DOS* alatt is használható.

Több munkahely a már jól ismert *HP JetDirect* printszerver segítségével osztható a nyomta-

A HP DeskJet 890C fotóminőséget kínál akár közönséges levélpapíron is

tón, amely jól bírja a terhelést, hiszen havonta 3000 oldal kinyomtatását is elviseli. Ezenkívül ügyesen bánik a papírral, legyen az levél, átlátszó fólia vagy címke.

A készüléken a *Kodak* logója is megjelent. Ez azért van így, mivel a HP és a Kodak által közösen kifejlesztett *HP Deluxe Photo Paper* fotópapírra is nyomtathatunk, ha valóban fotóminőségre áhítunk. Az új papír nem olcsó mulatság, mivel 15 dollárt kell fizetni 20 darabért. A nyomtató ára egyébként körülbelül 450 dollár.

SUNaszétről – SUN-hírek a nagyvilágból

Az UltraSPARC-II mikroprocesszor kimagasló alkalmazásszintű teljesítményt biztosít az új Ultra 30 munkaállomás-családban

A Sun Microsystems 1997. júliusában bejelentette, hogy 64 bites, 300 MHz-es UltraSPARC-II^{TM} mikroprocesszora kimagasló teljesítményt biztosít a Sun új Ultra 30^{TM} egyprocesszoros munkaállomásaiban. Az Ultra 30 a jelenleg legnagyobb teljesítményt nyújtó egyprocesszoros rendszer, amely a 250 és 300 MHz-es UltraSPARC-II változatokban kapható.

Az Ultra 30 egyprocesszoros rendszer motorja az UltraSPARC-II processzor, amely a kimagasló alkalmazásszintű teljesítményt, a többprocesszoros méretezhetőséget és a nagy adatátviteli sebességet biztosító nagy teljesítményű mikroprocesszor-sorozat legújabb tagja. Az UltraSPARC-II processzort a felső kategóriás munkaállomások, illetve a nagy teljesítményű hálózatok és szerverek piacára fejlesztették ki.

Bár a Sun továbbra is teljes körű támogatást biztosít saját sikeres SBus rendszersínéhez, most felkarolja és továbbfejleszti a széles körben elfogadott PCI perifériásín-szabványt, azzal a céllal, hogy egyrészt ipari szabványnak számító perifériacsatlót kínáljon, másrészt pedig biztosítsa a növekedés lehetőségét a jövő nagy sávsebességű

get igénylő megoldásai irányába.

A Sun az érdeklődő fejlesztőcégek számára átadja saját PCI-s fejlesztői készletét, és bátorítja a cégeket, hogy termékeket fejlesszenek a Sun PCI perifériásín munkaállomásaihoz. Mivel a Sun új PCI-s rendszereiben csak Solaris-támogatással rendelkező PCI kártyák képesek a működésre, a Sun a kiválasztott gyártókkal együttműködve ellenőrzi, hogy azok PCI termékei készek-e a Sun rendszerekben működni. Az igazoltan ellenőrzött termékek listáját a Sun közzéteszi hálózati helyén, a <http://www.sun.com/pci> címen.

Új Ultra^{TM} Enterprise^{TM} 450 munkacsoport-szerver vállalati szerverszintű teljesítménnyel

Az 1997. augusztusi bejelentések közé tartozik, hogy UltraSPARC-II^{TM} mikroprocesszorai kiváló méretezhetőségének és a gyakorlatban igazolt megbízhatóságának köszönhetően a Sun új Ultra Enterprise^{TM} 450 munkacsoport-szervere most vállalati szintű teljesítményt tesz elérhetővé.

A bemutatott, legfeljebb négy 250 MHz-es vagy 300 MHz-es UltraSPARC-II mikroprocesszort tartalmazó új Ultra Enterprise 450 munkacsoport-szerver a Sun fejlett, a nagyobb számítóköz-

pontokban használt gépeknél alkalmazott technológiáját ötvözi a PC/LAN szerverektől korábban megszokott kedvező árfekvéssel, könnyű kezelhetőséggel és együttműködhetőséggel. Mivel az Ultra Enterprise 450-et a rugalmasan méretezhető processzorarchitektúrákat támogató UltraSPARC-II processzorokhoz tervezték, amelyek képesek megfelelni a szerverek, nagy teljesítményű hálózatok és felső kategóriás munkaállomások piaca által diktált szigorú feltételeknek, a vevő egyetlen géppel több tucatnál több ezerig terjedő számú felhasználót támogathat.

A Sun Microsystems annak érdekében, hogy megerősítse elmozdulását a munkacsoport-szerverek piaca irányába, 1997. augusztusában egy sor olyan szoftvermegoldást jelentett be, amelyeket a vállalatok munkacsoportos környezetéhez optimalizáltak, és amelyek megkönnyítik a viszonteladók és vásárlók számára a manapság leginkább népszerű, üzleti szempontból kritikus alkalmazások megvalósítását a Sun^{TM} új Enterprise 450 munkacsoport-szerverén.

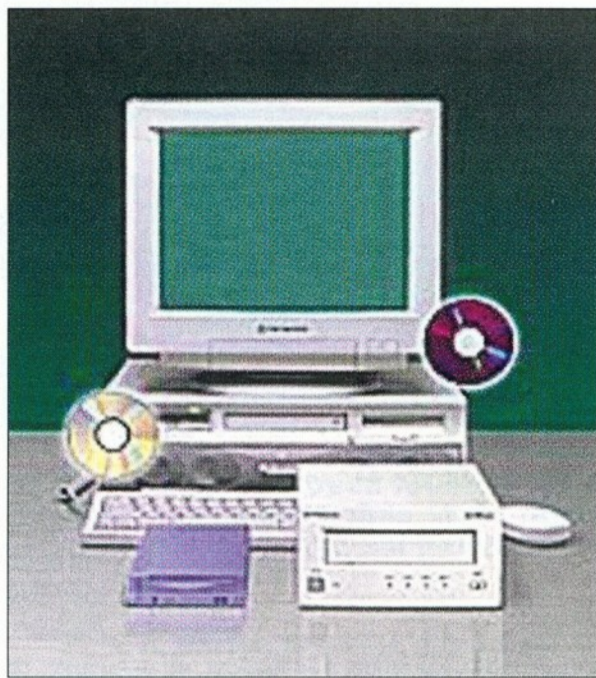
DVD technológia

Házi mozi testre szabva

Az elmúlt hónap elején megnyitotta kapuit Magyarország első, DVD technikával és házi mozival foglalkozó bemutatóterme, a DVD Center. Az Ecobit Kft. már eddig is élen járt ennek az új médianak a hazai megismertetésében és elterjesztésében. Ezzel az új központtal még több hívet szeretnének szerezni a minőségi otthoni moziásnak.

A DVD Center két részből áll, az üzlet mellett egy minden kellelkel felszerelt teremben azonnal ki is próbálhatók az eszközök.

A DVD Center által kínált összeállítás alapját a DVD-lejátszóberendezés adja. A PC-be építhető WinX DVD kit mellett

1

1. A házi mozi legfontosabb eleme a DVD-lejátszó
2. A DVD lemez az első ránézésre nem különbözik a hagyományos CD-lemeztől

2

asztali DVD-lejátszók közül is választhatunk, illetve szubjektív benyomások alapján dönthetjük el, melyik változat ad szebb képet, jobb hangot. A DVD lemezen kiadott filmek egyik legnagyobb újdonsága a stúdióminőségű, Dolby AC-3 hang. Ennek hű megszólaltatásához külön hangrendszer – jelen esetben egy Yamaha AC-3 processzorral szerelt készülék – szükséges. A Dolby Surround hang hatására már valóban elkapjuk a fejünket egy-egy száguldó autó elől, vagy hátrafordulunk, amikor megreccsen mögöttünk a padló.

Ilyen hangtechnika mellett már nem ideális a PC képernyőjén

nézni a filmet, választhatunk a nagy képernyős televízió és a kivetítő közül. A bemutatott Sony tévé és az ElektroHome projektor egyaránt képes a 16:9 arányú kép megjelenítésére. Ha mindehhez hozzátesszük, hogy a kivetített kép mintegy tíz méter átmérőjű is lehet, már valóban közel járunk egy igazi, digitális technikával felszerelt filmszínházhoz.

A DVD Centerben az azonnal megvásárolható eszközök mellett valamennyi elérhető gyártó katalógusa megtalálható, és szakemberek segítenek kiválasztani az érdeklődő igényeinek, elképzeléseinek, pénztárcájának leginkább megfelelő összeállítást. Bizony a pénztárca nem utolsó szempont, hiszen egy igényes házi mozi akár 4-5 millió forintba is belekerülhet.

Elkeseredésre azonban semmi ok! A PC-be építhető DVD kit és a filmeket tartalmazó lemezek ára rohamosan csökken, és az otthon már meglévő televízió, valamint sztereó erősítő is maradandó élményt nyújthat. Ráadásul a filmek választéka igazán bőséges, jelenleg több mint 250 lemez közül válogathatunk, és hamarosan jönnek a hangminőséget valóban kihasználó koncertfilmek is.

Secotel

A dán kapcsolat

A vezeték nélküli telefonok új készüléksaládjának árusítását kezdte meg a Secotel Kft. A dán Dancall rendszereinek forgalmazására még ez év elején írták alá a kizárólagos disztribútori jogokra vonatkozó szerződést, s a Secotel ennek eredményeként vehette fel palettájára a legfrissebb szabványoknak is megfelelő DECT márkájú termékcsoporthoz.

A telefonrendszer-család a DECT – Digital Enhanced Cordless Telecommunication (továbbfejlesztett digitális, vezeték nélküli távközlés) – szabványban meghatározott 1880–1900 MHz-es frekvenciatarományt használja 1,7 MHz sávzélességgel, 2x15 MHz védősávval. A készülékek 120 csatorna közül automatikusan választják ki azt, amelyik az adott pillanatban a legzavarmentesebb, és abban építik ki az összeköttetést.

A DECT család egyedi szolgáltatása, hogy a vezeték nélküli telefonoknál általános (legtöbbször a szabad rálátással maximálisan elérhető) 300 méteres hatótávolságot ismételőegységek (repeaterk) alkalmazásával megduplázza. Így a központi készülék köré csillagtopológiával telepített hat repeater

segítségével a legfejlettebb szolgáltatásokat kínáló kiépítésnél akár több mint 1 kilométer átmérőjű gömbalakzat is „behangosítható”. Amennyiben belső kommunikációra (is) használják a mobil készülékeket, a mikrocellás térébítésnek köszönhetően ideális esetben akár 1000 méternél nagyobb távolság is áthidalható a repeaterekkel. A Dancall készülékei egyébként már jól vizsgáztak egy 12 szintes szállodában, valamint egy négyszintes mélygarázsban is.

A DECT alapkészüléke a CT8100 PINO, amelyet főként magánfelhasználóknak ajánlanak (egy vonal fogadására alkalmas, a központ három LCD-kijelzős mobil készüléket tud kiszolgálni). A CT8200, már betűk megjelenítésére is képes alfanumerikus kijelzővel építették (e változat központi készüléke egy telefonvonalat fogadhat, és három kézikészüléket szolgálhat ki). A CT8500-as pedig ugyanezeket a szolgáltatásokat toldja meg egy digitális üzenetrögzítővel. A CT8300-as szintén alfanumerikus kijelzővel működik, de hat kézikészülékkel teremthet kapcsolatot, míg a CT8600-as típus mindezen szol-

A Dancall DECT hatótávolságát repeater alkalmazásával megduplázzhatjuk

gáltatások mellett a digitális üzenetrögzítő funkciót is felkínálja.

A DECT család tagjai fő- és mellékállomásra is köthetők, így családi házak vagy vállalkozások alközpont-bővítéseként is alkalmazhatók. Az itthon piacra kerülő DECT készülékek menürendszerét lefordították, így kijelzőjükön magyarul jelennek meg a funkciók és a rendszerüzenetek, és természetesen a használati utasítást is honosították.

Az 1991-ben a Matáv által alapított Secotel Kft. – tavaly augusztusi eladása óta – egy 60 százalé-

ban magyar magánszemélyekből álló befektetői csoport mellett 40 százalékos svéd tulajdonban van. A telefonkészülékek forgalmazásán kívül jelentős a faxberendezésekből származó bevételeik, továbbá – egy világszabadalom megvásárlásának eredményeként – kanadai partnercégük révén a Magyarországon leselejtezett vagy kikapcsolt analóg telefonközpontok újrahasznosításából is komoly bevételeket könyvelhetnek el.

Az 1980-ban alapított Dancall az egyik legnagyobb dániai vállalat, amelyet 1993-ban az angol Amstrad, ez év áprilisában pedig a német Bosch GmbH vásárolt meg. A cég mindig is rendkívül nagy hangsúlyt helyezett a műszaki fejlesztésre, jövőképükben öt évre előre készítenek fejlesztési, illetve marketingtervet. Ma több mint 650 alkalmazottjuk van, s bevételeik több mint 12 százalékát fordítják kutatás-fejlesztésre. Korábban évi 1 millió készülék összeszerelésére alkalmas gyártó sorokon készültek a telefonok, azonban a szeptember 11-én átadott új gyáregységgel kapacitásuk 3-4-szeresére növekedett.

M. B

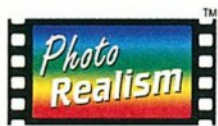
Canon PhotoRealism™ ...akár az eredeti

NYISSON ÚJ TÁVLATOKAT A CANON SZÍNES BUBBLE JET NYOMTATÓIVAL

Szeretné megismerni a jövő technikáját? Most megteheti. Lépjen be Ön is a Canon új, fotorealistikus nyomtatási technológiájának hihetetlenül színgazdag világába. Ismerkedjen meg egy új nyomtatási színvonallal, melynek egyszerű filozófia az alapja: egy kinyomtatott képnek úgy kell kinéznie, mint maga az eredeti fénykép. Hihetetlen? Igen. Lehetetlen? Nem!

Csak egy Canon BJC-240, BJC-4200 vagy egy BJC-4550-es nyomtató kell hozzá, valamint egy kiegészítő „Photo kit”, és Ön alig tudja majd megkülönböztetni a nyomtatott képet az eredetitől. Lássuk, hogyan is működik ez? A Canon fotorealistikus technológiájával – a törésmentes színtónusokkal és a megfelelő színméllyességgel – az eredmény valóban

valóságosnak hat. A lehetőfinom árnyalatok és árnyékok (mint például az emberi bőr színének tónusai) tökéletesen élethűen jelennek meg. Mindez a Canon által kikísérletezett új, precíz nyomtatási technológia és a speciális fotótinta érdeme. Az eredmény szinte életre kel a lapon. Ha fontos Önnek a valóság-hű megjelenés, próbálja ki az új Canon Bubble Jet nyomtató-családot, a kiegészítő fotókészlettel!

**A Canon
nyomtatóival
Ön valóban
csodákra képes!**

Canon

Öröm vele dolgozni

CANON HUNGARIA Kft.
1134 Budapest XIII., Váci út 37.
Tel.: 465 - 8020 Fax: 270 - 4080

BUDAPEST: Compgroup 1995 Tel.:220-5269 • Cora Hypermarket Tel.:(23) 515-543 • Elender Tel.:333-4347 • Kventa Tel.:269-5262 • LAP Stúdió Tel.:138-4142 • Media Markt Tel.: 347-1650 • Mistral Comp. Tel.: 149-8590 • MT-Computer Tel.: 322-1623 • Plantrading Tel.: 149-7788 • Reflex Computer Tel.: 129-7237 • Saldo Tel.: 351-3515 • Szilicium Tel.: 131-0946 • BÉKÉSCSABA: Szamprog Tel.: (66) 321-824 • DEBRECEN: Lansoft Tel.: (52) 446-883 • Wintech Tel.: (52) 423-235 • EGER: Indigo Irodaszer Tel.: (20) 526-544 • GYŐR: RI-Hard Tel.: (96) 439-599 • HÓDMEZŐVÁSÁRHELY: Origo Tel.: (62) 344-272 • KAPOSVÁR: Multisoft Tel.: (82) 312-512 • Somogy Informatika Tel.: (82) 427-973 • MOSONMAGYARÓVÁR: Recia PC Tel.: (96) 216-378 • NYÍREGYHÁZA: 2B Tel.: (42) 315-296 • Go-Max Irodaszer Tel.: (42) 407-870 • PÉCS: HI-RES Trading Tel.: (72) 210-923 • M&M Computer Tel.: (72) 227-080 • SIÓFOK: Sio-System Tel.: (84) 316-978 • Siocomp Tel.: (84) 314-905 • SZÉKESFEHÉRVÁR: KIM Tel.: (22) 389-737 • Multitechnika Labor Tel.: (22) 308-018 • TAPOLCA: Balaton Elektronika Tel.: (87) 412-564 • ZALAEGERSZEG: Procomp Tel.: (92) 311-373

Az IBM-mel kapcsolatban – ha csupán a cég hazai vonatkozásait tekintjük is – számos „leg” sorakoztatható fel. A Kék Óriás képviselteti magát – közvetlenül – a nyugati mamutcégek közül legrégebb óta Magyarországon, legnagyobb mértékben járul hozzá a hazai exporthoz, és az utóbbi időben mintha legelőször itt rukkolna ki a fejlődőben lévő piacokra tervezett üzleti konstrukcióival.

AZ IGAZI MEGOLDÁS-SZALLÍTÓ

Egyebek között e sok „leg”-re keressük a magyarázatot Horváth Róbert, az IBM Magyarország vezérigazgatójának a segítségével.

Computer Panoráma (C. P.): Miért e kitüntetett figyelem?

Horváth Róbert (H. R.): Az IBM a stratégiájában egyre nagyobb súlyt helyez a – fogalmazunk így – felemelkedő piacokra, így Közép-Európára, Kínára, Dél-Afrikára, Délkelet-Ázsiára stb. Annak pedig, hogy a cég több újdonság kipróbálására is éppen Magyarországot szemelte ki, az a fő oka, hogy a régióban felettébb sikeres az ország gazdaságpolitikája.

Igaz, hogy ha csak Közép-Európát tekintjük, akkor sem ez az IBM legnagyobb piaca, ám ez fejlődik a legdinamikusabban, s alapvetően ez alapozza meg az IBM eddig mintegy

110 millió dolláros itteni beruházásait. Amivel egyébként az ország teljes exportjának nem kevesebb mint 7-8 százalékát állítják elő.

C. P.: E beruházások oka nem inkább az, hogy a nyugat-európai piacokhoz legközelebb a legolcsóbban itt található viszonylag jól képzett munkaerő?

H. R.: Semmi esetre sem. Az ugyan valóban igaz, hogy az IBM igyekszik közel hozni a termelését a piacaihoz, ráadásul Magyarországon tipikusan OEM-termékeket gyártat, s a hazai munkaerő is tényleg jól képzett. Viszont ma már korántsem olcsó. Emellett Magyarországon az IBM fajlagosan – súlyukra vagy térfogatukra vetítve – nagyon értékes termékeket állít elő, amelyeknél a szállítási kiadások nem játszanak nagy szerepet a költségek között. Így a földrajzi közelség

NÉVJEGY

Horváth Róbert 1946-ban született Budapesten, diplomáit a Leningrádi Műszaki Egyetem távközlési szakán, illetve a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetemen szerezte. 1970–1990 között a Budavox Híradástechnikai Külkereskedelmi Rt.-nél járta be a hivatali ranglétrát, az üzletkötői sarzsitól egészen az igazgatói posztig. 1990-ben a BHG vezérigazgató-helyettesévé nevezték ki, 1994-től pedig a GTS Magyarország ügyvezetőigazgató-helyettese volt. Itt 1995-ben ügyvezetővé léptették elő, amely beosztását ez év tavaszán cserélte fel az IBM Magyarország vezérigazgatói székével.

legfeljebb csak a piacok gyorsabb kiszolgálását segítheti.

Ennél sokkal fontosabb a viszonylag fejlett infrastruktúra: a jól működő bank- és telekommunikációs rendszer, úthálózat, valamint az itteni adókedvezmények.

C. P.: Sajátos ellentmondás, hogy míg az IBM élen jár Magyarországon a külföldi beruházók között, s számos gazdaságpolitikai szempontból fontos hazai programot is támogat – elég csupán a legutóbbi, kisvállalkozásokat segítő csomagra gondolnunk –, a kormányzati tenderek elnyerését illetően korántsem tartozik a legsikeresebbek közé. Vajon miért?

H. R.: Tény, hogy Magyarországon a külföldi beruházók közül az első számú exportőr az IBM, háromezer munkatársat foglalkoztatunk, s ha az alvállalkozóinkat is tekintjük, náluk legalább ugyanennyi további munkahelyet teremtettünk. Ehhez mérten valóban szerények a kormányzati megrendeléseink, aminek elsősorban az az oka, hogy a cég átszervezése lekötötte a vállalatvezetés energiáit, s így kevesebb figyelem jutott a kormányzati tenderekre.

Ami azonban korántsem jelenti azt, hogy más területeken ne lennénk sikeresek. Forgalmunk mintegy harminc százaléka a banki szektorból származik, ezen a téren piacvezetők vagyunk. Egyebek mellett a nyáron írtunk alá az ABN-Amro (Magyar) Bankkal egy öt-éves futamidejű, 60,4 millió dolláros outsourcing megállapodást teljes megoldásszállításra.

A regionális szerepre törő Mol megrendeléseivel az olajiparban is rangos a helyezésünk, s a távközlési piacon is egyre nagyobb a részesedésünk, a Matáv több projektjében vállaltunk szerepet. Az IBM a tudakozótender elnyerésével például az országban három, egymással összekötött központot telepített, amivel érezhetően javult a szolgáltatás színvonala.

C. P.: Ha már a távközlést említette, az IBM Magyarországot mintha különleges kapcsolatok fűznék ehhez a területhez. Legalábbis ami a cég első

embereinek személyét illeti, hiszen korábbi vezérigazgatójuk most a Matávot erősíti, s Ön is több hazai híradástechnikai cég vezető posztjai után került az IBM Magyarország élére. Mindez jelez-e valami különleges kötődést?

gőleges vonalak átívelnek az országhatárokon, a mátrix horizontális rétegeit viszont éppen az egyes földrajzi régiók jelentik.

Az új szervezettől a hatékonyság növekedését várjuk, hiszen mindez például azzal az

előnyrel is jár, hogy ha Magyarországon a korlátozott létszám miatt nem tudnánk kellően felkészült munkatársat állítani a tárgyalásra mondjuk egy egészségügyi ügyféllel, akkor azonnal itt teremhet akár Amerikából a megfelelő szakember.

C. P.: Az IBM-méretű cégek-re leselkedő egyik legnagyobb veszély, hogy késlekednek a szervezetük korszerűsítésével. A Kék Óriás vajon minek köszönheti a folyamatos csúcson maradását?

H. R.: A kezdeti sikerek kulcsa az volt, hogy a cégalapító egykor – alapvetően az értékesítésre koncentrálnak – nagyon hatékony ösztönzési rendszert vezetett be. Természetesen akkortájt még messze nem volt annyira szétaprózódva az információtechnológiai piac, mint manapság. Az üzletkötők közvetlenül érdekeltté tételével viszont sikerült annyi tőkét felhalmozni, amivel meg lehetett vetni a folyamatos és igen erőteljes fejlesztés alapjait.

Az IBM sikereinek éppen ez a kulcsa, hogy újabb és újabb fejlesztési beruházásokkal mindig ki tud rukkolni valami újdonsággal, amellyel azután további extraprofitra tehet szert.

C. P.: Ez így valóban töretlen sikertörténetnek hangzik, ám azért az IBM-nek is voltak nehéz pillanatai. A nevével fémjelzett számítógépek

igazi hasznát a klóngyártók aratták le, s megesett, hogy hibás vezetői döntések is veszélybe sodorták.

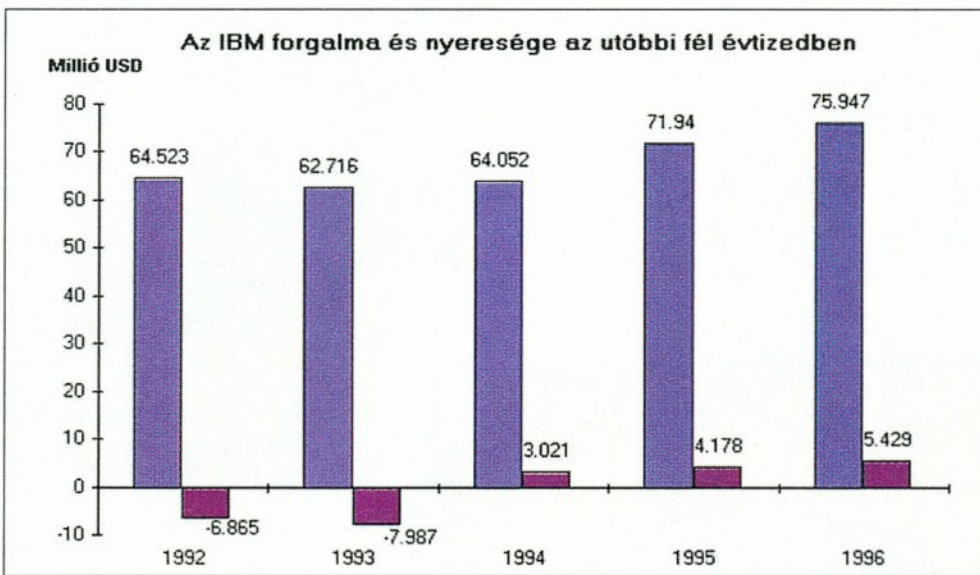
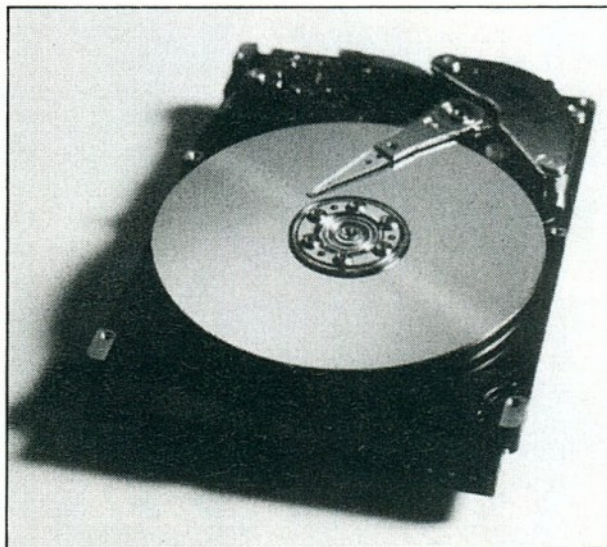
H. R.: Az IBM PC-gyártása dinamikusan fejlődik, és nyereséges, legfeljebb Magyarországról nézve látszik ez másképpen. A magyar piac ugyanis túlzottan érzékeny, és még nem eléggé értékeli a minőséget.

Ami pedig a hibás menedzseri döntéseket illeti, ezek végzetes hatásaitól a részvénytársasági forma óvta meg a céget. Az rt. grémiuma akadályozta meg például az IBM feldarabolását. Az így keletkező kisvállalatok java mára elsorvadt volna, s a cég elvesztette volna azt az előnyét, hogy az információtechnológia minden területén tud saját fejlesztést kínálni.

C. P.: Összefoglalva: miben látja az IBM erejét?

H. R.: Pontosan abban, amit az imént mondtam: más cégekkel ellentétben az IBM igazi megoldásszállító, mert valamennyi szükséges terméket saját maga képes előállítani.

G. Kocsis Kristóf

ADATBÁZIS

Az IBM a világ legnagyobb információtechnológiai cége, több mint 240 ezer alkalmazottat foglalkoztat világszerte, s a Fortune Magazin listáján a nagyvállalatok között a hatodik helyen áll.

Az IBM tavalyi forgalma 75,9 milliárd dollár volt, amelyből 13 milliárd dollárt tett ki a szoftverértékesítés.

A világon a vállalati adatok 70 százalékát IBM szoftverrel dolgozzák fel, s a pénzkidó automaták működési idejét tekintve világszerte 95 százalékban IBM ATM-eket használnak.

Az IBM Global Network a világ legnagyobb adathálózata, illetve Internet-szolgáltatója. Mintegy 100 ország 850 városában több mint 30 ezer cég csatlakozik az IBM világhálójára.

Az IBM az Egyesült Államok első számú „szabadalomgyártója” is, a tavaly bejelentett 1867 szabadalommal még saját korábbi rekordjukat is megdöntötték.

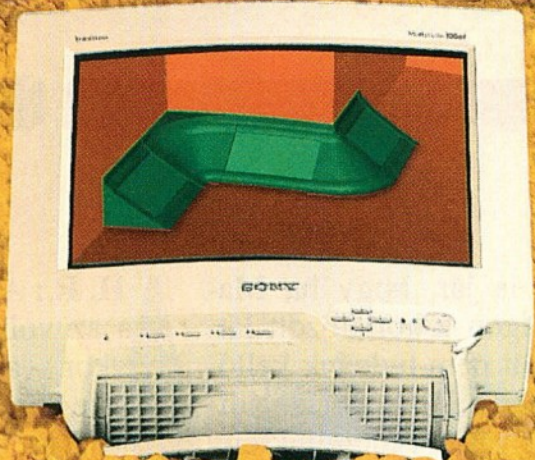
A cég egyébként nem kevesebb mint öt Nobel-díjast „adott a világnak”.

(Forrás: IBM)

1. Az IBM eddig mintegy 110 millió dollárt ruházott be Magyarországon (mrevlemezgyártás Székesfehérváron)

2. Az IBM fajlagosan nagyon értékes termékeket állít elő Magyarországon (a Deskstar merevlemezegységek a legkorszerűbb technológiai színvonalat képviselik)

3. Az IBM az utolsó három évben töretlenül növelte nyereségét

Sony Trinitron monitorok

Monitort keres? Olyat, amely sokoldalú, rajzolata hibátlan, színei utánozhatatlanok? Mindezt egy olyan gyártótól, amely a képtechnológia területén már bizonyított?

A Sony Trinitron számítógép monitorok ilyen készülékek, melyek a Trinitron technológiának és a Multiscan rendszernek köszönhetően ideálisak a kezdőknek és nélkülözhetetlenek a profik számára.

Amit ezen felül nyújtani tudunk, az a Windows 95 alatti beállítást nem igénylő működés (Plug&Play), az egészségét védő alacsony elektromágneses sugárzási szint (MPR II, TCO'92), és a kis fogyasztás (Energy Star).

15"-os monitorok most akciós áron!

Nagykereskedelmi partnereink:

Albacomp Rt. 8000 Székesfehérvár, Hosszúsétátér 4-6. Tel.: 22-315-414

CHS Hungary Kft. 1067 Budapest, Podmaniczky u. 43. Tel.: 302-4222

R.A. Trade 2040 Budaörs, Petőfi S. u. 64. Tel.: 23-415-294

Storage System 1051 Budapest, Vörösmarty tér 1. Tel.: 266-1268

Kiskereskedelmi partnereink:

Albacomp Rt. 1011 Budapest, Fő u. 31. Tel.: 201-4409

Albacomp Rt. 1065 Budapest, Nagymező u. 25. Tel.: 111-8095, 131-8108

Albacomp Rt. 3525 Miskolc, Széchenyi u. 49. Tel.: (46) 354-266

Informatéka Kft. 1067 Budapest, Teréz krt. 31. Tel.: 269-4378

Murányi Kereskedőház Duna Plaza 1138 Budapest, Váci út 178. Tel.: 465-1023

R.A. Trade 6720 Szeged, Kölcsey u. 13. Tel.: (62) 480-490

További információk a Sony Hírekben, a Dunatext 830. oldalán

SONY

ADATBIZTONSÁG

CP-MELLÉKLET

Az Ernst & Young International az idén adta meg először a lehetőséget valamennyi irodájának, hogy részt vegyenek az immár hagyományosnak mondható éves informatikai felmérésben (Annual Global Information Security Survey). A válaszadás lehetőségével 24 ország élt, s az Egyesült Államokon kívül Európa legtöbb országából, így Magyarországról is, sőt kissé távolabbról, Szingapúrból, Argentínából és Új-Zélandról is érkeztek válaszok.

A nemzetközi felmérés célja az informatikai biztonság helyzetének a feltérképezése, az e területre vonatkozó trendek megállapítása, a cégek által fontosnak tartott kérdések azonosítása volt. Az Ernst & Young ebben az évben Magyarországon a Computer Panorámával kötött exkluzív megállapodást, hogy a felmérés tanulságait elsőként tegye közzé hasábjain. Adatbiztonsági mellékletünket tehát e köré építettük, s kiegészítettük néhány olyan írással, amelyek a számítógépes rendszerekre leselkedő veszélyekkel és a védekezés különféle eszközeivel foglalkoznak. ►

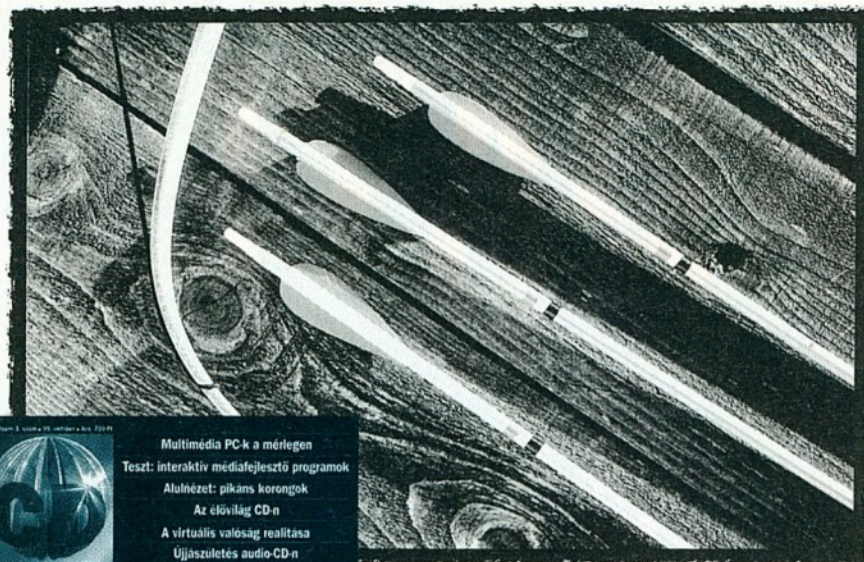
A kérdéseket egy nemzetközi csapat dolgozta ki, alapul véve és kiegészítve az 1996-os amerikai felmérést. Több kérdés is feszegette, vajon miként kezelik az egyes vállalkozások a 2000. év problémáját (lásd: Millenniumi bomba című írásunkat.) A kérdőívet ki lehetett egészíteni néhány, az adott országot érintő országspecifikus kérdéssel is. Az E & Y Magyarországon több mint ezer helyre küldte ki a kérdőívet, általában a cégek gazdasági igazgatójának.

Az E & Y ügyfelein kívül a magyar gazdasági élet vezető szereplőit, legnagyobb vállalatait is megkeresték, törekedve arra, hogy lehetőség szerint lefedjenek minden fontos tevékenységi területet.

A cégek szabadon dönthettek arról, hogy névvel vagy név nélkül küldik-e vissza a kitöltött kérdőívet, tehát megadatott számukra az a lehetőség, hogy anonim módon vegyenek részt a felmérésben. Ha viszont megadták a nevüket és a címüket, akkor nem csak a Computer Panorámán keresztül értesülhettek a felmérés eredményeiről, hanem – kérésre – egy összehasonlító elemzést is kaphattak.

A kérdések kitértek többek között a cégek internetes tevékenységére, a felhasznált informatikai alkalmazásokra, technológiákra, valamint arra, hogy mennyire tudatosul a biztonság fontossága a dolgozóknak és a vezetésben.

Az előzetes eredmények alapján elmondható, hogy Magyarország a részvételt tekintve jó arányt ért el: a kiküldött 1021 kérdőívből 158 érkezett vissza, ami 15,5 százaléknak felel meg (egy kiterjedt felmérésnél a 10 százalék már jónak mondható). A visszaküldött kérdőívek számát tekintve megelőztük Kanadát, Spanyolországot, Svájcot és Ausztráliát.

AZ INTERAKTÍV MÉDIÁK MAGAZINJA

A 97/3-as szám tartalmából: Fókuszban a videó; analóg és digitális kézi kamerák tesztje; videodigitalizáló kártyák tesztje. Multimédia iskola: a videózás titkai. Mérlegen a játékos oktató-CD-k. Szoftverteszt: Fractal Design Detailer. Internet és a multimédia – mi is az a Java?; Audio-CD-k választéka; Aerosmith CD Extra. Pályázatokról: Soros, IKTA, Kulturális Alap. Játékok: Hupikék Törpikék, Neverhood.

A CD-mellékleten:

Exkluzív interjú és koncertfilm Alice Cooperrel; Látogatás a Kiscelli Múzeumban; Művészek a CD-ROM-on; Természetfotók a Nimród Fotóklub kiállításáról; A Budapest Music Center újdonságai; A Magyar Csillagászati Egylet újdonságai; Valóságos és virtuális szörf; Hegymászók Dél-Amerikában; Kerékpárral Hollandiában; Utazás Amerika nemzeti parkjaiban; Enciklopedia Humana demo; Scene összeállítás; Shareware-válogatás.

Már most rendelje meg a Kiadónál:
Computer Panoráma Kft. 1388 Budapest, Pf. 96/60.
Telefon: 218-3011/302, Fax: 217-2646

A CP számai megrendelhetők levélben, faxon vagy telefonon a
Computer Panoráma Kiadónál: 1091 Budapest, Üllői út 25.
1388 Bp., Pf. 96/60, Telefon: 218-3011, fax: 217-2646

LAPJAINKKAL CÉLBA TALÁL

Alábbi írásunkban az Ernst & Young felmérésének legérdekesebb kérdései és válaszai közül szemezgettünk, míg a teljes anyagot CD-mellékletünkön találhatják olvasóink.

BIZTONSÁG-ÉRZET

Informatikai felmérés

Sokszor olvasni, hallani arról, hogy a cégek vezetői nem veszik elég komolyan az adatbiztonságot. Nos, a felmérés adatai másról vallanak, hiszen a válaszadóknak, pontosabban a vállalatok felső vezetésének több mint a fele *fontosnak*, s közel 38 százaléka különösen annak tartja az adatbiztonságot.

Az információ- és adatbiztonság perze meglehetősen tág fogalom, amelyen belül *többféle alcsoport* is létezik. A kérdések természetesen ezekre is kitértek. Amint a válaszokból kiderült, a többség különösen fontosnak tartja a hálózati biztonságot, míg a többszörös bejelentkezéseket és jelszavakat csak a fontos kate-

góriába sorolták. Ugyancsak lényegesnek ítélték a biztonsági rendszerek integritását, a végfelhasználók biztonsági tudatosságát, illetve annak figyelését, hogy a felhasználók mennyiben követik az előírt irányelveket. Bár a többség (38,5 százalék) a modemkapcsolatot is szívesen használja, itt már a némileg fontos megítélés (22,4 százalék) is jelentős súlyt kapott, akárcsak a biztonsági rendszerek integrálásánál, illetve az Internet-hozzáférésnél.

Az adatbiztonságra figyelmet tükrözi, hogy a megkérdezett cégeknél *főként teljes munkaidős kollégák* (szám szerint 2-3) felelősek az információ- és a fizikai biztonságért. *Ami viszont már kevésbé dicsérendő:* a válaszadók csupán felének volt az üzletmenet folyamatosságával kapcsolatos terve, s ahol volt is ilyen, ott sem mindenütt tesztelték.

A kérdések arra is kitértek, hogy milyen rendszereket használnak a cégek a fontosabb pénzügyi vagy működéssel kapcsolatos adatok feldolgozására, tárolására, valamint továbbítására. Magyarországon a *kliens/szerver rendszereket* sorolták a fő helyre, és Európa több országában

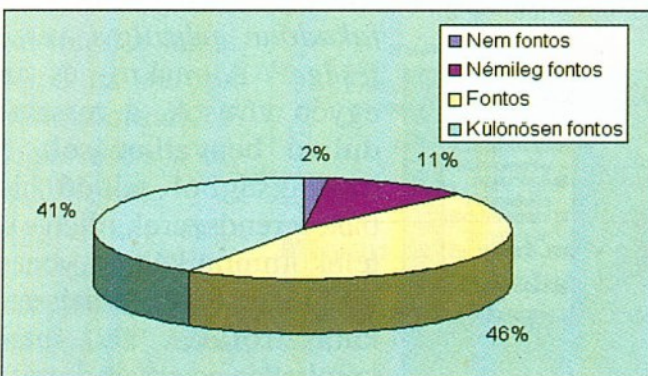
is ezeket, illetve a desktop (laptop, notebook) gépeket vetik be az említett feladatokra. Mind Európában, mind nálunk előkelő helyezést értek el a *telekommunikáció eszközei* is. Ami pedig az Internet használatát illeti, ezt a kategóriát nálunk 29,2 százalék jelölte meg, ami meghaladja a nemzetközi átlagot.

A válaszokból az is kiderült, hogy a net használatánál az *elektronikus levelezés* dominál. Ezt a World Wide Weben való szörfözés követi, s ezeken kívül az FTP alkalmazásokat és a Telnetet használják még.

Ami a fent említett megoldások biztonságának általános szintjét illeti: a midrange és a kliens/szerver rendszereket a mainframe-ek, az adatraktárak és a telekommunikációs eszközök követik, végül a desktop/laptop/notebook rendszerek zárják a sort. Ez az utolsó hely perze nem a bizalom hiányát jelenti, mivel a megkérdezettek fele ezekkel is elégedett. Kissé más a helyzet Európában, ahol a mainframe rendszerek állnak az élen, s az Internet (a 31,8 százalékos elégedettséggel) az utolsó helyre szorult.

A vírusok, a hackerek, az pari kémek, a rendszer-összeomlások, az adatvesztések évente több millió dolláros kárt okoznak a cégeknek szerte a világon. Vajon csökkenthető volna-e ez az igen nagy összeg? Elkövetnek-e a vállalatok mindent annak érdekében, hogy a lehető legkisebb legyen a kockázat? Milyen módszereket, eljárásokat használnak adataik védelmére? E kérdések nyomába eredt az Ernst & Young is, s Európa több országában, illetve az Egyesült Államokban az adatbiztonság témájával kapcsolatos reprezentatív felmérést végzett a vállalatok, gazdálkodó szervezetek körében.

Az érdeklődéssel a legkülönbözőbb iparágakban tevékenykedőket keresték meg: a válaszadók többsége a gyártásban, a mezőgazdaságban, a kiskereskedelemben, a bankszektorban, illetve az energiaiparban dolgozik, de feleltek a biztosítótársaságok, a légi közlekedés, a telekommunikáció, az építőipar, az

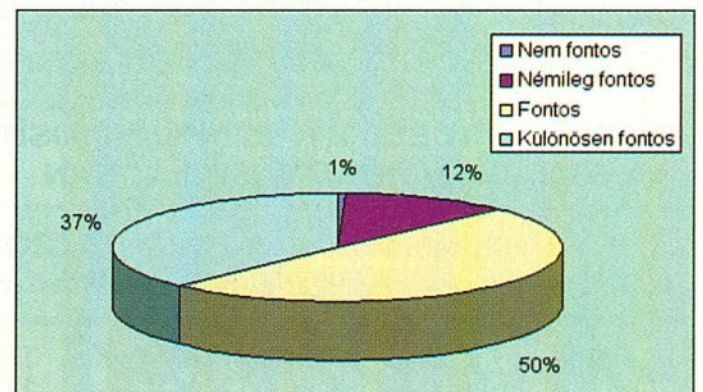

Milyen jelentőséget tulajdonít vállalatuk felső vezetése az információ- és adatbiztonságnak? (Európa)

egészségügy, az állami szektor és az oktatás résztvevői is. A válaszadók inkább a kisebb és közepes (1-100, 101-250, 251-1000 fős) vállalatok köréből kerültek ki, s az ezer alkalmazottnál többet foglalkoztató cégek száma elenyésző volt.

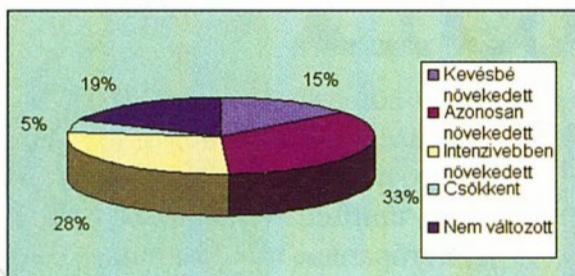
A KÁR: 400 EZER DOLLÁR

A cégek vezetői gyakran nem veszik komolyan a figyelemztetéseket, és nem vagy csak igen kis összegeket áldoznak állandó adatbiztonsági szakemberek alkalmazására. Általában csak az első illetéktelen behatolás vagy vírustámadás után fogják fel az információ biztonságának a fontosságát. Ez történt egy clevelandi banknál is, amelynek kiterjedt fiókhálózata van több államban. Mindaddig nem sokat költöttek a professzionális adatvédelemre, amíg egy számítógépes vírus két napra meg nem bénította a bank teljes működését, ami 400 ezer dollár kárt okozott a pénzügyeseknek.

Milyen jelentőséget tulajdonít vállalatuk felső vezetése az információ- és adatbiztonságnak? (Magyarország)

Tagadhatatlan, hogy a számítógépes rendszerek fejlődésével és terjedésével párhuzamosan az információ- és adatbiztonsági kockázat is megnő a vállalatoknál. Ennek ellenére meglehetősen sokan (25,3 százalék) vélték úgy: a kockázat az elmúlt két évben nem változott, jóval többen állították, hogy a rizikó az informatikai erőforrások bővülésével azonos szintű emelkedést mutatott, ám csak 19,5 százalék utalt az intenzívebb növekedésre. Az arányok hason-

Hogyan vélekednek az információ- és adatbiztonsági kockázat alakulásáról vállalatuknál az elmúlt két évben? (Európa)

lóak voltak Európa többi országában is, bár az itt megkérdezetteknek több mint egyne-

gyede (27,5 százalék) foglalt állást a kockázat növekedése mellett.

Megnyugtató lehet viszont, hogy hazai vállalataink többségénél (pontosabban a válaszadók nagyobb hányadánál) aktívan figyelik a hálózatukat érintő rendkívüli eseményeket, továbbá a cég és az üzleti partnerei között meglévő hálózati kapcsolatokat is. Éppen ezért meglepő, hogy – mind Európában, mind Magyarországon – a felmérésben részt vevő vállalatok több mint 70 százalékának nincsen terve azzal kapcsolatban, milyen intézkedéseket tegyenek olyan rendkívüli esetekben, amikor a hálózaton vagy a számítástechnikai rendszereiken belül behatolás nyomait fedezik fel. Akik viszont erre is gondoltak, azok elsősorban a fizikai biztonságon (59,1 százalék) és a logikain (51,5 százalék) javítanak, 42,4 százalékuk figyelmezteti a biztonságot sértő ese-

ményeket, s csupán egy kisebb hányad (18,2 százalék) fogantatosítja fegyelmi intézkedéseket, illetve értesíti a hatóságokat.

Lehet, hogy túlzott optimizmusra vall, de a vállalatok többségénél úgy vélik: a hálózatuk jól védett a kívülről jövő illetéktelen behatolásokkal szemben. A belső támadást illetően viszont éppen ellenkező a vélekedés: a nagyobb hányad szerint a vállalat hálózata védtelen az ilyesfajta fenyegetés ellen.

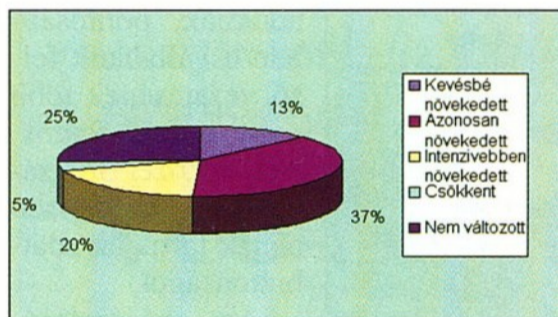
A felmérésből az is kiderül, hogy ma még az európai és a magyar vállalatok egyaránt a vírusfertőzést érzik a legnagyobb veszélynek, éppen ezért adatvédelmi megoldásként elsősorban vírusellenőrző szoftvereket használnak. Ezeket a PC-, illetve – Nyugaton – a mini/mainframe-hozzáférést szabályozó szoftverek s a tartalék kommunikációs és energiavonalak követik. Fontos szerepet tulajdonítanak még a hardvert érintő biztonsági rendszereknek, az üzenetjogosító kódoknak és az adattitkosításnak. Magyarorszá-

VIGYÁZAT, VÍRUSOK!

Jelenleg mintegy 13 ezer számítógépes vírust ismerünk, de becslések szerint körülbelül 230 ismeretlen kórokozó kering a különböző hálózatokban, működésre várva. Persze ez a szám naponta növekszik, hiszen a rosszindulatú vagy tréfás programozók állandóan újabb kártevőket készítenek.

nagy – súlyal esnek latba nálunk és Európában is a nyilvános kulcsú titkosítások, a biztonság kiértékelésére szolgáló szoftverek, a felhasználókat azonosító biometria eszközök, illetve az üzletmenet folyamatosságáról gondoskodó tervek elkészítését segítő programok.

A kérdések arra is kitértek, hogy vajon volt-e a vállalatnak a biztonsági hiányosságokból fakadóan pénzügyi vesztesége? A makro- és az egyéb vírusok, a rosszindulatú beavatkozások, a hanyagságból adódó hibák, a rendszerek, illetve a telekommunikációs vonalak kiesése, a természeti katasztrófák, az ipari kémkedés és egyéb forrásból fakadó veszteség egyetlen vállalat kivételével senkinél sem haladta meg a 20 millió forintot, bár az igazsághoz

Hogyan vélekednek az információ- és adatbiztonsági kockázat alakulásáról vállalatuknál az elmúlt két évben? (Magyarország)

gon egyébként az egyedi hozzáférést szabályozó szoftvereknek is jelentős szerep jut. Nagyjából azonos – nem túlzottan

azért hozzátartozik, hogy a válaszadók többsége ismeretlen összeget jelölt meg. Európa országaiból viszont 50 millió fo-

VESZÉLYES HÁLÓZATOK

Az Internet és az intranet hálózatok használata tovább növeli a vírusok gyors szaporodásának a veszélyét. Míg a floppylemezekon történő adatcsere esetén csak néhány gépre terjedt tovább egy-egy vírus, addig a hálózatokon pillanatok alatt több száz gép is megfertőződhet. A National City bank Novell NetWare hálózatán rövid idő leforgása alatt 300 fájlservert és 10 ezer kliensgépet ért el egy vírus. A megfertőzött számítógépek földrajzilag távol, négy állam hat városában helyezkedtek el. A vírusok kiindulási pontja nyolc újonnan vásárolt notebook volt, amelyeket tüzetesebb ellenőrzés nélkül kapcsoltak a bank számítógépes hálózatához.

PC-S ADATVÉDELEM ÉS ADATBIZTONSÁG

Security Solutions For
Protecting Information Assets
Consulting/Software/Support

**VÉDI-E ÖN
LEGFONTOSABB
ÉRTÉKEIT,
AZ ADATOKAT?**

A PC SECURITY
STOPLOCK TERMÉK-
CSALÁDJA A MAXIMÁLIS
BIZTONSÁGOT NYÚJTJA:

STOPLOCK V, STOPLOCK 95, STOPLOCK CENTRAL ADMINIS-
TRATOR, USER UTILITY, STOPLOCK E-MAIL, STOPLOCK CONNECT,
SINGLE SING-ON, LAN NODE VERIFIKÁLÁS, JELSZÓ GENERÁTOR,
JELSZÓ ELLENŐRZÉS, SECURE CLIENT INTERFACE

ITSEC E3 = TCSEC B1+ SZINTŰ MINŐSÍTÉS:
A LEGMAGASABB A PC-S VILÁGBAN

A STOPLOCK termékek megfelelnek a Y'2000
ISO szabványnak: védik adatait a következő évezredben is!

TETA MAGNETIC Kft.
1134 Budapest,
Váci út 19.
Tel./fax: 111-5004,
140-2518

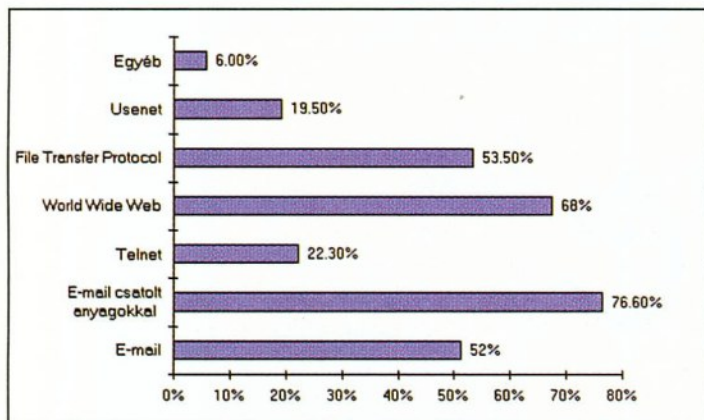
rint feletti károkról is érkeztek jelentések.

A válaszadók többsége potenciális veszélyforrást lát abban, hogy féltve őrzött adatai

lyeket a modem, a bérelt vonal, az Internet és az extranet követ. E két utóbbit a megkérdezettek a jövőben az eddigieknél intenzívebben kívánják használni.

S végül említést kell tenni az adatbiztonság egyik fölöttébb érdekes gondjáról, a 2000. év problémájáról (lásd Millenniumi bomba című írásunkat). Úgy tűnik, a hazai szakemberek gondoltak már erre, hiszen a válaszadók 21,3 százaléka vallotta

azt, hogy van megoldása, s 16 százalékuk hozott létre projektteamet a probléma kezelésére. A legtöbben (28,7 százalék) új

Milyen Internet szolgáltatásokat kínál vállalatuk a belső felhasználók számára? (Európa)

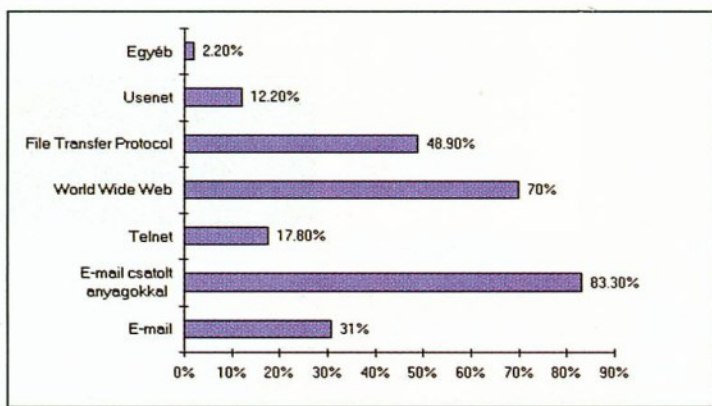
gosult felhasználók/alkalmazók miatt nyilvánosságra kerül, s valamivel kevésbé félnek ettől a jogosulatlan felhasználók esetében.

Annál jobban tartanak viszont a szerződéses szolgáltatóktól, illetve a könyvvizsgálóktól mind a hazai, mind az európai vállalatoknál. A legkevésbé a beszállítókat, az ügyfeleket és a társadalmi érdekcsoportokat gyanúsítják azzal,

hogy kiszivárogtatják a fontos információkat. Meglepő módon, a versenytársaktól sem tartanak, akiknek pedig igazán az érdeklükben állna az adatok megszerzése.

A vállalatok többsége már elektronikus úton is kereskedik, s ehhez természetesen különféle médiákat használ. A legdivatosabbak manapság a mágneses adathordozók, ame-

szoftvereket vásárolnak és fejlesztenek, és meglehetősen sokan (9,3 százalék) vannak olyanok is, akik nem foglalkoznak a kérdéssel. Európában is hasonlóak az arányok, ám azon sem árt elgondolkodni, hogy a kontinens országaiiban olyan cégek is léteznek, akik már eddig is több milliárd forintnak megfelelő összeget költöttek a bomba hatástalanítására.

Milyen Internet szolgáltatásokat kínál vállalatuk a belső felhasználók számára? (Magyarország)

OLYAN, MINT AZ AUTÓ

Egy szakember az autóhoz hasonlította az információ biztonságát. Szerinte 100 évvel ezelőtt mindenki örültnek nézte azt, aki egy kis fémdobozban szeretett volna 140 kilométeres sebességgel száguldozni, hiszen ez akkor nem volt túlságosan biztonságos. Azóta a megfelelő biztonsági felszerelések kialakításával már senki sem látja örülségnek az elképzelést. Manapság hasonló a helyzet az Internettel. A várható előnyökért cserében elfogadjuk a rizikót és a probléma a biztonsági kockázatok kezelésére, csökkentésére redukálódik.

ÖN? ÉS

A szoftver érték. Kitalálásában, terjesztésében sok munka fekszik. Aki holnap is akar szoftvert használni - fizet érte.

Ez egy közérdekű reklám

Számítástechnikusok,

informatikus szakemberek,

internet-rajongók!

Október 14-től 18-ig újra várja Önöket a Budapesti Vásárközpontban a

COMPFAIR 97

10. Nemzetközi Számítástechnikai és Telekommunikációs Szakkiállítás és Vásár

COMPFAIR 97

- ◆ Kiállítás
- ◆ Vásárlási lehetőség a Compfair Áruházban
- ◆ Szakmai bemutatók és találkozók
  - ◆ Internet falu - közvetlen kapcsolat a világhálózattal
  - ◆ Windows Expo - Microsoft a partnereivel
  - ◆ Fotoexpo - a digitális fototechnika bemutatkozása

Belépőjegy ára: 400,- Ft

Kedvezményes belépőjegy: 280,- Ft (diákok, nyugdíjasok, sorkatonák részére)

Nyitvatartás: 10-18 óra között

Szakmai nap: október 14., 15. (ezen a napokon szervezett diákcsoportok a rendezvényt nem látogathatják)

Rendező:

COMPEXPO Kft.
1053 Budapest, Kálvin tér 5.
Tel.: 117-6760 Fax.: 117-0436

Egymásnak teremtve.

Az új Intel Pentium® II processzor.

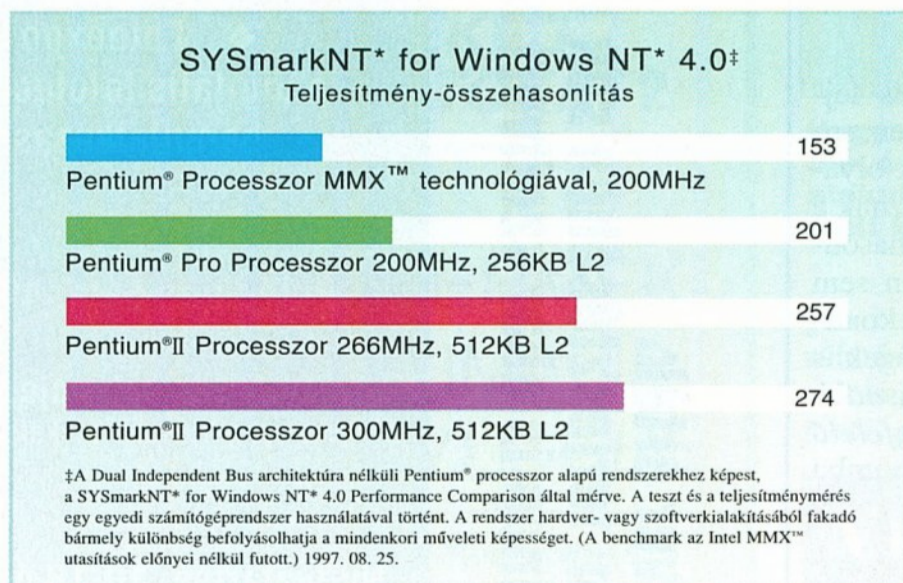

A processzor, amelynek tervezése során az Ön üzleti szoftverére gondoltak. Az új Pentium®II processzor. A ma elérhető legerősebb Intel processzor, amely több műveletet tesz lehetővé a hagyományos üzleti alkalmazásokban, és egyben bázisa új, pl. Java[†] alapú alkalmazásoknak. Az új csomagolás az Intel egyedülálló Dual Independent Bus architektúráját rejt, egy olyan új fejlesztést,

amely két önálló adatsínt használ: az egyik a második szintű gyorsítótárral áll kapcsolatban, a másik a fő memóriát szolgálja ki.

Ez olyan lendületet ad bizonyos műveleteknek, amely még többre teszi képessé Önt és vállalatát. A Pentium®II processzor. Az erő, amelyet a mai üzleti szoftverekhez terveztek. További információért keressen fel bennünket az Interneten:

 www.intel.com/english/pentiumII

intel
The Computer Inside.™

1997, 1998, 1999 és...

MILLENNIUMI BOMBA

A 2000. év problémája, vagy ahogyan a szakzsargonban nevezik: a millenniumi bomba katasztrofális következményekkel járhat. Írásunk szerzője a gondok bemutatásán túl a megoldáshoz is ad néhány megszívlelendő tanácsot.

A régi számítógépek és programok a *memória-takarékosság* miatt a szükséges nyolc helyi érték (ÉÉÉÉ-HH-NN) helyett csak haton (ÉÉ-HH-NN) tárolták a dátumokat. Ez egészen eddig nem is okozott gondot, ám az ezredforduló beköszöntével a komputerek a 2000. január 1-jei dátumot 1900. január 1-jének értelmezik majd, ami bizony nagy különbség. Hogy ezt jobban meg lehessen érteni, bemutatunk egy példát.

Tegyük fel, hogy bérelünk egy autót a karácsonyi szabadságunkra 1999. december 26-tól 2000. január 4-ig. Az eltelt napok alapján, 3000 forintos napi

költséggel számolva, 30 ezer forintot kellene fizetnünk. De mit mond erre a számítógép? A végső dátumot a fentiekben említett tárolási probléma miatt 1900. január 1-jének értelmezve *minusz 36 516 nappal kalkulál*, s kihozza, hogy még mi kapunk 109 548 000 forintot. És ez bizony nem mindegy!

A probléma azonban még ennél is összetettebb. A közhiedelemmel ellentétben ugyanis nemcsak az alkalmazói programok és az adatmezők jelentenek gondot, hanem a hardverelemek, a rajtuk futó operációs rendszerek, illetve a kommunikációs szoftverek is.

Az alkalmazások szintjén

felmerülő nehézségek közé tartozik, hogy a programok nem fogadják el a 2000-es bemenő adatokat, illetve 1900-nak kezelik őket. Ugyancsak kellemtelen, hogy a 2000 felettinek tekintendő évszámokkal végzett számítások hamis eredményeket adnak. A gépek a kimenő adatokat két helyi értéken tárolják, s az évszámokat helytelenül nyomtatják.

A problémás helyek megtalálása a programban igen nehéz és fáradságos feladat. Ezt a következők is súlyosbíthatják.

A programok nagy mennyiségű assembler kódot tartalmaznak, s rengeteg kevésbé ismert szoftver-, illetve programozási nyelv van.

A rendszereknek gyakran hiányos a dokumentációjuk, s nem előnyösek a többszöri, illetve a nem dokumentált módosítások, valamint az eredeti programozó esetleges el nem érhetősége.

Az sem jó, ha hiányzik a forráskód, vagy a meglévőben logikátlanok, félrevezetőek, netán egyszerűen „viccesek” az alprogramnevek, amelyekről nem lehet egykönnyen megállapítani, hogy vajon dátumérzékenyek-e.

Szerencsére létezik már néhány olyan programcsomag, amely az egyes programkódokban meg tudja keresni a dátumot, illetve a dátumműveletet

tartalmazó részeket, sőt némely program ezeket automatikusan ki is javítja. Ilyen eszköz például a *C-Mill Year 2000 tool*, a *Year 2000*, a *Hot Date 2000 Discover* vagy a *Vantage YR2000*.

Ezeket főként a legveszélyeztetettebb nyelvre, tehát a Cobolra hegyezték ki, de persze más programnyelvekkel is elboldogulnak. Nagy könnyelműség azonban, ha teljesen ezekre bízunk magunkat, hiszen a fent jelzett „csavarosabb” helyeket ezek a programok sem tudják azonosítani.

Az adatbázisok szintjén felmerülő problémák

Mivel az adatok tárolását többnyire csak hat helyi értékre oldották meg, az adatbázisstruktúrákat is át kell alakítani nyolc helyi értékes tárolásra alkalmassá. Ez természetesen magával vonja a hosszú évek során felgyülemlett hatkarakteres dátumadattömeg nyolckarakteresre konvertálását. Ez a feladat sem olyan egyszerű, különösen akkor, ha nincsenek adatbázis-definíciók, nem szabványosak az adatbázisok, netán sokan és sokszor módosították azokat.

Hardver- és operációs-rendszer-szinten felmerülő problémák

A számítógépek és a rajtuk futó operációs rendszerek nagy része helytelenül kezeli az évezredváltást. Ez a nagy mainframek operációs rendszereire és a kis házi PC-k BIOS-ára egyaránt vonatkozik. Itt a kritikus tényező a számítógép rendszerideje, amelyet a legtöbb applikáció a számítások alapjául vesz. Ha a rendszer belső

Mennyit fizessek ?

Fizetés az eltelt napok alapján (pl autó bérlet)

	Emberi szemszög	Computer szemszög
Vég dátum	Jan. 4, 2000	1/4/00
Kezdő dátum	Dec. 26, 1999	12/26/99
Eltelt napok	10	-36,516
Napi költség	\$25	\$25
Fizetendő	\$250	\$(912,900)

Az írásunkban is vázolt autóbérlési probléma, ezúttal dollárra átszámítva

Mi történt a bankkártyámmal ?

„Szavatossági idő” probléma
A mai dátum: 1997 Szeptember 5.

	Emberi szemszög	Computer szemszög
Lejárat dátum	Szept. 1. 2000	01/09/00
Kezdő dátum	Szept. 1. 1997	01/09/97
Mai dátum	Szept. 5. 1997	05/09/97
Érvényesség:	IGEN	NEM

Az évezredváltás gondját a bankkártya-tulajdonosok is megérik

órja az 1999.12.31. 23:59 idő után 1900.01.01. 00:00-ra vagy más alapértelmezésre, például 1980.01.01.-re vált, akkor megtörtént a baj, akármennyire is igyekeztünk beigazítani a programunkat.

A problémát súlyosbítja még egy apró, de nem elhanyagolható tényező is. A Gergely-naptárban a négyvel osztható számú évek szökőévek, ami alól a 100-zal maradék nélkül osztható évek részleges kivételt képeznek: csak minden negyedik kerek száz év szökőév. 1900. tehát nem volt szökőév, a 2000. év viszont az lesz. Sok proceszszorgyártó cég (még a legnagyobbak is) nem tanulmányozta át kellő alaposítással ezt a szabályrendszert, így az ő gépeiken 2000. február 29-e elmarad.

A kommunikációs rendszerek problémája

Számításba kell vennünk azt is, hogy a saját rendszereink kiigazítása nem oldja meg teljesen a problémát. Ezek ugyanis gyakran más partnerekkel működnek együtt. Ha az adatok olyan kommunikációs csatornán jutnak el hozzánk, amelyeket még nem tettek alkalmassá a nyolc helyi értékes évszámok fogadására, akkor a rendszerünk szintén hibásan fog működni.

A megoldás várható költségei

A probléma összetettségéből adódóan a megoldás költségei is elég jelentősek lesznek. A 2000. évvel kapcsolatban sokat emlegetett Gartner Group felmérése szerint a világnak mindez 600 milliárd, míg az Egyesült Államoknak 30 milliárd dollárjába fog kerülni.

A magyarországi helyzetről eddig csupán az Ernst & Young 1997-es éves informatikai felmérése ad tájékoztatást.

Érdekes, hogy amíg világviszonylatban a cégek mintegy 22 százalékanak fog 500 ezer dollárnál többbe kerülni a probléma várható megoldása, addig Magyarországon ezt az összeget csak a vállalatok 5 százaléka éri el.

Sajnos a tanácstalanok száma nálunk majdnem eléri az 50 százalékot. Ezeknek a cégeknek egy része már gondolkodott ugyan a problémán, de még nem jutottak el a költségbecs-

lésig, viszont ami igazán elszomorító: a cégek nagy többsége még csak nem is hallott erről a gondról.

Hogy jobban érzékeltessük a probléma és a megoldási költségek nagyságát, íme még néhány „elrettető” adat. Az *American Express*nek óriási gondot okoz a világszerte telepített programjaik konverziója. Ők *Compuware* és *Microsoft* termékeket választottak erre. A 2000. év projekt várható költsége az előzetes becslések szerint 150 millió dollár lesz. A *British Telecom*nak mintegy ezer programozóra lesz szüksége ahhoz, hogy a 31 millió sornyi forráskódot kijavítsák. A *Safeco* biztosítási társaság azon nagyvállalatok egyike, amelynél már folyamatban van a 2000. év problémájának megoldása. Két évvel ezelőtt kezdtek el a konverziót, és mostanra körülbelül a 75 százalékkal készültek el. Eddig 87 ezer órát fordítottak a munkára.

A lehetőségek következmények

Az eddigieket figyelmesen elolvasva könnyen elképzelhető, milyen következményekkel járhat az említett probléma. Egyes hozzáértők szerint azok a cégek, amelyek nem lesznek képesek a 2000. év eme kihívásának megfelelni, kénytelenek lesznek végleg kivonulni az üzleti életből.

A probléma megoldásának egyik nagy kérdése a határidő. Naivitás lenne azt gondolni, hogy a hátralévő két és fél év elég lesz. A szóban forgó gond ugyanis roppant összetett, s a biztonságos működés érdekében alapos tesztelésnek és dokumentálásnak kell követnie a módosításokat. A határidők túllépése világszerte (de leginkább Magyarországon) bevett gyakorlat. Ebben az esetben azonban a határidő nem módosítható.

A tervezés szempontjából persze az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a millenniumi probléma néhány cégnél már az ezredforduló előtt is éreztetni fogja hatását. Tegyük fel, hogy szeptember elsején új bankkártyát váltottunk ki, amelynek az érvényességi ideje három év. Eszerint a kártya csak 2000. szeptember 1-jén fog lejárni. A

számítógép azonban másképp kalkulál, s évszámtárolása miatt úgy gondolja, hogy a bankkártya már 1900. szeptember 1-jén lejárt, és így bevonja azt. És ez nem csupán kitalált történet!

A megoldás lépései

Kezdjük talán egy kis statisztikával! Az Ernst & Young éves informatikai biztonsági felmérésében az a kérdés is szerepel, hogy vajon mit tesznek a cégek a 2000. év problémájának elkerülésére? Ami meglepő: míg világviszonylatban a cégeknek csupán 13 százaléka állítja azt, hogy megoldották ezt a problémát, addig Magyarországon ez az arány 20 százalékra tehető. Megelőztük volna a világot? Ez így feltehetően nem igaz. Inkább arról lehet szó, hogy ezúttal erényt kovácsolhatunk abból, hogy nálunk az informatika szintje alacsonyabb a világszínvonalnál, másrészt pedig a rendszerek is jóval fiatalabbak, s ebből fakadóan már nem hordozzák magukban a millenniumi bombát.

A semmittevők száma Magyarországon eléri a kilenc százalékot. Ezek a cégek vagy nem értesültek még a problémáról, vagy abban bíznak, hogy elkészül majd egy olyan eszköz (ezt a szakirodalom *Silver Bullet* néven ismeri), amely egyszerű és olcsó megoldást kínál. Habár vannak már automatikus kódkonvertáló programok, a várakozóknak azt üzenjük: *nincsen Silver Bullet megoldás!*

Vegyük sorra azokat a lépéseket, amelyeket a vállalatok tehetnek a probléma megoldása érdekében!

Projektszervezés. A 2000. év projektnek ez az első, és egyben igen kritikus pontja. Magában foglalja egy felelős vezető kinevezését, esetleg a problémában jártas külső tanácsadó cég bevonását. El kell készíteni a részletes projekttervet, fel kell becsülni a projekt várható költségeit, s erre megfelelő finanszírozási eszközt kell keresni.

Hardver- és szoftverleltár. A cégnél található valamennyi hardver- és szoftvereszközt számba kell venni, a következő szempontok figyelembevételével. A hardvert a legtagabb értelemben kell tekinteni, s ide kell sorolni az összes olyan termelő- vagy infrastrukturális berende-

zést, amelyben mikrochip van (például liftek, biztonsági berendezések, számítógép-vezérlésű megmunkáló gépek, kórházi őrző és diagnosztikai berendezések, keltetőgépek, acéolvastók, telefonközpontok, repülésirányító műszerek stb).

Miután minden szoftver- és hardvereszközt felmértünk, ellenőriznünk kell, hogy *eleget tesznek-e a 2000. év követelményeinek*. Ezek után meg kell határozni, hogy az egyes programok milyen mértékben, milyen úton javíthatók, s vajon alkalmasak-e a belső munkatársak ennek végrehajtására.

A projekt lényegi pontja a *hiba kijavítása*. Ezt is szigorúan ellenőrizni kell, ütemezett és dokumentált formában kell elvégezni. A módosításokat folyamatosan tesztelni kell, mégpedig a „2000-es környezetben”. Közben vigyázni kell arra, hogy a már kijavított rendszerek ne fertőzödjének meg a még ki nem javított rendszerből érkező kóddal vagy adattal a tesztek folyamán.

Ez után következhet a kijavított programok telepítése az éles környezetbe. Mindez *szigorú szabályokat és programváltoztatási eljárást* kíván.

De vigyázat! Az idő egyre múlik, s alig valamivel több mint 800 nap van még hátra...

(Az Ernst & Young anyagai, valamint internetes értesülések felhasználásával összeállította: Jalsovszky Géza)

Hatástalanítva?

Nemrégiben röpítették világgá a hírügynökségek, hogy egy 14 éves új-zélandi fiú úrrá lett a 2000. év problémáján. Sajnos a megoldás mikéntjéről már nem szól a fáma, ami persze érthető, hiszen a millenniumi bomba hatástalanítója mesés vagy birtokosa lehet. Feltehetően nemcsak mi várjuk kíváncsian, hogy a fiú mikor hozza nyilvánosságra remek ötletét, hiszen a tét óriási, vagy legalábbis dollármilliárdokban mérhető.

Információ + biztonság = információbiztonság?

A VÉDŐ MINDIG TÖBBET VESZÍT...

Az adatbiztonság aktuálissá válásának pozitív oldalai mellett kedvezőtlen jelenségek is tapasztalhatók. Ezek közé tartoznak azok a terminológiai problémák, amelyek még a szakemberek között is megnehezítik a kommunikációt. Az „adatvédelem” kifejezést szűkebb értelemben a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény szellemében szokták emlegetni. Ugyanakkor él egy tágabb értelmezés is, amely szerint ide sorolható a legkülönfélébb fajtájú és formájú adatok védelme. Ez az értelmezés viszont már erősen közelít az információvédelemhez vagy akár az informatikai biztonsághoz.

Mi a teendője annak, aki megfelelő informatikai biztonsági programot akar kidolgozni? Mindenekelőtt *alapidokumentumokat* kell kialakítania az informatikai biztonsági koncepcióval, a követendő politikával és stratégiával kapcsolatban. Ehhez azonban elengedhetetlen az *alapfogalmak pontos meghatározása*, valamint egy védelmi modell felvázolása, amely egyértelmű terminológiát és védelmi szemléletet határoz meg minden további dokumentumra, illetve azok értelmezésére. A továbbiakban az informatikai rendszerek által kezelt adatok biztonságát az *informatikai biztonság* fogalmával azonosítjuk, és ezt a kifejezést használjuk.

Az informatikai biztonság fogalmát célszerű a hagyományos védelmi modellekből kiin-

Egyre aktuálisabbá váló téma manapság az adatokkal, a számítógépes rendszerekkel kapcsolatos biztonság, a számítógépes bűnözés, az adatbiztonság és az adatvédelem. Szerzőink megpróbálnak rendet teremteni a szóban forgó témával kapcsolatos terminológiák között, miközben az oly lényeges informatikai biztonság kialakításáról is ejtenek néhány szót.

dulva meghatározni. A védelem alapproblémáját a *játékelmélet* segítségével fogalmazhatjuk meg. Az alapfelállítás szerint az egyik oldalról támadnak, és a támadás mindig valamilyen, a támadás végső célját képező értékre (védendő alapérték) irányul. Támadáson persze nemcsak a szervezetek, személyek által elkövetett támadásokat, hanem – áttételesen – a gondatlanságból, nem szándékosan kiváltott veszélyeztetéseket és a környezeti, természeti fenyegetéseket is értjük. A támadás legtöbbször *nem közvetlenül* éri a védendő alapértéket, hanem a *körülményektől függő támadási útvonalon* zajlik, amelyen különféle természetes vagy művi védelmi akadályokat kell legyőzni. A másik oldalon – természetesen – a védendő alapértéket óvják.

Mindkét fél egymástól függetlenül, egymás számára ismeretlen stratégiával igyekszik megvalósítani támadási, illetve védelmi szándékait. A játékelmélet nyelvén ez a szituáció a *kétszemélyes, nullától különböző összegű játékkal* modellezhe-

tő, amelyben a támadókat és a védőket – egyszerűsítéssel – egy-egy személy testesíti meg, akik semmit vagy csak nagyon keveset tudnak egymás szándékairól. A játék kimenetele abban az értelemben különbözik a nullától, hogy a *védő mindig többet veszít, mint amennyit a támadó nyer*. A sikeres támadások kára, illetve haszna szélesebb, hiszen nem csupán a szűkebb értelmezésben vett anyagi károkról van szó, hanem sokszor politikai, erkölcsi, üzleti veszteségek is jelentkezhetnek.

A biztonság a védelmi rendszer olyan, a védő számára kielégítő mértékű állapota, amely zárt, teljes körű, folyamatos és a kockázatokkal arányos védelmet valósít meg minden releváns fenyegetés, veszély ellen.

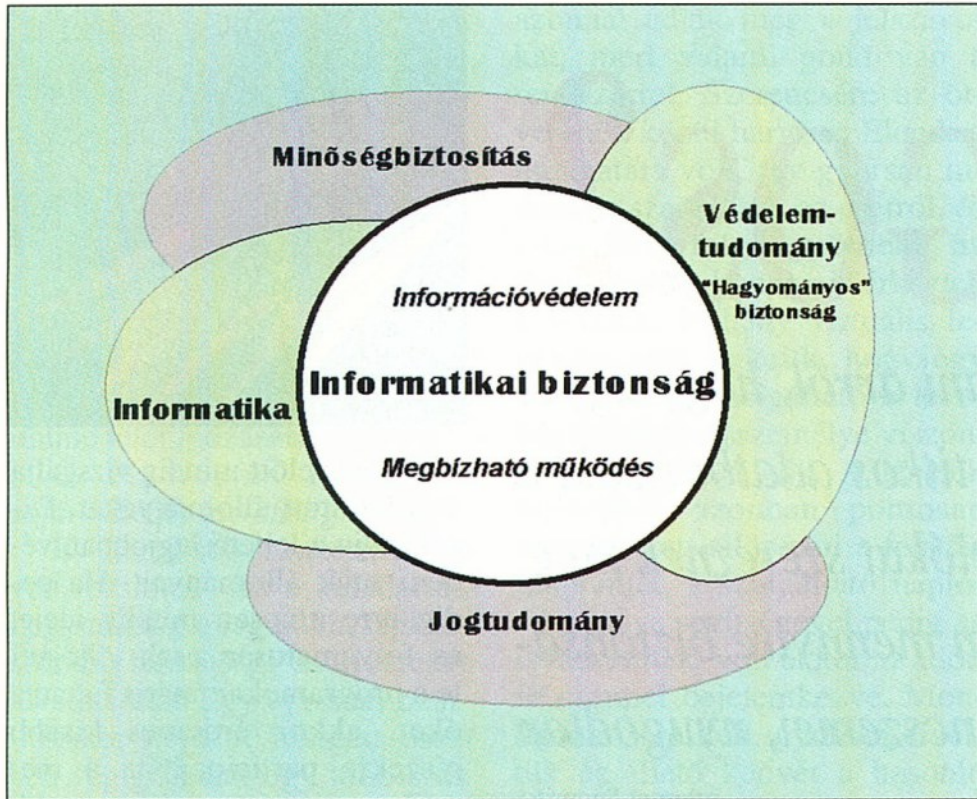
Nézzük meg ezek után, miként csoportosíthatjuk a védelmet! *Teljes körű védelmen* azt értjük, hogy a védelmi intézkedések a rendszer összes elemére kiterjednek. *Zárt védelemről* az összes releváns fenyegetést figyelembe vevő védelem esetén beszélünk.

A *folyamatos védelem* az

időben változó körülmények és viszonyok ellenére is megszkázás nélkül valósul meg, míg a *kockázattal arányos védelem* esetén a védelem költségei egy kellően nagy időintervallumban arányosak a potenciális kárértékkel, azaz a védelemre akkora összeget és oly módon fordítanak, hogy ezzel a kockázat a védő számára még elviselhető szint alá süllyed (a nem nulla összegű játék eredménye – konstansnak feltételezve a támadó egyenlegét – a nullához közelít). A védelem akkor kielégítő erősségű (mértékű), ha a védelemre akkora összeget és olyan módon fordítanak, hogy ezzel egyidejűleg a releváns fenyegetésekből eredő kockázat a szervezet számára még elviselhető szintű vagy annál kisebb.

A kockázatelemzések során nem mindig a pontos időarányos összeg kerül meghatározásra, hanem valamilyen osztályzat, amely a kockázat nagyságrendjét, elviselhető vagy nem elviselhető nagyságát mutatja.

A gyakorlatban sokszor előfordul, hogy egy védelmi in-

Az informatikai biztonság és a társtudományok helye egymáshoz képest

tézkedés a megcélzott rendszeremelen kívül *más rendszeremre* is erősítő vagy gyengítő hatással van (például egy erős fizikai védelmi intézkedés mellett az adott biztonsági tartományban nem szükséges olyan szintű azonosítási és hitelesítési eljárás a számítógéprendszerben, mint anélkül, vagy a biztonsági naplózás alkalmazásánál mindig figyelembe kell venni, hogy az miképpen hat a felhasználói funkciók hatékonyságára). Adott rendszeremre vonatkozó, elsődlegesen alkalmazott intézkedéseknek a rendszer más elemeire ható járulékos hatását *szinergikus hatásként* vesszük számításba.

Ha a védelmi intézkedések szinergikus hatását figyelmen kívül hagyjuk, akkor a teljes körű, a zárt, a folyamatos és a kockázatokkal arányos védelmi rendszert *egyenszilárdságúnak* tekinthetjük, mivel az intézkedések minden rendszeremre nézve pontosan a kockázatokkal lesznek arányosak úgy, hogy közben minden releváns fenyegetés figyelembevételre kerül. Ha azonban az intézkedések szinergikus hatására is ügyelünk, akkor az elsődleges és a többi intézkedés szinergikus hatásának eredője egy adott rendszeremre pozitív vagy negatív irányban el fog térni a kockázatarányostól.

Egyenszilárdságú védelmi rendszert tehát akkor tudunk kialakítani, ha úgy korrigáljuk ezeket a „torzító” szinergikus

hatásokat, hogy *a kockázattal arányos védelmi szint valamennyi rendszeremre megvalósul*. Mivel a védelmi intézkedések szinergikus hatása a gyakorlatban nagyon nehezen mérhető, ezért csak megfelelő tapasztalat birtokában, *heurisztikus módszerrel* lehet megközelíteni az egyenszilárdságot.

A biztonság általánosabb megfogalmazása után térjünk rá konkrétan az informatikai biztonság *gyakorlati szintű modelljére*, amelyben a támadás, illetve a védelem alapvető tárgya az adat és az *adatok által hordozott információ!* Támadáson nemcsak az adatok bizalmasságát, sértetlenségét, hitelességét veszélyeztető akciókat kell érteni, hanem minden olyan fenyegetést is, amely *a rendszer megbízható működését, s ezáltal az adatok rendelkezésre állását és a funkcionális követelményeknek megfelelő felhasználásukat veszélyezteti*.

Az informatikai biztonság tehát az az állapot, amikor az informatikai rendszer védelme – a rendszer által kezelt adatok bizalmassága, hitelessége, sértetlensége és rendelkezésre állása, illetve a rendszeremek rendelkezésre állása és funkcionálitása szempontjából – *zárt, teljes körű, folyamatos és a kockázatokkal arányos*.

Az informatikai biztonság és a társtudományok

Az informatikai biztonsággal kapcsolatban gyakran kerülnek

említésre más tudományágak, például a hagyományos biztonság, a minőségbiztosítás, a jogtudomány.

Az informatikai biztonság az informatikának csak egyes részterületeivel foglalkozik, ugyanakkor nemcsak az informatikához, hanem más szakterületekhez is kapcsolódik. A jogtudományhoz például elsősorban az *adminisztratív védelem* területén közelít, egyrészt az érvényben levő jogszabályok, főleg az állam- és a szolgálati, az üzleti és a banktitkok, az egyéb magán- és szakmai titkok, illetve a személyes adatok védelme tekintetében, másrészt a szervezetek helyi szabályozási rendszerének kialakításában is szélesebb területet ölel fel.

A *minőségbiztosítás* elsősorban az adatminőség megőrzése, az adatok sértetlenségének, hitelességének, rendelkezésre állásának és funkcionálitásának megóvása területén jelentkezik, s az informatikai rendszer teljes életciklusában – a koncepciótól egészen az üzemeltetésig – szoros kapcsolatban van az informatikai biztonsággal. Az informatikai biztonság tanúsítási és minősítési eljárása sok tekintetben hasonlít is az ISO 9000 szabványsorozat szerinti minőségtanúsítási eljáráshoz.

Az informatikai rendszerek tervezési és fejlesztési módszerei, a projektmenedzsment, a beszerzési politika, tehát a vezetéstudomány egyes területei is összefüggésben állnak az informatikai biztonsággal.

Az *informatikai rendszerek auditálása és az informatikai biztonság vizsgálata között is szoros kapcsolat van*. Az informatikai biztonságot tekintve

háromféle „vizsgálati tevékenységet” különböztethetünk meg:

Az *informatikai biztonság minősítése és tanúsítása*. Engedélyezett, elfogulatlan és független tanúsító által lefolytatott vizsgálat után tanúsításra kerül, hogy a vizsgált rendszer vagy termék adott, a minősítő által előírt követelményrendszerben meghatározott biztonsági szintnek megfelel (vagy nem felel meg).

A tanúsítási eljárás hitelességét független nemzeti minősítő vizsgálja, és ez alapján bocsátja ki a minősítést. (Sajnos Magyarországon még sem az auditálás, sem a minősítéstanúsítási rendszer nem alakult ki. Engedélyezett minősítő jelenleg még nincs, így engedélyezett auditorok és tanúsítók sem léteznek, de már elindult néhány kezdeményezés ebben az irányban.)

Az *informatikai biztonság auditálása*. Az engedélyezett, elfogulatlan és független auditor a lefolytatott vizsgálat után nyilatkozik, hogy a vizsgált rendszer adott követelményeknek (meghatározott biztonsági szintnek, előírásoknak) megfelel (vagy nem felel meg).

Informatikai biztonsági vizsgálat. Szakértői vizsgálat, amelynek során feltérképezik a védelmi célokat, a rendszer biztonságát, majd – lehetőleg a kockázatelemzés után – kimutatják a nem elviselhető kockázatot jelentő fenyegetéseket. A vizsgálat során kockázatkezelési és intézkedési javaslatok is készülhetnek.

**Bodlaki Ákos,
Muha Lajos,
dr. Nagy Gábor**

**mailto:Fixx@mail.datanet.hu
mailto:NagyG@ursus.bke.hu**

Új! Sorozatok

A "MICSODA" sorozata a magyar irodalom remekeit mutatja be 6 CD-ROM-on. A LANGMaster Interaktív Angol Korszertű, multimédiás eszközök révén ismerteti meg a legfiatalabb korosztályt, költészetünk, monda és mesevilágunk szépségeivel. A magyar irodalom kiadványaiból adaptáltuk CD-kiemelkedő alkotásainak bemutató ROM-ra, melyet korra és szerepelt a szórakoztatás, oktatás és értéktartás.

A "KÉMIA KALAUZ" című kiadványok nagy segítséget nyújtanak a középiskolások, érettségizők, a felvételre készülő diákok számára, de kitűnő segédanyag lehet a középiskolai tanárok részére is.

COMPFAIR megjelenés

CYBERSTONE ENTERTAINMENT
Cyberstone Entertainment
Tel./Fax: 352-8571
06-30-529-237

Az Internet itthon BIZTONSÁGOS?

A hírekből szinte naponta hallani arról, hogy ügyes számítógép- és Internet-specialisták titkos adatbázisokba jutnak be, bizalmas információkat szereznek meg, és kürtölnek világgá. Kíváncsiak voltunk, vajon mennyire biztonságosak az Internet magyarországi láncszemei, nyugodtan alhatunk-e, miután a hálózatra bízunk személyes vagy

Internet Security

pénzügyi adatainkat.

Három hazai Internet-szolgáltató véleményét kérdeztük arról, hogyan látják ők az itthoni helyzetet? A szolgáltatók mindegyike más-más kategóriába tartozik. Az Alarmix egy – jó értelemben vett – átlagos hazai Internet-szolgáltató, az Elender most lép ki ebből a kategóriából, hiszen a Sulinet tender megnyerésével az egész országot lefedő hálózatot fog kiépíteni, és rövid időn belül több mint ezer iskola számára fog Internet-elérést kínálni. Az IBM Global Network pedig már a világon bárholnan elérhető szolgáltatást nyújt.

Alarmix Kft.:
egyre biztonságosabb

Computer Panoráma (C. P.): *Hogyan ítéli meg az Internet hazai biztonságát?*

Tóth Péter (T. P.): Magyarországon egyelőre nincsenek olyan komoly problémák, mint az Egyesült Államokban, mivel nálunk még viszonylag kevesen használják az Internetet, és nem alakultak ki a hálózatos kereskedelem formái. Arra, hogy a hálózaton keresztül lehessen vásárolni, még csak egy-két példát láttam, főleg számítástechnikai boltokat. De ezeknél is csak a rendelésvétel zajlik a neten

keresztül, a pénzátutalás már nem, erre ugyanis a hagyományos módszereket használják. Nincsen tehát olyan adatáramlás, amelynek lényeges volna a biztonsága, illetve amelynek elérésére, feltörésére érdemes lenne illetékteleneknek kísérletet tenni. Ám ha majd a bankok pénzügyi tranzakciói is az Interneten keresztül zajlanak, akkor itthon is fontosabb lesz a biztonság.

C. P.: *Szolgáltatóként, hogyan védekeznek az illetéktelenek behatolásai ellen?*

T. P.: Rendszerünk felépítéséből adódóan csak a belső felhasználóknak van például FTP-elérési lehetőségük, a rendszer kívülről Telnettel nem is közelíthető meg. Ez azt jelenti, hogy van egy belső, egészen biztonságos rendszer, de ehhez csak nagyon kevesen és roppant drágán férhetnek hozzá. Ebbe viszont beleépítettünk minden biztonsági eszközt.

C. P.: *Előfordult-e már, hogy jogosulatlan hozzáférési kísérletet észleltek?*

T. P.: Igen, ugyanis eredetileg nem így épült fel a hálózatunk. A szolgáltatásunk indulásakor többször is történtek ilyesfajta próbálkozások. S bár ezek a kísérletek nem jártak sikerrel, mégis sok idejét lekötötték a rendszergazdának. Ezért azután lépésről lépésre szigorítottuk a biztonsági intézkedéseket, egészen a jelenlegi álla-

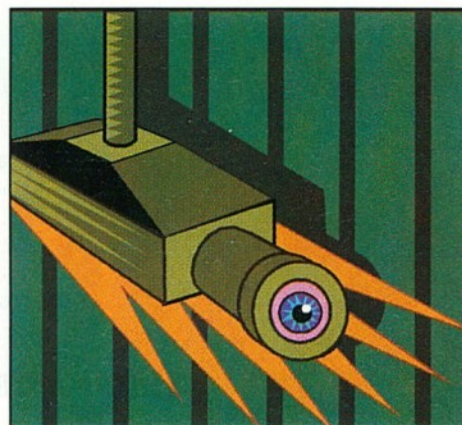
potig. Persze, nem csak az ilyen betörések okozhatnak károkat, hanem – legalábbis a mi szempontunkból – a tömeglevelek is. Egy hónapja történt például, hogy az Egyesült Államokban – SMTP levelezőrendszerként – a mi címünket adták meg egy tömeglevél kapcsán. Ez óriási mértékben leterhelte a berendezéseinket, és nagyon lecsökkent a szolgáltatásunk teljesítménye. Az erkölcsi kár is jelentős volt, hiszen számos levél érkezett azal kapcsolatban, hogy tömeglevelekkel foglalkozunk, holott csak átmeneti állomás voltunk, s az is az akarattunkon kívül történt. Ebből az esetből okulva, most már az ilyen eseteket is ki tudjuk szűrni.

C. P.: *Ez tehát azt is jelenti, hogy egy-egy behatolási kísérlet elhárítása kapcsán egyre biztonságosabb lesz a rendszerük?*

T. P.: Igen, és most már annyira védett a hálózatunk, hogy mi nyertük meg a Katonai Felderítő Hivatal által kiírt pályázatot, amelyben javarészt a biztonsági szempontok döntöttek.

C. P.: *Milyen szabályokat érdemes betartania az Interneten böngésző, elektronikus levelező felhasználónak ahhoz, hogy biztonságban érezhesse magát a világhálón?*

T. P.: Szerintem egyetlen fontos szabály van: szerezze be a két-három legfrissebb vírusellenőrző programot, és fel-

használás előtt mindig vizsgálja át a letöltött állományokat. Ezzel tudja a lehető legjobban védeni saját állományait. Ha pedig erre nincsen mindig ideje, és folyamatosan csak töltögeti le a programokat, máris futtatva őket, akkor érdemes kisebb részekre particionálnia a merevlemezét, így a legrosszabb esetben is csak egy kisebb terület károsodhat.

ELENDER INTERNET

Elender Kft.:
a legkorszerűbb
biztonsági szoftverek

Computer Panoráma (C. P.): *Hogyan látják az Internet hazai szegletének a biztonságát?*

Dr. Kóka János (K. J.): Mivel idehaza még gyerekcipőben jár az Internet professzionális felhasználása, így nincsen meg igazán az a valami, aminek a biztonságát komoly eszközökkel kellene védeni. Igaz ugyan, hogy már elkezdődött a kormányzati adatok részleges Internetre költöztetése, de a rendőrség, a társadalombiztosítás még nem az Interneten keresztül oldja meg a határainkon belüli adatcserét. Ezért pillanatnyilag még nem is merült fel az igény komolyabb biztonsági megoldásokra. Ezt abból is tudjuk, hogy – mivel számítástechnikai cég vagyunk – a legtöbb esetben rendszerintegrációt kérnek tőlünk. Ilyenkor persze beépítünk különböző tűzfalakat, de alig van erre igény. Még a bankok is azt mondják, hogy inkább felépítenek egy külön kis Web-szervert, mailszervert, amelyen rajta lesz néhány kliens, és az egész rendszert fizikailag is leválasztják a saját hálózatukról. Jelenleg még nem látják olyan fontosnak az Internetet, amely megérne nagyobb biztonsági beruházáso-

kat is. Mindenesetre azt lehet mondani, hogy az Internet Magyarországon ugyanolyan biztonságos, mint máshol a világon, ráadásul itthon még nincsenek hitelkártyaszámok lehallgatására szakosodott cégek és szakemberek, aminek az is az oka, hogy nincsenek olyan rendszerek sem, amelyek alkalmassak lennének a hitelkártyák online feldolgozására.

C. P.: *Hogyan szavatolják saját adataik biztonságát?*

K. J.: Több szakértőnk is van, akiknek az a feladatuk, hogy mindig a legújabb, legkorszerűbb biztonsági szoftvereket alkalmazzák. Egy új router beállításakor például minden esetben végignézzük egy több száz pontból álló ellenőrző listát, figyelve, hogy vajon nincsenek-e gyenge pontjai a bővítésnek. Nincsen olyan saját adatbázisunk, amely eltér az Internettől, és ezért külön tűzfalal kellene védeni, azonban mi is alkalmazzuk az alapvető biztonsági rendszereket. Internet-szolgáltatóként a legfontosabb adatbázisunk az előfizetőink adatait tartalmazza, amelyeket igyekszünk minden módon védeni. Az igazsághoz azonban hozzátartozik: mivel megengedjük a telnetes bejelentkezést, csupán ügyesség, illetve idő kérdése, hogy bármihez hozzáférjen az, aki igazán érti a dolgot. Ezért hamarosan megváltoztatjuk a szolgáltatási struktúrát, és csak egy olyan gépre lehet majd Telnettel belépni, amelyiken nem tárolunk bizalmas adatokat.

C. P.: *Mi történik, ha illetéktelen próbálkozik egy előfizető nevével bejelentkezni?*

K. J.: Huszonnégy órás diszpécser szolgálat figyeli a bejelentkezéseket, hálózati tevékenységeket. Nem azért, mintha érdekelne bennünket, ki mit művel, ez ugyanis mindenkinek a magánügye, de amikor látszik, hogy egy felhasználó többször próbálkozik hibás jelszóval vagy bizalmas adatfájlok feltörésével, akkor az ügyeletes azonnal megteszi a szükséges lépéseket. Ilyen esetekben egyébként elég jó az amúgy konkurens szolgáltatók együttműködése.

Nemrégiben történt, hogy valaki megszerezte ötven előfizetőnk elektronikus levélcímét, és mindegyiküknek írt egy levelet a rendszergazda nevében, hogy

azonnal adják meg a jelszavukat, mert valami gond van a rendszerrel. Szerencsére az ötven név közül harminc Elendermunkatárs volt, így gyorsan tudomást szereztünk az esetről, és elkezdtük felgöngyölíteni az üzenetfejből, honnan is érkeztek a levelek. Néhány virtuális levélcím után kiderült, hogy egy másik hazai szolgáltató a levelek feladója. A személye viszont még ismeretlen volt. A levelek fejlécéből azonban pontosan meg lehetett állapítani a feladás időpontját, a szolgáltató naplóállománya segítségével pedig az is kiderült, ki volt akkor az adott IP címmel bejelentkezve. Mondanom sem kell, gyorsan elvetjük az illető kedvét a hasonló akcióktól.

C. P.: *A Sulinet révén a gyerekek is Internet-hozzáféréshez jutnak majd. Nem fogja-e ez a tény jelentősen lerontani a hálózat hazai biztonságát és ezen belül az Elender rendszerét?*

K. J.: Remélem, hogy nem, s ezt kétféle indok is alátámasztja. Az egyik, hogy a létrehozandó iskolai hálózat – a kiírásnak megfelelően – a most működő rendszerünktől teljesen független lesz. Másrészt azt hiszem, hogy az iskolák tanulóinak az érdeklődéséhez mérten kevés lesz a hozzáférési pont, így csak nagyon jól szervezett és dokumentált keretek között lehet majd hozzáférni az Internethez. Nem tartok attól, hogy rövid időn belül elérjük az amerikai állapotokat, ahol a gyerekeknek otthon is van számítógépük, és szinte minden ráérő idejüket előtte töltik, és ahol szinte már sport, ki tud minél komolyabb biztonsági rendszerrel felszerelt szerverre bejutni. Ráadásul azt hiszem, hogy egy magyar diák is inkább a NASA vagy a CIA gépére szeretne bejutni, és nem a hazai kisállattenyésztők szerverére.

C. P.: *Milyen tanácsokkal látják el az új felhasználókat, mit tegyenek, hogy biztonságosan használhassák ezt a világméretű hálózatot?*

K. J.: A nálunk kapott jelszót azonnal cseréljük le, hiszen ezt elég sokan megtudhatják a regisztráció során. A különböző böngészőprogramokról gyakran kiderül, hogy biztonsági rések vannak bennük, ezért érdemes mindig a legújabb változatot

letölteni és használni. Azt már csak a személyiségük védelmében mondjuk el, hogy ha olyan Web-helyeket keresnek fel, amelyeken nem szeretnék felfedni – akár akaratlanul is – az adataikat, akkor előbb keressenek fel valamilyen anonimitást kínáló Web-oldalt, és innen induljanak a további célok felé.

Computer Panoráma (C. P.): *Önök könnyen összehasonlíthatják az Internet hazai és nemzetközi biztonságát. Mi a véleményük az itthoni helyzetről?*

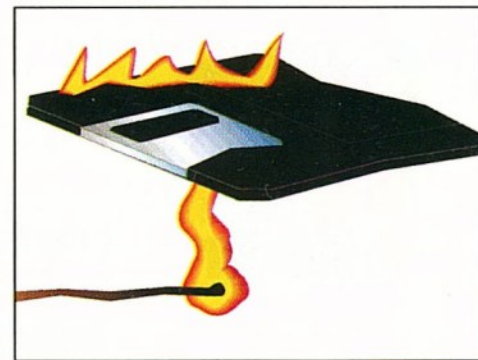
Drong Péter (D. P.): Tapasztalataink szerint a helyzet nem rossz, bár már előfordultak visszaélések. Ilyen volt például régebben az, hogy mivel korlátlan elérést nyújtó csomagot is kínáltunk, többen használták az ilyen felhasználói neveket és jelszavakat – ráadásul egy időben. Amikor megszüntettük ezt a lehetőséget, csupán néhány azonosítót vont vissza a rendszer Magyarországon. Ezzel ellentétben, például Pakisztánban előfordult, hogy egyetlen óra alatt 170 visszavonás történt. Ezek az adatok jól jellemzik a felhasználói szokásokat egy országban.

C. P.: *Hogyan gondoskodik a saját, illetve felhasználói biztonságáról?*

D. P.: Igyekszünk megakadályozni a visszaéléseket. Felhívjuk ügyfeleink figyelmét az Internettel kapcsolatos biztonsági problémákra, és ennek hatására többségük bevezet valamilyen tűzfal megoldást. Bennünket az IBM Secure Network Gateway nevű tűzfalszoftvere véd a behatolások ellen, és egyelőre, az ügyfeleink és saját tapasztalataink szerint, nem fordult elő illetéktelen használat vagy károkozás.

C. P.: *Milyen különleges feladatok adódnak abból, hogy az IBM Global Networköt nem csak itthonról lehet elérni?*

D. P.: Mivel az IBM Global Network 50 ország 1000 városában kínál helyi hívással elérhető Internet-hozzáférést, igen nagy a felhasználók száma. Bárme-

lyik országban regisztrált felhasználó bármikor, bármelyik hívószámunkat használhatja a Földön. Elképzelhető, mekkora műszaki feladat figyelni a kapcsolat létrejöttkor, hogy regisztrálva lett-e valahol az adott azonosító, érvényes-e, és abban a pillanatban bejelentkezett-e már valamelyik országban. A nagy felhasználói létszám miatt egyszerű, ugyanakkor gyors megoldást kellett találnunk arra, hogy megkönnyítsük a csatlakozást, kiszámlázzuk a használat utáni díjat, és – ha úgy akarja – az ügyfél akár le is mondhatja a szolgáltatást. Ezért kidolgoztunk egy hitelkártyás regisztrációs eljárást, amelynek a segítségével az ügyfeleink – a kártyájuk segítségével – az Internetet kikerülve regisztráltathatják magukat a rendszerben. A használati díjat a kártyára terheljük, és ha valaki le akarja mondani a szolgáltatást, akkor egy Web-lapon ezt megteheti. A legtöbb felhasználónk ezt a kényelmes, gyors és kellően biztonságos eljárást használja, sokan Magyarországon is, de természetesen van lehetőség „rendes” szerződés megkötésére is.

C. P.: *Hogyan védik a felhasználók adatait?*

D. P.: Ügyfeleink adatait jelszavakkal védjük, szervereink biztonságát pedig folyamatosan erősítjük.

C. P.: *Önök nagyrészt vállalatoknak kínálnak Internet kapcsolatot. Milyen tanácsot adna annak, aki most határozza el, hogy hozzákapcsolja cégét az Internethez?*

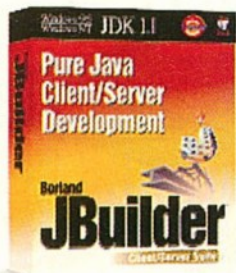
D. P.: Úgy gondolom, hogy az Interneten a biztonság kérdése egy véget nem érő játszma. Hol az adataikat védők, hol az adatokat megszerezni akarók vannak lépéselőnyben. Mindenesetre, naprakész biztonsági rendszerre van szükség, és ehhez érdemes nagy hírű és tapasztalt, megbízható cég szakértelmére támaszkodni.

Gy. L.

Borland

Making Development Easier

JBuilder™

Borland
DataGateway for Java™

InterBase™

Visual dBASE™

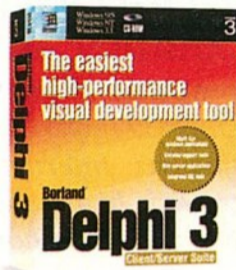
Borland/400

Delphi™ 3

C++Builder™

Borland C++

IntraBuilder™ 1.5

A fenti termékeket megismerheti a Compairen, az A pavilon 201/6-os standján tartott előadásainkon.

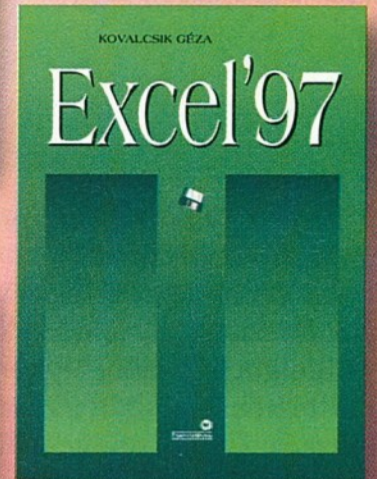

Borland Magyarország
(Delphi-Szoft)

1143 Budapest, Hungária krt. 79-81.
Telefon: 252-8145, fax: 252-8773
Internet: <http://www.delphi.hu>
E-mail: delphi@delphi.hu

Still Vert

*Ha kéri,
elküldjük
ingyenes
katalógusunkat.*

COMPUTERBOOKS

1126 Bp., Tartsay Vilmos u. 12.
Levél cím: 1253 Budapest, Pf. 71.
Tel./Fax: 1751-564, 1753-591
Faxbank: 2333666/1456#
Email: info@computerbooks.hu

SYNERGON - TELJES SEBESSÉGGEL AZ INFOSZTRÁDÁN

Gyorsabban, hatékonyabban, messzebbre,
nagyobb biztonságban!

A legnagyobb magyar rendszerintegrátor vállalat, a Synergon Informatika Rt., amely az Optotrans és a Rolitron egyesüléséből jött létre, magasabb fokozatra kapcsolt: kiépítette az ISO 9001 szabvány szerinti minőségbiztosítási rendszerét.

A Synergon a jövő évezred közműveit, az infosztrádát építi, azt a kommunikációs rendszert, amely a világot áttekinthetővé, bejárhatóvá teszi. Ha Ön már a holnapot tervezi, egyenrangú partner kíván lenni a világméretű kommunikációban, hajtson fel a Synergon infosztrádára!

 SYNERGON

Synergon Informatika Rt. ■ 1041 Budapest, István út 16. Tel.: 399-6600 Fax: 399-6699 ■ E-mail: info@synergon.hu www.synergon.hu
1138 Budapest, Váci út 168/A Tel.: 270-5120 Fax: 270-5132 ■ H-2600 Vác, Zrínyi u. 41/A Tel.: (27) 318-490 Fax: (27) 313-062

Szerzőm
Fotó

Érdekes tendenciák követhetők nyomon a monitorok méretének fejlődésében. Az otthoni felhasználóknak és a kisebb irodák számára a 14"-os megjelenítők helyett újabban inkább a 15"-osokat kínálják. No persze, akinek szűkre szabott a pénztárcája, annak meg kell elégednie a 14"-os monitorral is, ám ha 1024x768-as felbontást szeretne, akkor lépnie kell, hiszen 14" esetén ez a pixel-szám gyakorlatilag nem használható.

A mai windowsos világban egyre több ablak terpeszkedik csöppnyi képernyőnk felületén, mind jobban feszegetve a kávéát. Nem véletlen tehát, hogy a monitorok növekedésnek indultak. A 15"-os méret lett a divat, s egyre jobban terjed a 17" is, a tervezők és az igényesebb felhasználók ezt keresik. A tervezői munkahelyekre még nagyobb méretek kellenek, így itt a 19, 20, sőt a 21"-os monitorok sem ritkák. (Ezekről a megjelenítőkről a Computer Panoráma szeptemberben megjelent CAD különszámában részletesen is olvashatnak.) Az e fölötti méretek még nem terjedtek el a CAD-világban sem, bár már ilyen megjelenítők is léteznek. Ezek az igazán nagyméretű készülékek a kisebb termék bemutatóeszközei, s nem mérnöki-tervezési célra készülnek. Képátlójuk már a 30" közelében van, és ez az elkövetkezőkben várhatóan tovább fog növekedni.

Újabban az LCD alapú lapos képernyők is megjelentek a piacon, ám ezek közül egyet se neveztek be tesztünkbe. Ismerve az árukat, nehéz volna versenyezniük a hagyományos

E havi tesztünk főszereplői a jelenlegi legkeresettebb megjelenítők, a 15"-os monitorok közül kerültek ki.

Megpróbáltuk feltérképezni, mit tudnak ajánlani számunkra a gyártók ebben a méretben.

NÖVŐFÉLBE

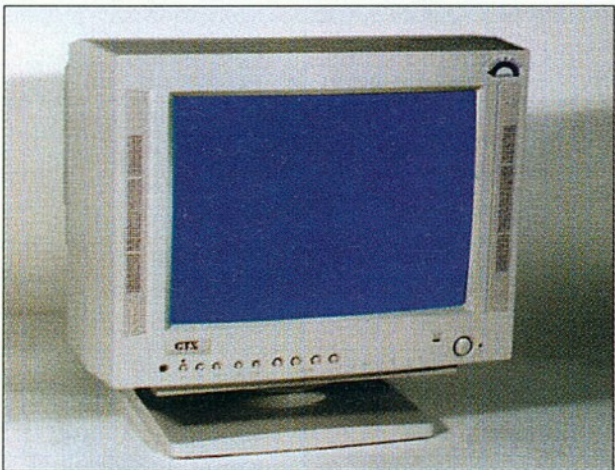
15"-os monitorok

1

3

2

1. Nem csúcsmo-
dell, és nem is akar annak látszani: az AOC Spectrum 5V1rA
2. A középmezőny egyik képviselője a CTX 1569 MS
3. A két LG monitor közül az 55i típus a szerényebb kivitel

a kezelésükkel kapcsolatos tapasztalatainkról szólunk, míg műszaki jellemzőiket táblázatban foglaltuk össze.

AOC Spectrum 5V1rA

Ezt a Kínában készülő monitort a Levicom hozta szerkesztőségünkbe. Három gombbal lehet beállítani. Ebből az egyik a hétféle funkció kiválasztására szolgál. A kiválasztott funkció ábrájánál egy kicsiny zöld LED jelez vissza. A le-fel gombokkal az adott paramétert állíthatjuk. Ha gyorsan váltunk funkciót egy-egy beállítás után, akkor a következőre léphetünk, egyébként újra kell kezdenünk a kiválasztást. Szó, ami szó, ez így együtt nem a legkellemebb megoldás.

A monitorba egy erősítőt és két hangszórót is beépítettek. A konstrukció egyszerűsége: a káva és a kidolgozás, a beállítás módja és a látható kép minősége azonos, nem csúcsmo-
dellről van szó, de nem is akar annak látszani.

CTX 1569 MS

A készüléket az RCE nevezte be a tesztre. Ami a monitor beállítását illeti: itt mindenféle megoldás teret kapott. Analóg forgatógombbal lehet szabályozni a fényerőt, a kontrasztot és a hangerőt, a többi funkciót viszont OSD-s digitális megoldásra bízták, négy irány- és két menügombbal (menü/lépés és kilépés). Az OSD képernyőn maradási ideje 5–255 s között, másodperces lépésekben változtatható. Színhőmérsékletként két előre programozott értéket állíthatunk be, vagy saját magunk keverhetjük ki a beállítást a három alapszínből. Mindezt eddig jó, s az is érthető, hogy a mute (hang némítása) is kapott egy gombot. Az viszont már furcsa, hogy a recall (a gyári alapbeállítás visszahívása) és a degauss (a le-
mágnesezés) is külön gombbal változtatható.

A monitorba épített erősítő- és hangszórórendszer igen erős hangokat képes kibocsátani számottevő torzítás és rezonancia nélkül. A beépített erősítő 2x3 W-os, a hangok a képernyő melletti perforációból áradnak.

Szólni kell a kezelési útmutatóról is, amely nem füzet alakú, hanem egy összehajtogatott nagy lap. Lényegében minden benne van, de mire végre megtaláljuk a keresett információt, addigra már többször ide-oda forgattuk a lepedőt. A képminőség a jók, de nem a kiválóak közé sorolja e készüléket.

Daewoo CMC-1509B és CMC-1511B

A két monitor a *Cordatától* érkezett. Az 1509-es csodaszép multimédia megjelenítő, a másik pedig ennek némiképp „technikratább” kivitele.

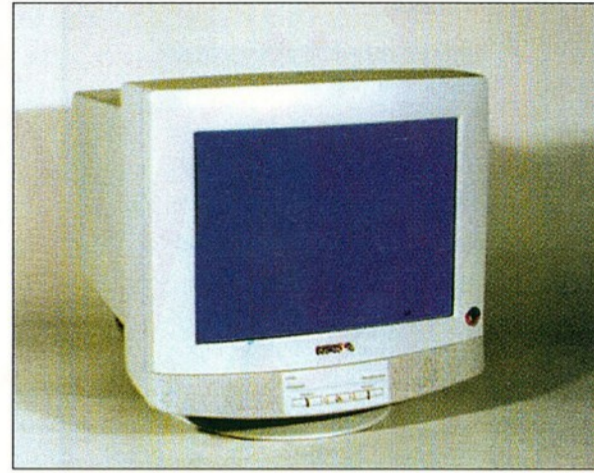
4

Persze a SOHO (Small Office Home Office) piac vevőit a „design” is csalogathatja, s bizony a külső is lényeges szemponttá válhat. Nos, az 1509-es külalakja valószínűleg megfelel az elképzeléseknek, a képernyő körüli íveléseket valóban jól eltalálta a formatervező. Ráadásul a belbecs sem akármilyen, s ebben a két monitor eléggé hasonlít egymáshoz.

4. A nagy konvergencia némi csalódást okozott a MAG DJ530-asnál 5. Egy monitor, amelynek a képe kiváló: a Nokia 449xa

A beállítómenü *négy képből* áll. Az elsőbe a *fényerő- és a kontraszt-*, valamint a *méret- és a pozícióállítások* tartoznak. Külön menülapot kapott a színhőmérséklet: színenként állítható a szíkontraszt (gain) és a színfényerő (bias). A geo-

metriát szabályozó menülapon csak a hordó és a trapéz látható, a gépkönyvben említett opcionális forgatás ezekből a készülékekből is kimaradt. A negyedik menülap a *speciális eseteket* fogja össze. Itt található a képernyőkímélő, a legnagyobb frekvenciák kiírása, az aktuális adatok kijelzése (status) és a recall, azaz a gyári adatok behívása. A kiválasztott paraméter két gombbal állítható. Menü nélkül a multimédia változatnál a *hang-erőt* szabályozhatjuk e két gombbal, a má-

5

Gyártó	AOC	CTX	Daewoo	Daewoo
Típus	Spectrum 5VlrA	1569 MS	CMC-1509B	CMC-1511B
Mérések (pontszám: 1-5)				
Képélesség	3	4	4	4
Konvergencia	3,5	4,5	3	5
Képalak	4	5	5	4
Fekete-fehér	3	4	5	4
Beállíthatóság	2	5	4	4

A MONITOROK

Gyártó	AOC	CTX	Daewoo	Daewoo	LG Electronics	LG Electronics	MAG
Típus	Spectrum 5VlrA	1569 MS	CMC-1509B	CMC-1511B	55i	57i	DJ530
Gyártó ország	Kína	Tajvan	Korea	Korea	Korea	Korea	Tajvan
Forgalmazó	Levicomp	RCE	Cordata	Cordata	LG.Electronics	LG.Electronics	DBMS
Képméret (mm)	260 x 195	n. a.	264 x 196	265 x 198	260 x 190	260 x 190	270 x 200
Felbontás (pixel)	1280 x 1024	1280 x 1024	1280 x 1024	1280 x 1024	1024 x 768	1280 x 1024	1280 x 1024
Eltérítés (kHz)	30-66	30-70	30-69	30-69	30-54	30-69	30-70
Képváltás (Hz)	50-100	50-120	50-120	50-120	50-90	50-110	50-120
Video sávszélesség (MHz)	85	n. a.	85	85	65	110	80
Pontméret (mm)	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28
TCO	-	-	'92	'92	-	-	-
DDC	1/2B	1/2B	1/2B	1/2B	1/2B	1/2B/2AB	1/2B
Szabályozás	digitális, OSD	analóg és digitális, OSD	digitális, OSD	digitális, OSD	analóg és digitális	digitális, OSD	digitális, OSD
Hordó	van	van	van	van	van	van	van
Trapéz	nincs	van	van	van	van	van	van
Paralelogramma	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Forgatás	nincs	van	nincs	nincs	nincs	van	nincs
Pinballance	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Vert. linearitás	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Moire	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
Zoom	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	van	van
Színhőmérséklet	nincs	van	van	van	nincs	van	van
Kézi lemágnesezés	nincs	van	van	van	nincs	van	nincs
Hálózati feszültség (V)	100-240	100-250	110-240	110-240	100-240	110-240	90-264
Max. telj. felv. (W)	80	100	95	85	85	90	90
Stand-by/suspend (W)	25	n. a.	n. a.	n. a.	15	15	15
Active off (W)	5	8	n. a.	n. a.	5	5	8
Méret (mm)	360 x 425 x 494	395 x 395 x 407	398 x 387 x 424	374 x 399 x 380	328 x 360 x 386	360 x 390 x 328	360 x 370 x 405
Súly (kg)	12,5	13,6	14,1	13	13,5	13,5	13,1
Multimédia	van	van	van	nincs	nincs	nincs	nincs
Gépkönyv magyarul	angol	-	van	van	van	van	angol
Ár (Ft)	49 900	66 500	48 100	50 100	48 470	52 900	48 000
Garancia (év)	3	3	3	3	3	3	3

sik monitornál pedig a kontrasztot. A gombokat határozottan, de röviden kell lenyomni, különben akár két funkciót is ugrik a menü.

A két monitor képe ugyan nem volt teljesen egyforma, de a készülékek átlagban azért jó értéket kaptak a teljesítményükre.

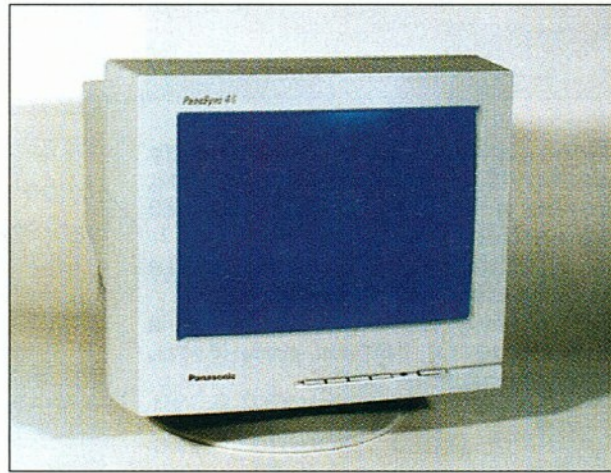
LG Electronics 55i és 57i
Ezt a két monitort a gyári képviselőtől kaptuk. Az 55i típus, a puritánabb kivitel, az 1024x768-as beállításban csak 60 Hz-re képes. A külalakja is szerény, vagy úgy is mondhatjuk: a gombok nem igazán ki-forrottak. Persze azért működ-

nek, az egyik ikergombbal például *hatféle funkciót* lehet kiválasztani, s ezeket a piktogramnál kigyulladó LED igazolja vissza. Az állításban két gomb is segít. A négy gombot igénylő beállítások viszonylag könnyen elvégezhetők, hiszen a funkcióválasztókkal oda-vissza lehet váltani a pozíció- és a méretbeállítás között.

Az 57i típus kává-

6. A Panasonic TX-T 1563PE1 a fekete-fehér tesztben kissé gyengén szerepelt, annál szebb volt viszont a megjelenített színes kép

ja méretben ugyan nem tér el a többi monitorétól, mégis jóval vastkosabbnak tűnik. A beállító kezelőgombok alulra kerültek, csak *tapintással* találhatók meg. A kontraszt és a fényerő két külön beállítót kapott. Ezek azonban nem for-

6

gatógombok, hanem a jobbra, balra történő elmozdulást érzékelik. A képernyőn megjelenő ablakban nyomon követhetjük, hogy az oldalra billentett gomb hatására mennyit halad a beállítás. Amint elérjük a kívánt értéket, elég elengedni a gombot, s máris középállásba ugrik, ami a beállítás elkészültét jelenti. Nem szokványos, de azért *jó megoldás*.

A beállítómenüt a menükiválasztó gombbal vagy a menü forgatógombjának a csavarásával tudjuk előhívni. A menü ez utóbbi segítségével lehet végigsétálni, az engedélyező gombbal kiválaszthatjuk a kívánt funkciót, s a paramé-

MÉRÉSI EREDMÉNYEK

Electronics	LG Electronics	MAG	Nokia	Panasonic	Philips	Philips	Samsung	Sony	Sony	ViewSonic	ViewSonic
55i	57i	DJ530	449xa	TX-T 1563PE1	105S (15C)	4CM8274 (15A)	Syncmaster 500p	Multiscan 100sf	Multiscan 100sx	15GA	E655
4	4	4	4	4	3	4	5	5	4	4	4
4	4	2	5	4	3	5	5	4	4	4	4
5	5	3	5	5	3,5	5	5	4	3	5	4
4	5	4	5	3	4	5	5	5	3	3	4
4	5	5	5	5	4	4	4	5	5	5	4

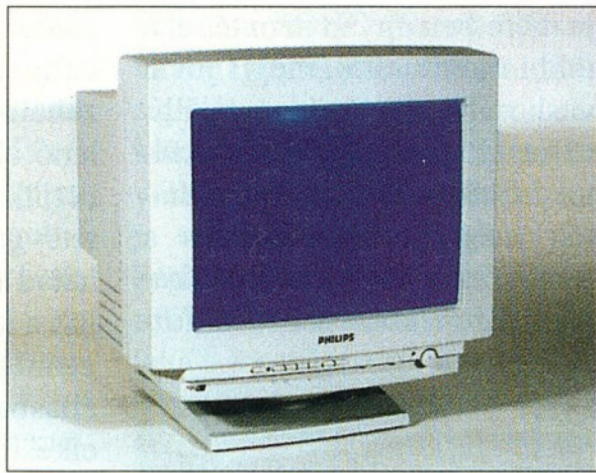
MŰSZAKI ADATAI

Nokia	Panasonic	Philips	Philips	Samsung	Sony	Sony	ViewSonic	ViewSonic
449xa	TX-T 1563PE1	105S (15C)	4CM8274 (15A)	Syncmaster 500p	Multiscan 100sf	Multiscan 100sx	15GA	E655
Finnország	Tajvan	Magyarország	Tajvan	Korea	Anglia	Thaiföld	Tajvan	Tajvan
C2000	Panasonic	Albacomp	Albacomp	Samsung	Sony	Sony	Pixel Multimédia	Pixel Multimédia
270 x 202	260 x 195	260 x 195	260 x 195	267 x 200	270 x 202	270 x 202	260 x 195	260 x 195
1024 x 768	1280 x 1024	1024 x 768	1280 x 1024	1280 x 1024	1280 x 1024	1024 x 768	1280 x 1024	1280 x 1024
30-65	30-69	30-54	30-66	30-69	30-70	30-65	30-69	30-65
48-120	50-160	50-110	50-110	50-160	50-120	50-120	50-160	50-100
90	86	65	108	110	n. a.	86	86	110
0,25	0,27	0,28	0,28	0,28	0,25	0,25	0,27	0,28
'95	'92	-	'92	'95	'92	-	'92	-
2AB	1/2B	1/2B	1/2B	van	1/2B/2AB/2B+	1/2B	1/2B	1/2B
digitális, OSD	digitális, OSD	analóg és digitális	analóg és digitális	digitális, OSD	digitális, OSD	digitális	digitális, OSD	digitális, OSD
van	van	van	van	van	van	van	van	van
van	van	van	van	van	van	van	van	van
van	van	nincs	nincs	van	nincs	nincs	van	nincs
van	nincs	nincs	van	van	van	van	van	nincs
nincs	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs
nincs	nincs	nincs	nincs	van	nincs	nincs	nincs	nincs
nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs	nincs
van	van	nincs	nincs	van	van	nincs	van	van
van	nincs	nincs	van	van	nincs	nincs	van	van
90-264	90-264	100-240	100-240	100-240	100-120 és 220-240	100-240	90-264	90-264
100	95	90	100	90	n. a.	120	120	90
70 / 15	30	15	15	50 / 15	10	30	30	30
5	8	8	5	5	7	8	8	8
381 x 362 x 400	372 x 380 x 412	369 x 396 x 393	404 x 334 x 398	370 x 411 x 385	368 x 373 x 385	376 x 368 x 414	374 x 383 x 407	365 x 368 x 394
14	13	13	13	13,6	14	14,2	14,5	12,5
van	nincs	nincs	van	nincs	nincs	nincs	van	nincs
van	van	-	-	van	van	van	angol/német	angol/német
81 000	69 000	65 240	100 790	79 900	79 990	64 990	83 900	68 900
3	2	-	-	3	1	1	3	3

tert is a forgatógombbal tudjuk beállítani. Nagyon hasznos a *zoom funkció*, amellyel együtt tudjuk állítani a képméret két irányát. A menü nyelvét öt közül választhatjuk ki. Megadhatjuk az OSD pozícióját és utánvilágítási (azaz a képernyőn maradási) idejét. A menü segítségével az aktuális beállítást is megtekinthetjük. Azonnal értesülhetünk a felbontásról és a képváltási frekvenciáról, valamint arról, hogy hány előre programozott és felhasználói beállítás lehet a monitorban. Hogy ezek közül melyik az aktuális, azt a két listát végignézve tudhatjuk meg. A monitor képminősége is lényeges, és itt lehet vele dicsekedni: *igen jó*.

MAG DJ530

Ezt a monitort a *DBMS* küldte a ringbe. A bekapcsolása után furcsa kattogás hallatszott, s kiderült, hogy a megjelenítő kicsit hangosan reagál a felbontásváltásokra. A beállítás egy előlről – ujjheggyel – is tekerhető tárcsa feladata. Ha csak ezt csavargatjuk, akkor a *kontrasztot* tudjuk állítani. Ha a tárcsát is benyomjuk, akkor elővillan a képernyőmenü. Itt – két lapon keresztül – ugyancsak a tárcsával lehet lépegetni, a kiválasztáshoz pedig ismételt benyomásra van szük-

7

7. Nagy kár, hogy a kép egy parányit balra dőlt tesztünk során a Philips 15C típusjelű készüléknél

8. A Philips 15A multimédia kiegészítéssel készült

9. Néhány hete jelent meg a Samsung új 15"-os monitora, a Syncmaster 500p

ség. Ezután ismét a tárcsa következik a kiválasztott paraméter beállításához. Pofonegyszerű és könnyen megtanulható.

A képet nem sikerült tökéletesen beállítani, mert ha mondjuk a képernyő közepén jónak minősítettük, akkor a szélén nem, és fordítva. Különösen a *nagy konvergencia* okozott számunkra csalódást.

Nokia 449xa

Ezt a Finnországban készülő monitort a *C2000* hozta a tesztre. A homorú házban egy *Trinitron* képcső rejtőzött. A káva kialakítása olyan, hogy síknak vagy még inkább homorúnak látszik a képernyő. A hangszórókat a káva alsó, vastag részében helyezték el. A káván egy színes *TCO '95-ös matrica* is díszelg.

8

9

A beállítómenü nyelvezetét hét nyelvből választhatjuk ki. A menü három lapból áll. A *basic* (alapvető funkciók) és az *image* (kép) lapokon a fényerő és a kontraszt egyaránt megjelenik. A *geometria* nevű lapon nyolc különböző beállítási lehetőséget találunk. Érdekes, hogy a plusz és a mínusz gombok alapértelmezését mi határozhatjuk meg: kontrasztot, fényerőt és hangot választhatunk.

Az OSD eltűnte után még mintegy 20 másodpercig az előző paraméter beállítását folytathatjuk. A *színhőmérséklet beállításánál* három előre

elkészített értékből választhatunk, vagy a piros és a kék összetevő módosításával keverhetünk ki magunknak egy számunkra megfelelőt. A moire (a képcső árnyékmáskja és a megjelenő pontok közötti interferencia) tág határok között változhat. A funkciókínálatban még egy *contrast mode* is található, amellyel kontrasztosabbá tehetjük a képet. A monitor képe minden tekintetben megfelelő, akár azt is mondhatnánk: *kiváló*.

Panasonic TX-T 1563PE1

Ezt a monitort, amelynek a fantázieneve *PanaSync 4G*, a gyári képvisellettől kaptuk tesztelésre. A kezelőgombok felirata kísértetiesen emlékeztetett a ViewSonic 15 GA-nál alkalmazott jelzésekre, s a képernyőn megjelenő menü is ismerősnek tűnt. Bár a menürendszer kétgombos, ám az egyik menüválasztógombbal a geometriai funkciók esetén egyetlen nyomással át tudunk váltani a pozíció- és a méretbeállítás között. A fekete-fehér tesztben a készülék gyengén szerepelt, a megjelenített kép viszont szép volt.

UMAX

SÍKSZKENNEREK

+

ViewSonic®

=

OKTÓBERI AKCIÓ

MONITOROK

PowerLook II
+ ViewSonic 15 GS

467.000.-

PowerLook 2000
+ ViewSonic GT 775
17"

945.000.-

**Philips 105S (15C)
és 4CM8274 (15A)**

A két megjelenítőt az *Alba-comp* küldte el tesztünkre. A *105S (15C)* monitoron ott díszesleg a *Made in Hungary* felirat. A gépkönyvet is nálunk nyomtatták, de ettől még nincsen benne magyar nyelvű rész. A *15A* Tajvanon készült, s ennek a gépkönyve is ugyanazon a 11 európai nyelven szól az olvasóhoz.

A küllem és a technológia a korábban tesztelt monitorokéhoz hasonló; a fényerő és a kontraszt *analóg rendszerű, forgatógombos megoldású*. A többi állítható jellemző *digitálisan*, két gombbal szabályozható. A funkciók kiválasztását négy kiválasztó és egy előváltó gombra bízták, s összesen *nyolc funkció közül* választhatunk. A *15C* esetében azonban csak hetet használnak ki ezekből. A kiválasztást a gombok mellett levő LED felvillanása igazolja vissza. Az előváltó használatakor ugyanez a LED folyamatosan világít. A szabályo-

- 10. Angliában szerelik össze a **Sony Multiscan 100sf** megjelenítőt
- 11. Sajnos nem állítható a színhőmérséklet a **Sony Multiscan 100sx** monitornál

CP-VÉLEMÉNY

A mérések és értékelések alapján a Nokia és a Samsung monitor került az első helyre. Őket a Philips 15A, a Sony 100sf és az LG Electronics 57i monitora követi. Ez az öt készülék vezeti a mezőnyt, de a többiek se maradtak le túlzottan. A CTX is jó eredményt ért el, és bizony a közép-

mezőny is igen erős: a két Daewoo, az LG 55i, a Panasonic és a ViewSonic 15GA tartozik ide.

A tanácsunkat mindenesetre nem árt megfogadni: saját szemmel kell alaposan megnézni a monitort a vétel során, hiszen ezekkel a szemekkel nézzük majd évekig.

zás ezzel a technológiával gyorsabb, mint a menülepegetős megoldás, viszont kicsit rosszabb a négygombos beállításnál. A kép elforgatása nem szabályozható, így egy parányit balra döntve maradt.

A 15A típusú megjelenítő

multimédia kiegészítéssel készült. Kissé úgy tűnik, mintha a két vékony hangfal utólag simult volna a monitor mellé, de ez persze nem így van, hiszen a hangdoboz *egy egységet képez* a monitor kávéjával. A beállítógombok ezüst színben pompáznak. Az analóg forgatógombok a hangerő-szabályozóval bővültek, s a digitális választék valamennyi, szám szerint nyolc lehetőségét kihasználták. A multimédia monitorok minősége sok esetben rosszabb, mint a normál készülékeké. Nos, ez itt nem áll: a monitor nagyon szép képet mutat, és a hangja is dicsérendő.

10

11

Samsung Syncmaster 500p

Ez a monitor a gyári képviselést jóvoltából vett részt a teszten. Az *500p* egy néhány hete megjelent új széria 15"-os tagja, amely a korábbi GLs és GLsi monitorokat hivatott felváltani. A külseje még hasonlít a régiekére, ám a készülék beállítását egy kör alakú négyes és az alatta levő két

hagyományos gombra bízták. A négyes gomb jobb, illetve bal oldalát megnyomva a kontraszt, a felső vagy az alsó részével pedig a fényerő állítható. Ekkor egy kis ablak jelenik meg a képernyőn, jelezve az aktuális beállítás nevét és százalékos értékét. Az alsó két gomb egyikével az OSD menüt lehet behívni. Ebben a négyes gombbal navigálhatunk, az alsó gombbal pedig a kiválasztott funkciót engedélyezük. Érdekes, hogy a menüben *csak a fényerő állítható*, a kontrasztot csak menü kívülről lehet elérni.

Van egy szokatlan zoom, pontosabban *expanded view* funkció: ez egy lépésben kinyújtja, vagy normál méretűre állítja vissza a képet. A színhőmérséklet beállítása is eltér a megszokottól: *nem RGB típusú, hanem színárnyalatot (hue) és színtelítettséget (saturation) lehet szabályozni*. Az OSD pozíciója meghatározható, és a képernyőn tartózkodásának az időtartama is beállítható – öt lépésben 3–50 másodperc között. Figyelemre méltó, hogy szabályozható a kép oldalirányú elcsúsztatása (pinballance) és a függőleges linearitás is.

A Samsungnál igen fontos a *minősítés*. A TCO '95-öt jelző emblémát a kávéra szitázták, s eltávolíthatatlanul jelzi ennek a szigorú előíráscomagnak a teljesítését. A leglényegesebb kérdés persze a kép. Nos, ez éle-

Várjuk Önt a **CompFair-en** (A pav.311/A) és a **Printexpo-n** (A pav.105/D)

Mirage II se
+ ViewSonic 17 GS

866.000.-

Mirage II
+ ViewSonic PT 775
17"

1.788.000.-

sen rajzolt, geometriailag helyes, vagyis a monitor nagyon „jó-képű”.

Sony Multiscan 100sf és 100sx

Ez a két monitor is a gyári képviselő révén került a tesztmezőbe. A két készülék külsőleg hasonlít

12

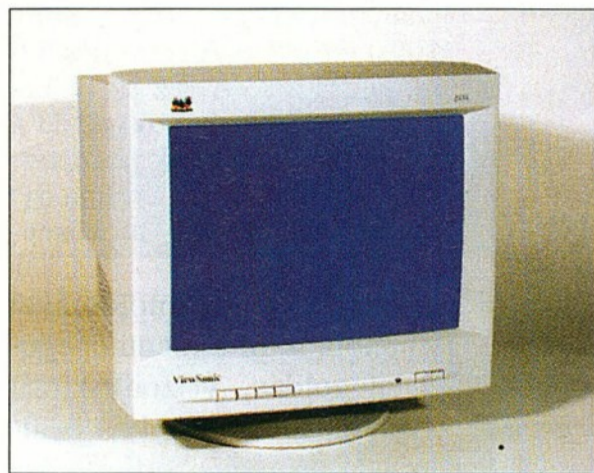
egymásra, bár az sf-nél sötétszürkére színezték a gombokat, és egy nagy TCO '92-es embléma is helyet kapott rajta. Az sx gombjainak a színe megegyezik a kávéval, így csupán az azon alkalmazott *felületsüllyesztés* oldja fel az egyhangúságot.

A négy beállítógombbal a fényerőt és a kontrasztot szabályozhatjuk. Az ekkor megjelenő információs ablakban az *aktuális frekvencia* is látható. A monitorok további szabályozá-

sa négy (az sx-nél csak három) funkcióválasztó gombbal kezdődik. Az itt elérhető két-két paramétert a négy beállítógombbal változtathatjuk. A beállítást a képernyőn megjelenő ablak segíti, amelyben az aktuális paraméter számértéke is feltűnik. Az sx monitornál nem állítható a színhőmérséklet, így arról hiányzik a color gomb. Ugyancsak nem jelenik meg a monitoron a képernyőábra. Ha az állítgatás során szélső helyzetbe jutunk, akkor a LED

12. Ismét egy multimédia megjelenítő, a ViewSonic 15GA

13. Elég nehéz beállítani a ViewSonic E655-ös paramétereit

13

zöldről sárgára vált. Ha ez után is nyomkodjuk a beállítógombot, akkor a LED villogással próbál figyelmeztetni.

Mindkét monitornál egy tollhegygel megnyomható reset gombbal lehet visszahívni a *gyári beállítást*. A monitorok *Trinitron képcsövesek*, a képük szép, de az sx-nél érez-

hetően szegényesebb a látvány. Ez utóbbi monitort csak 1024x768-as felbontásra specifikálják. Érdekességként említjük meg, hogy az sf-et Angliában, az sx-et pedig Thaiföldön szerelik össze.

ViewSonic 15GA és E655

A monitorok a *Pixel Multimédiától* érkeztek. A két készülék *csak az emblémájában* hasonlít egymásra. A 15GA típus

multimédia megjelenítő, a kávéja olyan szögletes hatású, hogy szemből nézve szinte négyzetnek látszik. Ennek ellenére a kávéban belüli kialakítások kellemesnek mondhatók. A hangszóró perforációja besimul a képernyő mellé. A kávéban egy *PerfectSound* felirat is díszel, s valóban igaz van: nagyon szép, telt hangot hallunk. A hangerő szabályozására egy + és egy – gomb szolgál, ezeken kívül csupán a *mute* (némítás) gombot tették az előlapra. Ennek a bekapcsolását egy *sárga LED* jelzi. A videorész négy gombbal szabályozható, ebből kettővel a *beállítást* végezhetjük, a másik kettő pedig a *menüt* vezérli.

Az E655-ös típuson kevesebb jellemzőt állíthatunk, ráadásul nagyobbak a lépésközök, így igen nehéz, szinte lehetetlen a kívánt méret pontos elérése. A választék két OSD lapon jelenik meg egymás után, s ezeken az aktuális frekvenciaértékek is láthatók. A fel-le gombokkal könnyedén lépegethetünk a menüben. A kiválasztott paraméter szabályozásakor megjelenő ablakban az aktuális beállítás *százalékos értéke* is látható. A beállítások végeztével az *OSD Off* menüpont kiválasztásával tüntethetjük el a képernyőről a menüt. A monitorok szép képet produkálnak, bár a 15GA a fekete-fehér tesztben nem nagyon jeleskedett.

Krizsán György

Bemutató a Comfair '97 kiállításon
A pavilon 204. SEE STUDIO

PIC Business Builder
Project Expert 5 Professional rendszer

A PÉNZNYERŐ SZOFTVER

A Project Expert 5 Professional rendszer használata segítséget nyújt pontos pénzügyi modellek felállításában.

Miben segít a Project Expert 5 Professional szoftver:

- a vállalkozás pénzügyi tervének részletes kidolgozásában,
- a költségvetések kalkulációja és ennek finanszírozási szükségletének meghatározásában,
- a tevékenységek finanszírozásához szükséges optimális út meghatározásában,
- beruházási terv és fejlesztési tervének kidolgozásában, amely megfelel a nemzetközi szabványoknak,
- a vállalkozási fejlődésterv megvalósításának ellenőrzése, a tervezet pénzügyi részének kidolgozásában,
- részvénykibocsátások és a részvények értékének előrejelzése a vállalkozás fejlesztési perspektívájának figyelembevételével.

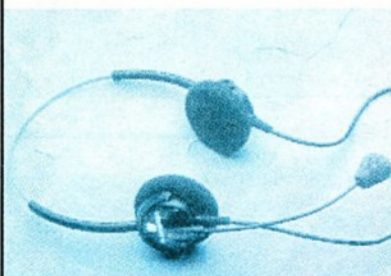

SEE STUDIO Kft. Tel/Fax: 2526-821, 363-3141

FEJBESZÉLŐK a telefonkagyló helyettesítésére

PLANTRONICS
World Leader in Telephone Headsets

QUANTUM-R Kft.

1056 Bp., Szarka u. 1. I. em.
Tel.: 328-6050
Fax: 328-6059

Így a telefon nemcsak eszköz, hanem munkatárs is! INTERNET-hez is!

GSM-hez is!

Hatalmas ez a világ. Térképezzük fel!

91 of

A Bentley termékek a mérnöki feladatokat és a számítógéppel segített tervezést térinformatikai adatokkal integrálják, hogy Ön jobban kézben tarthassa eszközeit, létesítményeit.

Mostantól a téranalízis és a tervezés összeolvadnak a mérnöki tevékenységben.

A legfejlettebb adatgyűjtés társul a kategóriájában legkiválóbb integrált számítógéppel segített tervezési és térinformatikai technológiával. Problémamentes a kommunikáció, adatvesztés és konverziós hibák már csak múlt időben léteznek.

A Bentley szakemberei tervező és térinformatikai eszközök egész sorát hozták létre, hogy segítsenek Önnek mérnöki munkájának elemei, terveit és tervrajzait kezelésében. Még soha nem volt ilyen könnyű szinte bármilyen formátumú adatot felhasználni, megosztani és feldolgozni. Ha kipróbálta, más szemmel fogja nézni az önkormányzati tervezési, ingatlankezelési, közműtervezési és térképészeti alkalmazásokat.

A Bentley térinformatikai termékei egyetlen, hatékony kombinációban egyesítik a létező legjobb szoftvereket ebben a kategóriában, melyek azzal a kezelhetőséggel és teljesítménnyel rendelkeznek, ami a MicroStation® 95, a térképészeti adatgyűjtés *de facto* szabványos alkalmazásának jellemzője.

Térképezze fel a jövőt a Bentley térinformatikai termékekkel.

Ingyenes bemutató CD.

információért hívja a (1)-137-3411 számot, vagy látogasson meg bennünket a www.bentley.com címen.

MicroStation GeoGraphics®: teljesen integrált számítógéppel segített tervező/térinformatikai megoldás, amely a MicroStation® 95 beépített teljesítményét felhasználva kombinálja az adatgyűjtő és -szerkesztő eszközöket a megbízható adatbázis-csatoló és a hatékony téranalízis funkcióval.

MicroStation Descartes™: sokoldalú képszerkesztő termék, amely bináris, szürkeárnyaltos vagy színes képek nagy teljesítményű rasteres megjelenítésével, szerkesztésével valamint, vektorizáló képességekkel egészíti ki a MicroStation-t.

MicroStation GeoExchange™: intelligens fájl-konverzió azoknak, akiknek grafikus és nem-grafikus információcserére van szükségük népszerű térinformatikai alkalmazások és általánosan használt szabványos formátumok között.

GeoCoordinator: nagy teljesítményű térképvetítést kezelő szoftver koordináta rendszerek transzformálására MicroStation-alapú térinformatikai alkalmazásokhoz.

Terra Modeler for MicroStation: terepmodellező alkalmazás, a talaj, a földrétegek és egyéb felületek háromdimenziós modellezéséhez és megjelenítéséhez

Tervezzük együtt a jövőt

Bentley Systems Hungary, H-1052 Budapest Petőfi Sándor u. 11., Tel.: (1) 137-3411, Fax: (1) 266-2797, Internet: bentley_hu@alarmix.net, Web: www.bentley.com
A MicroStation bejegyzett védjegy, a MicroStation GeoGraphics, a MicroStation GeoExchange, a Bentley és a „B” Bentley logo a Bentley Systems, Incorporated védjegyei.
A Descartes az HMR Inc., a Parcel Manager a Spatial Data, inc. védjegye.

© 1997 Bentley Systems, Incorporated

Adattömörítő szoftverek

Az adattömörítési technikák annyira beépültek a mindennapi számítógépes munkákba, hogy szinte már észre sem vesszük jelenlétüket. Ma már egy jobb fájlmenedzser program kapásból tömöríti is a kijelölt állományokat, s az már mellékes, hogy ezt a saját beépített adattömörítő rutinjaival végzi, mint például a Norton Commander, vagy – keretprogramként – külső szoftverek szolgáltatásait is igénybe veszi.

A 80-as években – csakúgy, mint manapság – a tömörítőszoftverek fejlődésének fő hajtóereje a pénz volt. Olcsó vagy ingyenszoftverrel jóval hatékonyabban lehetett hasznosítani az akkoriban meglehetősen drága és mai szemmel nézve igen kis kapacitású háttértárakat. A tömörítés lehetővé tette a floppylemezek intenzívebb hasznosítását (azaz a tömörített programokat kevesebb lemezre lehetett elhelyezni, jó esetben pedig a többlemezes csomagokat is össze lehetett zsúfolni egyetlen archív lemezre).

E készítés ma is él, bár a háttértár-kapacitás fajlagos árzuhanása következtében visszaszorulóban van. Ma már nem megfizethetetlen a néhány Gbájtos merevlemez sem, s a 100 Mbájtnyi háttértár-kapacitás is alig kerül pár ezer forintba.

Egy másik, mind a mai napig gyakori alkalmazás a modemén és/vagy hálózaton továbbításra szánt anyagok átvitel előtti tömörítése és az átküldött/letöltött anyagok kicsomagolása. Ez nagyobb adatmennyiség továbbítását teszi lehetővé egységnyi idő alatt, és persze csökkenti a kommunikációs költségeket (kissé érthetőbben fogalmazva: a telefonszámlát).

A tömörítőszoftverek – kevés kivételtől eltekintve – többleszolgáltatásokat is kínálnak (lásd keretes írásunkat). Nemegyszer éppen ezek miatt dönt a felhasználó a megvásárlásuk és az alkalmazásuk mellett.

Tömörítőszoftverekről szólva, hét főcsoportról beszélhetünk. Ezek a röptömörítők

DICSŐ MÚLT, SZOLID JELEN ÉS?

Adattömörítő szoftverekre szükség volt, van és lesz a jövőben is.

Hogy önálló termékként mi lesz majd eladható, arról legfeljebb csak elképzeléseink lehetnek, mivel e termékcsoporthoz jövőképeinek kialakításában a gazdasági megfontolások, számítások is beleszólnak.

(Stacker, DriveSpace és társai), a programtömörítők (PKLITE, LZEXE és társai), az általános fájl-tömörítők (PKZIP, ARJ, RAR, LHA és egyebek), a telepítőszoftverek tömörítői (lásd MS telepítőlemez), az egyedi fájl-tömörítők (például a GZIP), az integrált tömörítő rendszerek (Windows/Norton Commander), s végül külön csoportba sorolható a hangok és a képek tömörítése, illetve a backup-készítés.

Röptömörítők

Az MS/PC-DOS 6.xx/7 és a Windows 95 felhasználói alanyi jogon kapnak egy röptömörítőt, amely – a gyártótól és a DOS-verziótól függően – a DoubleSpace, a DriveSpace vagy a Stacker. Bár egyéb röptömörítők is előfordulhatnak a gyakorlatban, ám azok

nem részei az operációs rendszernek, tehát külön kell megvásárolni és telepíteni őket.

A fenti programok 16 bitesként indultak, mára azonban inkább a 32 bites környezethez igazított változataikkal találkozhatunk, amelyek továbbra is csak a FAT-16 típusú fájlrendszerben használhatók. Nemigen beszélhetünk még olyan szoftverekről, amelyek az OS/2 HPFS vagy a Windows NT NTFS rendszerén nyújtanának hasonló szolgáltatásokat. Persze könnyen elképzelhető, hogy akár már jövőre felbukkan egy újabb trónkövetelő.

A jelenlegi megoldások a meglévő háttértár(ak) jobb kihasználását célozzák s ígérik, ám ennek ára van, amit sebességcsökkenésben, memória- és egyéb erőforrásvesztésben kell megfizetni. A tömörített meghajtók adatbiztonsága is alatta marad a nem tömörített rendszerekének, ám ezt a röptömörítő szoftver más szolgáltatásai hatékonyan ellensúlyozhatják.

A legnagyobb veszélyt az jelentheti, ha teljesen a szoftverre bízunk a tömörítőprogram telepítését. Ilyenkor ugyanis a későbbi emberi hibák hatása garantáltan hatványozódni fog. No persze a röptömörítésnek pozitív vonásai is vannak. Ha egy számítógép háttérkapacitása műszaki okokból (noteszgép, kisméretű, túlszűfolt ház) vagy mondjuk gazdasági megfontolásból (sokba kerül a merevlemezcsere a noteszgépeknél, különleges típusra van szükség, drága, nehezen beszerezhető pótalkatrészekkel) nem növelhető újabb vagy új merevlemez beszerzésével és telepítésével, akkor – korlátai ellenére is – a röptömörítés kínálja a megfelelő megoldást.

DOS, Windows 95 és OS/2 alatt, sőt Macintosh rendszeren is léteznek röptömörítő szoftverek. A Stacker az IBM-DOS mellett a Novell Netware-ben is megjelent, ha nem is pontosan abban a formában, ahogy a DOS változatnál megszokhattuk. A Windows NT használói azonban jobban járnak egyéb módszerek alkalma-

zásával (bár a Windows NT a 4-es verziótól kezdve maga is végez egyfajta merevlemez-tömörítést).

Szót kell még ejtenünk a CD-ROM utódjának kikiáltott DVD rendszerek tömörítéséről is. Az új háttértároló-család nem csupán a nagyobb adatsűrűséggel felvitt adatmennyiségnek köszönheti nagyságrendekkel jobb kapacitását, hanem az alkalmazott speciális tömörítő technikának is.

Program-tömörítők

A futtatható programok tömörítése sem mai találmány. Mivel a fejlesztők és a forgalmazók számára sem mellékes, hogy mennyi idő alatt tölthető be programjuk, rákaptak a program-tömörítők alkalmazására. Emellett e

szoftverek azon mellékszolgáltatását is élvezik, hogy a tömörített szoftver visszafejtése nehezebb, a használata pedig biztonságosabb, mivel még az épségellenőrző rutinok számára is marad hely a programban a tömörítés után.

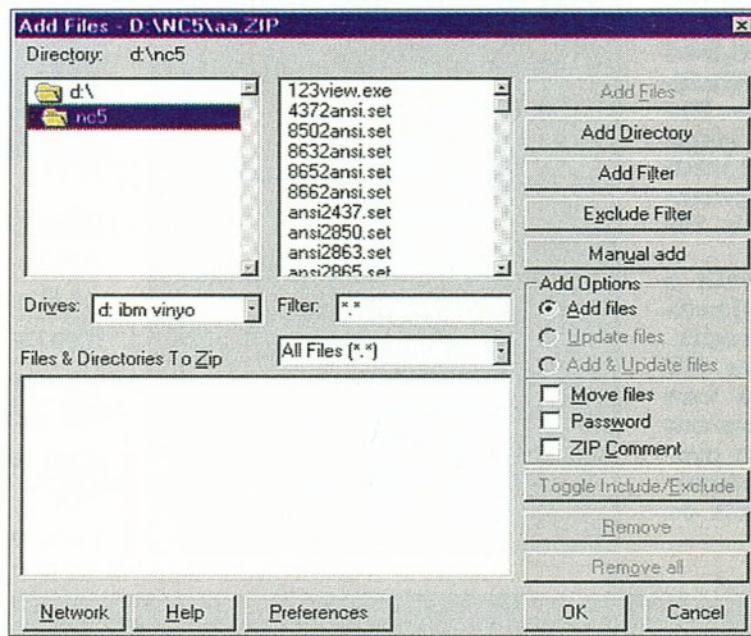
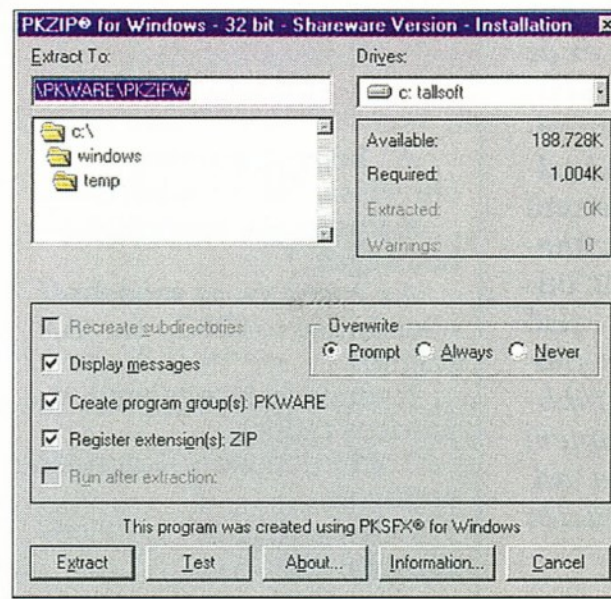
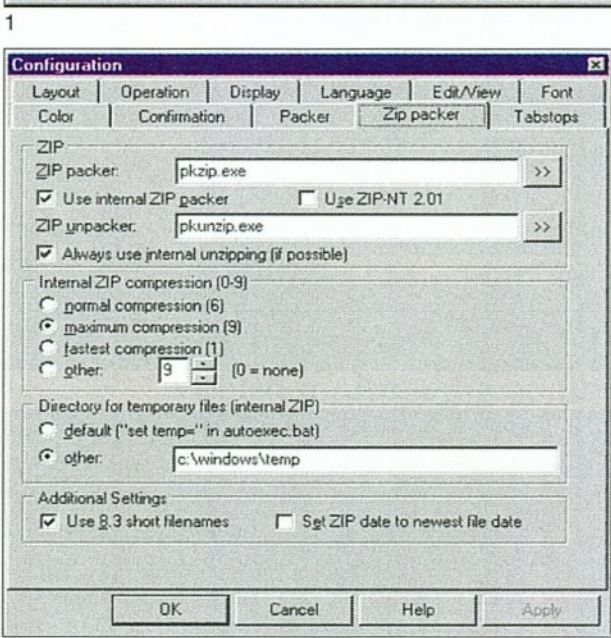
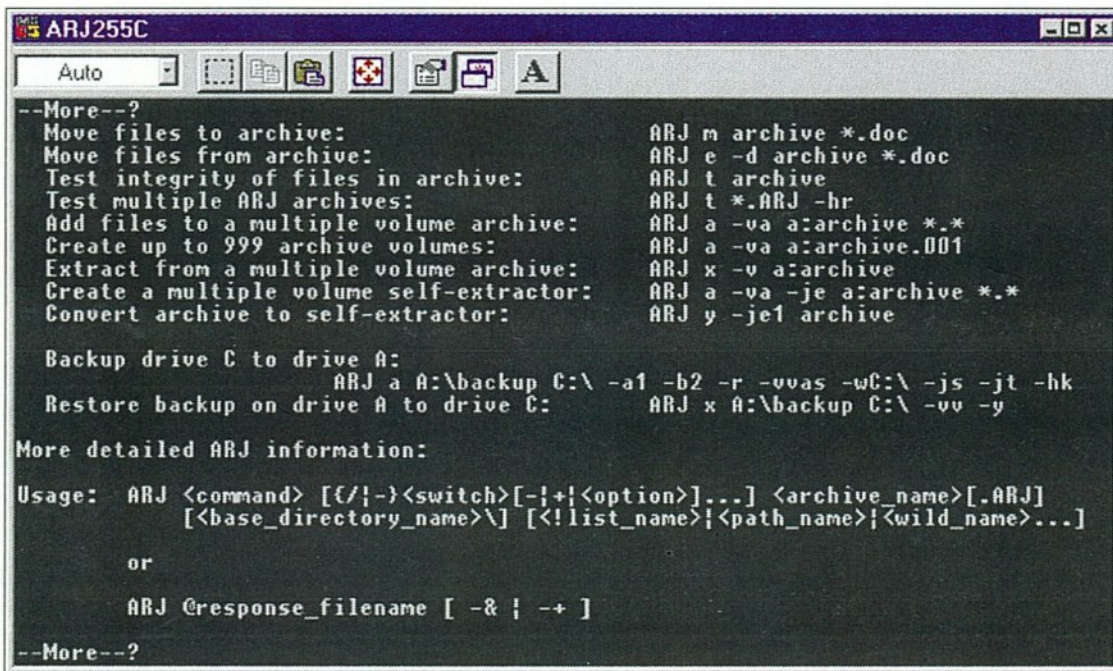
A fentieknek köszönhetően egyre kevesebb olyan programmal találkozhatunk, amelyet a felhasználónak kellene tömörítenie. Ha mégis szükség van erre, akkor ma már számtalan olyan rendszer (fizetős, shareware vagy freeware program) közül választhat, amellyel bármilyen 32 bites operációs rendszer (OS/2, Windows 95, Windows NT) alá el lehet készíteni a programok tömörített változatát.

Általános fájl-tömörítők

Jól megfigyelhető az általános fájl-tömörítők piacán is a 32 bites rendszerek, a grafikus kezelőfelületek előretörése. Több amerikai szaklap is megjelentetett összehasonlító teszteket a Windows 95 és a Win-

dows NT alatt használható tömörítő-, illetve keretprogramokról. A teszteredményekből több következtetés is levonható. A legfontosabb talán az, hogy ma már minden elterjedt tömörítőhöz van keretprogram. Valamennyi jelentősebb tömörítő kezeli a Windows 95 hosszú fájlneveit, és több, korábban mellékesnek ítélt szolgáltatással versengenek a felhasználók kegyeiért.

Még ma is komolyan emlegetik a tömörítési hatékonyságot mint a programok használhatóságának lényeges kritériumát. Ezzel azonban csínján kell bánni. Koránt sincs ugyanis akkora jelentősége a méretcsökkenésnek, mint az a hirdetésekben szerepel, ráadásul az átlagos programfelhasználó nem ismeri, és így alkalmazni sem tudja azokat a trük-

köket, amelyekkel ténylegesen ki lehetne aknázni a tömörítőprogramok képességeit. Nézzük meg ezek után kicsit közelebbről is a legismertebb fájl-tömörítőket!

A ZIP formátum lassan egy évtizede változatlan. A legújabb bővülés magában foglalja ugyan a Windows 95 hosszú fájlneveit, a 32 bites környezetnek megfelelő programok megjelenését, de igazán nagy változást nem jelentett. A ZIP formátum elsősorban azért kényelmes, mivel minden jobb fájlkezelő program ismeri, ráadásul – elterjedtségének köszönhetően – e formátumnak van a legnagyobb esélye arra, hogy minden gépen legyen olyan szoftver, amely kezelni tudja a ZIP típusú tömörített archívokat.

A 32 bites környezet újdonságai közé tartozik a Windows 95, az OS/2 és a Windows NT számára kidolgozott önkibontó, sőt telepítő archívfejlesztésének a lehetősége. Ezzel szemben a döcögösen megoldott szeletelési módszer (a program nem az archív szelet kiterjesztésében vagy a nevében, hanem a floppylemez címkéjében tartja nyilván az adott archívszelet sorszámát) sokat ront a használhatóságon. Nem ad ugyanis lehetőséget arra, hogy a felhasználó a merevlemezen hozhassa létre a kívánt méretű

szeletelt archívot, s csak később másolja ki a szeleteket lemezre.

A formátum két további hiányossága is szükségessé tenné a ZIP szoftverek felülvizsgálatát és alapvető frissítését. Először is nincs meg a recovery record hozzáfűzésének a lehetősége, és emiatt meglehetősen gyengécske a hibajavítás. Másodszor: a jelenlegi formátum nem ad módot a többgenerációs adattárolásra.▷

1. Részlet az ARJ 2.55c többképernyős helpjéből. Mint látható, a program 32 bites változata is karakteres, konzol típusú maradt
2. A 16/32 bites Windows Commander 3.03 a saját ZIP tömörítője mellett külsőt is használhat
3. A 16 és 32 bites PKZIP 2.50 csomagok már tetszetős telepítőbe csomagolva kerültek ki az Internetre
4. Ha nem volnának lassító shareware képernyők, akkor a PKWare új tömörítője egész barátságos szoftver lenne ZIP tömörítvények készítéséhez

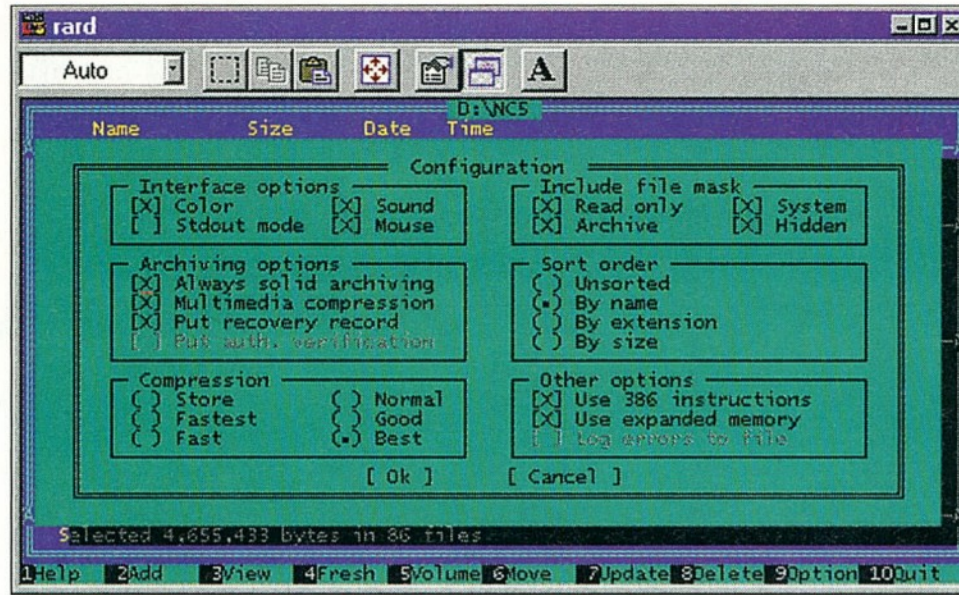
Sokkal fejlettebb megoldásokat nyújt Robert Jung ARJ archívformátuma. A 2.50a verzió még csak 16 bites volt, a 2.55c azonban már 32 bites. Bár a program karakteres és parancssorvezérelt, a népszerűsége odáig vezetett, hogy tulajdonjával kínálnak keretprogramokat, grafikus kezelői felületeket az ARJ-hez.

Az ARJ 2.55c-nek – bár egyelőre még csak béta-teszt változatban – sok olyan szolgáltatása van, amelyekre feltétlenül szükség van egy komoly rendszerben. Ezek közül hármat kell megemlítenünk. Az első a hibajavító kódok hozzáfűzése az archívhoz és az automatikus és manuális hibajavítás a tömörített archív sérülése esetén. Hasonlóan kedvező, hogy tetszőleges méretű szeletelt archívok is készíthetők a merevlemezen, akár önkibontó EXE fejjel az első szeleten. S végül az is előnyös, hogy az ARJ 2.55c többgenerációs archívok (chapter) készítésére is lehetőséget ad.

Robert Jung új generációs

A mintaként használt Norton Commander 5.0 könyvtárának 86 állománya 5,586,944 bájtot foglal el az 510 Mbájtos merevlemez-partícióban. Ebből 4,655,433 bájtot volt a tényleges adattartalom. Ahol nem jelöltük, ott az adott programmal elérhető legnagyobb tömörítést alkalmaztuk.

A tesztelt programok közül a WinRAR tömörítési teljesítménye messze kiemelkedik. Windows 95 és Windows NT alatt az időnek kevésbé van jelentősége, mivel a program nem foglalja le teljesen a processzoridőt. Ekkor elsősorban a tömörítési hatások és a biztonság számít.

A TÖMÖRÍTŐK TÖBBLET-SZOLGÁLTATÁSAI

A könyvtárszerkezet archiválása és visszaállítása. Keresési és rendezési lehetőségek.

Az épség és az eredetiség ellenőrzése (CRC és AV szignó).

Nyomatás közvetlenül, tömörített fájlból.

Több lemezre kiterjedő archívok.

Önkicsomagoló, öntelepítő archívok.

Hibajavítás, adat-visszaállítás korlátozottan sérült archívok esetén.

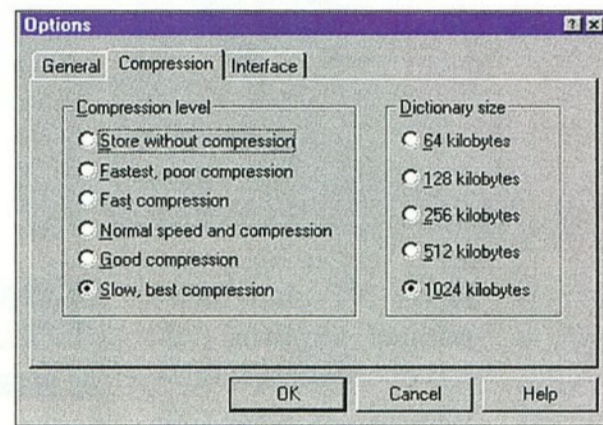
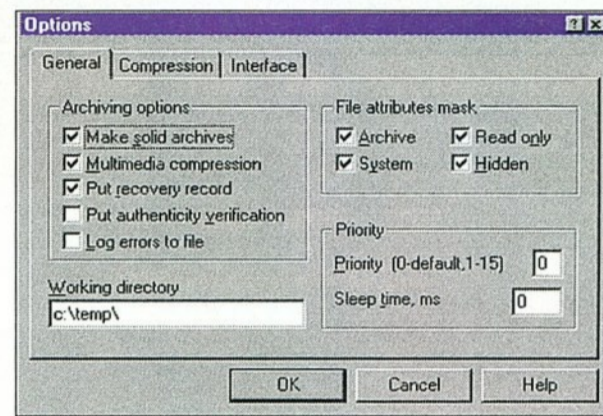
Többgenerációs adattárolás. A tömörítés és a kicsomagolás naplózása.

A fájlok és az archívok, illetve a chapterek kommentálása.

Lemeczcímkék (label) mentése és visszaállítása.

A be- és kicsomagolandó fájlok szűrése különböző szempontok alapján.

Dátumkezelés. Attribútumkezelés. Jelszavas titkosítás.

tömörítőszoftvere, a JAR, az ARJ utódjának számít. A JAR-nak – az ARJ-hez hasonlóan – nincsen grafikus felülete, hanem megmaradt karakteres alapú, parancssoros vezérlésű alkalmazásnak. A program bevezető stádiumban van, a béta-verziót tartalmazó

5. A RAR 2.01 DOS alatti változata egyszerűen konfigurálható az optimális értékekkel 6-7. Aki igazán tömör archívot akar előállítani a WinRAR-ral, ilyesformán állítsa be a program alapértékeit!

JAR101DX.EXE és JAR101D.EXE archívok a 16 és a 32 bites programváltozatot is tartalmazták.

E programból került át egyébként a chapter típusú archív és a recovery rekordok alkalmazása az ARJ 2.55 verzióba. A 32 bites

JAR hibajavító képességére jellemző, hogy a program kísérő dokumentációja szerint akár akkor is helyre tud állítani egy sérült archívot, ha szeletenként 16 Kbájtnyi hibás tömörített archívterülettel találkozunk.

A chapter típusú generációkezelés első sorban a programfejlesztők számára lesz majd érdekes, mivel hihetetlenül nagy hatékonysággal képes egyetlen archív fájlban összezsúfolni egy program forrásállományait, megőrizve a fejlesztési fázisok legkisebb részleteit is.

A RAR már a megjelenésekor megdöbbentette a felhasználókat egyszerűségével és könnyű kezelhetőségével. 32 bites windowsos változata mellett elkészült az OS/2-es és a Unix/Linux verzió is, így hordozhatósága kezdi utolérni a ZIP-ét.

A program képes hibajavító kódokat fűzni az archívhoz, s lehetővé teszi a manuális hibajavítást a tömörített archív sérülése esetén. Szeletelt archívok készíthetők vele tetszőleges méretben a merevlemezen, akár önkibontó EXE fejjel az első szeleten. A programozható önkibontó fej egyébként többféle operációs rendszerre is elkészült, s ugyancsak a RAR előnyei közé sorolható, hogy keretprogramként szolgál a ZIP, az ARJ és az LZH archívok kezeléséhez.

dr. Nagy Gábor
(Folytatjuk)

Használt program	Archív (bájt)	Archívméret	Megjegyzés	Tömörítési idő (s)
LHA 2.13 for DOS	NC5.LZH	2,663,987	WC3.03 alól	52
ARJ 2.50a for DOS	NC5.ARJ	2,622,671	WC3.03 alól	35
ARJ 2.55c for MSDOS7 (32 bit)	NC5.ARJ	2,621,683	promptról	37
WC3.03-ZIP (32 bit)	NC5.ZIP	2,621,350	verifit is végez	56
PKZIP 2.50 for Windows (32 bit)	NC5.ZIP	2,616,865		26
PKZIP 2.04g for DOS	NC5.ZIP	2,615,820	WC3.03 alól	37
AIN 2.32 for DOS	NC5.AIN	2,603,198		28
JAR32 for MSDOS7 (32 bit)	NC5.J	2,558,335	promptról	47
WinRAR 2.01, Normal (32 bit)	NC5.RAR	2,540,080	recovery infóval	65
WinRAR 2.01, Maximum (32 bit)	NC5.RAR	2,535,367	recovery infóval	86
RAR 2.01 for DOS	NC5.RAR	2,525,746	recovery infóval	63
WinRAR 2.01, Solid, max. (32 bit)	NC5.RAR	1,771,527	recovery infóval	219
ACB 2.00c for DOS	NC5.ACB	1,758,734		549

Hogy mennyire veszi komolyan az IBM a Windows NT-t? Bátran mondhatjuk, hogy manapság senki, még a Microsoft sem fejleszt és integrál erre a platformra annyit, mint az IBM.

Az utóbbi hat hónapban nyolc kulcsfontosságú szoftvert optimalizáltunk a Windows NT részére.

Az első multimédia adatbázistól, a vadonatúj tranzakció szerveren át, a teljes rendszermenedzsmentet biztosító megoldásig segítjük ügyfeleinket a vállalati informatikai eszközök kihasználásában, Windows-os asztali gépeken, vagy bármilyen más platformon behálózott világunkban.

Az egész csomagot, beleértve az ingyenes próbaverziókat, megtalálhatja a www.software.ibm.com/nt honlapon. Addig is még három fontos szó:

skálázhatóság, integráltság, támogatás.

Most már tudja, hol találja őket.

Nagy megoldások egy kis bolygónak

Amennyiben több információt szeretne kapni, kérjük érdeklődjön telefonon vagy a kupont kitöltve faxolja, illetve küldje vissza címünkre!

Cégnév: _____

Név: _____

Telefon: _____

Cím: IBM Direkt Marketing, 1119 Budapest, Keveháza u. 1.
tel.: 204-1981, fax: 204-1530

A Microsoft legújabb alkalmazáscsomagja az 5–25 számítógépet használó

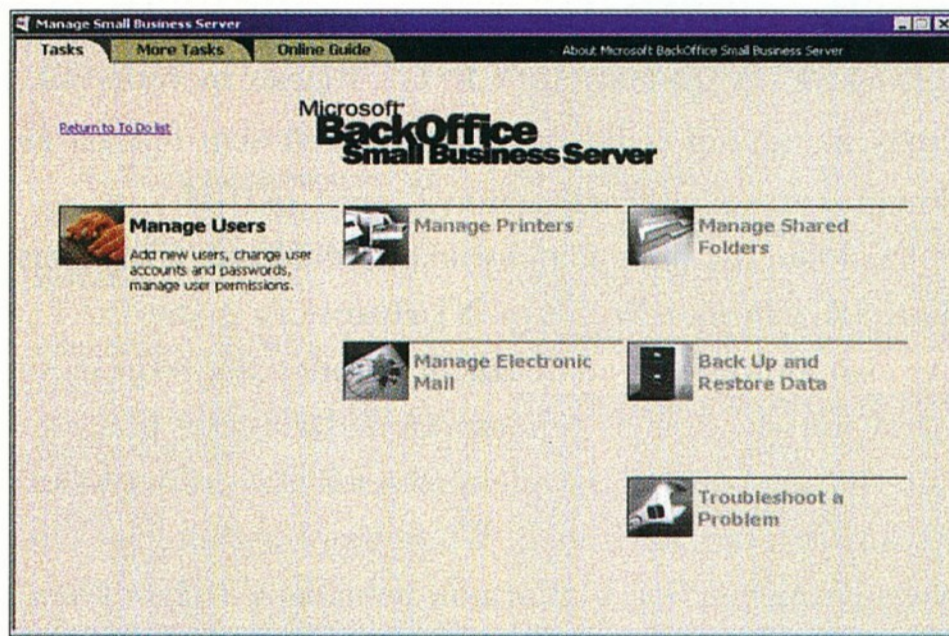
NAGY ÜZLET A KISVÁLLALATOKNAK

informatikai környezetek számára készült.

Tesztelők a jelenleg elérhető béta-változatról mondja el véleményét.

A Microsoft BackOffice egy Windows NT szerveren futó alkalmazáscsomag, amelyben elektronikus levelező (Microsoft Exchange Server), hálózatmenedzsment (System Management Server), relációs adatbázis-kezelő (SQL Server), biztonságos Internet-hozzáférés (Microsoft Proxy Server), illetve IBM rendszerekhez kapcsolódáshoz szükséges szerverkomponens (SNA Server) található. A BackOffice filozófiája ugyanaz, mint a „kicsi”, sokak által ismert Microsoft Office-é. Önálló (de most szerveroldalon futó) alkalmazások egységbe foglalása, összehangolása, integrálása. A csomag ára is az Office családéhoz hasonlóan alakul: ha valakinek több komponensre is szüksége van a fenti listából, akkor érdemes már a csomagot megvásárolnia, és nem egyesével beszereznie a programokat.

A BackOffice futtatásához – operációs rendszerként – a Windows NT szerverre van szükség, amely szintén része a terméknek. Képletbe foglalva az előbbieken felvázoltakat: BackOffice = Windows NT + Windows NT alkalmazások.

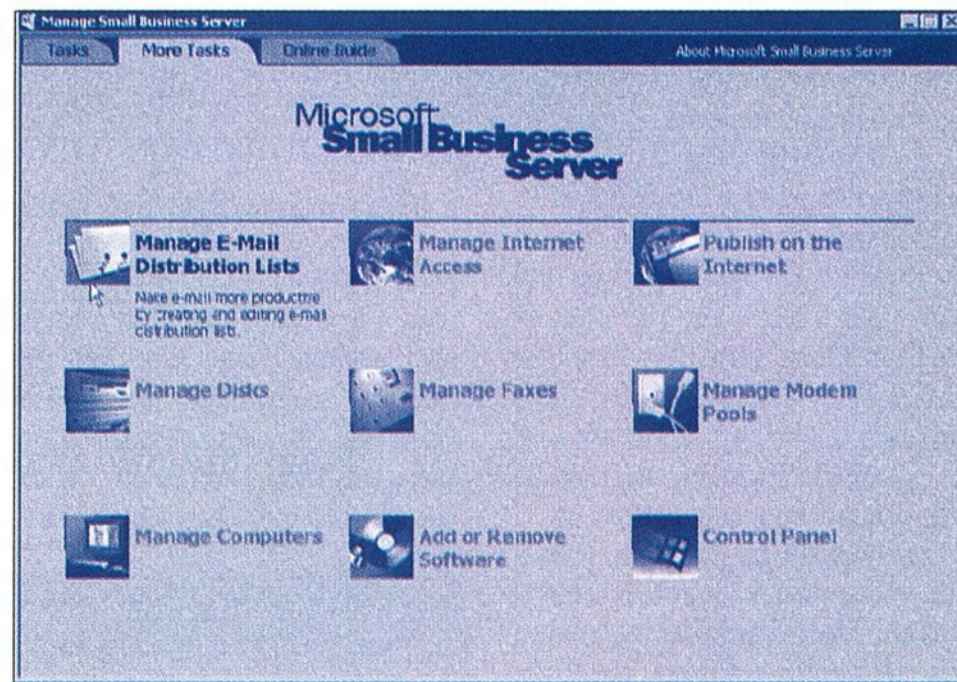

1. A konzol, ahonnan a Small Business Servert menedzselni tudjuk, lényegében egy testre szabott Internet Explorer, néhány ActiveX kontrollal kiegészítve
2. A konzol második lapján a konfigurációhoz és a karbantartáshoz szükséges további eszközöket találjuk

Kinek készült?

Az operációs rendszerek és az alkalmazások hosszú ideig tulajdonképpen kétféle felhasználót különböztettek meg: az otthonit, illetve a nagyvállalat hálózatosított környezetben dolgozót. A termékek szolgáltatásai is e két csoport igényeinek igyekeztek megfelelni. Van azonban egy óriási rés a két csoport között, hiszen léteznek 5–10–20–25 gépet használó, sem egyéni, sem nagyvállalatnak nem nevezhető informatikai környezetek is. Miként elégíthető ki az ilyen méretű cégek informatikaigénye? Valószínű, hogy egy hálózati menedzsment-rendszer ide teljesen felesle-

zetméterben kifejezett nagyságára vonatkozik, hanem a számítógépek számára. Ilyen értelemben a mi (pontosabban a termék) meghatározásunk szerint kisvállalat lehet az a baromfi-feldolgozó kombinát is, amelyik három megyét lát el élelmiszerrel, ám az irodáiban még sincsen több 25 számítógépnél, s ugyancsak ebbe a csoportba sorolható az az öt-fős újságkiadói kft. is, amelynek egyetlen bérelt irodája és nyolc kiadványszerkesztésre használt számítógépe van.

ges, viszont közös nyomtatásra, faxolásra rendszeresen szükség van.

Azt, hogy egy vállalat mitől nagy, vagy mitől kicsi, másképpen határozza meg az adóhatóság, a társadalombiztosítás, és nyilván másképp az informatika. Amikor tehát a kisvállalat elnevezést használjuk, akkor az nem az árbevételre, nem is a telephely négy-

A Microsoft Small Business Server az egy telephelyen működő, 2–25 számítógéppel dolgozó cégek számára készült. A legtöbb ilyen méretű vállalkozás nem engedheti meg azt a luxust, hogy teljes munkaidejű szakképzett informatikust fizessen. Ehelyett az alkalmazottak egyikét bízzák meg a rendszergazda feladatainak ellátásával. A Small

Business Server azal az elképzeléssel készült, hogy számítógépes képzettség hiányában is könnyűvé tegye a szoftver kezelését és telepítését.

Mi van a csomagban ?

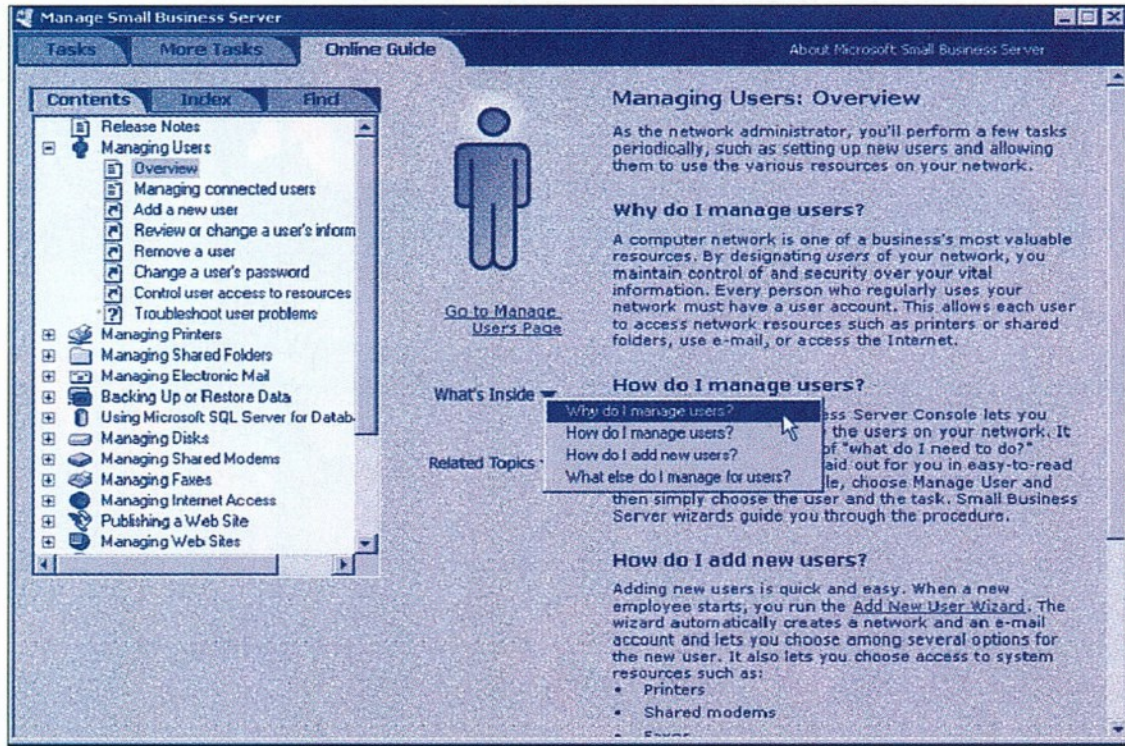
Az alap a Windows NT Server 4.0 az Internet Information Serverrel, az Index Server 1.1-gyel és a FrontPage 97-tel, amely Web-helyeket készít és felügyel. Egyedi üzleti alkalmazások „motorjának” az SQL Server 6.5-ös változatát használhatjuk. Az elektronikus levelezést az Exchange Server 5.0-val és az Outlook 97 személyes információ-kezelővel oldhatjuk meg. Az Exchange szerver tartalmazza az internetes levelezés lebonyolításához szükséges modult is (Internet Mail Connector).

A fax a kommunikáció másik gyakori, bár közel sem olyan hatékony eszköze, mint az elektronikus levelezés. Nos, a termékben lévő Fax Server lehetővé teszi a bejövő faxok központosított kezelését és a faxküldést a jogosult munkaállomásoknak. Ezzel a megoldással a cégek könnyen küldhetnek partnereiknek automatikus faxközleményeket. A Proxy szerver (amelyről e havi és szeptemberi számunkban olvashatnak) gyors és biztonságos Internet kapcsolatot tesz lehetővé a jogosult asztali számítógépekről. Utoljára maradt a *modemkészlet megosztása*, amellyel felajánlhatjuk a szerverhez kapcsolt modemeiket a munkaállomások számára. A *faxszolgáltatás* is ezeket használja küldésre-fogadásra.

Hogy mindez működjön is, és könnyen kézben is lehessen tartani, a termék középpontjában egy grafikus konzol áll, amelynek a segítségével minden feladat elvégezhető. Hangsúlyozzuk, hogy az összes többi, az önálló termékek konfigurálására szolgáló menedzsmentprogram is megtalálható a telepítés után. Aki a felhasználók felvételére nem akarja a varázslókat használni, továbbra is segítségül hívhatja a User Managert.

3. A konzol utolsó (harmadik) oldala a súgó. Ha kiválasztjuk a felhasználó eltávolítása szekciót, akkor jobbra a feladat elvégzéséhez szükséges eszköz is megjelenik

4. Ha a BackOffice-ból elvesszük a kisvállalatoknál szükségtelen eszközöket, és a helyükre tesszük a faxszervert, illetve a modemmegosztást, akkor máris megkapjuk a BackOffice for Small Businessst

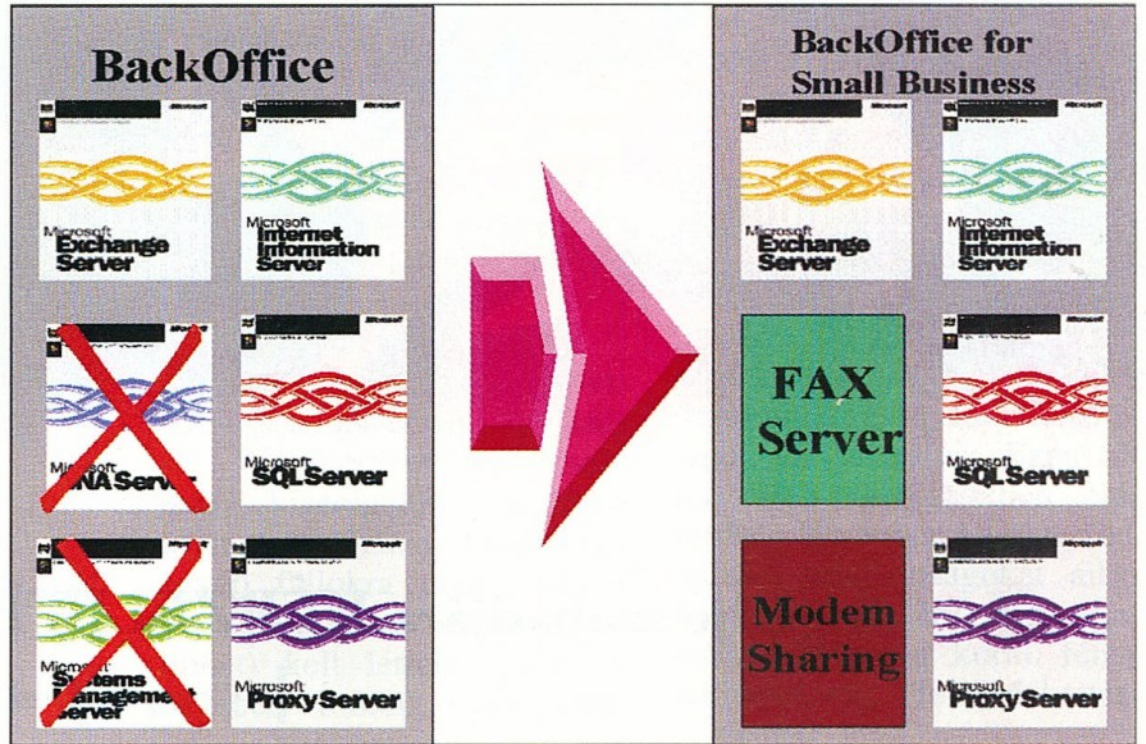

lanná válik. Mind a hálózati, mind a fax/modem kártyának szerepelnie kell azon a hardverkompatibilitási listán, amely egyébként jóval szűkebb, mint a Windows NT-é.

A megfelelő hardverelemek használata azért is fontos, mert a termékbe épített automatikus telepítési funkciókat csak ezekkel tesztelték, és ezekre garantálják.

Legfeljebb 25-en

A BackOffice Small Business Serverből egy megoldásközpontú informatikai környezet látszik kibontakozni. A fejlesztők felmérték a közép- és a

lók felvételére nem akarja a varázslókat használni, továbbra is segítségül hívhatja a User Managert.

Rendszerkövetelmények

Akinek megnyerte a tetszését a szóban forgó termék, valószínűleg a hardverrel szemben támasztott követelményekre is kíváncsi. Nos, illik 166 MHz-es Pentiumot vagy ennél gyorsabb processzort választani. Legalább 64 Mbájtnyi RAM, 2 Gbájt szabad merevlemez-kapacitás, CD-ROM meghajtó és szuper VGA (800x600x256 szín) is kell a zökkenőmentes munkához. A memória értékének minimuma szigorúan 64 Mbájt, ha ugyanis nincsen ennyi a gépben, akkor a telepítőprogram nem hajlandó elvégezni az üzembe helyezést. A tényleges memóriafelhasználás az alkalmazások számától

függ. Ha tehát intenzív levelezést folytatunk, adatbázis-lekérdezéseket futtatunk, és közben böngészünk az Interneten, akkor valószínű, hogy 96 vagy 128 Mbájt memóriának kell lennie a gépünkben.

A hardverfeltételek tanulmányozása közben a memória és a merevlemezigény olvasása után a legtöbbször továbblapoznak. Ezúttal senki se tegye ezt, mivel a további feltételeknek is fontos szerepük van. A 800x600-as felbontású videokártya azért szükséges, mert a rendszert konfiguráló és karbantartó grafikus konzol erre a képernyőméretre lett optimalizálva. A konzol egyébként egy Internet Explorer, a megfelelő ActiveX vezérlőkkel kiegészítve. Ha kisebb a felbontás, a képernyő egy része kilóg a monitorból, nem tudunk lapozgatni, tehát a konzol használhatat-

kisvállalatok igényeit, s olyan megoldást találtak, amellyel egyszerűen lehet közösen Internetet használni, faxolni, nem kell tudományos minősítés egy felhasználó felvételéhez vagy egy hálózati nyomtató megosztásához. Írásunk készítésekor még csak a termék béta-változatát lehetett megszerezni. A végső verzió megjelenése után viszont alaposabban is megvizsgáljuk az új jövevényt, és igyekszünk majd minél több oldaláról bemutatni. Erre nemcsak a számítástechnikus kíváncsisága hajt bennünket, hanem az az üzleti igény is, amely a viszonylag kevés PC-t használó cégek jelentős létszámából következik. A 25-ös számra mindenképpen emlékeznünk kell a termékkel kapcsolatban, egyidejűleg ugyanis ennyi felhasználó férhet hozzá a kiszolgálóhoz.

Engedje szabadjára KÉPZELETÉT! Nyugodtan szárnyalhat a fantáziája, az új

Compaq Deskpro 2000 biztonságos környezetet teremt hozzá. Egyesítve a legújabb MMX™ technológiát a még tovább fejlesztett intelligens felügyelhetőséggel, a Deskpro 2000 eddig példa nélküli értéket nyújt. A legújabb processzor-, memória- és grafikus technológiákat ötvözi könnyen kezelhető egységbe, a jól ismert Compaq-megbízhatósággal körítve. Mérnökeink határt nem ismerő kreativitásának köszönhetően mindez a lehető legalacsonyabb élettartam-költséggel párosul. Így már nyilvánvaló, hogy miért a Deskpro a világ legnépszerűbb PC-je?!

A Compaq Deskpro 2000 - a biztonságos választás, és a képzetének semmi sem szabhat határt.

Viszonteladók listája és további információk:

www.compaq.hu

pentium
PROCESSOR

COMPAQ

Office 97 (3.)

MINDEN SZINTEN SZINTE MINDEN

Már régen elmúlt az az idő, amikor a szövegszerkesztő intelligens írógépként működött. Egyre több munkahelyen készülnek ugyanis közvetlen webes publikálásra szánt dokumentumok. A Word újdonságai között is sok olyan funkció van, amely már az újfajta igényeknek is megfelel.

Irány a világháló!

A tallózás (Online Layout) nézet újdonság a már megszokott normál-, oldalkép-, vázlatnézetek mellett. Ezt a képernyőn való olvasásra optimalizálták, hiszen egészen más egy dokumentumot nyomtatásban, mint online módon, például a Web-böngészőben olvasni. A tallózás nézetben a Word 66 karaktert jelenít meg egy sorban, s a betűket is legalább 12 pontosra nagyítja, ezzel is segítve a dokumentum olvasását. Ez a nagyítás egyébként nem jelenti a dokumentumban használt fontok automatikus átformázását, hanem amíg a tallózás nézetben vagyunk, addig a képernyőn nagyítva jelennek meg a szövegben kis mérettel formázott karakterek. A tallózás nézetben nincsen lapméret, a Word – a 66

Folytatjuk az Office 97 szövegszerkesztőjének, a Word 97-nek a bemutatását. Előbb internetes szolgáltatásairól, majd további újdonságairól szólunk.

karakteres szélességnek megfelelően – automatikusan állítja a margót és az egyéb jellemzőket. A tallózás nézetet tehát leginkább az a felhasználó kamatoztathatja, aki online publikációra készíti elő Wordben lévő anyagait.

Web-oldal készítése

Ha egy szövegben közvetlenül akarunk belső vagy külső Web-helyekre, bármely más kiszolgálón található Microsoft Office, html vagy egyéb fájlokra utalni, akkor megfelelő hivatkozást (hiperlinket) kell létrehozunk. A begépett e-mail vagy URL (Universal Resource Locator) címetek és az UNC (Universal Name Convention) útvonalakat a Word hivatkozásként értelmezi és formázza.

Hivatkozásokat per se egy dokumentumon belül is létrehozhatunk. Ez főleg olyan dokumentumoknál hasznos, amelyeket webes olvasásra szánunk. A hiperlinkek tulajdonképpen a dokumentumba illesztett élő keresztivalkozásokat hordoznak, így ahelyett, hogy a

kívánt szövegrész megkereséséhez végig kellene görgetnünk a dokumentumot, az egymáshoz kapcsolt bekezdések közötti mozgáshoz elegendő a keresztivalkozásra vagy a Web-eszköztár megfelelő gombjára kattintani.

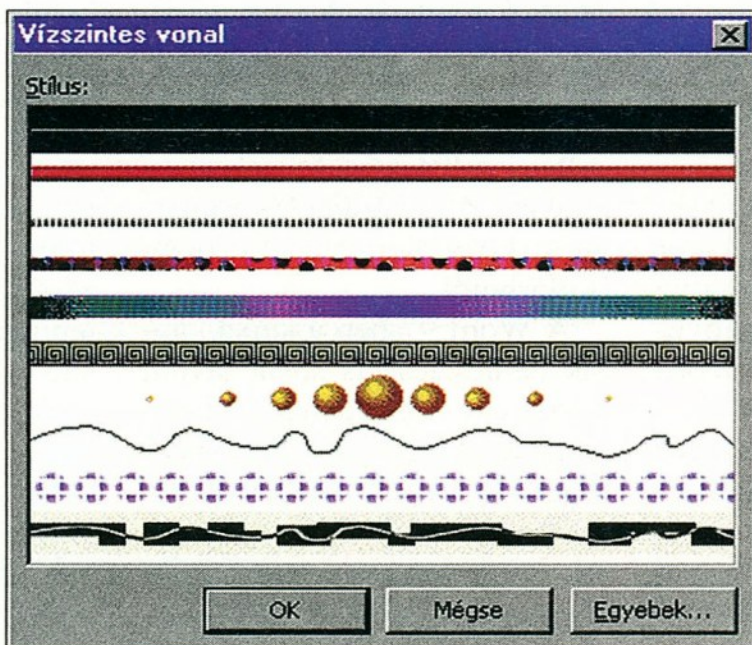
Ha megnézzük a karakterformázással foglalkozó párbeszédablakot, akkor ott felfedezhetünk egy új tulajdonságlapot, az animálást. Ezen főleg Web-böngészőkben előforduló látványos karakterformázási tulajdonságokat állíthatunk be, például villózó kerekereket a szöveg körül, fényreklámot vagy feltűnő háttér-effektust.

Vonzóbbá tehetjük a dokumentumok megjelenését a képernyőn, ha színeket vagy anyagmintákat alkalmazunk háttérként. A háttér azonban csak a tallózás nézetben látható, és nem nyomtatható ki.

A Word 97 automatikusan tömörítve tárolja a szövegbe illesztett összes képet és grafikát. A széles körben elterjedt JPEG formátumot használja, s a többi (BMP, GIF, PCX) az új PNG tömörített formátumra alakítja át.

Hogy a kezdő felhasználók is gyorsan tudjanak Web-oldalakat készíteni, a Word 97 a segítségükre siet a Web-oldalvarázslóval. Ezzel a nyolc előre definiált stílust tartalmazó varázslóval pillanatok alatt elkészíthető egy Web-lap.

Az Office 97 CD-n számos kiegészítő anyagot, grafikát, clipartot, textúrákat találunk, ▶

1. Új képernyőtípek, most már a vonalozón is
2. Web-oldalakba illeszthető elválasztó grafikák

amelyeket felhasználhatunk saját Web-oldalaink elkészítéséhez. S ha mindez még nem volna elég, akkor kibővíthetjük a kínálatot az Interneten keresztül. Ha kinyitjuk a képek, videók beszurására szolgáló párbeszédablakot, akkor ott rálelünk az Internetre mutató ikonra, s ha erre kattintunk, a Word 97 elvisz bennünket egy különleges Web-kiszolgálóra, ahonnan tucatjával tölthetjük le a feladatunkhoz illő képeket.

A Web népszerűségének növekedésével egyre-másra jelennek meg a könnyen használható *webes oldalkészítő eszközök*. A HTML szabvány is folyamatosan bővül, változik, s a Word 97 úgy tart lépést ezzel, hogy *periodikusan ellenőrzi a Microsoft Word Web-oldalát*, s figyeli az újonnan megjelent Web-készítő eszközöket (HTML bővítéseket). Ha talál ilyen kiegészítést, akkor megjelenít egy párbeszédablakot, amelyben a felhasználó eldöntheti, letölti és telepíti-e az újításokat, vagy inkább későbbre halasztja ezt. Ha nem akarunk a Word automatikus Web-ellenőrzésére hagyatkozni, akkor – a belső mechanizmusoktól függetlenül – az *Eszközök AutoUpdate* menüpontját választva közvetlenül is ellenőrizhetjük a html újításokat. Fontos megjegyezni, hogy ez a menüpont csak akkor érhető el, ha egy HTML formátumú dokumentumon dolgozunk a szerkesztőben.

Professzionális dokumentumok

Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy a Word 97 forradalmi változást hozott a *táblázatrajzolás* területén. Szinte szó szerint kell érteni, hogy fogunk egy ceruzát és egy radírt, majd a képernyőre rajzolva elkészítjük a táblázatot. Meghúzzuk a külső keretét, majd függőleges és vízszintes vonalak-

kal kialakítjuk a cellák belső elrendezését. Nem kell a képeletünket a szabványos táblázatformába szorítanunk, hiszen különböző méretű cellákat is pillanatok alatt meg tudunk szerkeszteni. A cella szélessége, magassága, az oszlopok arányos felrajzolásához szükséges adatok másodpercek alatt megadhatók a táblázatrajzoló eszközsorról. A meghúzott vonalak garantál-

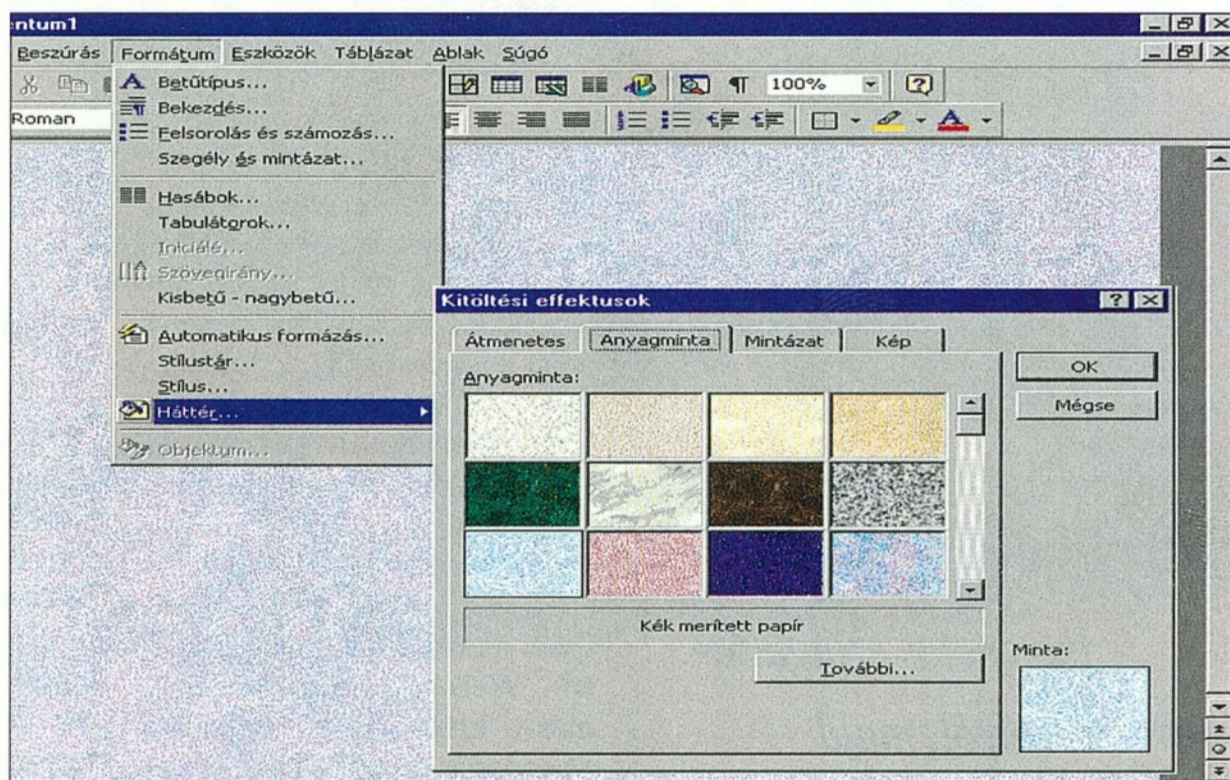
lességet is meg tudjuk változtatni az egér segítségével.

A kézi rajzolás óhatatlanul pontatlan méretezéshez vezet, főleg ha sok oszloppal vagy sorral dolgozunk. A Word 97 egyetlen kattintás hatására kiegyenlíti a kijelölt oszlopok vagy sorok közötti térközöket.

Ha a táblázatunk már elkészült, hátravan még, hogy el is kell helyezni a szöveg elemei között. Ha változtatni kezdjük

levelet készíti, akkor biztosan értékeli, hogy a szövegben elhelyezett szövegdozok – akár csak a grafikák – *önálló objektumként viselkednek a normál szöveghez viszonyítva*. Ha egy szövegdoz kicsinek bizonyul, akkor át kell folytatni a szöveget az egyik szövegdozoból a másikba. A jobb egérgombbal és néhány látványos (bögre alakú) ikon segítségével ez a feladat játszani könnyedséggel megoldható. Tetszőleges irányban, tetszőleges számú szövegdozot csatolhatunk egymáshoz, így egy hírlevél első oldalán megkezdett cikket bátran folytathatunk a negyedik oldalon.

A dokumentum tetszetős külalakjának a kialakításához *több mint 150 szegélystílust használhatunk*. Ezek között háromdimenziós és többszörös vonalú szegélyeket is találhatunk. A szegélystílusokat a táblázatok

3

tan egyenesek lesznek, nem kell időt tölteni az illesztéssel. Ha a cellák között meg kell szüntetni a vonalakat, akkor ahhoz a radírt használjuk. No persze azért a táblázatrajzolás klasszikus eszközei is megmaradtak a szokásos *Táblázat* menüpontban, méghozzá kibővülve.

Kellemes újítás, hogy a táblázatrajzolás és -keretezés funkcióit egyetlen eszközsorba integrálták.

A Word korábbi verziói már tudtak vízszintes cellákat összefűzni. S ez most kibővült a cellák *függőleges összekapcsolásának* a lehetőségével.

Táblázatkészítésnél sokszor előfordul, hogy elforgatva szeretnénk beírni egy szöveget az oszlopba. Nos, a Word 97 itt is túllépett elődein, és – az Excel mintájára – lehetővé teszi a cellába helyezett szövegek 90 fokos elforgatását. A táblázat átméretezése is Excel mintájú lett, s akár a sormagasságot, akár az oszlopszé-

3. A tallózó nézetben (de csak ott) háttérszínt vagy akár textúrát is adhatunk a dokumentumoknak

az oszlopszélességet, akkor lehet, hogy az egész táblázatunk megjelenését elrontjuk. A Word 97 ezért bevezetett egy új *táblázatrajzálási lehetőséget*, a teljes táblázat igazítását (balra, jobbra, középre).

A táblázatban a legtöbbször számok vannak. Az egyszerű, de matematikai összefüggéseket tartalmazó táblázatokat most már nem szükséges Excelben elkészíteni, mivel a gyakori függvények és műveletek közvetlenül a Wordben is elérhetők.

A Word 97-ben a képek, ábrák beillesztése is sokat javult; *bármilyen objektumot körbefolyathatunk szöveggel*. Az objektumok szövegtől való távolságát szabályozhatjuk, így az alakzatok köré szorosan vagy lazábban igazíthatjuk a szöveget.

Ha valaki többhasábos hír-

formázására, illetve tetszőleges szövegrészek kiemelésére használhatjuk.

Minden egyes oldalt külön szegéllyel vehetünk körül, s számos előre elkészített művészi vonalstílus közül válogathatunk. A lapszegélyek rendkívül jól alakíthatók, így például eltérő szegélystílust alkalmazhatunk valamennyi oldal szélére. Az élőfej és a láb a szegély által határolt területen belülre is kerülhet. Névnapi meghívás, figyelemfelkeltő iskolai miniplakát pillanatok alatt elkészíthető a *lapkeretek* alkalmazásával. A lapkeret formázása semmiben sem különbözik a bekezdések keretezésétől, a lapra úgy kell tekintenünk, mint egy önálló, „óriásira nőtt” bekezdésre. Ugyancsak kedvező, hogy egy bekezdésen belül szegéllyel vehetünk körül tetszőleges szót vagy karaktert. A szegélystílusokkal szó szerint „elkeríthetünk” egy-egy szövegrészt. A szövegszegélyek alkalmazásá-

val könnyebben rajzolhatunk szegélyt a címsorok köré.

A Word és az Outlook

Az Outlook és a Word 97 használata sok helyen egymásba épül. Ez teljesen természetes, hiszen partnereink adatait az Outlookban tartjuk, körlevelet viszont a Word 97-tel írunk. Az Outlook és a Word 97 többféleképpen is együttműködik.

Idetartozik az eseménynaplózás, amelynek során az Outlook segítségével valamennyi fájl- és nyomtatási tevékenységünket követni tudjuk, azaz sohasem jövünk zavarba akkor, amikor megkérdezik tőlünk, mikor is készítettünk egy fontos dokumentumot.

A Word 97 több pontján közvetlenül tudunk bejegyzéseket tenni az Outlookban tárolt feladatlistára. Itt például a korábban már tárgyalt verziókövetésre gondolunk, ahol az eszközsorból kezdeményezhetjük egy feladat létrehozását. Amikor ily módon rögzítünk egy elvégzendő feladatot, akkor az adott Word dokumentumra egy parancsikon is generálódik, így a feladatokat átnézve azonnal hozzá is nyúlhatunk a szóban forgó dokumentumhoz.

A Word Mail integráció akkor kerül előtérbe, amikor a Word 97-tel mint e-mail szerkesztővel akarjuk megírni elektronikus üzeneteinket.

Gyakori tevékenység a körlevélkészítés, ezért nem meglepő, hogy ezen a fronton is történt előrelépés. Ha személyes adatainkat az Outlookban tároljuk, akkor a Word a körlevélíráskor közvetlenül tudja olvasni a címjegyzékünket.

További újítások

Ha egy Wordben készült dokumentum alapján *prezentációt* kell készítenünk, akkor a Word közvetlenül átküldi a dokumentum tartalmát egy üres PowerPoint bemutatóba. Ami ebben

nagyszerű: a PowerPoint egy az egyben átveszi a Wordben alkalmazott címsortagolásokat, így a diáinkon eleve szervezetten jelenik meg a mondanivalónk.

A Windows 95-ben már megszokott jobb egérgomb használata is továbbfejlődött a Word 97-ben. A gombbal a szokásos Drag and Drop módszerrel mozgathatjuk, másolhatjuk a kijelölt szöveget, il-

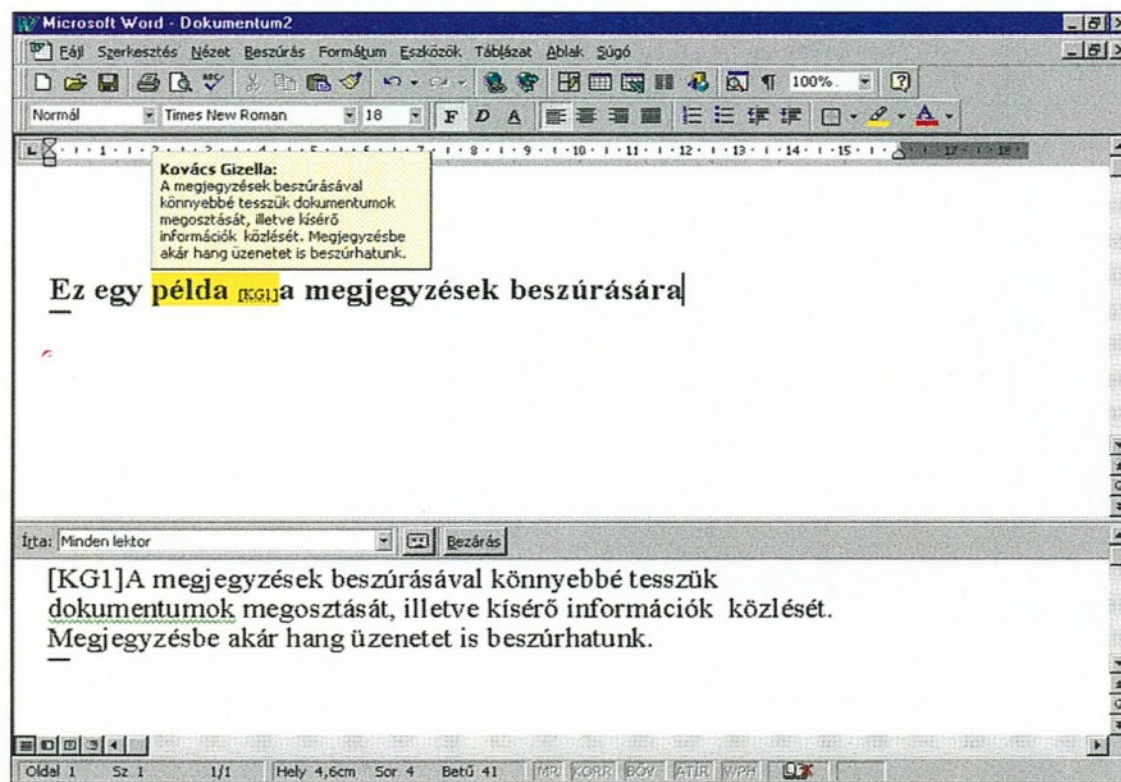
kat tartalmazó dokumentumot, akkor a Word megjelenít egy párbeszédablakot, amelyben eldönthetjük, hogy makrókkal vagy makrók nélkül nyitjuk-e meg az adott dokumentumot. A *makrovírus-figyelést* az *Eszközök\Beállítások* menüpontban, az *Általános tulajdonságok* lapján tudjuk engedélyezni vagy tiltani. A Word 97 nem képes detektálni, hogy az éppen megnyi-

gyobb bitmélységet használó megoldások, ám ezek – az amerikai exporttilalom miatt – nem forgalmazhatók az Egyesült Államok határain kívül.

A Word 97 kitűnő alkalmazásfejlesztői környezet: az új változatban az univerzális *Visual Basic for Application* fejlesztői környezet lépett a Word-Basic helyébe. A korábbi verzióval készült makrókat a Word automatikusan az új Visual Basic for Application kódra konvertálja. A makrók tárolásában is történt változás; a fejlesztőnek ezentúl a makrókat tartalmazó sablonokat nem kell a dokumentumokkal együtt terjesztenie, mivel a *dokumentumok tartalmazzák a makrókat* is.

Többnyelvűség minden téren

A más billentyűzetkiosztásra való átváltás nem újdonság, hiszen ennek a lehetőségét már a Windows 95, illetve az Office 95 is kamatoz-

4. A beszúrással magyarázatot fűzhetünk dokumentumainkhoz. Ha egy megjegyzésnél megállunk, akkor az külön kis ablakban jelenik meg a szöveg felett

letve hivatkozást készíthetünk hozzá. Ha dokumentumok között végezzük el ugyanezt a műveletet, akkor az egyik dokumentumból a másikra mutató hivatkozás keletkezik.

Ha megnyitunk egy makró-

tott dokumentum valóban tartalmaz-e *makrovírust*. Ehelyett csupán azt figyeli, hogy a megnyitásra kerülő dokumentumban vannak-e makrók, vagy nincsenek. A Word tehát nem használható a víruskereső programok helyett, mivel a már fertőzött fájlokból nem tudja eltávolítani a vírusokat. A makrodetektálás abban nyújt segítséget, hogy idegen forrásból származó dokumentumok ne tudjanak vírusfertőzést okozni a gépünkön.

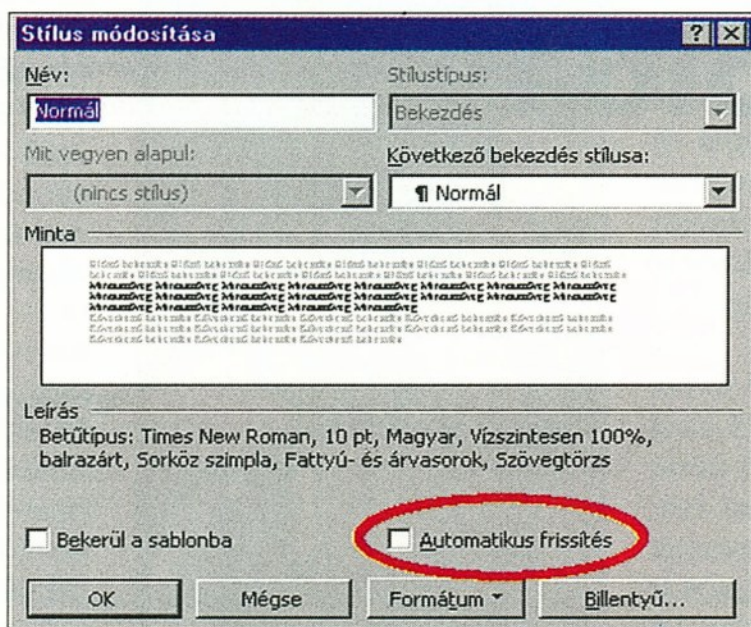
A Word 97 a 40 bites RC4 titkosító algoritmust részesíti előnyben a jelszóval védett dokumentumok esetében. Ennél persze vannak na-

tatta. Ám most a karakterkészlet az új billentyűzetkiosztás megválasztásakor automatikusan az *adott nyelvhez* igazodik a dokumentumban, s ennek hatására az egyéb nyelvfüggő beállítások is megváltoznak.

A többnyelvű dokumentumok megnyitása nem gond a Word helyi változataiban. Egyetlen kitétel van csupán: a megfelelő karakterkészlet birtokában kell lennünk. Másként fogalmazva ez azt jelenti, hogy a Word nem magyar nyelvű változataival készített dokumentumokat is tökéletesen megjeleníthetjük a magyar Wordben. Az általános szabály alól kivételt képez az arab és a héber nyelv, mivel ezekben két irányban is lehet írni.

Rendezésnél kiválaszthatjuk, hogy melyik nyelv szabályai alapján szeretnénk eljárni. Ha például a magyart választjuk, akkor *külön rendezőbetűként* fog megjelenni a ZS kettes mássalhangzó.

5. Ha engedélyezzük a bekeretezett kapcsolót, akkor az adott stílus automatikusan követ minden változást a szerkesztés során

Az IBM vállalkozásbővítő programja

Hát nem lenne csodálatos egyszerűen elfelejteni az összes agyzsibbasztó adminisztratív feladatot?

Szerencséje van. Az IBM testre szabott megoldást talál az Ön vállalkozásának is a nagy teljesítményű AS/400-as szervertől speciálisan az Ön szakterületére tervezett szoftvercsomagig. Mi segítünk megoldani a dolgokat, így Ön újra a valóban lényeges, csak a céget érintő feladatokkal foglalkozhat. Fontos nekünk is, hogy mindez anyagilag elérhető legyen ügyfeleinknek. 1996-ban az IBM az Önéhez hasonló kis- és középvállalkozások számára mintegy 3,9 milliárd dollárnyi támogatást nyújtott számítástechnikai beruházások finanszírozására.

Ha érdekli, hívja a 06-80-200-083-as zöldszámot, és megtudhatja, hol találja azt a legközelebbi IBM üzleti partnert, aki ért az Ön szakterületéhez, és segítséget tud nyújtani egy testre szabott megoldás kialakításában.

További információk minderről az Interneten: www.ibm.com.

a
„Hiába mondják, hogy
zseni vagyok, azért néhány
probléma megoldásában
segítségre szorulok”
megoldás

Nagy megoldások egy kis bolygónak

CP FORRÁS

MAGYAR SAROK

Ki kicsoda Pécsét és Baranyában? Ez egy olyan adatbázis, amelyet leginkább „pillanatfelvételnak” nevezhetünk egy kétezer éves város történetében. <http://www.baranyanet.hu/kiki-csoda/>

Megalith's 2001. Hírek, érdekességek, cikkek az űrkutatás témakörében. <http://www.hpconline.com/freepages/megaliths>

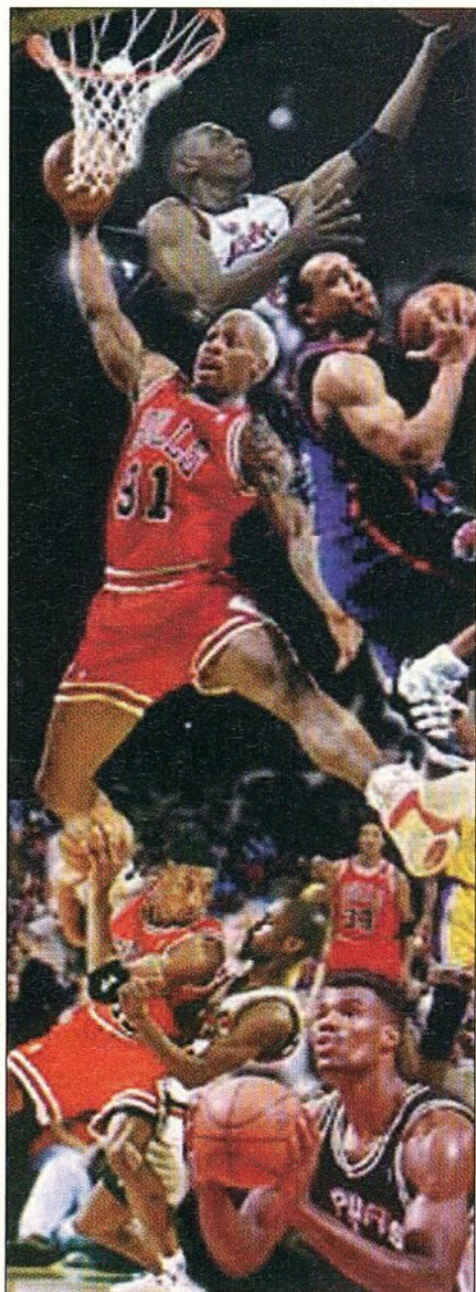
Internet

Melanchton-kiállítás. A reformáció nagy alakjának 500. születésnapjára emlékezik az elektronikus kiállítás. <http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/exhib/melan/nyito.html>

Zemplén megyei turisztikai kalauz. A megye idegenforgalmi nevezetességei, látványai, információk turistáknak három nyelven. <http://gold.uni-miskolc.hu:8080/Zemplen/>

Gyerekszervezet. A Magyar Cserkészszövetség történetének, programjainak ismertetése, a területhez kapcsolódó bőséges hivatkozással. <http://genius.ttk.bme.hu/MuszPed/Cserk/mcsszh.html>

Kosárlabda. Magyar nyelvű kosárlabda-magazin. Olvashatunk benne az NBA-ról, a WNBA-ról, természetesen van benne európai kosárlabda, és azt is nyomon követhetjük, hogy mi történik itt-hon. <http://goliat.eik.bme.hu/>

~paia/Basketball/wbasket.htm

Ejtőernyőzés. A magyarországi ejtőernyőzés honlapja. <http://www.xco.hu/skydive>

Asztma és allergia az Interneten. Az amega.NET az asztma és az allergia témakörével foglalkozó első magyar nyelvű Web-oldal. Ebből a kikötőből elindulva eljuthatunk a világháló ilyen témákat érintő legfontosabb pontjaira. Az oldalon található anyagokat folyamatosan frissítik. <http://www.baranyanet.hu/amega/>

Nagy Kálmán festőművész. A kortárs festő számos képét láthatjuk ezeken a lapokon. Ez a honlap egyben központi helye is szeretne lenni a mai hazai képzőművészek internetes megjelenésének. <http://www.hpconline.com/tisoft/FEST.HTM>

galiths

MEFA Erdészeti Fórum. Ezekon a lapokon az erdészek helyet szeretnének adni az erdészettel kapcsolatos vitáknak, közös beszélgetéseknek. Minden olyan témát szívesen látnak, amely közérdekű, és az erdészettel, a természettel, a természetvédelemmel kapcsolatos. <http://www.mefa.hu/mefa/mefaforum.html>

EMI-Quint Hanglezemkiadó. A nemzetközi kiadó magyar leányvállalatának honlapja megújult formában, új rovatokkal, hírekkel, újdonságokkal várja az érdeklődőket. A honlapról linkek mutatnak a kiadó neves külföldi sztárjaira (Beatles, Backstreet Boys, Joe Cocker, Pink Floyd, Queen) <http://www.emiquint.hu/>

Magyar Mozgókép Alapítvány. A magyar film ked-

velőinek honlapja. A Filmlevél tudósít az alapítványi támogatást kapott filmekről és a fesztiválok díjnyertes alkotásairól is. <http://www.mma.hu/>

A Ferencvárosi Torna Club hivatalos honlapja. A népszerű sportklub hivatalos Web-oldala, szakosztálybontással, újdonságokkal. <http://www.ferencvarosi-tc.hu/>

Betegtájékoztató a prosztatarákról. A betegség kialakulásában a hormonális tényezőknek, a genetikai meghatározottságnak, az étkezési szokásoknak, a szexuális aktivitásnak tulajdonítanak jelentőséget. Az Internet oldalon általános betegtájékoztatót találhatunk a betegség hazai specialistájától, és kérdések tehetők fel e-mailben. <http://www.compunet.hu/ferring/home.htm>

Új Ember Tallózó. Válogatás a katolikus hetilap cikkeiből. A Tallózó archívumában a korábbi számokból válogatott szemelvények is megtalálhatók. <http://w3.datanet.hu/~jalso/tal>

Relax! Magazin Filmrovat. A magazinban több mint 30 (1997-ben bemutatott) film kritikáját, ajánlóját találhatjuk. <http://www.nyitok.hu/relax/kultura/filmek.htm>

Jó tanácsok hadköteleseknek. Információk hadköteleseknek: köteleességek, tanulmányi halasztás, polgári szolgálat. Linkek törvényekhez és újságcikkekhez. <http://www.lib.klte.hu/klte/students/katona/index.html>

AutoClassic veteránautó-újság. A negyedévente megjelenő kétnyelvű (angol/magyar) veteránjármű-magazin internetes honlapja a legizgalmasabb cikkeket tartalmazza, és bepillantást enged a magyar klubéletbe is. <http://www.net.hu/autoclassic/>

Kisvárdai anziksz. L'art pour l'art honlap Kisvárdáról, színes információk, városnézés, történelem, kultúra, földrajz és híres ember témakörökben. <http://www.sch.bme.hu/~lacus/kisvarda/>

AproNet – ingyenes hirdetési adatbázis. Ha keres vagy

kínál, látogassa meg, és használja az AproNet rendszerét! Számos kényelmi szolgáltatása lehetővé teszi például a feladott hirdetés sorsának nyomon követését, ingyenes hírlevele pedig nap mint nap ki-

postázza az előfizetők által megjelölt rovatok friss hírdetéseit. <http://www.apronet.com/>

ÖN dÖNt. A népszerű interaktív televíziós műsor Web-oldalai. Bemutatkozás, háttér-

információk a műsorokhoz, a következő műsorok témáinak ismertetése, előszavazási lehetőség, vélemények, hozzászólások, jelentkezés a műsorba. <http://www.centrofilm.hu/>

PSZICHONET

AZ E-MAIL PSZICHOLÓGIÁJA (1.)

Add, amit a partner vár...

Néhány másodperc, és útleveél, vízum, repülőjegy nélkül szállhat a világ bármely pontjára – tapasztalja az újdonsült internauta, miután az őt hálózatra kapcsoló céggel megállapodott ilyen-olyan azonosító paraméterekben, jelszóban. Kap egy e-mail címet, amelyben a @ előtti rész már az ő személyére utal.

Ennél a kezdőlépésnél még csak sejtjük, hogy egy vadonatúj világ nyílt meg előttünk, de azután elillannak az ismeretszerzés mámoros mézesheitei, és akkor lepődünk meg csak igazán, hogy hirtelen milyen népes társaságba csöppentünk. Voltaképpen akkorába, amekkorába csak akarunk. Máról holnapra azon kapjuk magunkat, hogy olyan elektronikuslevél-forgalmunk kerelkedett, amellyel egy kisebb falusi postahivatal már fel sem venné a versenyt.

Honnan ez a tengernyi új ismerős, honnan a levélözön?

Eleinte az Interneten fellelhető sok százezer honlap (Web-site) tengerén szörfözünk. Ide-oda cikázunk, ötlettelenül. Mert ez is tetszik, az

is tetszik. Közben elkezdünk szót fogadni a színes lapokon fel-feltűnő biztatásnak: *írj nekünk, mondj véleményt, iratkozz fel, rendelj meg...* Utána jön is válasz, meg nem is, de majdnem biztos, hogy az úti-terv nélküli utazásból, ebből a még kapkodó szlalomozásból az első levelezőtárs már bekerül az e-mail címtárunkba (Address Book).

Az első két-három havi, jókorára duzzadt telefonszámlát a kényszermegnyugvás szakasza követi. Az első lehiggadás az érdeklődési kör reálisra szűkítését diktálja, de ezt a második internetes korszakunkat még mindig az újdonságok iránti, egészséges emberi pszichumból táplálkozó kíváncsiság motiválja. Csakhogy ekkor már működésbe lép a családi költségvetés fékrendszere vagy a józan ész. Ha né tán ingyenes lenne a telefonhasználat, akkor kizárólag az időtényező korlátozná bolyongásainkat a Web-hálón.

Bölcsességben napról napra gazdagodó internautaként most kezdjük alaposabban át gondolni, mi az a szűkebb mező, amelyen tényleges szakmai és

magánérdeklődésünk körei is elférnek. Kezdjük könnyörtelenül kitörölni URL regiszterünkben (Favourites) például az erotikus fotók lelőhelyét, az eszkimó vagy a skót viccek gyűjteményét rejtő Web-laphoz vezető utat, később pedig már az olyan csodabogarat is a Delete nevű gyomirtó hatásának tesszük ki, mint a másvilág rejtelseibe beavató, szellemidéző okkult Web-lapot, ördögöstől, angyalostól.

Válogató szűrőnkön fennmaradnak a hivatást, önfejlődést, műveltséget és szenvedélyt, hobbit előtérbe helyező oldalak. És persze még valami, ami kétségtávol a legfontosabb: a világháló átfésülését, kíváncsi témakutatásunkat szolgáló oldalak sora (AltaVista, Yahoo!, Excite, Lycos, Web-Crawler).

Maradjunk egy percre ezekenél a hálózati révkalauzoknál! Kiváló segítő társai a takarékosan, okosan szörfözőknek. Ha ugyanis rászánjuk magunkat, hogy néhány órás asszociatív fejtoréssal felvázoljuk a profi és a privát érdeklődésünk kulcsszó(keyword)-listáját, megkíméljük magunkat az időigényes, ezért költséges keresőkutató improvizálásoktól. Fontoljuk csak meg! Ha csak úgy

ötletszerűen és felkészületlenül lépünk be az AltaVistába, és ott élő összeköttetéssel, „online” préseljük ki magunkból az éppen eszünkbe ötlő kulcsszavakat, akkor a kapkodás legfeljebb ismét csak a telefonszám-lánkon eredményez mérhető többletet. Ám időnk is, pénzünk is több jut a céltudatos kalandozásra, ha egy átgondoltan összeállított szöveget használunk, méghozzá az olcsóbb tarifát kínáló időszakokban (éjszaka, hét végén).

Ilyenformán jut el a kezdő internauta abba a haladó státusba, amelyben e-mail címlistája már tucatnyi vagy még több pozíciót tartalmaz, és elektronikus postaforgalma a napi öt-tíz kétoldalú levélváltást is eléri. Ilyenkor – nem törvénytörően! – válaszút elé kerülünk: haladjunk-e az eddigi intenzitással a Web-lapok tengerén, ahol csak dagály van, és soha nincsen apály, vagy pedig a levelezésnek (e-mail) adjunk elsőbbséget, hogy általa tágíthassuk szakmai, üzleti, baráti és hobbitársi kapcsolataink körét?

Nehezen tudom elképzelni, hogy valaki egyszerre három-négy internetes tevékenységi körben azonos elmélyültséggel lelje örömét és hasznát. Távol áll tőlem, hogy az első, ismeretszerző időszakban bárkit is lebeszéljek az Internet változatos világának széles körű felderítéséről, mégis tudom, hogy ki előbb, ki utóbb, de mindegyikünk bizonyos rangsorolásra vagy szelektálásra kényszerül.

Jómagam, mielőtt még szelektáltam volna, a rangsorolással kezdtem. Időm, pénzem, érdeklődésem, hozzáértésem alapján még fél évvel ezelőtt is így állítottam fel saját internetes ténykedéseim fontossági sorrendjét: e-mail; vitafórumok; Web-lapok felkutatása, olvasgatása; saját Web-lapom napi, majd heti karbantartása.

Ma már nem rangsorolok, miután idő és anyagiak híján cserbenhagytam a vitafórumokat, majd fejletlen grafikai érzékem okán önkritikusan felszámoltam saját Web-oldala-

mat. Most már szelektálok, s a korábbiakból csupán csak kétőt hagytam meg: e-mail (90 százalék); Web-lapok felkutatása, olvasgatása.

Nem meglepő talán, hogy tőlem, a humán műveltségű embertől a levelezés kapta ezt a szélsőségesen eltúlzott prioritást. Nem akarok, nem is tudnék ezzel modellt kínálni, de annyi bizonyos, hogy számomra mindennél értékesebbé váltak az e-mail eszközével teremthető emberi kapcsolatok, az ezek jóvoltából megszerzhető többdimenziós (és humanizált) információk. Eredménnyel csiszolható általa a nyelvtudás, fejleszthető az idegen nyelvű írás, olvasás. Öt kontinens száznál több országát tekintve másodpercek alatt nyújtható és kapható szívesség, segítség, tájékoztatás, szolgáltatás, jó tanács.

Amikor még nem létezett az Internet, maradéktalanul igazat adtam az angol költőnek, John Osborne-nak, aki szerint a számítógép az emberi fejlődés logikus láncszeme: intelligencia erkölcsök nélkül. Amióta létezik a nagy világháló, s azon magam is a sok millió pók egyikeként szőhetem a rám jutó hálórészt, már tudom, hogy van ennek az intelligens csodának erkölcsé – rossz is, jó is.

Az újságíró-pszichológust a két év alatt küldött és kapott mintegy 3300 elektronikus levele és a levelezésből leszűrt lélektani, etikai és illemtani következtetései hatalmazzák fel arra, hogy tanácsokkal szolgálja e korszerű és rokonszenves Internet postahivatal ügyfeleit. Ha jól belegondolunk, a levelezés (legyen küldeményeink tovább-

bítója az ősi galambposta, a régi postakocsi, a vasúti mozgóposta, a repülőgép vagy manapság egyre gyakrabban az Internet egész világra kiterjedő hálózata) főként az emberi kapcsolatok lélektanának eszköz- és módszertárából kölcsönözheti szubjektív segédeszközeit.

Kezdődjön sorozatom is azazal a pszichológiai tétellel, amely – a későbbiekben tapasztalni fogják – valamennyi mondanivalómon végigvonul majd: sikeres kapcsolataid csak akkor alakulnak ki, ha a másik embernek olyasmit nyújtasz, amit az illető tőled vár; ő ezt pontosan azzal viszonzozza, amit te vársz tőle.

Kérem, tekintsék ezt az e-mail pszichológiájáról szóló sorozatom mottójának!

Szilágyi Szabolcs
(Folytatjuk)

E-MAILKEDÉSEK

Olvasóink elektronikus levélben feltett kérdéseire szeretnék ebben a rovatban nyilvánosan válaszolni, azokra, amelyek bizonyára sokakat érdekelnek.

A Microsoft Internet Explorer programját használom a Web-böngészésre. Nagyon elégedett vagyok vele, csak az zavar, hogy az automatikus Search funkció a Microsoft keresőoldalára ugrik, és én jobban szeretem az AltaVistát használni. Van-e valamilyen módszer ennek a beállításnak a megváltoztatására? Garami Péter petya@mail.datanet.hu.

Az Explorer Autosearch utasítását egy tetszőleges URL címen található keresőrendszerre irányíthatjuk a következő lépésekkel. Indítsuk el a Registry Editort (Start> Run>regedit utasítás)! Keresjük meg a HKEY_CURRENT_USERS\Software\Microsoft\Internet Explorer\SearchUrl címet! Az itt található Toolbar kulcs (DE-

FAULT) bejegyzésének helyére beírhatjuk azt a keresőszervert-címet, amelyet használni szeretnénk. Az AltaVistához a következőket kell beírni: www.altavista.digital.com/cgi-bin/query/?pg=q&q=%s, ha viszont az Excite a kedvencünk, akkor a www.excite.com/search.qw?/search=%s sort kell bepotyognunk, és ha az Infoseekhez akarunk ugrani, akkor a www.guide-p.infoseek.com/Titles?qt=%s a megfelelő bejegyzés.

Nagyon örülök, hogy végre van egy hely, ahol kezdő, de elkötelezett Internet-használó létemre választ kaphatok problémáimra. Ami mostanában a leginkább foglalkoztat, az a következő: az Internet Explorerben nagyon rosszul olvashatók a Web-oldalak, kicsik és csúnyák a betűk. Azt hallottam, hogy a Web-oldalak szöveges részének megjelenítése a böngészőprogram-

tól függ. Hogyan lehet tehát változtatni az oldalak megjelenésén? mboldog@antacids.com

Egy html dokumentum szöveges részének megjelenítéséért valóban a böngészőprogram felel. A megjelenítéshez

használt betűtípus és -méret a legtöbb esetben optimálisra van beállítva, ám akinek ez nem felel meg, változtathat rajta. Az Internet Explorer esetében a betűméret átállítása a könnyebb feladat: ehhez a menüsor alatt található gombsor nagy A betűt ábrázoló ikonjára kell kattintani, és máris nagyobb betűkkel jelenik meg a Web-oldal. A méret növelése a szöveg minden részére vonatkozik, tehát ami nagyobb betűvel szerepelt az oldalon, az még nagyobb lesz, megőrizve a méretkülönbségek adta kiemeléseket. Ha a betűméret növelésével sem lesz olvashatóbb a Web-oldal, akkor nincs más hátra, meg kell változtatni

az alapértelmezett betűtípust. Ehhez válasszuk ki a *Font Settings* lehetőséget a *View>Options>General* menüpontból, és itt cseréljük át a betűtípust *Arial* vagy *Times New Roman* fajtára! Természetesen a felsorolásban megjelenő bármelyik betűtípust választhatjuk, de lehet, hogy némelyikkel rosszabb eredményt érünk el a réginél. Néhány próbálgatás után azonban biztosan lesz egy olyan betűfajta, amelyeknek a használatával szép és könnyen olvasható Web-oldalképet kapunk.

Gyakran jutok el olyan Web-oldalakra, ahonnan szívesen megrendelnék egy-egy szoftvert vagy újságot, de amikor meg kell adni az adataimat, elbizonytalanodom, hogy valóban csak annak a kezébe jutnak-e, akinek szántam. Úgy tudom, hogy a *Netscape Navigator* valamilyen módon jelzi, ha biztonságos az adatátvitel. Mi ebben az igazság? **andyp@szabnet.hu**

Egy Internet-hely akkor biztonságos, ha használja a *Secure Socket Layer (SSL)* elnevezésű módszert. Ez gyorsan kiderül, ha megnézzük az adott hely URL címét, ugyanis a **https://** karakterekkel kezdődő címek biztosan ilyen szervereket jelentenek.

A másik lehetőség a *Netscape Navigator* ablakának alján található *Security* ikon figyelése. Ez egy kis aranyszínű kulcsot ábrázol, amelyik ketté van törve, ha a meglátogatott Web-helyen nem fut biztonsági szoftver, és egyben van, ha biztonságos helyre érkezünk. Az utóbbi esetben egy élénk kék vonal is megjelenik a böngészőablak tetején. Akinek jó a szeme, és ilyenkor közelebről is megnézi a kulcsot, még arról is szerezhet információt, hogy milyen fokozatú a biztonság. Ha a kulcsnak egy foga van, akkor közepes, ha viszont kettő, akkor magas szintű titkosítási módszerrel használ az adott Web-oldal. Ilyen esetekben nyugodtan megadhatjuk az adatainkat, még a hitelkártyánk számát is, mivel kisebb a rizikó, mintha telefonon tennénk ezt.

Az alábbi levél nem tartal-

maz kérdést, csupán egy érdekes véleményt a hazai Internet-helyzetről.

Magyarországon az otthoni Internet-elérés legelterjedtebb formája a telefonos modemkapcsolat. A televízióban gyakran látni a „Megyek világra...” reklámot, és vidáman hirdetik, hogy Internet-előfizetés már 2000 Ft-tól! Azt persze már nem említik, hogy ennek a vonalnak a sebessége elég kicsi, ami bizony megnöveli az Interneten tartózkodás idejét, és az egekig emeli a telefonszámlát a telefontársaság legnagyobb gyönyörűségére! A sebesebb vonal (ISDN) előfizetése némileg drágább (körülbelül ötszörös), és még ennek a tempója sem olyan szuper, így itt is tetemes a telefonszámla!

Aki internetezik, az tudja, hogy rengeteg időt lehet eltölteni a neten, és csak azok tudják valóban használni is a hálót, akik ezt az időt rendszeresen el is töltik ott! Ez a telefontársaság szempontjából remek! Az információforgalmat tekintve azonban... Így tehát csak azok tudnak lépést tartani a net fejlődésével, akiknek tengernyi pénzüik van. Ez gátat szab az otthoni munkának is, hiszen az sem álmom már, hogy a dolgozó csak az Internet segítségével tartsa a kapcsolatot cégével!

Az Internethez való csatlakozásnak azonban a telefon mellett van egy másik megoldása is. Ez nem más, mint a kábeltévé kábele. Az ilyen csatlakozásért csak havi díjat kell fizetni, kizárólag a hálózaton eltöltött idő apasztja a pénztárcánkat, ráadásul az átviteli sebesség 10 megabit/s, ami a méregdrága ISDN sebességének közel a nyolcvan-szorosa! A lehetőség sokak számára adott, hiszen rengeteg családnál van már kábeltévé. Jó lenne azonban, ha többen tudnának az alternatívákról, mielőtt döntenek! Ez ügyben Önök is sokat tehetnek! Tisztelettel, Miseta Zsolt.

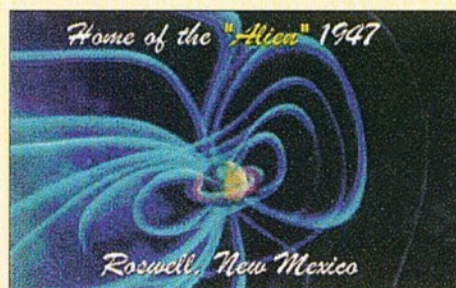
(Egyik közeli számunkban be fogjuk mutatni részletesen is az Internethez való kapcsolódásnak ezt a módját.)

FOLLOW ME!

AZ UFÓK NYOMÁBAN

Sokan az Internet egyik legnagyobb csapdájának tartják a Web-oldalokon található linkeket. Ezeket követve ugyanis messzire kalandozhatunk attól, amit eredetileg meg szeretnénk volna nézni, és ha igazán belefeledkezünk, akkor órákat is eltölthetünk a barangolással. Én csak részben értek egyet ezekkel a véleményekkel, hiszen az ilyen szörfözések közben gyakran találhatunk olyan különleges helyeket, amelyekre sohasem jutnánk el céltudatos kereséssel. Egy-egy ilyen barangolás története kerül majd mindig a *Follow Me!* rovatba, és aki kedvet kap, máris követhet. Sajnos a kirándulás útiköltségét, azaz a telefonszámlát mindenkinek saját magának kell kifizetnie, ezért leginkább egy éjszakai vagy hétvégi túrát javaslok.

Ebben a hónapban – részben a Mars-expedíció hatására – a földönkívüliek nyomába eredünk. Az ufókkal foglalko-

zó helyek megtalálásához használhatnánk valamelyik keresőrendszert, azonban járjunk el még egyszerűbben! Írjuk be a böngésző URL címsorába: **www.ufo.com**. Sajnos, ilyen domainnév nem létezik, próbáljuk tehát meg a **www.ufo.net** címet! A kap-

csolat azonnal létrejön, és máris a földönkívüliekkel foglalkozó hálózat központjában találjuk magunkat. Innen egy kattintás a **http://www.ufo.net/ufoera/sa.html?** hivatkozásra, és már láthatunk is egy

világtérképet, amelyen kiválaszthatunk egy földrajzi területet. Az innen induló hivatkozások részletes listákat és leírásokat tartalmaznak arról, milyen megmagyarázhatatlan események történtek a kiválasztott területen.

Ugorjunk vissza a **www.ufo.net** oldalra, ahol izgalmas grafikával hívja fel ma-

gára a figyelmet az *Other Side* elnevezésű Web-oldal, a **http://www.sci.fi/~omu/**. A sok érdekesség közül mindenképpen figyelemre méltó a *tíz leghíresebb ufóészlelés leírása és a híres roswelli ufóbaleset* során rögzített hanganyagok pontos tartalma. A további barangoláshoz lépünk ismét vissza az ufo.net oldalra, ahol egy külön hivatkozást (*Ufo Pictures*) követve olyan fényképeket láthatunk, amelyek azonosítatlan repülő objektumokat ábrázolnak.

Az ufo. net vége felé a *Cool Alien Site* logója csalogat továbbra kalandokra. Ugorjunk tehát a <http://users.southeast.net/~hilander/> címre! Ha a böngészőnk és a modemünk átviteli sebessége megengedi, káprázatos oldalra kerülünk. Itt minden mozog, vibrál, zenél, és persze ezek a dinamikus objektumok egy-egy hivatkozást rejtenek. Válasszuk ki az Ufó elnevezésűt, hogy hűek maradjunk eredeti úti célunkhoz! A link a *Journey Into the Unknown* <http://users.southeast.net/~hilander/AJourney-IntotheUnknown.html> oldalra vezet.

Aki szereti az ismeretlen és misztikus világot, az bizony sok időt eltölthet itt. Böngészhet a híres televízió-sorozat, az X-akták nálunk még nem vetített epizódjai között (<http://www.thex-files.com/episode.htm>), vagy akár örökbe is fogadhat egy égi látogatót az *Adopt an alien at Aliens Page!* <http://members.tripod.com/~alienship/>

<http://users.southeast.net/~hilander/AJourneyIntotheUnknown.html> oldalra, és ha még engedi a pénztárcánk, akkor kukkantsunk be az *UFO Hot Links!!*, az *UFOINFO Home Page* vagy az *Electronic Overlap's UFO & Conspiracy Connection* oldalakra! Ennyi minden láttán még az is hinni kezd, hogy nem vagyunk egyedül az univerzumban (vagy talán a Földön sem), aki eddig csak nevetett az idegenekről szóló történeteken. Ha megnézzük az *Alien landing map* <http://www.alienmap.com/landing.cgi>

oldalt, akkor még azt is megtudhatjuk, hogy van-e ufó-leszállópálya a lakóhelyünk közelében. Vigyázat! A figyelmeztetés ellenére tiltott területre tévedtünk <http://www.alienmap.com/prohibited.html>, és az idegenek (vagy valamelyik Web-mester) máris figyelnek bennünket. Erről magunk is meggyőződhetünk, hiszen a *Total Human Beings Examined* oldalon a saját adatainkat láthatjuk viszont, elolvashatjuk, hogy melyik hálózatból, melyik IP címről és milyen böngészőszoftverrel jutottunk erre a titkos oldalra. Ijedtünkben nyomjuk meg sokszor a visszalépés gombját, amíg ismét a *Journey Into the Unknown* <http://users.southeast.net/~hilander/AJourney-IntotheUnknown.html> oldalra jutunk.

Ha kifűjtük magunkat, cseréljük vissza a szerepet, és ismét mi legyünk a megfigyelők, az ufók pedig a megfigyeltek! Ehhez minden

szükséges információt megtalálunk az *UFOINFO & UFO ROUNDUP* <http://www.digiserve.com/ufoinfo/> lapon. Persze a hivatkozások közül itt sem hiányozhatnak a klasz-

szikus témák: a roswelli ufóbaleset és az állítólagos idegenek vizsgálatának lélegzetelállító képei (<http://www.rt66.com/~roswell>) vagy a rejtélyes 51-es körzet leírása, egyedülálló szovjet műholdfelvételekkel tarkítva.

Egyébként nem csak régebben történtek titokzatos esetek. Az *UFO mystery man surfaces* lapon (<http://www.ee.fit.edu/users/lpinto/Roswell/redhead.shtml>) egy nyári keltezésű hírt olvashatunk arról, hogy egy floridai lakos minden bizonnyal földönkívü-

li. És a nyár talán legnagyobb szenzációja, a *Mars-expedíció* is itt kapott helyet (<http://www.ee.fit.edu/users/lpinto/Mars/sec-mars.html>). Ez azonban már egy másik kalandozás kezdete lehet.

Akik követték „céltalan” barangolásunkat, sok érdekes és hasznos adatra, képre, történetre bukkanhattak, és valószínűleg számos meglátogatott Web-oldal URL címe került be a böngészőprogram kedvenc helyei vagy könyvjelzői közé.

(A barangolás megkönnyítése érdekében a *Follow Me!* rovat – teljes terjedelmében, élő hivatkozásokkal együtt – elérhető a hálózaton is a <http://www.cdromline.com/follow.htm> címen.)

Háló(szoba)titkok

Régebben többször is megjelentettünk egy-egy listát híres emberek elektronikuslevél-címéről. Mostani összeállításunkban néhány híresség Web-oldalának címét adjuk meg. Ezeknek az oldalaknak a legnagyobb részét persze nem a hírességek készítik, hanem egy vagy több rajongójuk állítja össze a néha meglehetősen terjedelmes Internet-helyeket. Ezek az oldalak remek kiindulási pontok, hiszen a legtöbb esetben hatalmas linkgyűjtemény is tartozik hozzájuk.

Mindenkinek kellemes böngészést kívánunk, hiszen aki megtalálja a listában kedvenc színészét vagy színésznőjét, biztosan számos olyan adatra, képre, videóra bukkanhat, amely csak az Interneten érhető el. Ha pedig még szerencséje is van, akkor az oldalak végén rálelhet egy e-mail címre is, és talán elektronikus levélváltásra is sor kerülhet. Következzen tehát az első válogatás!

Alec Baldwin: <http://sailor-saturn.simplenet.com/alec/alec.html>

Arnold Schwarzenegger: <http://www.cs.virginia.edu/~bct7m/arnie.html>

Charlie Chaplin: <http://www.autographics.com/chaplin.html>

Ella Fitzgerald: <http://www.spcc.com/ella/>

Humphrey Bogart: <http://www.macconsult.com/mike-rose/bogart/bogart.html>

Jim Carrey: <http://www.geocities.com/Hollywood/Hills/1192/index.html>

John Travolta: <http://www.execpc.com/~aemog/travolta.html>

Michelle Pfeiffer: <http://www.geocities.com/Paris/1032/>

Robert De Niro: <http://showbiz.starwave.com/showbiz/memorybank/starbios/robertdeniro/>

Roger Moore: <http://www.ionet.net/~jrumley/rogerbio.html>

Tom Cruise: <http://www.thezone.pair.com/cruise/>

Whoopi Goldberg: <http://www.tu-berlin.de/~gruhlke/forum/whoopi/>

A HÁLÓZAT MÉLYÉN

A mai szoftverekkel és a World Wide Web felületét használva viszonylag egyszerű barangolni az Interneten. Aki azonban már sok órát eltöltött egy böngészőprogram társaságában, bizonyára olyasmiket is szeretne megvalósítani, amelyeket a virtuális kalandozása során lát, hall. Olyan ötleteket szeretnénk bemutatni, amelyek az Internet mélyebb régióiba vezetnek. Valójában azonban csak azoknak ajánljuk a kipróbálásukat, akik nem riadnak vissza a kísérletezéstől, és szükség esetén vissza is tudják állítani a számítógép vagy a programok eredeti állapotát. Itt kívánunk néhány ötletet adni azoknak is, akik elhatározták, hogy saját Web-oldalt helyeznek el a hálózaton, és néhanem még a Java programcskák írásától, használatától sem riadnak vissza.

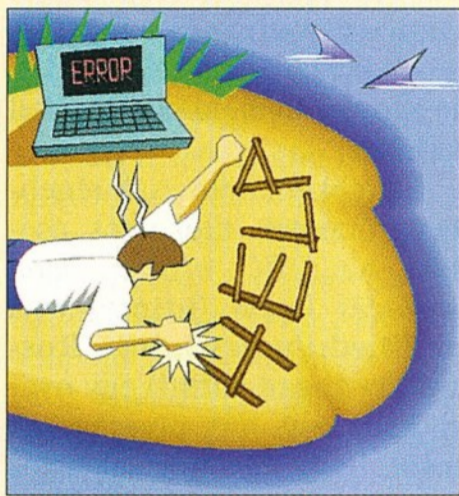
Java? Köszönöm, nem!

A látványos Web-oldalak legtöbbször számos Java applet található. Bár ezek a programcskák csak a böngészőn belül futnak, és sem elméletileg, sem gyakorlatilag nem tudnak írni a számítógépünk merevlemezére, mégis sokan félnek attól, hogy általuk vírus kerülhet a rendszerbe. A böngészőprogramokkal letilthatjuk a Java appletek futtatását. A két legelterjedtebb browserben a következő menüpontokban található meg a Java-futtatás kikapcsolásának az utasításait: Netscape 3.0: Options menu, Network Preferences; Languages Netscape 4.0: Edit menu, Preferences; Advanced Internet Explorer 3.0: View menu, Options; Security-Internet Explorer 4.0: View menu, Options, Security, Custom, Settings...

Java? Köszönöm, igen!

Persze inkább azok vannak többségben, akik szeretnék

látni és használni a Web-oldalak Java kiegészítőit. Sőt, akár saját maguk is szeretnék írni vagy módosítani egy-egy appletet. A programcska megírásához csupán egy szövegszerkesztőre van szükség, azonban a virtuális gépi kódra

fordításához installálni kell a Java Development Kitet (JDK). Akiknek ez nincsen meg (bár ingyen letölthető a Sun Web-oldaláról), azok kihasználhatják a Netscape Navigator egyik nem dokumentált szolgáltatását.

A Navigator 2.0 32 bites változatát használhatjuk a Java appletek fordítására is. Tegyük fel, hogy az applet neve ComputerPanorama.java, ekkor a DOS parancssorból a következő módon fordíthatjuk le a programcskát: netscape - java sun.tools.javac.Main ComputerPanorama.java. Sajnos a Navigator későbbi változatai már nem tartalmazzák ezt a lehetőséget.

NETVÉNY

Múlt havi számunkban tett ígéretünkhöz híven ezentúl minden hónapban feladunk egy rejtvényt, amely háromszorosan is a hálózathoz kapcsolódik. Mindenekelőtt azért, mivel a feladat az Internetről szól, vagy az Interneten található meg rá a válasz. Másodszor: a megoldást csak elektronikus levélben fogadjuk el. Harmadszor: a legkorábbi dátummal beérkezett helyes megoldás jutalmát, egy CD-ROM lemezt a hálózat egyik boltja, a CDROMline (www.cdromline.com) ajánlotta fel. A helyes megoldást és az első három megfejtő nevét mindig a következő számunkban teszünk közzé.

Októberi feladványunk a következő: a hosszú nyaralás-

ból hazatérve szeretnénk megnézni az időközben érkezett elektronikus leveleinket. A levelezőprogram jelzi, hogy több mint 100 levél vár ránk, és elkezd letölteni azokat, azonban mindjárt a második olyan óriási, hogy egy óra elteltével kénytelenek vagyunk leállítani az átvitelt. *Hogyan tudjuk csupán a levelek fejlécét (küldő, méret) megnézni, és az érdektelen, nagyméretű kúrdeményeket letöltés nélkül kitörölni a mailszerverről?* (Természetesen vannak olyan levelezőprogramok, amelyek képesek erre, a Remote Controllnak nevezett szolgáltatásra, de tegyük fel, hogy az általunk használt program nem ilyen.)

Ebben a hónapban az ajánlunk a Math Blaster 2 CD-ROM, amely 8-13 éves gyerekeknek oktatja játékos formában a matematikai műveleteket, és megadja a feladatmegoldásokat is.

A megfejtést a következő címre kérjük: cpnetveny@cdromline.com

Válogatás a Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK) anyagaiból

<http://www.mek.iif.hu>

A csábítási elmélet viszontagságai...

A dinoszauruszok esélyei

A Kárpát-medence domborzata (térkép)

A szeretet tanítása – csak szeretetre taníts!

A vallásszociológia új útjai

Az áruk piaca és az eszmék piaca

Az átalakulás gazdaságtana és a gazdaságtan átalakulása

Az első átfogó projektértékelési kísérlet Magyarországon

Az Internet a magyar sajtó tükrében

Benedek Elek: Többsincs királyfi és más mesék

Biztonságos-e a Java?

Communicating on the Net – Another side of the story

Dada-manifesztum

Faludy György: François Villon balladái

Jókai Anna: Ima a könnyű bűcsúért

Kassák „képarchitektúra” elmélete és az antiművészet...

Könyvek kortárs művészekről

Közoktatás és felsőoktatás 1995/96. tanév (KSH)

Lázár Ervin: Berzsián költő szakít az emberiséggel

Manipulációs technikák a hidegháború korai időszakában

Mesék a számítógépről V.

Mondókák gyermekeknek

Nietzsche és Freud

Petőfi Sándor: Ibolyák (verseskötet)

Szent Ferenc néhány imádsága

Új fizikai és asztrofizikai elméletek

Vámos Miklós: Anya csak egy van

Gyarmati László
gyarmati@writeme.com

Az Internet rovat elkészítését az IBM Global Network segítette

IBM Global Network

HATÁROK NÉLKÜL

Követi Ön is a technika vívmányait, a fejlődés útját? Mert mi igen!

Az **X-BYTE** – mint az **első** hazai **számítógép-hálózatépítő cég** – alapvető követelménynek tartja folyamatosan alkalmazni a legújabb technológiákat.

Külföldön képzett szakembereink munkájának eredménye **5000-nél több hálózat**, amelyek ma is **hibátlanul** működnek. Strukturált rendszereinkre **élettartam-garanciát** vállalunk, hogy Ön is **HATÁROK NÉLKÜL** dolgozhasson!

X-BYTE®
SZÁMÍTÁSTECHNIKAI KFT.

1037 Budapest, Hunor u. 55.
Tel.: 250-7016, fax: 250-7024
E-mail: xbyte@xbyte.datanet.hu
<http://www.interdnet.hu/xbyte>

OKI OLDAL- NYOMTATÓK

OKIPAGE 4w Plus
4 lap/perc
600 dpi

OKIPAGE 6e
6 lap/perc
600 dpi

OL 810ex
8 lap/perc
600×1200 dpi

OKIPAGE 16n
16 lap/perc
600×1200 dpi

OKI

People to People Technology

OKI Képviseleti Iroda

1051 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 12.

Telefon: 327-4070, 266-6225

Fax: 327-4076, 266-0152

Internet: OKI_H@MAIL.DATANET.HU

MÁTRIXNYOMTATÓK • OLDALNYOMTATÓK • HŐPAPÍROS FAX • NORMÁLPAPÍROS FAX

☎ Az OKI-forgalmazókról, árakról, akciókról kérjen további információt az OKI InfoFax számán: 321-4466/1881

A vírusok ideje lejárt!

VirusBuster™

Magyar vírusvédelmi szoftver és szolgáltatás, kiváló referenciákkal.

Tel./Fax: 166-9206, 209-2711, 371-0738
Hot-Line: (30)-401-459 BBS: 185-3787
WEB: www.datanet.hu/vbuster

A KIMSOFT COMPFAIR ajánlata

Akcio (amig a készlet tart)	
IBM VisualAge for Basic	24 400,-
Borland Delphi 2.0 Desktop	17 400,-
CorelDRAW 4.0 CD	14 996,-
CorelDRAW 6 (magyar)	42 900,-/27 900,-
CorelDRAW 7 CD Spec./Up.	69 900,-/54 900,-
CorelDRAW 5.0 CD /Upgr.	40 900,-/25 900,-
MS Office 4.2 (magyar spec.)	69 996,-
MS Office 97 Pro magyar	83 800,-
MS Word 97 magyar /Upgr.	31 600,-/18 400,-
Nyelvtudió 1. (angol + német)	3 992,-
Szoftver újdonságainkból	
Adobe Illustrator 7.0 /Upgr.	81 900,-/39 900,-
Borland Delphi 3.0 Prof. Upgr.	67 400,-
Fractal Design Painter 5.0	91 400,-
Magyarország CD-Atlasz	7 900,-
Norton Utilities Win95 magyar	16 900,-/ 8 400,-
Nuts & Bolts for Win3.1 & Win95	15 800,-
Reachout 7.0 Host & Viewer	36 400,-
Uninstaller 4.5 for Win95 & NT	11 900,-
WinFax Pro 8.0 Win95 /Up.	24 600,-/12 400,-
CD-ROM-ok, játékprogramok	
ATF Gold /Capitalism Plus	7 600,-/8 200,-
Ecstata 2. /LBA 2.	7 900,-/7 900,-
Carmageddon /DragonHeart	8 400,-/9 400,-
KKND /MegaPak 7 (11 CD)	8 600,-/7 200,-
Outlaws /Phantasmagoria II.	9 600,-/4 900,-
ABC Professor (írás oktatás)	4 720,-
Learn to Speak English - 2 CD (Akcio!)	17 996,-
Lopva Angolul 1. (gyerekeknek)	4 860,-
Manó Élvilág	4 860,-
Nyelvész (angol-német) 1./2./3.	5 192,-/5 192,-
Angol-magyar nagyszótár CD-n	14 400,-
Talk to Me angol/német 1-4. (darabja)	7 400,-
Adobe PageMaker 6.5 /Up.	157 900,-/46 900,-
Adobe PhotoShop 4.0	157 900,-/63 400,-
ARJ 2.5 /PkZip 2.04	11 900,-/13 200,-
AutoCAD LT Win95 /Up.	72 400,-/22 900,-
Borland C++ Builder Pro. Upgrade	71 900,-
CA-Clipper 5.3 + Tools 3.0	43 900,-
Check It 4.0 Diagnostic Kit	32 900,-
Close Up 6.5 Dual Pack	38 400,-
Corel Mega Gallery (50 000 ClipArt)	13 800,-
Corel WebMaster Suite	51 600,-
F-Prot 3.0 Prof. (antivirus pr.)	Hívjon!
Kai's Photo Soap	14 900,-
Lotus SmartSuite 97 C. Upgrade	51 900,-
Lotus Word Pro 96 (magyar is)	22 800,-
Magyar Fontok '97 (4000 font)	3 992,-
McAfee VirusScan 3.0 (5 op. rsz.)	16 900,-
MS ACCESS 97 /Upgr.	67 400,-/19 400,-
Norton Commander /Upgr.	14 300,-/ 7 600,-
Norton Utilities 2.0 for NT	24 200,-/12 400,-
PaintShop Pro 4.12 for Win95	19 400,-
Partition Magic 3.0	19 400,-
Print Artist 4.0 CD / OEM	16 900,-/ 5 996,-
Procomm Plus 4.5 for Win95 CD	37 900,-
QuarkXPress 3.32 for Win./Win95	159 900,-
Remove It 3.1 (Windows takarító)	11 996,-
System Commander 3.03	19 996,-
TurboCAD Designer 2D/3D v3.0	15 900,-
Uninstaller 4.5 for Win95/NT	11 900,-
Ügyviteli nyilvántartó programok	Hívjon!
Visio Prof. / Techn. 4.5	92 900,-/82 400,-
Visual Basic 5.0 Prof. /Up.	99 996,-/49 996,-
Visual C++ 5.0 Prof.	99 996,-/49 996,-
WordPerfect 6.1 Suite magyar CD	24 900,-
Corel WP Language Module	11 900,-

A közölt árak nem tartalmazzák a 25%-os áfát, és a helyszíni üzembehelyezés költségeit.

Akcio árakkal és bővített CD választékkal várjuk Önöket a COMPFAIR kiállítás A pavilonjában, a 209/1-es standon

KIM-SOFT Számítástechnikai és Kereskedelmi Kft.
1112 Budapest, Hegyalja út 70. fszt. 2.
Telefon: 319-8973, 319-8967 Fax: 319-9760

Inf Börze

VÁLLALKOZÁSSEGÍTŐ
INFORMÁCIÓS KÖZPONT

73719650 TELJES KÖRŰ TAKARÍTÁSI SZOLGÁLTATÁS

Vállaljuk irodaházak, intézmények, rezidenciák, villák, lakások takarítását. Felújítás, festés utáni takarítását, valamint napi nagy-takarítást és ablaktisztítást a megrendelő igénye szerint.
TITÁN H+M BT.
Tel.: 280-4588

73619400 MŰSZAKI KERESKEDÉS

Márkabolunkban szeretettel várjuk kedves vevőinket, viszonteladóinkat az alábbi témakörökben:
– villanszerelési anyagok,
– GSM kellek,
– antennák és kiegészítők,
– vagyonvédelmi riasztók (DSC rendszer),
– szerelvények.
Elfekvő készletek értékesítése raktárról és megrendelésre, rövid határidővel.
RESOL KFT.
1212 Bp., Magyar u. 1.
Tel./fax: 276-4055, 263-0835
Ügyintéző: Papp Lajos

73619399 RAKODÓLAP NAGYKERESKEDÉS

MÁV-EUR új és használt rakodólapok kis- és nagytételben raktárról, napi beszállítással is. Igény esetén egyszer használatos raklapok eladása. Sérült, törött, feleslegessé vált, használt raklapok vétele készpénzért!
GYORS ÉS MEGBÍZHATÓ KISZOLGÁLTÁS!
RAKLAP-PAKK KFT.
Rakodólap Nagykereskedés
1105 Budapest X., Csillagvirág u. 3.
Tel.: 265-1013

73619390 FÉNYREKLÁM

– Fényreklámok tervezése, készítése, felszerelése,
– grafikák komputeres szerkesztése és kivágása, gravírozás, vákuumformázás,
– szitanyomás kézi és gépi eljárással,
– kedvező árszint,
– viszonteladónak kedvezmény.
LICHTREKLAME KFT.
1103 Budapest, Gyömrői út 101.
Tel.: 265-1515, fax: 265-1313
Ügyintéző: Tóth László

73619381 ACÉLLEMEZEK

Hidegen és melegen hengerelt acéllemezek nagy választékban, kedvező áron kaphatók. Budapest területén

ingyenes kiszállítás. Legkisebb tétel egy köteg.
STAHL KFT.
1213 Budapest, Hollandi út 37.
Tel./fax: 276-1860,
Mobil: 30/446-011, 20/459-029
Ügyintéző: Polonkai Nándor

73619374 TDK TERMÉKEK NAGYKERESKEDELME

– TDK videokazetták nettó 372,- Ft-tól,
– TDK audiokazetták nettó 113,6 Ft-tól,
– TDK alkáli elemek nettó 63,2 Ft-tól,
– TDK floppy lemez nettó 68,8 Ft.
ORIGO
1032 Budapest, Vályog u. 2-4.
Tel.: 250-4382, fax: 250-4383
Ügyintéző: Tóth Erna

73619376 ÁRNYÉKOLÁSTECHNIKA ...Ha tűz a nap SYBA!

MABISZ által minősített és ajánlott:
– hőszigetelő, biztonsági alumínium-redőny,
– SYBA lamellás függönyök, gyöngylánc és rugós kezelésű roletták,

– minitokos és tolókeretes szűnyogháló,
– télikert árnyékolók,
– csuklókaros napellenzők,
– külső lamellás árnyékolók,
– relaxák.
Termékeink kitűnő minőségben, óriási választékban készülnek. Termékeinkre viszonteladókat keresünk.
SYBA NAPVÉDELEM KFT.
2011 Budakalász,
Szentendrei út 1-3.
Tel.: 26/340-271, fax: 26/340-364
Ügyintéző: Czifrik János

73619308 ÉLELMISZER

Élelmiszer kínálat:
– Broyler csirke fagyaszttva exportra vagy frissen.
Élelmiszer kereslet:
– malomipari termékek, sárgaborsó, köles,
– konzerváruk,
– búza, árpa, kukorica, takarmány, liszt.
**ZSIGMOND ÉS IRINA
EXPORT-IMPORT BT.**
2500 Esztergom,
Táti út 27.
Tel.: 33/413-287
Fax: 33/412-487
Ügyintéző: Esztergomi Zsigmond

Központi telefonszámok: Tel.: 290-3464,
fax: 290-3815, BBS: 292-0144 • www.infoborze.hu

MÉG MA DÖNTSÖN A HOLNAP ÜZLETÉRŐL!

Ezt az oldalt a lapból kiválasztva és felbélyegzett borítékban a Kiadónak megküldve Ön

- bővebb információt kérhet a lapban megjelent cikkekről s hirdetésekről,
- előfizetést rendelhet meg a lapra,
- megrendelheti a Computer Panoráma egyéb kiadványait,
- ötleteket, javaslatokat közölhet, kérdéseket tehet fel a szerkesztőknek!

**Computer Panoráma
1997-ben
már CD-vel is!**

ELŐFIZETÉSI AKCIÓ A COMPAIR KIÁLLÍTÁSON

A megfelelő négyzetbe tett X-szel megrendelheti a Computer Panoráma jövő évi kiadványait, így:

- időben, biztosan, utánjárás nélkül jut a kiadványainkhoz,
  - biztosítja magát az infláció ellen,
  - a legolcsóbban kapja lapjainkat: a Computer Panoráma előfizetése esetén például 1 szám árát megtakarítja,
  - a Computer Panorámához előfizetőinknek mellékeljük vásári különszámunkat is,
  - a CD Panoráma előfizetői egy praktikus CD-gyűjtőboxot is kapnak,
  - diákigazolvány felmutatásával a Computer Panorámára 30 százalékos superkedvezménytel fizethetnek elő irodánkban...
- (Megrendelés esetén postautalványt küldünk, jogi személyek átutalással is előfizethetnek, nekik számlát küldünk.)

MEGRENDELEM 1998-RA:

A Computer Panorámát

12 szám CD-melléklettel 6720 Ft

12 szám 3,5"-os HD lemezzel 4992 Ft

A Windows Panorámát

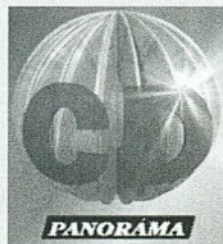
12 szám lemezmelléklettel 5580 Ft

A CD Panorámát

4 szám CD-melléklettel 4496 Ft

A VÁSÁR IDEJE ALATT

Computer
PANORÁMA

W **WINDOWS**
PANORÁMA

WINDOWS
PANORÁMA

MÁR HAVONTA
A „HÁZIAS” SZÁMÍTÁSTECHNIKA

OLVASÓI ÉRTÉKELES

Kérjük, hogy értékelje e számunk cikkeit!
(0–nem értettem, 1–érdektelen, 2–közepes, 3–tetszett)

Vezércikk	0	1	2	3
Hírek, újdonságok	0	1	2	3
Az igazi megoldásszállító	0	1	2	3
Adatbiztonsági melléklet	0	1	2	3
Növőfélben	0	1	2	3
Dicső múlt, szolid jelen és?	0	1	2	3
Nagy üzlet a kisvállalatoknak	0	1	2	3
Minden szinten szinte minden	0	1	2	3
CP Forrás – Internet	0	1	2	3
CP Forrás – CP-piac	0	1	2	3
CP Forrás – CP-suli	0	1	2	3
Böngéssz a bankot!	0	1	2	3
Elektronikus áruház	0	1	2	3
Gyakorlat teszi...	0	1	2	3
Öntelepítő programok	0	1	2	3
Kutyatár	0	1	2	3

A lappal kapcsolatos egyéb észrevételeim, kérdéseim:

Név, cég: _____

Postacím: _____

Telefon: _____

Bankszámlaszám, OTP-fiók és alszámlaszám (megrendelés esetén!): _____

(Cégszerű) aláírás: _____

Az Olvasószolgálati lapot a következő címre kérjük – felbélyegzett borítékban – elküldeni:
Computer Panoráma Kiadói Kft. 1091 Budapest, Üllői út 25. II. emelet

INTERGRAPH SOLID EDGE™

az Intergraph 3D-s gépészeti CAD rendszere

3.5 verzió

Bővített funkcionalitás csökkentett áron

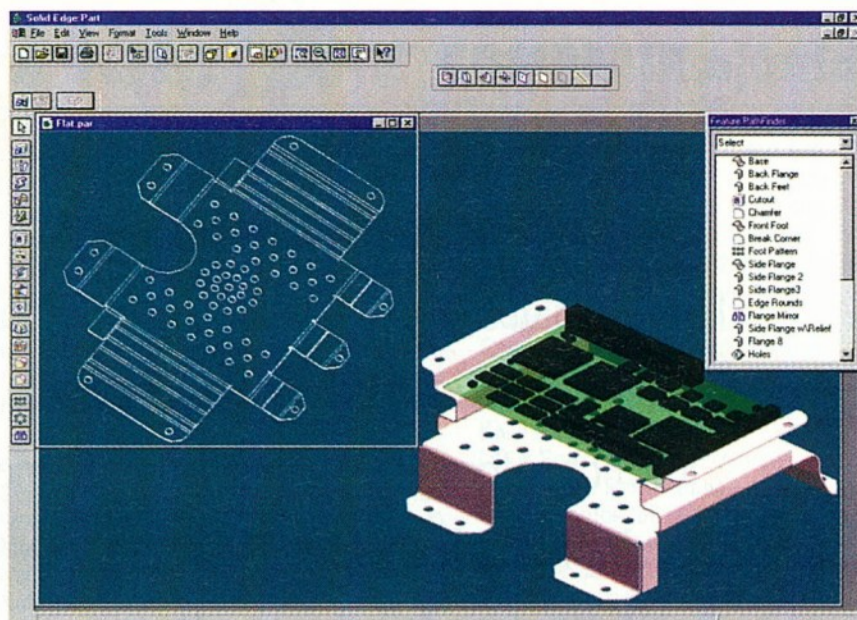
- ✓ 3D parametrikus, asszociatív testmodellezés
- ✓ Szabványos alkatrészrajzok, teljes 2D funkcionalitás
- ✓ Szereléstervezés
  - + Újdonságok a 3.5 verzióban:
- ✓ Lemezalkatrészek tervezése
- ✓ Professzionális renderelés
- ✓ Integrált IGES fordító
  - + Kiegészítő megoldások:
- ✓ EdgeCAM - CNC megmunkálások
- ✓ FabriWIN - Lemez megmunkálások
- ✓ COSMOS/Edge - Végeselem analízis

Imagineer™ Technical

- ✓ Intelligens 2D parametrikus CAD
- ✓ Beépített Web eszközök
- ✓ Adatszintű CAD integráltság (AutoCAD, MicroStation)
- ✓ A Microsoft Office97 műszaki kiegészítése
- ✓ Testreszabható szabványos fejlesztőeszközökkel (VB, VC++)
- ✓ Tesztverzió az Új Alaplap 97 októberi számának CD mellékletén

Gépészeti viszonteladók: CADLINE, Győr (96-313423) * DATACLAN, Érd (23-362052) * GRAVITÁS 2000, Budapest (344-3415) * InterJNet, Jászberény (57-404457) * SINKA Miklós, Zalaegerszeg (60-468730) "K+F" Tanácsadó Központ, Székesfehérvár (22-327940)

Try & Buy akció: egy hónapos ingyenes kipróbálása

Solid Edge akciós ár:
899.000 Ft + ÁFA

érvényes 1997. November 30-ig

INTERGRAPH

Intergraph Magyarország Kft.
1126 Budapest, Istenehegyi út 40/A
Tel.: 214-2007, Fax: 214-9588
<http://www.intergraph.com/SolidEdge>

F-PROT PROFESSIONAL

F-PROT Professional

Új!
3.0
verzió

- A legmodernebb antivírus technológiák
- Állandó vírusfelügyelet
- Makróvírusok, e-mail melléletek, Web letöltések esetén is hatékony
- Egyszerű adminisztráció
- Rendszeres frissítés

Az alábbi platformokhoz kapható:

DOS
Windows 3.1
Windows 95
Windows NT
Windows NT Server
OS/2
OS/2 Warp
Novell NetWare

2F Szervezési, Számítástechnikai és Szolgáltató Kft.

1016 Budapest, Hegyalja út 5. Tel: 212-7141, 212-7142 Fax: 212-7143
e-mail: Hungary@F-PROT.com <http://www.2fkt.com/>

SPRINT Computer Kft.

Boltjaink: 1068 Felsőerdősor u. 7. Tel.: 342-4707, 342-6724
1087 Berzsenyi u. 3 Tel.: 210-4835, 210-4836

IntraNWare SB 5 user	131 000	Corel Draw 7 CD	70 000
IntraNWare SB 10 user	187 000	ArcServe 6 / 10 user	61 600
Windows 95 magyar	29 000	WinFax Pro 4.0 for Win	16 900
Windows 95 upgrade CD	21 600	WinFax Pro 8.0 for NT	22 700
Windows NT 4 Srv. 5 user	164 400	FaxPort for Win NT	70 800
Windows NT 4 Srv. upg.	82 100	ACT! 3.0 for Win	31 900
Windows NT 4 WS	64 000	Netscape Communicator	12 600
Exchange Srv. 5 user	203 000	LANtastic 7 DOS, Win 95	20 700
Office 4.2 magyar	65 000	WinChkIt 4.0	16 600
Office 97 Std. magyar	75 000	F-Prot Professional	58 100
Office 97 Std. upg. Magyar	42 400	VirusScan (5 op.-re)	10 100
Office 97 Prof. magyar	95 500	DOS Navigator	3 600
Office 97 Prof. upg.	62 800	WinZip 6	11 900
Word 97 magyar	44 000	Norton Commander 95	14 800
Word v. Exel 97 upg.	18 600	Norton Utilities 2.0 95	16 300
Works for Win 95 magyar	11 800	Partition Magic 3.0	16 500
OS/2 Merlin magyar	50 800	System Commander	18 000
OS/2 Merlin upg. magyar	33 800	Delphi 3.0 Standard	27 500
IBM VisualAGE Basic	23 900	Nuts & Bolts	19 800
Corel WP Suite 8 Új !!	44 100	Borland C++ Builder	27 500

Egyéb kínálatunkból:

- Windows NT, NW hálózatok
- Cégek szoftver auditálása
- Levelező, archiváló rendszerek
- Cégek szoftver legalizálása

Microsoft Certified
Solution Provider

WWW.SPRINT.HU Faxbank: 2-333-666/2200##

Áfa nélküli áraink változtatási jogát fenntartjuk.

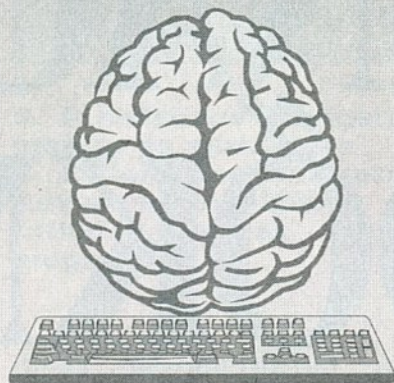
Gyártó	Típus	Képcső		Sortfrekvencia (kHz)	Képméret (mm)	Képméret sugárzás-szegény (mm)	Képméret pontméret (mm)	Sáv szélesség (MHz)	A legnagyobb felbontás (Hz, I/NI)	Beállítás		Green funkció	A monitor ára (Ft)	Gép-könyv magyarul	Garancia (év)	Megjegyzés	Forgalmazó
		analog	digitális														
Acer	Acer Aspire	MPR II, TCO 92	0,28	30-66	50-110		0,28	80	1280x1024	62		EnergyStar	99 900	-	3		RCE
Acer	AcerView 56E	MPR II, TCO 92	0,28	30-66	50-110		0,28	80	1280x1024	62		EnergyStar	74 900	-	3		RCE
AOC	Spectrum 5V1rA	MPR II DPMS	0,28	30-66	50-100		0,28	85	1280x1024	n. a.		EPA VESA	49 990	angol	3	erősítő, hangszórók	Levicomp
Axion	CL1566	LR, MPR II	0,28	30-66	50-120		0,28	100	1280x1024	60		OSD	46 000	-	1		Pentacomp
CTX	1569 MS	MPR II	0,28	30-70	50-120		0,28	n. a.	1280x1024	60		EnergyStar	66 500	-	3	beépített hangszóró + mikrofon-és fülhallgató-csatlakozó	RCE
CTX	1569 S	MPR II, TCO 92	0,28	30-70	50-120		0,28	n. a.	1280x1024	60		EnergyStar	60 500	-	3		RCE
Daewoo	CMC-1502B	MPR II, TCO 92	0,28	30-64	47-120		0,28	85	1280x1024	60		OSD	48 100	x	3		Cordata
Daewoo	CMC-1509B	MPR II, TCO 92	0,28	30-69	50-120		0,28	85	1280x1024	60		EPA EnergyStar	54 600	x	3	multimédia, 2x3 W-os hangszórók + mikrofon	Cordata
Daewoo	CMC-1511B	MPR II, TCO 92	0,28	30-69	50-120		0,28	85	1280x1024	60		EPA EnergyStar	50 100	x	3	self diagnostic	Cordata
DTK	M1566P	MPRII	0,28	31-65	50-85		0,28	>75	1280x1024	60, NI	fényerő, képegometria	EPA	57 800	-	2		Apostol
Hewlett-Packard	Ergo 1024 SVGA 15"	MPR II	0,28	31,5-48,4	n. a.		0,28	n. a.	1280x1024	87		EnergyStar	77 880	x	1		RCE
Hewlett-Packard	Ergo UVGA 15"	MPR II	0,28	31,5-69	n. a.		0,28	n. a.	1280x1024	60		EnergyStar	93 500	x	1		RCE
LG Electronics	Goldstar StudioWorks 55i	x	0,28	30-54	50-90		0,28	65	800x600, 1024x768	5, NI, 60, NI, 8		x	48 470	x	3		Goldstar Magyar
LG Electronics	Goldstar StudioWorks 55i	x	0,28	30-54	50-90		0,28	65	800x600, 1024x768	5, NI, 60, NI, 8		x	49 900	x	3		Herta
LG Electronics	Goldstar StudioWorks 56i	LR, MPR II	0,28	30-65	50-110		0,28	110	1280x1024	60		OSD	48 000	x	3		Pentacomp
LG Electronics	Goldstar StudioWorks 56m	x	0,28	30-65	50-110		0,28	110	1024x768	75, NI		OSD	54 990	x	3	2x3 W beépített erősítő + hangszórók	Goldstar Magyar
LG Electronics	Goldstar StudioWorks 56m	LR, MPR II	0,28	30-65	50-90		0,28	110	1280x1024	60		OSD	52 200	x	3	2x3 W aktív multimédia hangszórókkal	Herta
LG Electronics	Goldstar StudioWorks 56m	LR, MPR II	0,28	30-65	50-90		0,28	110	1280x1024	60		OSD	52 200	x	3	2x3 W aktív multimédia hangszórókkal	Pentacomp
LG Electronics	Goldstar StudioWorks 57i	x	0,28	max. 69	max. 110		0,28	110	800x600, 1024x768	60, NI, 85, NI		OSD	52 990	x	3	új típus	Goldstar Magyar
MAG	DJ530	x	0,28				0,28		1280x1024	60		x	56 900		3		ANT
MAG	DJ530	TCO92	0,28	30-70	50-120		0,28	80	1280x1024	60, NI		OSD	48 000	angol	3	Toshiba képcső	DBM Systems
MAG	DX15T	MPR II	0,25	30-64	50-120		0,25	80	1280x1024	60, NI		OSD	60 000	angol	3	Sony Trinitron képcső	DBM Systems
NEC	MultiSync A500	TCO, TÜV, MPR II	0,28	31-65	55-120		0,28	85	1280x1024	60		x	82 000	x	3	1024x768/85Hz, színhőállítási, gyári szám az on-screen menüben, P&P, megnövelt fényerő, keskeny CRT-nyak, csillogásmentes CRT	DNN Computer

Gyártó	Típus	Képcső		Sortrek- vencia (kHz)	Kép- ismétlési frekvencia (Hz)	Sáv- szélesség (MHz)	A leg- nagyobb felbontás	A legnagyobb felbontás frekvenciája (Hz, I/NI)	Beállítás		Green funkció	A monitor ára (Ft)	Gép- könyv magyarul	Garancia (év)	Megjegyzés	Forgalmazó
		sugárzás- szegény	potméret (mm)						analog	digitális						
NEC	MultiSync E500 MPR II	TCO, TÜV,	0,25	31-69	55-120	85	1280x1024	65		x	EPA, VESA, NUTEK	92 000	x	3	1024x768/85Hz, színhőállítás, gyári szám az on-screen menüben, P&P, csillagásmentes CRT, Dynamic Quaduple Focus	DNN Computer
NEC	MultiSync LCD-400	TCO, TÜV, MPR II	0,28	31-60	60-85	85	1024x768	75		x	EPA, VESA, NUTEK	n. a.	x	3	160 fokos szögéből nézhető 16"-os LCD monitor; a színhőmérséklet állítható	DNN Computer
NEC	MultiSync M500	TCO, TÜV, MPR II	0,25	31-69	55-120	85	1280x1024	65		x	EPA, VESA, NUTEK	99 000	x	3	beépített mikrofon és hangszóró, Multilevel Surround sound, video booster, 1024x768/85Hz, színhő- állítás, gyári szám az on-screen menüben, P&P, csillagásmentes CRT	DNN Computer
Nokia	449xa	MPR II, TCO 95	0,25	30-85	48-120	90	1024x768	80		OSD	EPA VESA DPMS	81 000	x	3	1024x768	G2000
Panasonic	TX-T 1563PE1	MPR II, TCO 92	0,27	30-69	50-160	86	1280x1024	n. a.		OSD	VESA DPMS, EPA	69 900	x	2		Panasonic
Philips	105S	MPR II	0,28	30-54	50-110	65	1024x768	n. a.	x	x	EPA VESA DPMS	65 240	-	n. a.		Albacomp
Philips	Brilliance 105	MPR II (TCO95)	0,28	30-69	50-120	>108	1280x1024	60, NI	-	OSD	EPA, NUTEK	79 200	-	1	elektronikus + SW-es képgéometria- állítás, sztereó hangfal, mikrofon	Apostol
Philips	Brilliance 15A	MPR II, TCO 92	0,28	30-66	50-110	108	1280x1024	n. a.	x	x	EPA VESA DPMS	100 790	-	n. a.	multimédia	Albacomp
Samsung	15GLI	LR	0,28	30-65	50-120	135	1280x1024	60		x	15 W suspend	n. a.	x	1		Pentacomp
Samsung	SyncMaster 15GLE	LR, MPR II	0,28	30-65	50-120	110	1280x1024	60		x	15 W suspend	n. a.	x	1		Pentacomp
Samsung	SyncMaster 500p	MPR II, TCO 95	0,28	30-69	50-160	110	1280x1024	n. a.		OSD	EPA VESA DPMS	79 900	x	3		Samsung
Sony	100sf	MPR II (TÜV)	0,25	31-70	50-120	>117	1280x1024	65, NI	-	OSD	VESA DPMS, EPA, NUTEK	70 400	-	1	elektronikus képgéometria-állítás, P&P	Apostol
Sony	100sf	MPR II, TCO 92	0,25	30-70	50-120	n. a.	1024x768	87, NI		OSD	EPA VESA DPMS	99 000	x	2	erősítő, hangszórók, mikrofon	Herta
Sony	100sf	MPR II, TCO 92	0,25	30-70	50-120	n. a.	1024x768	87, NI		OSD	EPA VESA DPMS	79 990	x	2	erősítő, hangszórók, mikrofon	Sony Hungária
Sony	100sx	MPR II	0,25	30-65	50-120	86	1024x768	80, NI		x	EPA VESA DPMS	69 500	x	2		Herta
Sony	100sx	MPR II	0,25	30-65	50-120	86	1024x768	80, NI		x	EPA VESA DPMS	64 990	x	2		Sony Hungária
ViewSonic	15GA	x	0,27	30-69	50-160	86	1280x1024	65, NI		x	x	76 900	-	3	multimédia változat is van	Pixel Multimédia
ViewSonic	15GS	x	0,28	30-69	50-160	86	1024x768	85		x	x	76 900	-	3	P&P	ANT
ViewSonic	15GS	x	0,27	30-69	50-160	86	1280x1024	65, NI		x	x	76 900	-	3	multimédia változat is van	Pixel Multimédia
ViewSonic	E655	x	0,28	30-70	50-100	110	1280x1024	61, NI		x	x	68 900	-	3		Pixel Multimédia

MŰSZAKI KÖNYVKIADÓ

Horváth-Juhász: Számítógéppel segített gépészeti tervezés 2. 2480 Ft
 Váradi: Excel fortélyok 1480 Ft
 Váradi: Segít a PC! 970 Ft

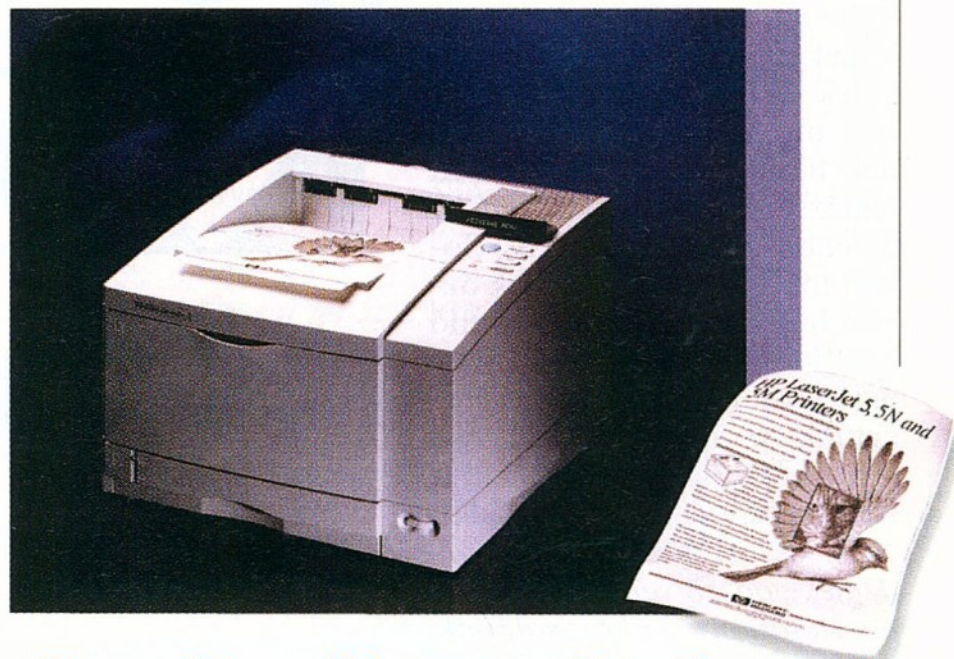
Megrendelhető:
 1033 Budapest, Szentendrei út 89-93.
 Levélcím: 1300 Budapest 3. Pf. 48.
 Tel./fax: 367-0825
 E-mail: mk@infoservice.hu

Megvásárolható:
 a COMPAIR-en a COMPAIR Áruházában
 a MŰSZAKI KÖNYVKIADÓ standján

CP79/09

HEWLETT-PACKARD
 ...és minden megoldható a
 HP nagy teljesítményű nyomtatóival!

HP LaserJet 5/5N/5M

Egyszerű használat – egyszerű kezelés
 Várjuk tisztelt régi és új viszonteladóinkat!

RCE Kft.
 1118 Budapest,
 Szurdok u. 1.
 Tel.: 246-4050
 Fax: 246-4101

PSION póker

*Döntsön bármelyik
 kéziszámitógép mellett,
 Ön nyert, mert:*

- a *Siena* egyike az élet nagyszerű kis dolgainak,
- a *SERIES 3a* mindenkinek megéri,
- a *SERIES 3c* minőség a kapcsolatban,
- a *SERIES 5* a XXI. század 32 bites csúcsmo­dellje.

*Az idő a PSION-nak dolgozik, a
 PSION pedig Önnek.*

Bemutatóterem: 1123 Budapest, Csörsz u. 23-25. Tel./fax: 156-9595, 156-3197

PSION Centerek: B.L. Marketing Kft. 1039 Budapest, Szentendrei út 215. (SÜBA) 250-8656 • KERAVILL Rt. 1067 Budapest, Teréz krt. 47. 332-5531 • Delfin Irodatechnika 1081 Budapest, Népszínház u. 32. 269-9457 • AquinCom Line Kft. 1085 Budapest, József krt. 14. 313-4891 • ParasyS Rendszerház Kft. 1152 Budapest, Szentmihályi u. 131. (Pólus C.) 419-4088 • Summa Comp Kft. 6721 Szeged, Stefánia u. 6. 62/477-583 • Kvantum Kft. 7102 Szekszárd, Rákóczi u. 70. 74/419-541 • PC Kft. 7400 Kaposvár, Berzsenyi u. 28-30. 82/320-561

Szeretettel várjuk a Compair-en az "A" pavilon 201-es standján!

Társ a munkában. Munkatárs

Az Internetre „részabradulva” a legtöbben a szörfözés lázában égnek hosszú napokig. Sokan hamar kipróbálják az FTP-t, a Telnetet, az IRC-t, és megszületnek az első elektronikus levelek is. E programok használata utólag magától értetődőnek tűnik, de számos kezdeti nehézséget kell leküzdeni a hatékony alkalmazásukig. Sokan több órát is eltöltenek azal, hogy megtalálják a kellő beállításokat s a néha igen egyszerű módszereket. Sorozatunk e havi folytatásával szeretnénk lerövidíteni a kísérletezésre fordított időt, ezért összefoglaljuk, *mire érdemes odafigyelnie egy tapasztalatlan felhasználónak.* A beállítások programfüggetlenek, ezért az általunk alapul vett *Netscape Navigator Gold 3.01-es programmal* kapcsolatban leírtak más környezetre is könnyen áttehetőek.

Böngészők

Az iskolai gépeken az Interneten töltött idő jelentős részében böngészőprogramokat futtatnak majd. Ez persze nem jelenti azt, hogy „csak” a Webet nézegetik, mivel a böngésző lehetőséget kínál az elektronikus levelezés és az FTP-zés lebonyolítására is.

A szóban forgó programok a telepítésük után azonnal Web-böngészőként is használhatók, de mint látni fogjuk, az alapbeállítások célszerű módosításával sokszor jelentősen növelhető a sebesség és a vizuális élmény is.

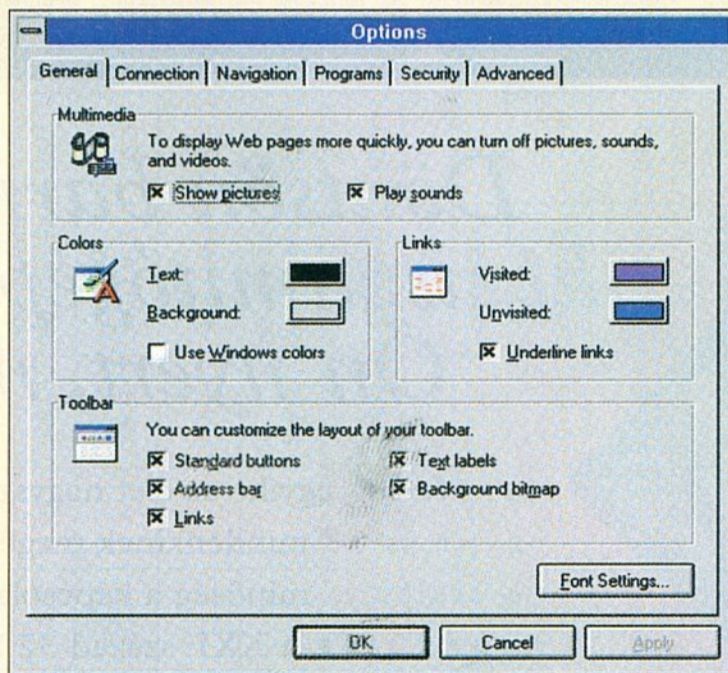
A hardver

Szeptemberben már érintettük ezt a területet, az ideális mellett a *minimális konfigurációt* is megjelölve. Sokan azonban még nem ennek a figyelembevételével vásárolták meg a számítógépüket, így előfordulhat, hogy nincsenek megelégedve az eléjük tárt látvánnyal, esetleg annak megjelenési sebességével, s

JÓ TANÁCSOK KEZDŐKNEK

Sulinet (2.)

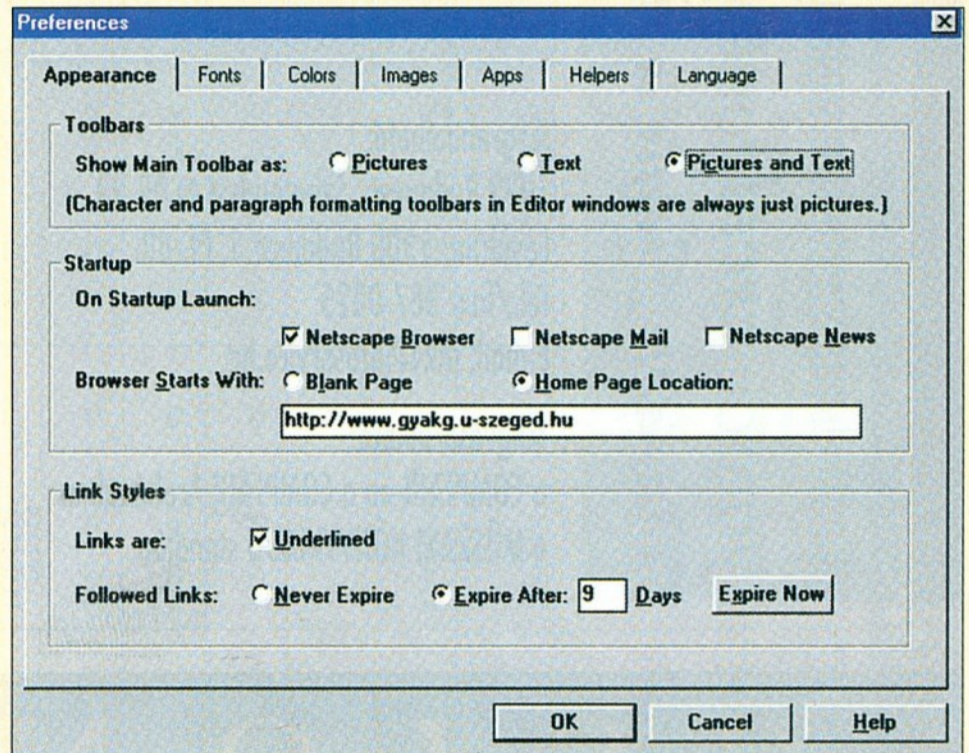
ÍRÁSUNKBAN ELSŐSORBAN AZOKNAK SZERETNÉNK SEGÍTENI, AKIK MOST KEZDENEK INTERNETEZNI, MOSTANÁBAN PRÓBÁLGATJÁK, MIT IS NYÚJT SZÁMUKRA A VILÁGHÁLÓ.

2

ezért – a lehető legkisebb ráfordítással – szeretnének segíteni a problémán.

A *legdrágább megoldás a hálózati kapcsolat sebességének a növelése*, így ez a mód nem mindig javasolható. A jelenlegi helyzetben, amikor ritka a 64 kbps-nál gyorsabb kapcsolat (az Internet projekt ilyen sáv szélességhez fogja juttatni az iskolákat), a processzor alig befolyásolja a letöltött anyag

1

1. A legfontosabb beállítások a Netscape 3.01-ben 2. Az Explorer alapbeállítását tartalmazó képernyő

megjelenítési sebességét, a *memóriaméret növelésével* viszont jelentős sebességnövekedés érhető el. Amennyiben erre nincsen módunk, *vizsgáljuk meg a Windows által használt swap fájlt*, mivel annak a kis mérete is visszafoghatja a telje-

sítményt. Ha ez a fájl 20 Mbájnál kisebb, akkor a háttér tárolás töredezettségmentesítését követően célszerű állandó típusúként újraépíteni. (Ezt a Windows 95-ben nem tudjuk meghatározni.)

Próbáljuk meg 800×600-as felbontásra beállítani a monitort, illetve a monitorvezérlő kártyát, mivel a Web-lapokat többnyire erre a felbontásra optimalizálják. (A 14"-os mo-

nitoroknál egyébként nem is érdemes nagyobb felbontást használni.) Ahhoz, hogy minden képet a tárolásának megfelelő formában tekinthessünk meg, javasolt a *16 bites színmélységet* használni. Iskolai alkalmazás esetén bizonyos érvek ezen beállítás ellen szólnak, mivel a megrajzolt képek ilyen felbontás mellett jóval nagyobb helyet foglalnak el.

A böngészők többsége a nagyobb tudású verziók megjelenésével az adott hardver környezetben lelassul. Ha nincsenek különleges igényeink, akkor választhatunk egy *korábbi változatot* is. A Netscape 3.01-es és az Explorer 2.0-s változata még a 386-os, 8 Mbájt RAM-ot tartalmazó gépen is élvezhető sebességgel futtatható.

Beállítások

A Netscape 3.x-es változatban az *Options* menüpontot használjuk a beállításokra, míg a 4.x-es változatban és a Microsoft Explorerben egyaránt a *View/Options* menü-

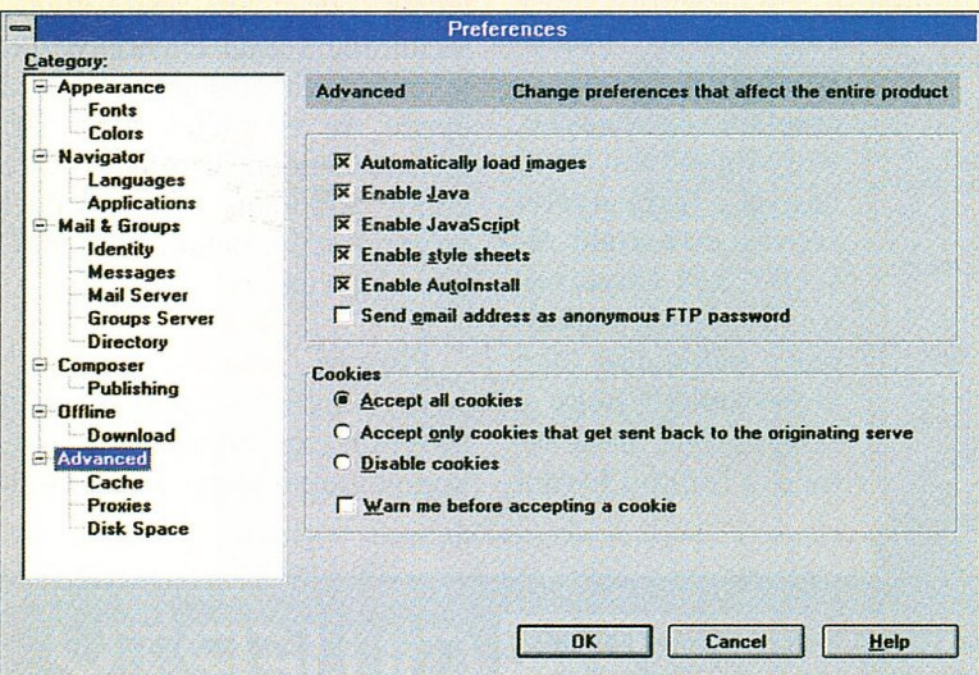
pontban lehetjük fel ugyanazt. (A továbbiakban nem írjuk le az Options menüpont nevét.)

A program az első elindításakor egy alapértelmezett oldalt tölt be, amely általában a készítő cég egyik lapjára visz. Mivel ezt a távoli és általában lassan letöltődő lapot ritkán használjuk, ezért nyitólapként célszerű egy másik oldalt beállítani, amely lehet az intézményünk honlapja vagy egy saját szerkesztésű, merevlemezen tárolt lap is, sőt még üres oldal is választható (*General Settings/Appearance/Browser Starts With*).

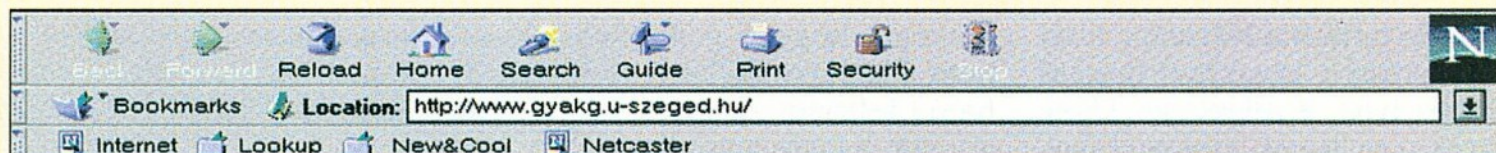
A gyorsabb böngészést segíti, ha nem kérjük a képek letöltését a lappal együtt, hanem azt csak akkor tesszük meg, ha valóban érdekes az oldal tartalma, hiszen a képek a letöltött anyagok méretének akár a 90 százalékát is kitehetik. Az *Auto Load Images* kikapcsolt állapotában az *Image* gombra kattintva letölthetjük a képeket.

A cache

A nemrég megnézett lapo-

kat a gép átmenetileg a memóriájában tárolja, s megőrzi a merevlemez meghatározott könyvtárában. A visszalépde-
lés ennek megfelelően gyors, hiszen nem kell megvárni a tényleges kapcsolatteremtést, mivel az anyag a cache-ből kerül a képernyőre. Ha kevés a memória a gépünkben, akkor ne állítsuk nagyra a memóriacache méretét, mert az erőteljesen lelassítja az új ol-

3. A Netscape Navigator 4.0 menüje és eszköztára

4. A Netscape Navigator 4.0 Advanced menüjében a futtatható scriptek típusa is megadható

dalak megjelenítését. A merevlemezen lévő cache méretét sem szabad indokolatlanul megnövelni, mivel ez hosszabbá teszi a nyilvántartás frissítésének az idejét, s előfordulhat, hogy lassabban jutunk az információhoz a saját merevlemezünkről, mint a hálózatról.

A cache beállítása a *Network Preferences/Cache* részben történik. Ha több merevlemez is van a gépünkben, akkor célszerű közülük a leggyorsabbat választani az ideiglenesen tárolt állományok őrzésére. Ha a nemrég nézett anyagok szokatlanul lassan kerülnek a képernyőre, akkor csökkentjük a cache méretét, vagy töröljük ezt a területet! Az anyagok

ramhasználat során csupán egyszer kerül sor ellenőrzésre. Ha nem változtatunk az alapbeállításon, akkor néha nekünk kell kezdeményeznünk a *Reload* gombra kattintva a dinamikus lapok újbóli letöltését. *A helyes beállítással tehát időt takarítunk meg, de csak az egyszer már megtekintett statikus lapoknál.*

Proxy

A hálózati sávszélességet ki lehet használni, ha egy különleges átmeneti tárolót, úgynevezett *Proxy cache-t* használunk. A Proxy az intézményünkhöz vagy a szolgáltatónkhoz tartozó gép, amely összegyűjti a kéréseket, majd a lekérések után továbbítja az anyagot az igénylőnek. Jelentősége *központi szerepében* rejlik, hiszen a használatával az információt csupán egyszer kell eljuttatni egy intézményhez. Ha a *Reload* gombra kattintunk, akkor a Proxy is megismétli a lekérést. A benne tárolt anyagok automatikus frissítése is megoldható.

A böngésző szolgáltatásaihoz tartozó Proxyk címei a *Network Preferences/Proxy/Manual Proxy Configuration* részben állíthatók be. A Webhez tartozó gép adatait a *HTTP Proxy* sorba kell beírni. Az első elem a gép címe, a második pedig az a *port*, amelyen keresztül a szolgáltatás elérhető. A port értéke általában 3128, a cím pedig az illetékes rendszergazdától lehet megkérdezni.

A közeli gépek anyagait nem célszerű ezen a gépen tárolni, mivel azok közvetlen elérése is gyors, ezért tanácsos azok címeit a *No Proxy for* területre bejegyezni. Ebben a mezőben egyes programok a cím végén, mások viszont a cím elején figyelik az egyezést, mintha a * helyettesítő karaktert használnánk. A jól konfigurált Proxy szerverek megtagadják a helyi gépek cache-elését.

Egy Web-lap látszólag homogén egész. Azonban a képek, a videók nem részei a lapnak, hanem a hálózaton kívül álló dokumentumként találhatók meg. A különálló elemeket a számítógép egyenként, önálló kapcsolatokat kialakítva kéri

```
function FindProxyForURL(url, host)
{
return "PROXY cache1.mydomain.hu:3128;
PROXY cache2.mydomain.hu:3128; DIRECT";
}
```

A haladók a Netscape program Automatic Proxy Configuration részébe a fenti Java scriptet is bejegyezhetik. E kis program eredménye, hogy ha a két cache nem működik, akkor a lekérés hibajelzés nélkül elindul az eredeti helyről.

le. Az egyszerre felépíthető kapcsolatok számát a *Network Preferences/Connections* részben állíthatjuk be. Önálló kapcsolat esetén ennek a számnak a módosítása nem eredményez gyorsabb letöltést, mivel a több kapcsolat lelassítja egymást, és az egységnyi idő alatt letöltött anyagmennyiség előre meghatározott. Ha mások is ugyanazon a vonalon kommunikálnak, akkor a sávszélesség egyenlő arányban oszlik meg az összes felhasználó valamennyi kapcsolata között, ezért *a kapcsolatok számának növelése javítja a helyzetünket.*

Megjelenítés

A korábbiakban említettük, hogy a megjelenítés legalább 800×600-as felbontásban, 256-nál is több színt használva optimális. Elképzelhető – különösen az iskolák esetében –, hogy nincsen ilyen monitoruk, illetve vezérlőkártyájuk, bár a gép többi paramétere megfelel a kívánalmaknak. Kisebb felbontást használva próbáljuk megnövelni a képernyő hasznos területét! A Netscape ablakának felső szélén látható *Hely (Location)* mezőt a *Show Location* kapcsolóval tüntethetjük el. Ha ezen beállítás mellett szeretnénk kézzel beírni a következő Web-lap címét, akkor azt az *Open* gombra kattintva megjelenő ablakban kell megtennünk.

Általában felesleges a kép-

ernyőn tartani a Netscape által fenntartott lapokra mutató gombokat. Ezekre a *Show Directory Buttons* rész vonatkozik. A gyakran használt eszközsor is eltávolítható (*Show Toolbar*), de ezt nem célszerű megtenni. Ha csökkenteni akarjuk a méretét, akkor a *General Preferences/Appearance* menüpont *Toolbar* részében állíthatjuk be, hogy az eszközöknek csak a feliratát, csak a rajzát, esetleg mindkettőt akarjuk-e látni a képernyőn.

Ha gyengébb videokártyát, esetleg monochrom VGA monitort használunk, akkor előfordulhat, hogy a Web-lap szövege beleolvad a háttérbe. Ekkor a jobb megjelenítés érdekében érdemes felülbírálni a lap eredeti színeit a *General Preferences/Colors* rész segítségével. Ha kihasználjuk ezt a lehetőséget, akkor ügyeljünk arra, hogy a már meglátogatott helyek linkjei se vesszenek el a képernyőn.

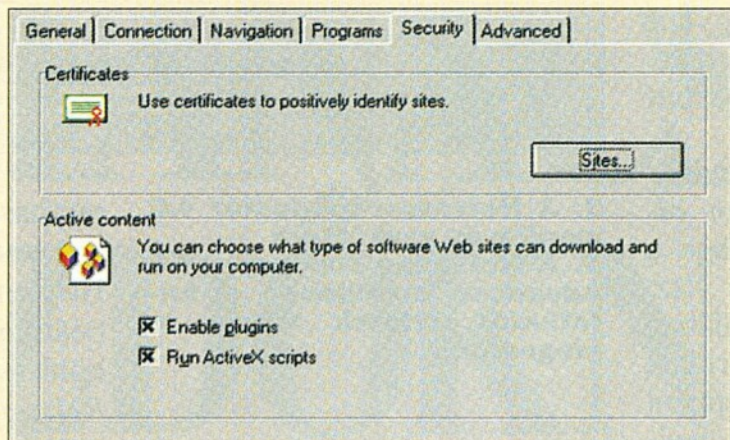
Itt kell megemlítenünk, hogy a megtekintett helyek *eltérő színnel* való megjelölése csak az általunk meghatározott időre szól. Ennek az a

lényege, hogy a gép nem a képernyőn látható feliratot jegyzi meg, hanem a hozzá tartozó linket. A megtartás ideje alapértelmezés szerint *kilenc nap*, de ez a *General Preferences/Appearance/Link Styles* részben tetszőleges időre megváltoztatható. (Az Internet Explorerben a megjegyzendő link száma adható meg.)

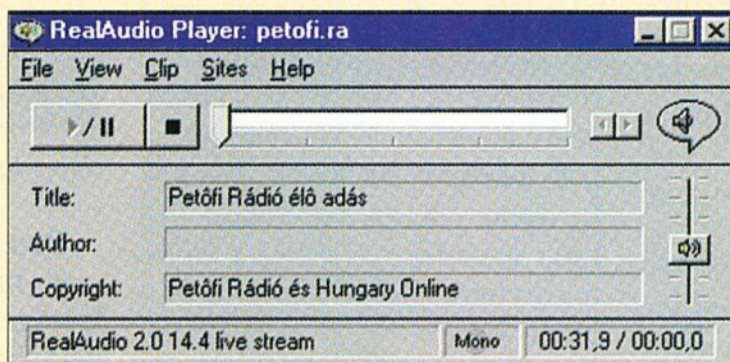
Javasoljuk, hogy ha csupán egyetlen személy használja a számítógépet, akkor 5-10 napot jelöljön meg, ha pe-dig közös gépről van szó, akkor ne különböztessük meg ezeket a helyeket.

Beillesztések

Amennyiben a leírtaknak megfelelően van beállítva a gépünk, gyorsan és eredményesen szörfözhetünk a böngészőnkkel. Azonban bizonyára hamar ráakadunk olyan lapokra, amelyeknek az információit a program nem, vagy

5

6

- 5. A scriptek futtatása biztonsági kérdéseket is felvet
- 6. A RealAudio Playerrel a Petőfi rádió műsora is hallgatható
- 7. Jelenleg 166 plug-in tölthető le a Netscape lapjairól

programot, esetleg – más paraméterezésű parancsra akadva – hibajelzést küld.

A Microsoft Explorerben a scriptek hibáüzenetei kikapcsolhatók. Jól gondoljuk meg a scriptek végrehajtásának az engedélyezését, hiszen nem véletlenül állnak a Microsoft

csak részben tudja megjeleníteni.

Lehetséges, hogy a böngészőnk ekkor a lapba épített programot próbálja futtatni, amely *ActiveX*, *Java script* vagy *Java* nyelven készülhetett. A régebbi változatok ezek közül általában csak egyet ismertek, az újabbakban azonban már többféle script is futtatható. Rendszerint egy kapcsolóval szabályozhatjuk, hogy a program végrehajtsa-e, vagy figyelmen kívül hagyja a forrásnyelvi szöveg erre utaló részeit. Ezek a nyelvek folyamatosan fejlődnek, változnak, így előfordulhat, hogy a böngészőnk nem ismeri a futtatni kívánt

programjában a *Security (biztonság)* felirat alatt. Ennek az az oka, hogy egyes *ActiveX* scriptek – szándékunktól függetlenül – különböző műveleteket hajtanak végre a helyi háttértárak állományain. Ez a lehetőség viszont *biztonsági kérdéseket* vet fel. A biztonsági lyukak befoltozásán sokat dolgoznak a szakemberek: megpróbálják korlátozni az *ActiveX* technológia által engedélyezett jelentős szabadságot. A Java éppen az ellentétes úton jár: messzemenően biztonságos, de ebből adódóan a lehetőségei erősen korlátozottak, ezért tárgítani kell a terét.

Plug-in

A böngészőt nem csupán programvégrehajtásra és szöveg megjelenítésre készítették

166 CURRENTLY SHIPPING PLUG-INS

	3D and Animation		Audio/Video
	Business and Utilities		Image Viewers
	Presentations		What's New
	Plug-in Extras		What's Cool

ALSO SEE OTHER PLUG-IN RESOURCES

7

COMPFair AKCIÓ

Október 24-ig minden termék kedvezménnyel kapható!
Cégünket megtalálja az "A" pavilon 213 standján

QWERTY COMPUTER

Alapítva: 1984-ben

Stylus Photo

AZ IGAZI FOTÓMINŐSÉGŰ NYOMTATÓ
6 szín color, 720 dpi, finom színárnyalatok, akciós ár

Stylus COLOR tintasugaras nyomtatók		A/3-A/4 800-as nyomtatófej		A/2	
400	600	800	1520	3000	
720 dpi	1440 dpi	1440 dpi	1440 dpi	1440 dpi	

AKCIÓS ÁRAK MINDEN TERMÉKRE!

EPSON TINTASUGARAS, LÉZER-, MÁTRIX NYOMTATÓK, KELLÉKEK, EPSON, RENKER PAPIROK TELJES VÁLASZTÉKA

DIGITÁLIS KAMERÁK

EPSON PHOTO PC 500
közvetlen csatlakozás PC-hez, MAC-hez, 640 x 480 dpi, színek száma 16.7 millió, zársebesség 1-1/10 000 mp 30 fénykép,

LCD TFT 1.8" MONITOR
+2 vagy +4 MB RAM bővíthetőség!

TOVÁBBI 8 MÁRKA TÖBB TÍPUSA, ALAPGÉPTŐL A PROFESSZIONÁLIS MINŐSÉGIG

EPSON UMAX SZKENNEREK

UMAX Astra:
600 P 600 S
300x600 dpi optikai felbontás, szín: 30 bit
1200 S
600x1200 dpi optikai felbontás, szín: 30 bit
1200 S + Photoshop 4.0 AKCIÓS ÁR!
diafeltét . . .

EPSON FILMSCAN 200
35 mm-es filmhez diaszkener
1200 dpi optikai felbontás

QWERTY COMPUTER Kft. EPSON IBM SZAKÜZLET 1114 Budapest Bartók Béla út 9. Telefon: 166-5419
Faxinfo árlistákkal: 166-8292 Internet: [http:// www.qwerty.hu](http://www.qwerty.hu) nyitva tartás: hétfő - péntek 10-18 óráig

fel, hanem másra is: a dokumentumba ágyazott .GIF és .JPG formátumú képeket minden ilyen program megmutatja. Korábban még ezek a formátumok voltak a legtömörebbek, ám ma már sokan próbálják felváltani őket egy-egy újabbal. Az új változatok jelenleg csak kiegészítőkként tekinthetők meg. Ezeknek a neve *plug-in*.

A Web-lapokba háttérzeneként beépített vagy egyszerűen belinkelt .MID és .WAV formátumú hangok lejátszása a Windows beállításán múlik. Ha korábban telepítettünk megfelelő hullámeszközt, akkor a hangot is halljuk. A hangszeres zenét lejátszó .MID állományok gazdaságos tárolási módja kifejezetten jól szolgálja a vonallal való takarékoskodást. A .WAV hangfájlok pazarlóan bánnak a sávszélességgel, így helyettük az igen elterjedt .RA formátumot használják a beszéd tárolására. Ez utóbbi gazdaságosságáról sokat elárul, hogy a rádióadások hangja ilyen módon jut el érthető formában még a 14,4 kbps-os modemmel dolgozó felhasználókhoz is.

A legegyszerűbb mozgóképeket .GIF formátumban őrzik, ám ezek nem mások, mint gyors egymásutánban vetített diaképek. A médialejátszóval is megtekinthető .AVI állományok és a Video for Windows programmal lejátszható .MOV állományok egyaránt fellelhetők a hálózaton. Ezek meglevenítése mellett az MPEG lejátszására is módot ad a Nettoob nevű plug-in, amely a hangállományokat is életre kelti.

A plug-in programokat az Interneten keresztül szerezhetjük be: a legfontosabbak a <http://www.euroweb.hu/tucows/> címről is letölthetők. Ha a későbbiekben mi helyezünk el ritkább formátumú anyagokat az Interneten, akkor linkeljük be melléjük a lejátszásukhoz szükséges plug-in letöltési helyét.

FTP

A letöltendő állományok gyakran a Web-laphoz kapcsolódnak, de hasonló számban mutatnak a linkek az FTP

szerverekre is. Az ilyen linkeket a gép automatikusan feldolgozza, általában az e-mail címünket használva jelszóként. Mód van arra is, hogy *ne anonymous FTP-t használjunk*. Ekkor az <ftp://azonosito@hostname> kifejezést kell megadnunk címként. A jelszó megadására a gép a kapcsolat kialakítása során szólít fel. A böngésző csupán egy felületet ad a könyvtárak közötti mozgásra és az állományok lemásolására.

E-mail

Sok honlapon jelenik meg kapcsolódási pontként a készítő *e-mail címe*, és ha erre rákattintunk, akkor nyomban levelet is írhatunk neki. Ahhoz, hogy ezt megtehesük, szükség van néhány beállításra. A *Mail and News Preferences/Servers* részben található annak a gépnek a címe, amelynek a segítségével elküldjük a leveleinket (SMTP), és azé is, amelytől lekérjük azokat (POP3). A levelek lekérdezéséhez meg kell adnunk

az azonosítónkat is, valamint a lekérdezés során igazolnunk kell magunkat a jelszavunkkal. Ugyanitt, az *Identity* pontban azt a levelezési címünket írhatjuk be, ahová a választ várjuk (*Reply-to Address*). Ennek a rubrikának a helyes kitöltése különösen akkor fontos, ha nem a megszokott gépünket használjuk a levél továbbítására.

Fodor Zsolt (fodor@gyakg.u-szeged.hu)

Rozgonyi-Borus Ferenc (rbf@gyakg.u-szeged.hu)

TRAXDATA

Record your own CD's
MUSIC • DATA • VIDEO

Digital is the future, CD-R provides the potential for recording all formats directly onto low cost recordable Compact Discs ideally suited for the consumer.

CD Recorder Kits
CD Recorder kits built with the user in mind!

Our CD Recorder Kits come with or without SCSI Card, to suit your needs, and include everything that is required for instant plug 'n play! The TraxWriter CDR2600 Kits now come as standard with the world's first IPW Software - software which allows you to save your files directly to the CD-R from within any Windows 95 application.

This software is unique to the TraxWriter CD Recording Kits which makes these solutions the most exciting and versatile available.

CD-R & CD-RW
Europe's leading brand!

- Professional Quality 74 Minute CD Recordable and Rewritable Media
- DataGuard Double Protection for extra security and protection
- 1x, 2x, 4x & 6x writer speed compatible

PressIT Labellers
the complete CD labelling solution!

The PressIT CD Labelling Kit is clearly the most complete CD labelling system available.

Using special die-cut labels, which can be printed using either Inkjet or laser printers, the PressIT positions and applies the labels perfectly centred on the CD surface.

TRAXDATA
Record your own CD's
MUSIC • DATA • VIDEO

Visit the Traxdata website on: www.traxdata.com

CD Multimédia – Europress Hungary

Óriási Comfair árengedmények

A magyar nyelvű Rally bajnokság, az X-MILES (kiegészítő pályák)
és a Klik&Play játékkészítő program
most csak

3.000,- Ft

Pilinszky CD

ÚJDONSÁGOK

több száz oldalnyi írott szöveget több, mint három és fél órányi
eredeti hangfelvétel, kétszáz fénykép és videofelvétel, keresőrendszer
a Comfair ideje alatt ~~5.990,- Ft~~ helyett csak **3.990,- Ft**

Az óceán világa - bűvárok a Maldiv szigeteken

Egy órányi videofilm és száznál több, színes vízalatti fénykép az
óceánok élőlényeiről
a Comfair ideje alatt ~~5.990,- Ft~~ helyett csak **3.990,- Ft**

GÉPÍRÁSOKTATÓ

4.990,- Ft

3D Garden Designer 3

8.500,- Ft

Új Rally! - versenyek értékes nyereményekkel!
NyelvLabor - KÍNAI, JAPÁN, OLASZ, OROSZ

A feltüntetett árak már az ÁFÁ-t is tartalmazzák!
várjuk az A pavilon 201. standján!

1065 Budapest, Nagymező u. 21. • T/F: 153-1898 • cdmkft@datanet.hu

V I S U A L

DATA FLEX®

Adatbázis alkalmazások fejlesztéséhez
Objektum orientált 4GL környezetbe ágyazott

- Szoftver fejlesztő eszközök, tervezési metódusok
- alkalmazói segédeszközök, adatelem szótár!!!
- tranzakció orientált, client-server architektúrát
támogató adatbázis kezelés

Professzionális fejlesztő eszköz robusztus
adatbáziskezelési feladatok megoldásához

NINCS külön runtime modul!

NEXT Software Kft

Budapest, XI. ker. Andor u. 60. Tel.: 208-46-43

A Macintosh-nak lelke van.

A H-ArtDirectors Kommunikációs Tervező Iroda munkatársai/fotó: Hortoványi István

*Ott voltunk a kezdeteknél, mert bízunk a jövőben,
képzettek és tanulékonyak, nyitottak és
elkötelezettek, találékonyak és megbízhatóak,
alkalmazkodóak és célratörőek, sokoldalúak és
specialisták, barátságosak és természetesen
szépek is vagyunk. Mi tizenhatan.*

Power Macintosh
9600/350,
és az új Mac OS 8 rendszer

STUART

Mac OS

Információ: 250-3260,
vagy az Interneten: <http://www.apple.hu>

(23) 504 804
Kód: 20191

Apple Computer

Kompaktlemez

Kompakt Technológia

Kompakt Szolgáltatás

Postacím:
Székesfehérvár
Pf.: 175.
8001

Tel.: (06-22) 329-132
Fax: (06-22) 329-133
E-mail: vtcd@mail.datanet.hu

CD-Archive

Tekintse meg internet oldalunkat is: <http://www.vtcd.hu>

PLANTRADING

Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
1132 Budapest, Visegrádi u. 42/46.
Tel.: 149-7788, 149-7791 • Fax: 260-3431
E-mail: nyiri@plantrading.hu

Megbízhatóság, minőség – kedvező áron

Canon digital GoldStar

hp HEWLETT PACKARD

i omega

ai

HYUNDAI

star

Quantum
The Big Name In Small Drives.

KYOCERA

Tulip computers

intel

Microsoft

Panasonic

MERLIN GERIN

Robotics

WESTERN DIGITAL

**Szenzációs árak a Comfair ideje alatt
a Comfair Áruházban!**

Árlistánk lekérdezhető a Faxbankból

(Tel.: 2-333-666, kód: 1484#, akciós árlista kódja: 2121#)

Internet: <http://www.plantrading.hu>

A pavilon
313/7 stand

Lassú a Hálózata? A biztos megoldás!

**100 Mbps-os hálózatok
10 Mbps-os áron**

Kérje árlistánkat telefonon, vagy www.crown-tech.hu

CROWN-TECH

1118 Budapest, Pannohalmi út 35.
Tel.: 319 2995, 319 2996, 319 2997,
Fax: 319 3326, Support Center: 319 3327
E-mail: crowntec@hungary.net

COMFAIR 97

ajánlatunkból

PHILIPS · 104B monitor ~~47.900.-~~ 40.700.-
· CD-I 450 lejátszó ~~71.900.-~~ 59.000.-
· 191 diktafon ~~6.960.-~~ 5520.-

Canon · NPG 5 (3050-hoz) ~~74.900.-~~ 8.940.-
· NP 6010 festék ~~2.925.-~~ 2.572.-

HSM · 80 írat-
megsemmisítő (5 lap) ~~74.200.-~~ 12.800.-
· 90 írat-
megsemmisítő (8 lap) ~~79.500.-~~ 15.100.-

SK · 3,5" HD
formatált floppy ~~450.-~~ 392.-

Verbatim · 3,5" HD
teflonos form. floppy ~~920.-~~ 720.-
· DC 2120 cartridge ~~995.-~~ 640.-

· J1 számítógép-
asztal ~~79.900.-~~ 17.900.-

Áruházunkban A pavilon
árengedmények 97%-ig! 312/27 áruház

1124 BP, MEREDÉK U. 27., T.: 319-3295 FAX: 319-3291
MINTABOLT: 1085 BP, BLAHA L. TÉR 3. T./FAX: 138-4947

INTERNET/INTRANET

megoldások

Compaq

Cisco

Novell

Microsoft

alkalmazások

Rendszerház

1141 Budapest, Kőszeg u. 26.
Tel.: 220-4905 Fax: 363-5647
E-mail: sales@nador.hu

Az AS/400 számítógép tökéletesen illeszkedik a meglévő irodai rendszerekhez és a legkülönbözőbb felhasználói igényekhez. Gondosan őrzi a rábízott információkat, adatokat.

Az AS/400 rendszerrel irodáját a jelenlegi legmodernebb hardverrel és olyan integrált operációs rendszerrel, beépített applikációkkal látja el, amelyek nagyságrendekkel könnyítik meg üzleti ügyeinek kezelését. Bárki gyorsan beletanulhat használatába - még azok is, akik először ül-

nek a monitor elé. És még valami: az AS/400 számítógépet világszerte az egyik legmegbízhatóbb, ugyanakkor legalacsonyabb működtetési költségű rendszernek tartják.

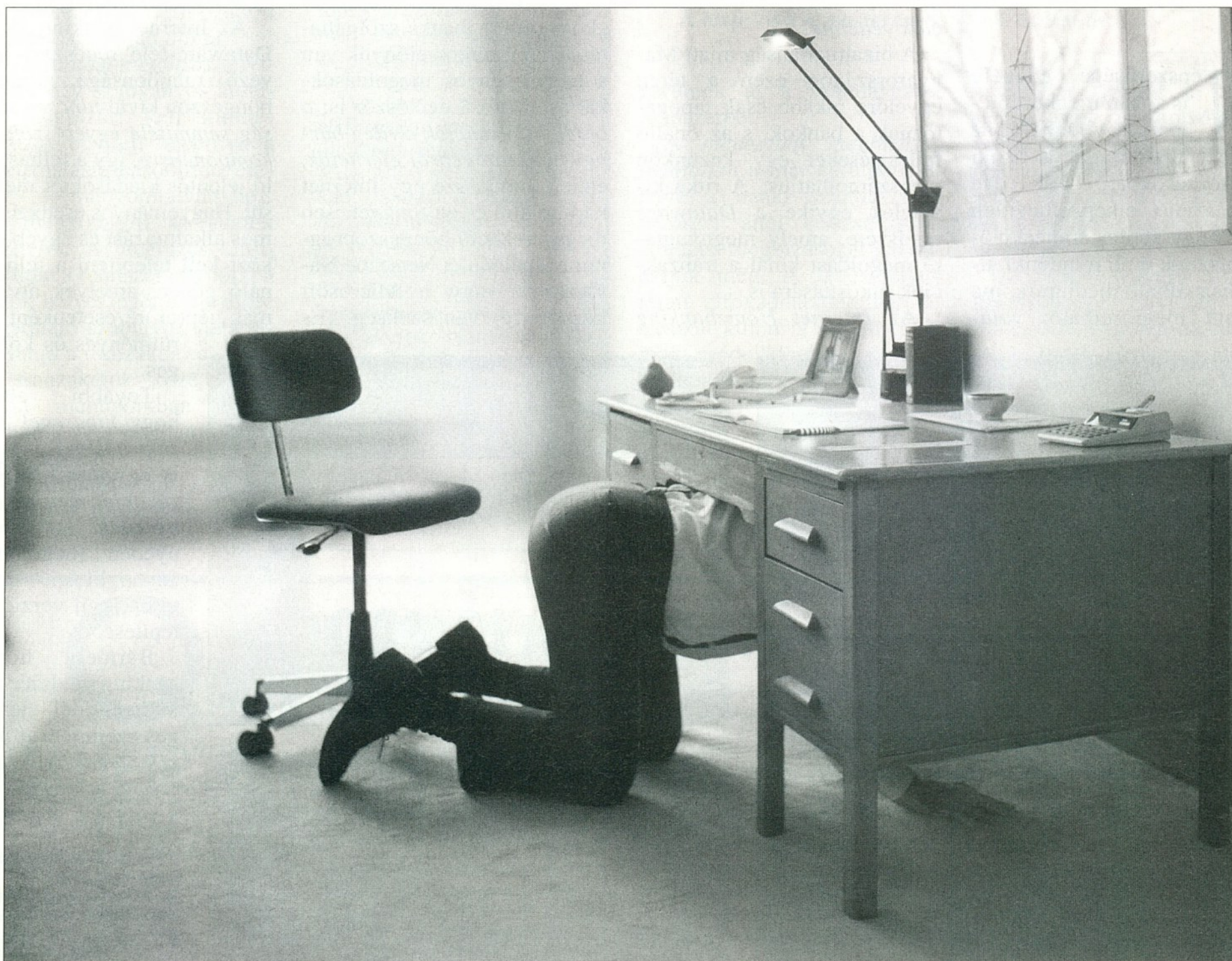
További információért kérjük, hívja az IBM Magyarországi Kft. 372-1174-es telefonszámát. Ha az AS/400 mellett dönt, kérjük, nézzen rá időről időre. Természetesen nem azért, hogy karbantartsa, hanem azért, hogy el ne felejtse, hová tette.

Nagy megoldások egy kis bolygónak

Olyan megbízhatóan végzi a dolgát, hogy még azt is el fogja felejtetni, hová tette.

Használjon AS/400 számítógépet és hamarosan megérti, mire gondoltunk.

Szinte valamennyi bank ajánlatai között megtalálhatók a különféle homebanking megoldások, ám mind ez ideig jóval kevesebben merészkedtek ki az Internetre.

BÖNGÉSZD A BANKOT!

A Dataware Kft. Internet Homebanking rendszere ehhez kínál biztonságos megoldást.

Népszerűsége ellenére is sokan megkérdőjelezik a világháló, az Internet biztonságát a banki alkalmazásokban. Pár éve még szinte elképzelhetetlen volt, hogy fontos tranzakciókat bízunk eme mindenki által használható médiumra, ma viszont megjósolható: vala-

mennyi számottevő bank előbbutóbb az Interneten keresztül is hozzáférhetővé fogja tenni szolgáltatásait ügyfelei számára. Az Internet banking sikere azon áll vagy bukik, hogy betartható-e a banki-tok, megoldható-e a tranzakciók védelme.

A bizalmatlanság miatt Magyarországon ezen a téren egyelőre inkább csak tapogatóznak a bankok, s az önálló fejlesztéseket egy kezünkön megszámolhatjuk. A ritka kivételek egyike a Dataware rendszere, amely megnyugtató megoldást kínál a tranzakciók titkosítására is.

Az Internet Homebanking

nevezetű banki megoldás nem a semmiből lett: közvetlen előzménye az Államkincstárral közösen fejlesztett kincstári (Home Treasury) rendszer, amelynek a Java technológia szolgált alapul.

Az Interneten keresztül „közvetített” banki szolgáltatásoknak számos előnyük van a hagyományos megoldásokkal szemben. Legelőször is: a banki információk elvileg bármely számítógépről elérhetők, ehhez mindössze egy Internet kapcsolatra és egy ingyenesen megszerezhető böngészőprogramra (például a Netscape Navigatorra vagy a Microsoft Explorerre) van szükség. (És

persze megfelelő jogosultságokra.)

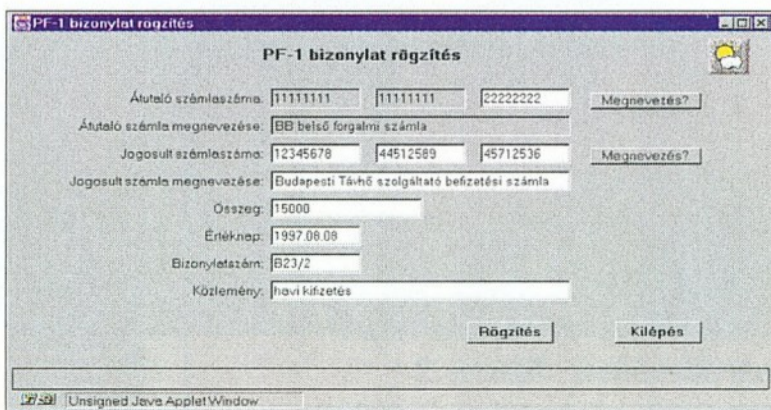
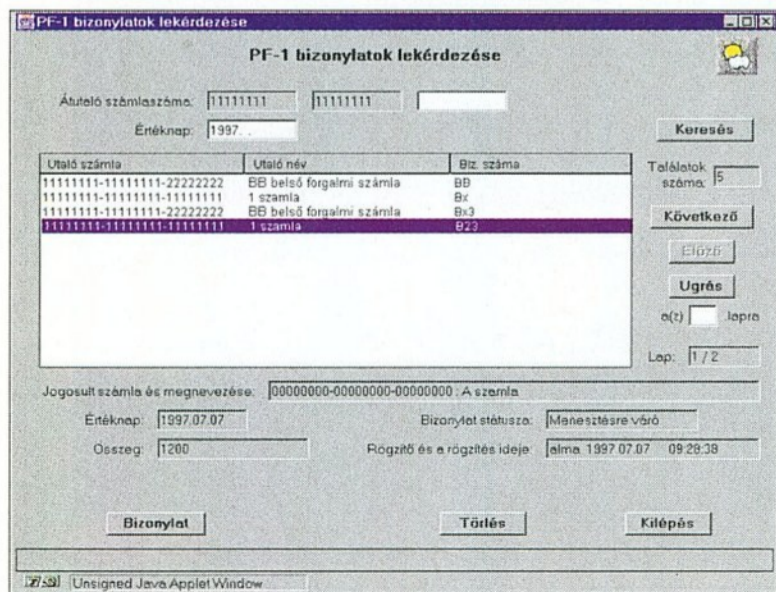
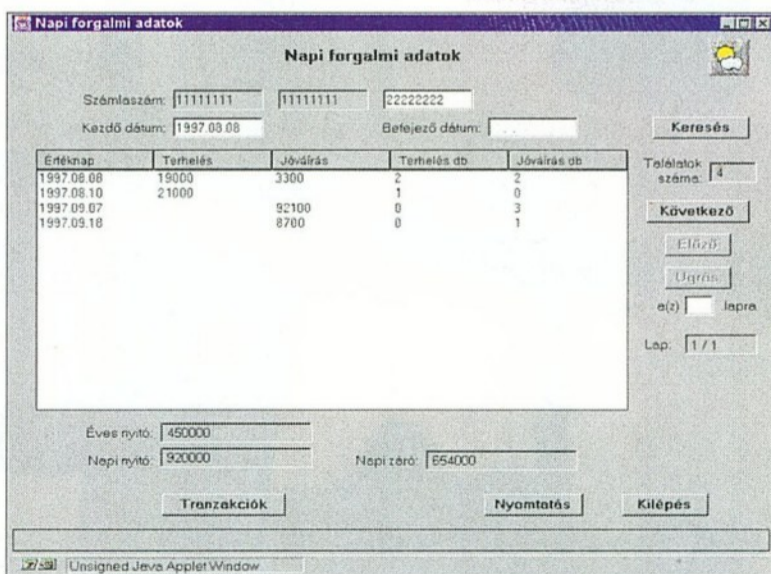
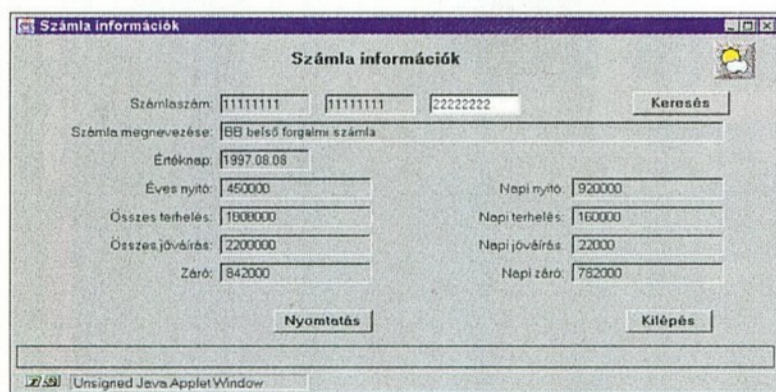
A banki szolgáltatások köre természetesen nem korlátozódik a számlainformációk lekérdezésére, hanem különféle banki tranzakciókra (átutalásra, lekötésre) is kiterjed.

Az Internet banking (így a Dataware-féle rendszer) kedvező tulajdonsága, hogy a böngészőn kívül *nincsen szükség semmiféle egyéb szoftverkomponensre*, így a felhasználó jelentős kiadásoktól mentesül. Hagyományos esetben számos alkalmazást és egyéb eszközt kell telepíteni a felhasználó gépén, amelyek átvitele más gép(ek)re esetenként körülményes és költsé-

ges.

További előny, hogy *nincsenek verzióproblémák*, ugyanis *egyetlen alkalmazás felel meg az igényeknek*. Így könnyedén megoldható az applikáció frissítése, az új verzió telepítése.

Bármely homebanking rendszer működtetésénél lényeges szempont a banki számlavezető rendszerrel való együttmű-

1. A számlafunkciók lekérdezése
2. A pénzforgalmi bizonylatok lekérdezése
3. A napi forgalmi adatok
4. Az átutalási bizonylat rögzítése

ködés. A Dataware olyan szisztémát konstruált, amely gyakorlatilag bármely banki rendszerhez hozzáilleszhető. A fejlesztőeszközök közül a Java objektumorientált programozási nyelvre és az adatbázis-kezelőtől függetlenítő JDBC-re esett a választás, amelyek garantálják, hogy az Internet Homebanking beilleszthető a meglévő banki számítástechnikai infrastruktúrába.

A rendszer alapvetően két-féle jogosultságot kezel. A rögzítő csak a megbízásokat rögzítheti, illetve a listákat, kimutatásokat tekintheti meg, a menesztői jogosultság pedig a rögzített megbízások elküldésének engedélyezését jelenti. Ezek az adatok a bank számlavezető rendszerébe kerülnek. A jogosultsági szint a bejelentkezéskor megadott azonosítók alapján dől el.

Új átutalási megbízás felvitelkor egy szabványos átutalási megbízást kell kitöltenünk. A beviteli képernyő a megszólalásig hasonlít az eredeti formanyomtatványhoz, ami megkönnyíti az adatok rögzítését. A megbízás kitöltése után a rendszer ellenőrzi a mezők helyességét és az előre megadható szabályok betartását, majd a tranzakció a rögzített tranzakciók közé kerül. Külön menüpontban ellenőrizhetjük – s javíthatjuk – a megbízásokat.

Az átutalási megbízások menesztése funkció meghívá-

sa után a rögzítettek közül előbb kiválasztjuk, majd egyszerűen menesztjük a tranzakciókat. Lehetőség van *automatikus kijelölésre* is, amikor a rendszer az előző napi egyenleg erejéig automatikusan jelöli ki menesztésre a rögzített tranzakciókat. A menesztett átutalási megbízások naponta

SFNB ONLINE BANKING

Már száz dollárral is kipróbálhatók a világ első Internet bankjának alapszolgáltatásai. A Security First Network Bankon keresztül online módon egyenlíthető ki a számla, az Internet útján a világ bármely pontjáról intézhető a betétek, átutalások, s lekérdezhető az egyenleg. Nincs szükség különleges szoftverre, nem kérnek havi kezelési költséget vagy minimális számla-egyenleget.

Az ügyfél havonta húsz elektronikus átutalást térítésmentesen intézhet, ingyenes Visa ATM vagy hitelkártyát kap, s szintén nem kell fizetnie az első csekkrendelésért. A legnagyobb előny azonban, hogy az átutalás az SFNB-nél csak percek ves igénybe órák helyett. A tranzakciók biztonságát az Egyesült Államok hadseregénél és titkosszolgálatainál is rendszeresített kódolási eljárásokkal szavatolják. A Security First Network Bank megtalálható a CompuServe-ön is: GO SFNB.

AZ ELSŐ PIZZA

Egy évvel és hat nappal az ajánlás közzététele után, 1997 júniusában elkészült az elektronikus tranzakciók biztonságát meghatározó SET 1.0 szabványrendszer, július 1-jén pedig első ízben fizetett Interneten Eurocard/Mastercarddal a vevő. Nem kell nagyszabású üzletre gondolni: az ominózus tranzakció keretében pizzát rendeltek a Swiss Telekurs hálózatán keresztül. A szabvány kidolgozói, a GTE, az IBM, a Mastercard, a Microsoft, a Netscape, az RSA Data Security, a SAIC, a SPYRUS, a VeriSign és a Visa számára mégis nagy lépést jelent ez a könnyű kis ebéd. A szabványnak megfelelő alkalmazások kidolgozására készül rajtuk kívül például az American Express, a Diners Club vagy a VeriFone is.

A <http://www.mastercard.com>

és <http://www.visa.com> címen olvasható SET szabványrendszer részletezi, hogyan tehető biztonságosabbá az Interneten és egyéb hálózatokon folyó kártyatranzakciók a titkosítási eljárások és a digitális azonosítás segítségével, ezenkívül üzleti előírásokat, technikai szabványokat és programozói útmutatást is tartalmaz. A SET bevezetését megelőzően a szoftvert várhatóan széles körű tesztelésnek vetik alá, s ha beválik, akkor a szabványnak megfelelő szoftverek már ez év végétől elérhetőek lesznek. Egyébként az értékesítőknél is teszteken kell átesniük, mielőtt megkapnák a SET márkanev használati jogát. A tesztek eredményeit az év harmadik negyedében teszi közzé a Software Certification Authority.

kerülnek át a számlavezető rendszerbe.

A menesztett megbízások listájában a már elküldött, illetve a banki számlavezető rendszer által visszautasított átutalási megbízásokat jeleníthetjük meg. A fedezethiány miatt elfogadhatatlan megbízásokat külön is rögzíthetjük, majd módosíthatjuk a szükséges adatokat.

Az ügyfél számára az egyik legfontosabb információ, hogy mekkora összeg van a banknál vezetett számláin. A számla-egyenleg lekérdezésekor a kép-

ernyőn megjelenik a számla száma, neve, az utolsó könyvelési nap nyitó egyenlege, összes terhelése, összes jóváírása, valamint a banknál vezetett valamennyi számlán lévő pénzüsszeg.

A számlakivonatok a banki számlavezető rendszer által elfogadott megbízások részletes adatait tartalmazzák. A rendszer két előre definiált időszakot (utolsó könyvelési nap, illetve tárgy hó) ajánl fel, de mi is megadhatjuk a lekérdezendő időintervallumot.

B. F.

Q
QWERTY
COMPUTER
Alapítva: 1984-ben

1111 Budapest Bartók Béla út 14.
Tel: 166-9377 (4 vonal) Fax: 185-2687
Faxinfo árlistákkal: 166-8292
Internet: <http://www.qwerty.hu>
Nytva: Hétfő - Péntek 10 - 18 óráig

COMPFAIR AKCIÓ

Október 24-ig minden termék kedvezménnyel kapható!
Cégünket megtalálja az "A" pavilon 213 standján

PENTIUM

SZÁMÍTÓGÉPEK TETSZŐLEGES
KIÉPÍTÉSSEN, 3 ÉV GARANCIÁVAL

SZERVÍZ

Számítógép bővítés,
garanciaidőn túli javítások!

INTERNET

Internet csatlakozás kiépítése, nagysebességű Internet kapcsolat,
vállalkozóknak ISDN bérelt vonal, routerek és hálózati konfigurálás.

NOTEBOOK

COMPAQ
PORTOCOM

GSM
telefonok

SZOFTVEREK

TELJES
VÁLASZTÉKA

ÚJ DÍJCSOMAGOK

Levelező: 1500Ft/hó
Családi: 4000Ft/hó
Üzleti: 6000Ft/hó

QWERTY
WEB

Áraink az
áfát nem
tartalmazzák.

EPSON, HP, CANON nyomtatók, tartozékok, kiegészítők. UMAX, EPSON szkennerek. Multimédia, CD ROM-ok, CD-írás, DTP-rendszerek. Modemek viszonteladóknak is, GSM-adatátvitel. Tartozékok, kiegészítő eszközök, szakkönyvek széles választékával és tanácsadással várjuk!

MICROTEK
Scanner · Software · Support

Keressen bennünket:
COMPAIR '97 - A202/5
PRINTEXPO - A101/H

WACOM

LAP- és FILMSZKENNEREK
ScanMaker sorozat

- 300x600-tól 600x1200 optikai felbontás lapszkenneréknél
- 1950x1950 optikai felbontás filmszkenneréknél
- 24/30/36 bit egyemenetes gyors CCD
- SCSI-2 csatlakozás
- lapadagoló és diafeltét opciók
- ScanWizard szkennelő szoftver

DIGITALIZÁLÓ TÁBLÁK

- ArtPad II és UltraPad :
- nyomásérzékeny digitalizáló táblák (256 fokozaton)
  - A6-A2 méretben
  - széles, vezeték nélküli tollválaszték
  - grafikusoknak, iskoláknak, tervezőknek, térképészeknek...
...és OTTHONRA is !

DIGITÁLIS FÉNYKÉPEZŐGÉPEK

- KODAK DC25, DC50, DC120
- 493x373 (DC25)
  - 756x504 (DC50)
  - 1280x960 (DC120) felbontás
  - LCD képernyő (DC25, DC120)
  - soros port csatlakozás
  - fix memória (+bővíthető)
  - gyors képbevitel
  - képparchiválás, adatbázis
  - célszoftverek fejlesztése

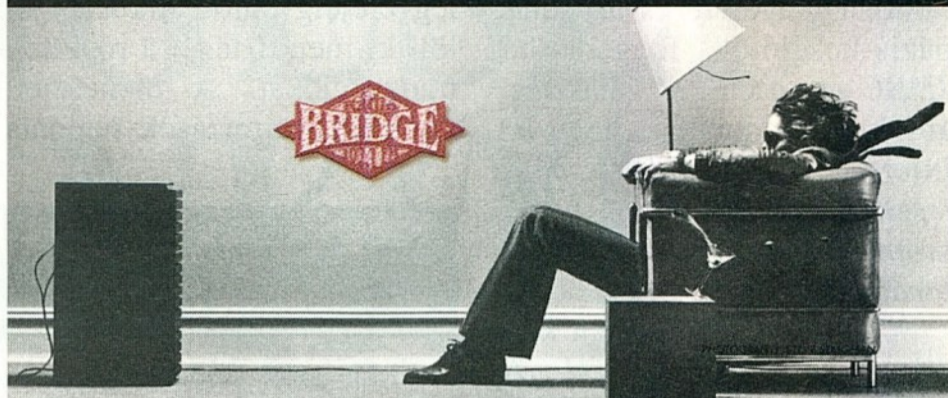
Kodak ds
digital science™

MIKROPO COMPUTER

1065 Bp., Nagymező u. 51. • Tel.: 153-0111/140,162 mellék • Fax: 269-0151

MEGSZÓLALÁSIG
olyan, mint a többi!

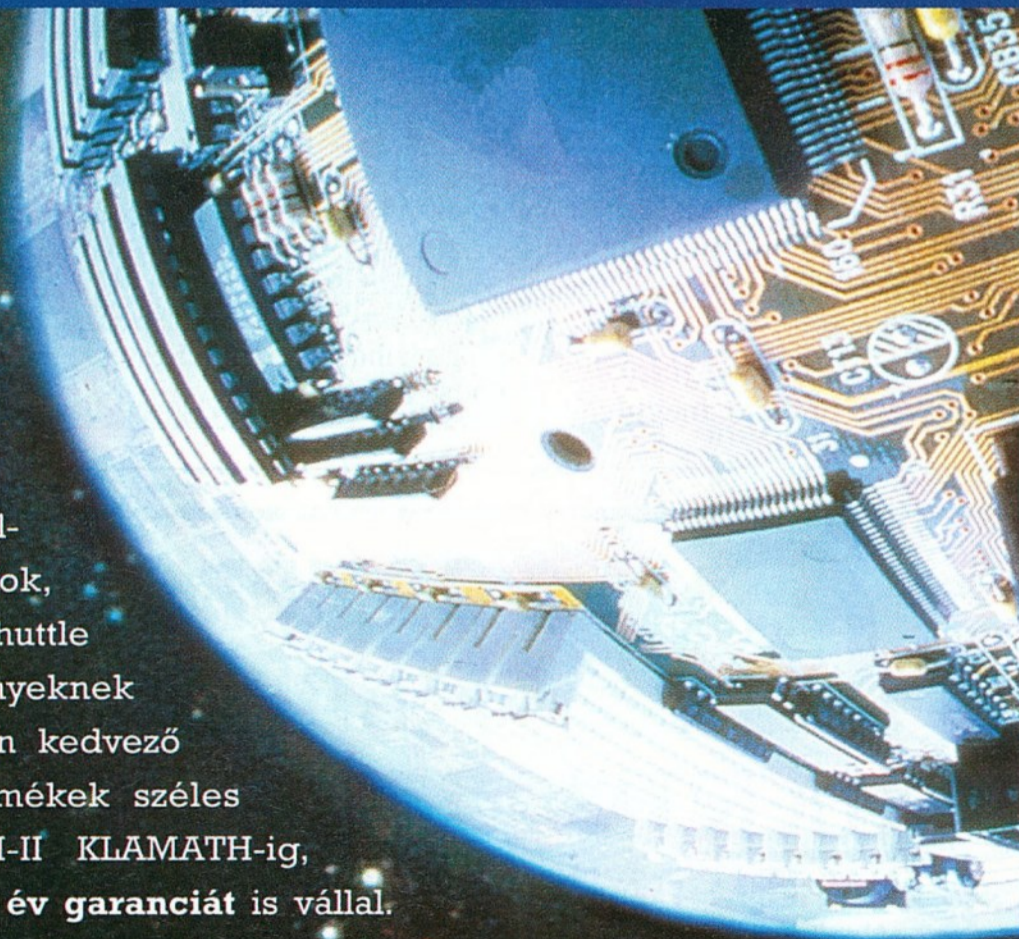
RÁDIÓ BRIDGE
FM 102.1

Shuttle Spacewalker - A megbízható számítógép alapja.

Alap(lap)igazság: A Shuttle Spacewalker alaplapon egyedülállóan széles választéka valóban alapot jelent a számítástechnikában.

Ráadás: Ismételten megvásárolhatók Magyarországon a többi kiváló minőségű Shuttle termékkel - hangkártyával, VGA-kártyával, egérrel, aktív hangfallal - együtt.

Az alaplaponál a megbízhatóság és a kiváló minőség mellett az is nagyon fontos, hogy rugalmasan lépést tudjanak tartani a processzorok, memóriák és a buszrendszerek fejlődésével. A Shuttle Spacewalker alaplapon ezeknek a követelményeknek hiánytalanul megfelelnek. A Juventus Team igen kedvező áron kínálja a **SHUTTLE SPACEWALKER** termékek széles skáláját a VX-től a professzionális PENTIUM-II KLAMATH-ig, és a termékekre - a minőséget igazolandó - két év **garanciát** is vállal.

 Shuttle®
Best for Bytes

Juventus Team
Számítógép alkatrész
nagykereskedelem

A MŰKÖDŐ GÉPES KAPCSOLAT
Információk viszonteladók részére * 221-5453

HP Office A működő iroda védjegye

hp HEWLETT®
PACKARD

Hivatalos
Nagykereskedő

NAGYKERESKEDŐ:
CHS MAGYARORSZÁG 1067
Budapest, Podmaniczky u. 43.
Tel.: 302-4222

VISZONTELADÓK:
Békéscsaba NAP-SZÁM BT. 5600
Andrássy út 79-81. Tel.: (06-66)
451-822 • **Budaörs APOLLO**
COMPUTER KFT. 2040 Ébner Gy.
köz. 4. Tel.: (06-23) 505-020 •
Budapest DUNA ELEKTRONIKA
KFT. 1138 Váci út 168/B. Tel.:
270-5600 • **FEFO KFT.** 1073 Barcsay
u. 6. Tel.: 352-8869 • **KVENTA** 1067
Podmaniczky u. 37. Tel.: 269-5262 •
NET KFT. 1052 Kristóf tér 6. Tel.:
248-0505 • **Debrecen LANSOFT**
KFT. 4028 Laktanya u. 50. Tel.:
(06-52) 446-883 • **Győr MOD KFT.**
9023 Corvin u. 3. Tel.: (06-96) 510-060
• **Kaposvár SOMOGY INFORMA-**
TIKA KFT. 7400 Somsich Pál u. 4.
Tel.: (06-82) 423-681 • **Kecskemét**
BELGO KFT. 6000 Reile Géza u. 22.
Tel.: (06-76) 321-459 • **Miskolc**
PROJEN KFT. 3516 Csermák u. 57.
Tel.: (06-46) 411-188 • **Salgótarján**
PROFESSZIONÁL SALGÓ-
TARJÁN KFT. 3100 Bartók Béla út
10. Tel.: (06-32) 420-666 • **Sopron**
TELECOMP KFT. 9400 Orsolya tér
5. Tel.: (06-99) 338-555 • **Székesfehé-**
vár LAUREL KFT. 8000 Gyümölcs u.
4-6. Tel.: (06-22) 333-801 • **MULTI**
TECHNIKA LABOR KFT. 8000
Kassai út 45. Tel.: (06-22) 308-018 •
Szolnok KARAKTER KFT. 5000
Szapáry u. 6. Tel.: (06-56) 420-067 •
Veszprém INFORMAX 8200 Botev
Üzletház Tel.: (06-88) 428-235

The Intel Inside logo and Pentium are registered trademarks and MMX is a trademark of the Intel Corporation. Microsoft, Windows, is a registered trademark of the Microsoft Corporation. All other trademarks are acknowledged.

Egy
teljes iroda
99.900
Ft+ÁFA havi díjtól*

Ma egy valamire való vállalkozás számítógépes kiépítése több millió forintos beruházást igényel, amit egy összegben kevés kiscég engedhet meg magának. Ugyanakkor egyetlen vállalkozás sem képes hatékonyan működni számítógépek, szoftverek és távközlési szolgáltatások nélkül. Erre az ellentmondásra kínál megoldást a Hewlett-Packard Magyarország ezzel az egyedülálló csomaggal, amelyet minden részletében a kis irodák optimális működtetéséhez állított össze.

Hardver:

- 1 db HP NetServer E40 szerver Intel Pentium® Pro 200 MHz processzorral
- 3 db HP Vectra VE asztali számítógép Intel Pentium® MMX™ 166 MHz processzorral
- 1 db HP SureStore T4i szalagos háttértároló
- 1 db HP LaserJet 6P lézernyomtató
- HP JetDirect 150x hálózati nyomtató szerverrel
- 1 db HP ScanJet 5s színes szkennel (opcionális)
- HP Network Kit

Szoftver:

Kiszolgáló oldal:

Microsoft Irodai Kiszolgáló csomag:

- Windows NT szerver
- Internet: elektronikus levelezés, csoportmunka szervezés, web kiszolgáló, web böngésző, proxy kiszolgáló
- Relációs adatbázis kezelő
- Fax szerver

Ügyfél oldal:

- Microsoft Windows 95
- Microsoft Office 97: szövegszerkesztő, táblázatkezelő, bemutató-készítő,

adatbázis-kezelő,
személyi információ kezelő program

Szolgáltatás: 3 év garancia a hardver elemekre. Napi rendszerességű távdiagnosztika, hibafigyelés és -elhárítás, problémamegoldás, távoli szerverfelügyelet a HP vevőszolgálatától. Helyszíni üzembehelyezés, egynapos helyszíni felhasználói oktatás.

MATÁV szolgáltatások (opcionális):

Üzleti telefonvonal – Zöld szám – Internet –
Digitális kényelmi szolgáltatások – Hívókártya –
Telefonkártya – Telefonkészülék, alközpont –
Országos telefonkönyv CD-ROM

Finanszírozás: mindezt egy egyedülálló hároméves futamidejű tartós bérleti szerződés keretében technológiai frissítés opcióval, **99.900 Ft+Áfa*** havi bérleti díjért.

(További információért hívja a 06-80-HP-INFO (06-80-47-4636) zöld számot, vagy forduljon a fenti hivatalos viszonteladókhoz.
HP Magyarország website: <http://www.hp.hu>)

*A fenti ár 200Ft/USD árfolyamig értendő. A Hewlett-Packard a havi bérlet összegét, legfeljebb a dollár árfolyamváltozásának mértékéig igazíthatja.

pentium®
PROCESSOR

ENCAD®

SZÍNES, TINTASUGARAS ÓRIÁSNYOMTATÓK

Páratlan árfekvés
és sokoldalúság

- Novajet PROe**
21 cm-től-152 cm-ig
- nagysorozatu, minimális felügyeletet igénylő gyorsnyomatás
  - duplavezetékes, folyamatos tintaútántöltő rendszer
  - automata tekerccspapír-adagoló/feltekerő
  - beépített képszárító
  - 4 db I04 fúvókás tintapatron

Croma 24

- A legnagyobb formatervezett asztali nyomtató
- AI-es főtűhű megjelenítés 2,5-15 perc alatt
- grafikai és CAD felhasználásra
- nyomdai proofok készítésére
- kül- és beltéri nyomtatásra (összehangolt tinták, médiák, lamináló fóliák)
- 4 db újrátölthető bepattintható tintapatronnal
- PC, MAC és PostScript változatban

Páratlan tintarendszer
és termelékenység

Importőr:
Digit Számítástechnika

T.: 202-2054

Az ENCAD hivatalos magyarországi képviselője és márkaszervize

Computer PANORÁMA

Számítástechnikai havi szaklap
VIII. évf., 10. szám

Főszerkesztő: G. Kocsis Kristóf
Főszerkesztő-helyettes: Horváth Annamária
Művészeti vezető: Kiss Izabella
Olvasószerkesztő: Györke Mária
Tervezőszerkesztő: Iszakra Ildikó
Főmunkatárs: Bányai Ferenc
Szerkesztő: Gyarmati László
Munkatárs: Szepesi Tibor
Titkárnő: Szőke Erika

Szerkesztőség:
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 218-3011
Fax: 217-2646
E-mail: cpanorama@mail.datanet.hu
Internet: http://www.cpanorama.hu
Címlap: Digital Vision Bt.
1118 Budapest, Budaörsi út 135.
Telefon: 186-4990 138-2620
Grafika: Lendvai Ádám

Kiadó: a HVG Kiadó és a
Magna Media Verlag
közös vállalata: a
Computer Panoráma Kiadói Kft.
Computer Panorama Verlag GmbH
Felelős kiadó:
G. Kocsis Kristóf ügyvezető igazgató
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 218-3011/135, 145
Terjesztés: Szócs Károly
értékesítési és marketingvezető
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 218-3011/302, 369, fax: 217-2646

Terjeszti: a Hírker Rt., az NH Rt.
és alternatív terjesztők
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt.
Előfizetési díj egy évre CD-melléklettel:
6720 Ft
Megrendelhető:
a kiadónál levélben vagy a postahivatalok-
ban, a hírlapkézbesítőknél és a Hírlap-elő-
fizetési és Lapellátási Irodában (HELIR)
1900 Bp. XIII., Lehel út 10/a,
a Postabank Rt.
219-98636/021-02799
pénzforgalmi jelzőszámon.
Az új lappéldányok megvásárolhatók a hír-
lapboltokban, ezenkívül a kiadónál is.
A régebbi számok a kiadónál kaphatók:
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.

Hirdetések felvétele: a hirdetési osztályon:
osztályvezető: Tóth Ildikó
hirdetésszervezők:
Tóth Zsuzsanna, Váci Péter, Varga Ildikó
1091 Budapest, Üllői út 25. II. em.
Telefon: 216-5058
Fax: 217-2646
Hirdetések felvétele az NSZK-ban:
Telefon: 49(89) 46 13-362,
Telefax: 49(89) 46 13-775

A Computer Panorámát készítette:
Fényszedés: Révai Nyomda Kft.
Színbontás: Révai Repro Kft.
Nyomatás: Révai Nyomda Kft.
1037 Budapest, Kunigunda útja 68.
Felelős vezető: Lázár László ügyvezető
igazgató

A Computer Panorámában megjelenő vala-
mennyi cikk és listát szerzői jog védi. Más-
olásuk bármilyen formája – fotokópia, mik-
rofilm készítése, adatrendszerekben való tá-
rolása stb. – kizárólag a kiadó előzetes írás-
beli engedélyével történhet.
A Hírek, újdonságok és a CP Piac rovatban
közvetlenül a gyártóktól, illetve a forgalma-
zóktól származó információkat közlünk.
Szerkesztőségünk a lapban megjelenő hír-
detéseket a lehető legnagyobb alaposággal
gondozza, tartalmukért viszont nem vál-
lal felelősséget.

ISSN 0865-5243

ELEK

*Immár nem számít
világrengető újdonságnak, ha az Inter-
neten keresztül intéz-
zük a vásárlásainkat.
Se szeri, se száma
az „elektronikus áru-
házaknak”, amelyekből
úgy vásárolhatunk,
hogy közben fel sem
kelünk a fotelból.*

Az IBM egy komplett rend-
szert fejlesztett ki *Net.
Commerce* néven, amely-
nek a segítségével bárki létre-
hozhatja saját elektronikus áru-
házát.

A Net.Commerce rendszer
kizárólag *Windows NT* alatt fut-
tatható, megfelelően „izmos”
gépen. A *minimális hardver-
igény* 166 MHz-es Pentium, 32
Mb-át RAM (de 96 az ideális),
valamint 100 Mb-ajtnyi szabad
hely a merevlemezen. A rend-
szeradminisztrációs eszközök
eléréséhez Java- és SSL-képes
böngészőre (például Netscape
Navigator 3.0-ra) is szükség
van.

A rendszer futtatásához az
IBM DB2 adatbázis-kezelőt is te-
lepíteni kell, amely szerencsére
megtalálható a Net.Commerce
CD-lemezen.

A Net.Commerce segítségével
könnyen *karbantarthatjuk*
*termékinformációs adatbázisun-
kat*, és a *bemutató módját* is
szabadon megválaszthatjuk. Vá-
sárlói csoportokat hozhatunk
létre azokból az ügyfelekből,
akiket promóciós akciókkal

3COM
ACER
ADAPTEC
ALR
APC
AST
ATI
CHEYENNE
CISCO
COMPAQ
DIAMOND
DEC
DIGI
D-LINK
DPT
EICON
EPSON
E-TECH
FISKARS
FUJITSU
HEWLETT
PACKARD
HITACHI
IBM
INTEL
MATROX
MICRONICS
MICROSOFT
NAKAMICHI
NOKIA
NOVELL
PANASONIC
PHILIPS
PLEXTOR
QUANTUM
SAMSUNG
SEAGATE
SMC
SONY
TOSHIBA
TULIP
U.S. ROBOTICS
YAMAHA
VIEWSONIC
WESTERN
DIGITAL
XIRCOM

Szeretettel várjuk kedves látogatóinkat!

COMPFAIR '97. "A" pavilon 213/6.

HÉT PCI SLOT egy alaplapon

MICRONICS M6DPi NT SERVER

<http://www.server-c.hu>

SERVER

COMPUTERS Kft.

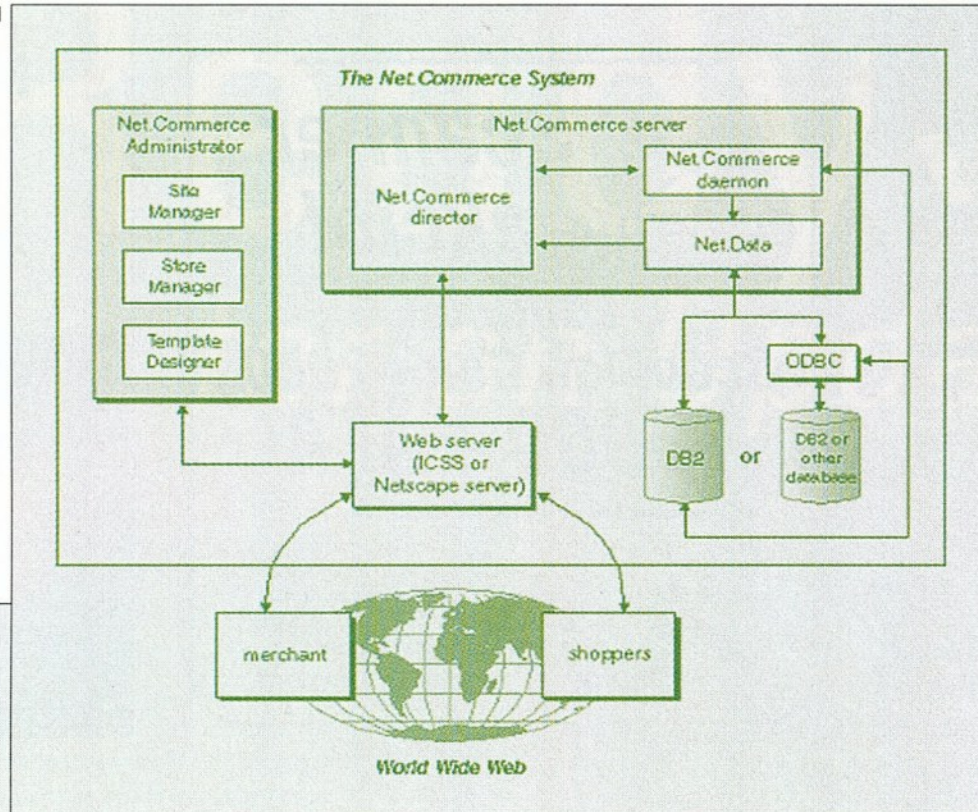
1149 Budapest, Egressy út 78. Tel/fax: 220-5606, 220-5607, 267-6708

IBM Net.Commerce

TRONIKUS ÁRUHÁZ

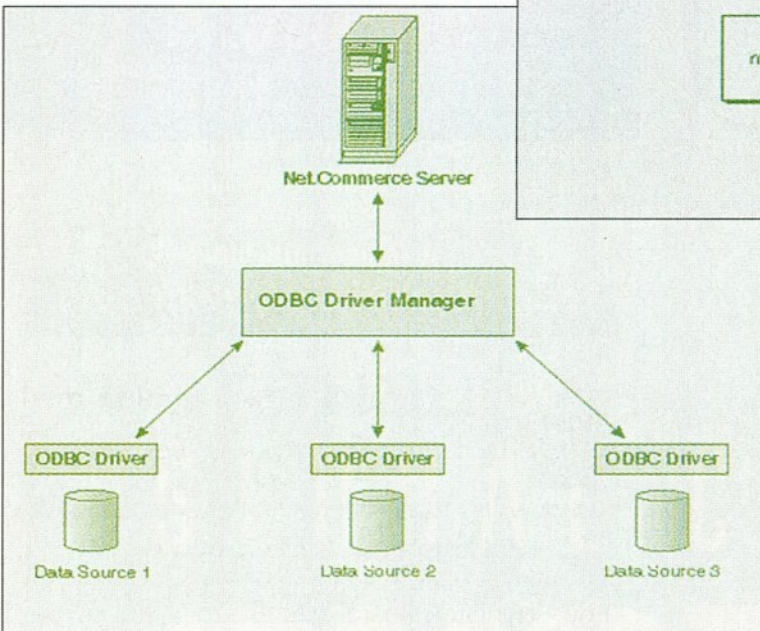
vagy különleges áruválasztékkal akarunk célba venni. Követhetjük a forgalom alakulását, és feldolgozhatjuk a vásárlóktól származó demográfiai adatokat.

Az online katalógus az Interneten keresztül a világban bárhol elérhető. Egy ilyen katalógus – a szorosan vett termék-információkon kívül – multimédia objektumokban, ábrákban, videoklipekben, hangos üzenetekben is bővelkedhet. A vásárlás, szemléletesen, egy elektronikus kosárral oldható meg,

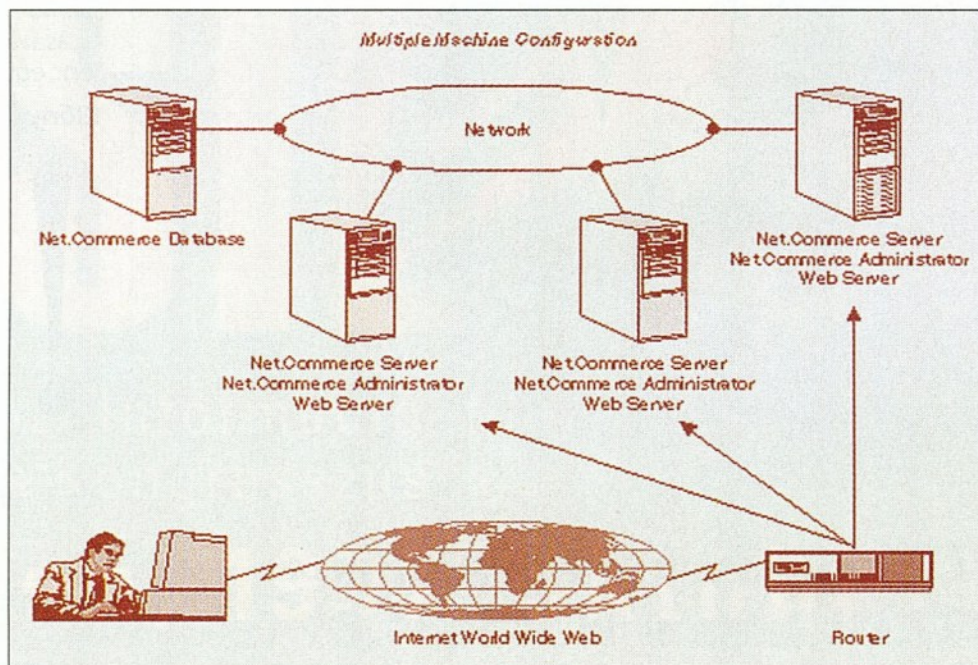
A *Net.Commerce Administrator* magában foglalja az elektronikus áruház létrehozásához szükséges eszközöket, amelyek a html, a Java és a JavaScript technológiákat hasznosítják. Az Administrator segítségével elkészíthetjük az áruház honlapját, áruházi osztályokat definiálhatunk, ezenkívül hozzáférési jogosultságokat adhatunk az adatbázisokhoz, s vásárlói csoportokat alakíthatunk ki. Ugyanitt találjuk a *Template Designer* modult is, amellyel az adatbázishoz dinamikusan kapcsolódó Web-oldalakat kreálhatunk.

A rendszer központi része a *Net.Commerce Server*, amely az információáramlást felügyeli. Két része van: a „daemon” és a „director”. Az előbbi a katalógus

amelybe csak bele kell rakogatnunk a kiszemelt terméket. A végén hitelkártyával fizetünk, és megadjuk, hogy hova szállítsák az árut.

A rendszer öt fő részből áll: Net.Commerce Administrator, Net.Commerce Server, IBM Internet Connection Secure Server for Windows NT, IBM DB2 for Windows NT és IBM DB2 Extender for Windows NT. Az első kettő képezi a rendszer magját azokkal a funkciókkal, amelyeknek a segítségével létre lehet hozni a hálózati áruházat. A másik három komponens a termékadatbázis létrehozására való, és külön termékként is megvásárolható. A DB2 helyett az Oracle 7.3-at vagy a Netscape Enterprise Server 2.1-et is használhatjuk.

1. A Net.Commerce öt fő részből tevődik össze
2. Az ODBC-kompatibilitásnak köszönhetően a rendszer több adatbázissal képes együttműködni

3. Egygépes telepítésnél együtt a rendszer és az adatbázis
4. Több gép esetén valamennyi processzorhoz meg kell venni a licencet

oldalait jeleníti meg az adatbázisból vett adatokkal, a másik pedig egy CGI (Common Gateway Interface) program, amely a Web Server és a daemon közötti kétirányú kommunikációért felel. (A Web Server a tranzakciók biztonságáról gondoskodik.)

A rendszer Open Database Connectivity (ODBC) kompatibilis, azaz többféle adatbázissal képes együttműködni.

A Net.Commerce-t nemcsak egy, hanem több gépre is installálhatjuk. Egy gépre telepítve az adatbázis és az adatbáziskliens – értelemszerűen – egyazon gépen helyezkedik el. Többgépes konfiguráció esetén az egyik gépen foglal helyet az adatbázis, a többin pedig az adatbáziskliensek. -b

**A NAGYKUTYÁK IS
VELÜNK
DOLGOZTATNAK!**

Ha Önben is felmerült már az igény arra, hogy minden szempontból kielégítő nyomdaipari reklámannyal lépjen a piac bármely területére, és még nem talált meg bennünket, akkor ne késlekedjék felkeresni cégünket!

1146 Budapest, Hermina út 57-59.
Tel.: 251-7895, 06 30 318-008

ProFonts® '97
1200 UNICODE-os font
magyar ékezetekkel

Corel, Office97, Word97, Excel97
és egyéb Windows95-
alkalmazásokhoz ideális partner

14800+ÁFA
COMPFAIR akció: -20%

Kiemelt forgalmazók:

KeSzo A108 (Tel:30-626986)
Szoftver ABC A104/4 (Tel:269-4738)

**Scanner
akció!**

Logitech
ScanMan Color, 2000
19000+ÁFA

ScanDer Kft.
1146 Budapest, Thököly út 59/a.
Tel./Fax: 251-2960
Tel.: 30-242-397, 30-620-207

iShare
INTERNET
Gateway program

LANtastic
hálózati rendszer

ModemShare
modemmegosztás

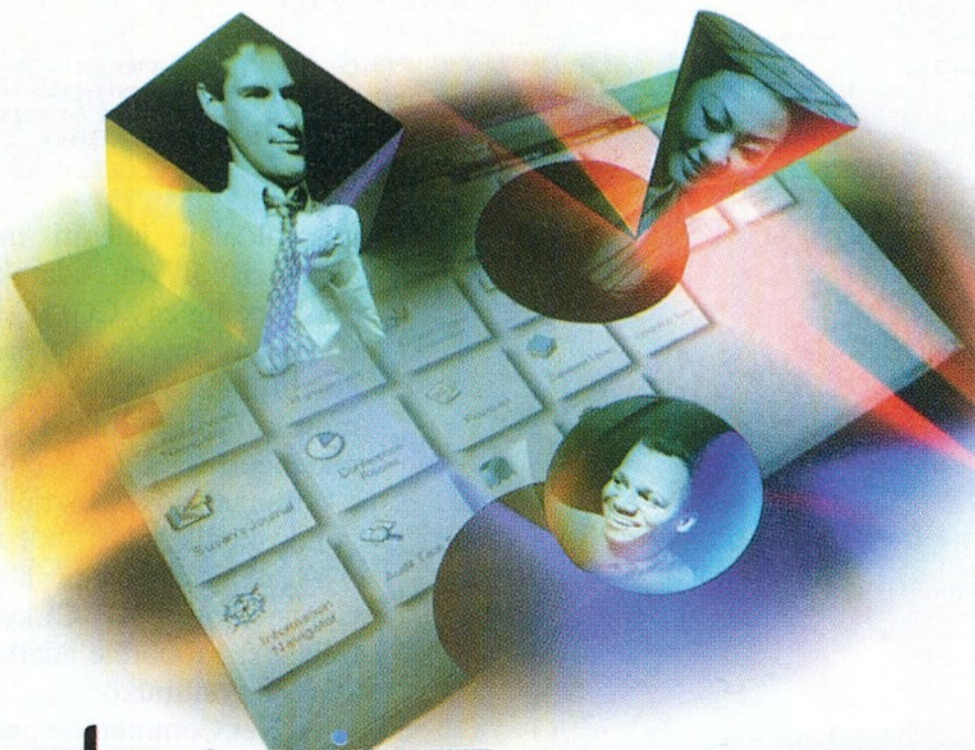
CoSession
távvezérlés

interPC
networking kft

1097 Budapest,
Vaskapu u. 41.
216-2628 216-2625

Lotus®

**OEM, Passport és
dobozos szoftverek**

**.domino kliensek magyarul is
ÚJDONSÁG! Lotus Notes 4.6**

3Soft/TH'system • A disztribútor a mindennapok csúcstechnológiájáért

H-1135 Budapest Jász u. 33-35.

Tel.: 140-1506, 270-6339, Fax: 149-5385,

e-mail: sales@th.soft3.hu, ott-lap: http://www.soft3.hu

Több munkahely egy géppel!

LIGHTSTONE

DOS-hoz és Windows 3.1-hez ► LS-OS
vagy

Windows NT Workstation 3.51-hez ► WINTimesX

1997. októbertől Windows 95-höz is!!!

Egy - Lightstone hardverrel és szoftverrel kiegészített - hagyományos számítógéphez megfelelő számú monitor, billentyűzet és egér csatlakoztatásával 2-8 párhuzamosan működő, teljesen egyenértékű munkaállomás alakítható ki.

Előnyei:

- költségmegtakarítás mind a hardveren, mind a szoftveren
- minimális karbantartási- és üzemeltetési költség
- minimális vírusveszély
- gyorsaság (adatáramlás buszsebességen)
- kompatibilitás más hálózatokkal (kiváló hálózatbővítési lehetőség)
- perifériák megosztása (pl. egyidejű Internet-használat több munkaállomáson is)

Ajánljuk:

- oktatáshoz
- általános irodai munkához
- hálózatbővítéshez (Novell, NT, stb.)

KOMPLETT MEGOLDÁST KÍNÁLUNK!

1097 Budapest, Bárd u. 5.

Telefon:
215-8830
Tel/fax:
216-1062

e-mail: beraxkft@mail.inext.hu

MESSE MÜNCHEN
INTERNATIONAL

»Ready« *for an Update?*

Fókuszban: Mi az újdonság az informatika és a kommunikáció világában? Legyen Ön is naprakész, itt megtalálja ami cége igényeinek megfelel! A SYSTEMS 97 a »vásár a vásárban« koncepcióval aktuális kérdésekre aktuális válaszokat ad. Találkozunk a szakma őszi kiemelkedő eseményén! További információt a: www.systems.de alatt talál.

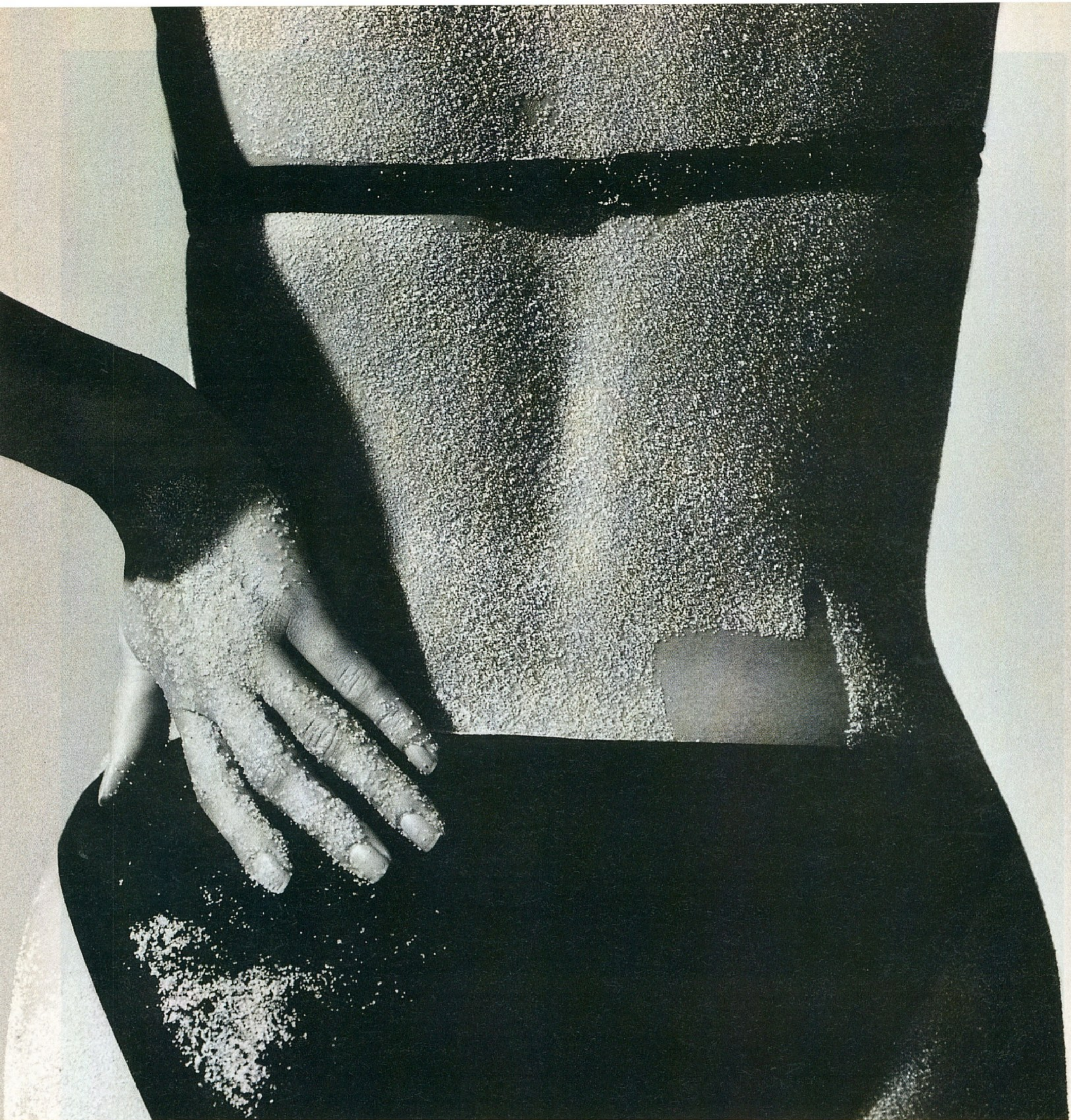
GLOBAL COMMUNICATIONS

SYSTEMS 97

16. Nemzetközi Információ-technológia és Kommunikáció Szakvásár és Kongresszus

München, 1997. október 27 – 31.

Információ: Promo Kft. 1064 Budapest, Rózsa u. 55. · Telefon: 342-5104, 342-6748 · Telefax: 352-1567 · Belépőjegy és katalógus kedvezményes áron forintért itt vásárolható.

StarTAC™ BÁRHOL, BÁRMIKOR.

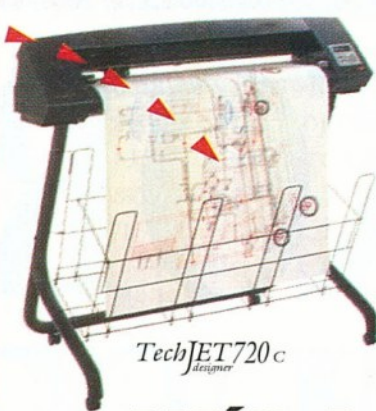

 MOTOROLA

StarTAC. A világ egyik legkisebb mobilelefonja. Információért hívja a (06-1)250-8330-as telefonszámot.

A valóra vált álom™

Calcomp TechJET720c : „Mindent alapáron”

**+8 MB
RAM
ajándék**

AKCIÓ!

Az A0-s változat most csak
555,555.-Ft+Áfa*

AMÍG A KÉSZLET TART

Forgalmazók:

Albacomp Rt. (22) 315-414, CAD-Art Kft. 209-4755, CAD+Inform Kft. (52) 417-266,
Építészeti Konstruktív Iroda 325-5565, FabiCAD Kft. 467-2850, GeoForm Kft. (46) 401-230,
GeoTrade Kft. 251-8327, Graphisoft CAD Stúdió 363-4608, HungaroCAD Kft. 326-8203,
Infornax Kft. (88) 428-235, Macroda Kft. 214-2392, MT-Miskolc 411-619,
Procomp Kft. (92) 311-373, QWERTY Kft. 166-9377, Server Kft. (46) 346-238

*Javasolt akciós végfelhasználói ár. A partnerek árai ettől eltérőek lehetnek.

Egy felülmúlhatatlan fekete-fehér rajzgép. Ám az Ön kívánására színesen is rajzol. Felár nélkül. **Azonnal.** 720 dpi monokróm és 360 dpi felbontással, színesben.

Gyors. Egy A1-es monokróm rajzot kevesebb, mint 3 perc alatt készít el, ugyanez A0-s méretben sem több 5 percnél. Ezzel a plotterrel az automata tekerescsodagolóknak és -vágónak köszönhetően **felügyelet nélkül** dolgozthat.

A biztos alapokat adó állványt és a rajzgyűjtő kosarat az akció idején minden vásárló **ajándékba kapja.**

A TechJet designer 720c várja utasításait. Mert az Ön munkája csak **kiváló minőségben** kerülhet papírra.

Csak árban hasonlít mono versenytársaira. **Meg fog lepődni.**

A plotter alapára az összes fenti kiegészítőt, +8MB ajándék memóriát és 1 év helyszíni garanciát tartalmaz. Kapható A1-es és A0-ás méretben.

Külön rendelhető opció:
PostScript® értelmező.

Magyarországi képviselőt:

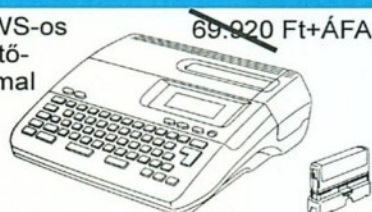
ELSAT INTERNATIONAL MAGYARORSZÁG KFT.

T.:326-3689, 326-3690, F.:326-0509, E-mail: info@elsat.hu

BÉLYEGZŐKÉSZÍTŐ

Pillanatok alatt elkészíthető a bélyegző 4 méretben ill. 3 színben. Grafikát is tartalmazhat. Önállóan vagy PC-vel használható.

WINDOWS-os szerkesztő-programmal **69.920 Ft+ÁFA**

~~57.920 Ft + ÁFA~~

Windows-os vagy MAC szerkesztő-programmal

A címke tartalmazhat: vonalkódot, grafikát, szöveget, stb.
A címke anyaga: 6/9/12/18/24 mm széles színes, öntapadó, vízálló

CÍMKENYOMTATÓ

DIT
DIGITÁLTECHNIKA

Budapest, 1149 Egressy út 5.
T.: 30/463-657, T/f.: 221-6779
Győr, 9024 Mónus l. u. 19.
T/f.: 96/414-411, 417-802

brother
DISZTRIBUTOR
MÁRKASZAKÜZLET
SZERVIZ

**KEDVEZMÉNYES VÁSÁR
COMPAIR A303/7 stand**

HL-720 lézernyomtató 6ppm, 600dpi, Win 68.960
HL-730 lézernyomtató 6ppm, 600 dpi, +3 emul. 79.920
PT-200 feliratozó 6-9-12 mm szalagokhoz 12.640
PT-300 címkenyomtató 6-18 szalagokhoz 16.400
PT-540 címkenyomtató 6-24 mm szalagokhoz 43.840
PT-PC címkenyomtató Win programmal 54.800

Microsoft® Budapest Szoftver Áruház **hp** **HEWLETT® Budapest**
SOLUTION PROVIDER **1137 Budapest, Jászai Mari tér 3.** **PACKARD** **Nyomtató Áruház**

Web: <http://Szoftver-ABC.aux.net> E-mail: Szoftver-ABC@aux.net
Telefon: 329-2738, 329-2737, 329-2490, 329-3492 Fax: 329-2720

ms pc szoftverek		music central 97		corel draw 6.0 hun cd win95		statistica for win+industrial system	
3d movie maker 1.0	8 310	musical instruments	6 140	corel mega gallery cd	12 430	sufni kereskedelmi rendszer	89 900
access 97 hun.	72 560	office 97 prof.hun upg.	68 020	corel ventura 7 cd win.	152 720	symantec visual café win95/nt	45 100
ancient lands 1.0	6 140	office 97 stand.hun upg.	45 970	corel web gallery	16 900	sufficit light számlázó	7 900
autoroute express europe 5.0	14 880	powerpoint 97 32 bit	72 560	corel web graphics suite	51 050	talk to me angol v.német	8 000
backoffice client 2.5 5 user	287 200	project 4.1 for win95	103 090	corel wordperfect suite 8.0	77 250	tranzit útnyilvántartó 2.0 rendszer	17 900
backoffice server 2.5 english	550 070	publisher for win95	16 790	corel xara cd win95	49 350	winfax pro 8.0 ret cd	24 160
bookshelf for win. 95 1996	10 400	schedule+ 7.0 win95	21 510	f-prot personal + 1/2 éves upg.	12 000	winlabel	7 000
cinemania 1997	6 140	sgml 1.0 windows	131 280	f-prot prof. + 1 éves upg.	54 900	hp termékek	
creative writer 2.0	6 140	sna server 3.0 engl. 5 user	298 060	gst pressworks akció!	4 000	hp scanjet 5s	45 200
creative writer/fine artist	9 620	sql client 6.5 mlp 5	162 590	helyes-e?/97	20 000	hp scanjet 5p	53 300
deadly tide	6 450	sql server 6.5 5 client	306 260	helyes-ek ? 97	32 000	hp scanjet 4c officepro	157 900
encarta encyclopedia 97	10 400	sql workstation 6.5	107 570	ibm os/2 warp v4	51 580	hp 92275a (IIp,IIIp)	15 600
encarta world atlas 97	10 400	sys mgmt svr 1.2 5 client	194 750	ibm os/2 warp v4 upgrade	34 180	hp c3906 (5 L.)	11 550
excel 97 hun	72 560	the neverhood	10 400	ibm visualage for c++ for win	101 040	hp dj-500-as fekete patron 51626a	5 200
excel 97 hun upg.	19 170	visual basic 5.0 prof	103 075	inperium galactica / játék cd	7 920	hp dj-500-as színes patron 51625a	5 900
flight simulator 98		visual c++ 5.0 prof.	99 960	internet fastfind win95/nt	10 910	hp dj-600-as fekete patron 51629a	5 280
frontpage 97 32 bit	32 730	visual foxpro 5.0 prof.	103 750	intranetware 1.0 5 user cd	186 540	hp dj-600-as színes patron 51649a	5 980
gex 1.0	8 310	visual sourcesafe 5.0	103 075	it kontir 2000 plusz	33 600	hp dj-310-as színes patron 51633a	4 990
hellbender	6 450	visual java ++ pro. 1.1	20 240	it számla 2000 junior	12 000	hp 92274a (4L,4ML,4P,4MP)	12 930
imsl 2.0 for windows	101 780	win f. wkg 3.11 hun.	32 480	kpt goo	14 900	hp akciós termékek	
internet info server	21 870	windows nt server 4.0 5 client	159 900	lotus 1-2-3 97 for win95	114 250	hp deskjet 340 cbi	53 990
magic school bus dinosaurus	6 140	windows nt workstation 4.0	64 000	lotus organizer 97 for win95	28 870	hp deskjet 670 c	43 690
magic school bus rainforest	6 140	word 6.0/dual german spell	14 700	lotus smartsuite 97	146 310	hp deskjet 690	54 500
mastering exch dev	21 510	word 95 proofing tools german	16 540	lotus word pro 97	17 360	hp deskjet 820 cxi	53 680
mastering internet	21 510	word 97 hun.	72 560	macromedia freehand 7.0	113 910	hp deskjet 870 cxi	72 400
money 4.0 for win95 engl	6 140	works for win95 cd hun.	13 850	mobidic3 bővíthető szótári rendszer	14 400	hp laserjet 400L	30 990
ms dos 6.22	11 500	más pc szoftverek		norton commander for win95	14 900	hp laserjet 6L+ms póló	81 600
ms exchange internet mail 4.0	109 770	adobe illustrator 7.0	85 410	norton nt tools for windows	10 610	őszi akciós termékek	
ms exchange svr 4.0 5 client	219 960	adobe pagemaker 6.5 upg.	40 760	norton pc anywhere 32 win base	33 890	corel draw 7.0 win 95 upg.	72 000
ms mail 3.2 server+ 10 lic ee	40 930	adobe photoshop 4.0	170 910	norton utilities win95	17 390	logitech audioman	4 000
ms mail server 3.2 for ms-dos	101 780	architech win prof	800 000	recognita plus 3.2 win95	99 000	logitech scanman color 2000	80 970
ms plus! 1.0 for win95	10 400	autocad lt r3 win95 cd	71 600	spt-gib angol-magyar hangos szótár	8 000	windows 95 akció!	
ms plus! 1.0 for win95 for kids	6 450	borland c++ builder stand.	26 200	spt-gib halász; német-magyar szótár	16 000	windows 95 pan.euro. upg	17 500
ms proxy server	219 960	borland delphi 3.0 prof.	130 000	spt-gib országh féle nagyszótár	16 000		
msdn library	21 510	corel click & create	118 610	statistica for windows	272 000		

Az árváltoztatás jogát fenntartjuk! Az akciós árak csak a raktárkészlet erejéig érvényesek! Árak ÁFA nélkül! További 8000 termékről kérhet árajánlatot!

GYAKORLAT TESZI...

A Microsoft Proxy szerver futtatásához Windows NT 4.0 szerverre van szükség. A Proxy szerver része a Microsoft BackOffice családnak, de önállóan is beszerezhető. (A BackOffice-ről „Nagy üzlet a kisvállalatoknak” írásunkban olvashatnak.) Az ára körülbelül 800 dollár, azaz 160 ezer forint. A Microsoft Proxy szerver árérték arányát négy márkás modemet vehetünk. Amennyi mekkora a biztonsági és a karbantarthatósági különbség a modem megoldással szemben, azt talán már nem is kell magyaráznunk.

A teljes költséghez természetesen a Windows NT 4.0 és a számítógép ára is hozzátartozik. A Proxy szerver nem túl erőforrás-igényes, s processzor-ként egy egyszerű Pentium is megteszi. Ha azonban kedveskedni akarunk a Proxy szervernek és persze a felhasználóinknak, akkor megfelelő teljesítményű és sebességű merevlemez alrendszerrel és memóriával is ellátjuk.

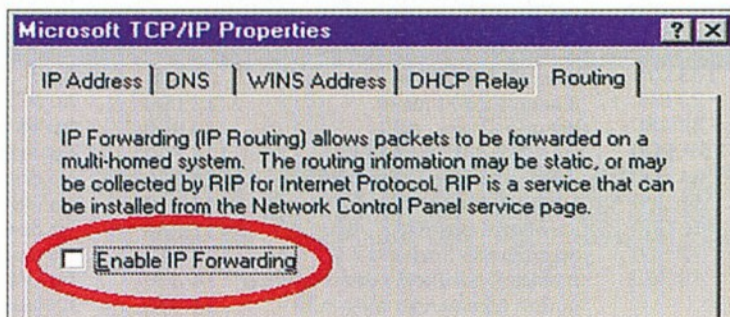
Jobb oldali táblázatunkban néhány vezérszámot adunk meg.

A magyar vállalatok jelentős része az első, illetve a második csoportba tartozik. A feltételeknek megfelelő számítógéppel együtt is megéri tehát a Proxy szerver üzembe állítása. A merevlemez méretezésekor vegyük figyelembe, hogy a táblázatban csak a Proxy szerver által használt cache-terület nagysága szerepel, minden egyéb merevlemez-felhasználás ehhez adódik hozzá.

A Windows NT két fájlrendszert kezel: a FAT-ot és a saját NTFS fájlrendszerét. A cache-területet mindenképpen érdemes olyan lemezrészre helyezni, amelyeket előzőleg NTFS-re formáztunk. Az NTFS fájlrendszer használva gyorsabban szolgálhatjuk ki azokat a kéréseket, amelyekhez az adat egyszerűen már letöltődött, és a Proxy szerver nem az Internet-ről, hanem a merevlemezről válaszol. Az NTFS fájlrendszerhez történő hozzáférést naplózni, korlátozni és monitorozni is lehet.

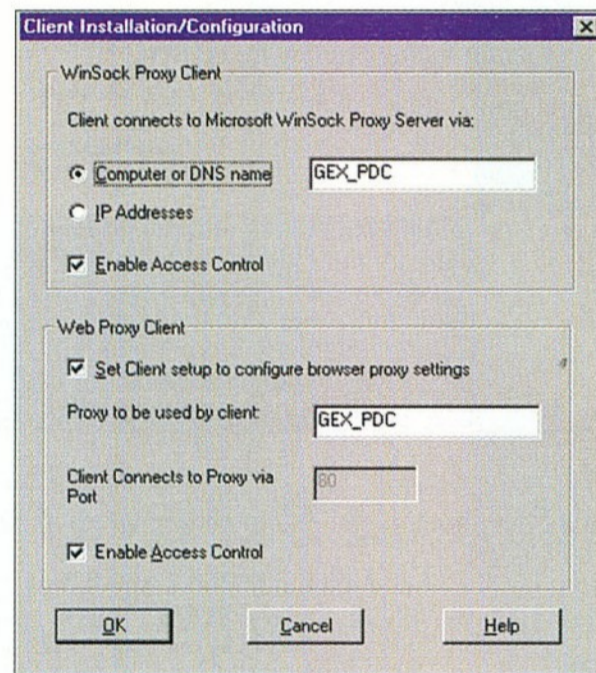
Múlt havi számunkban áttekintettük egy olyan megoldás elméletét, amellyel gyorsan és olcsón lehet lokális hálózatot az Internetre kapcsolni. Ezúttal konkrét tanácsokat adunk a Proxy szerver gyakorlatban való használatához.

Munka-állomások száma	CPU	Memória (Mbájt)	Merevlemez (Gbájt)
1-250	Pentium-133	32	0-2
250-1500	Pentium-166	64	2-4
1500-3500	Pentium-200 vagy Pentium Pro 166	128-256	8-16

Telepítés

Mielőtt a Proxy szervert telepítenénk, installálnunk kell a Windows NT 4.0 szervert, az Internet Information Server 2.0-t vagy egy későbbi változatát, illetve a Windows NT-hez kiadott Service Packet. Ez utóbbi a Proxy szerver CD-jén is megtalálható. A TCP/IP

protokoll megléte is szükséges feltétel. A Windows NT 4.0 szerver lehet elsődleges vagy másodlagos tartományvezérlő, illetve önálló szerver. Ha a Windows NT 4.0 szerver tartományvezérlési funkciókat is ellát, akkor tartalmazza azokat az adatokat, amelyekre a felhasználók hálózatba léptetéséhez van szükség. Ezek kritikus információk, éppen ezért célszerű a Proxy szervert egy önálló szerverre telepíteni, amely nem végez hálózati bejelentkezést.

A hardver oldalán kell legalább egy hálózati kártya, amely a Proxy szervert összeköti a belső hálózattal, továbbá a kommunikációs csatornának megfelelően szükséges egy analóg modem vagy egy ISDN adapter. Ha a Proxy szerver egy

routeren keresztül, bérelt vonalon jut el az Internet-szolgáltatóig, akkor egy második hálózati kártyát is be kell építeni.

A telepítés egyszerű, és rövid ideig tart – a Proxy szerver a teljes html alapú dokumentációval együtt is csak 13 Mbájtnyi lemezterületet igényel. A telepítés menetébe három ponton kell beavatkozni. Mivel a Proxy a merevlemezre tárolja az egyszerűen már letöltött

objektumokat, ezért első lépésként a cache-terület nagyságát kell definiálni. Ennek méretezésére a táblázat adatai az irányadók.

A Proxy szerver telepítésénél kell meghatározni, hogy milyen néven fogunk rá hivatkozni a belső hálózathoz. Alapértelmezésként érdemes a Win-

- 1. Ez az a kapcsoló, amelyet nem szabad bekapcsolni a Proxy szerver futtatásán. Ez akadályozza meg a külső és a belső hálózat közötti routolást**
- 2. Telepítéskor meg kell adni a Proxy szerver nevét. Ha nem vagyunk biztosak a névszolgáltatásban (DNS), akkor közvetlen IP címet adjunk meg!**
- 3. A passzív és az aktív gyorsítótár méretének beállítása**
- 4. Ezen a fülön szabályozhatjuk, hogy milyen Internet címeket engedélyezünk a felhasználóknak. Itt most minden címhez hozzáférhetnek, kivéve a listában felsoroltakat**
- 5. Az Internet Service Manager, amellyel valamennyi Internet szerviz kezelhető**

dows NT szerver nevét megadni, ahova a Proxyt éppen telepítjük. Ez persze azt is feltételezi, hogy a hálózaton működik névszerviz, azaz a kliensprogramok – akár a WINS, akár a DNS segítségével – fel tudják oldani IP címre a számítógép nevét. Ha azt akarjuk, hogy a kliensek mindig megtalálják a Proxy szerveret, akkor adjuk meg a számítógép IP címét. Ezzel függetleníthetjük magunkat a névszolgáltatástól.

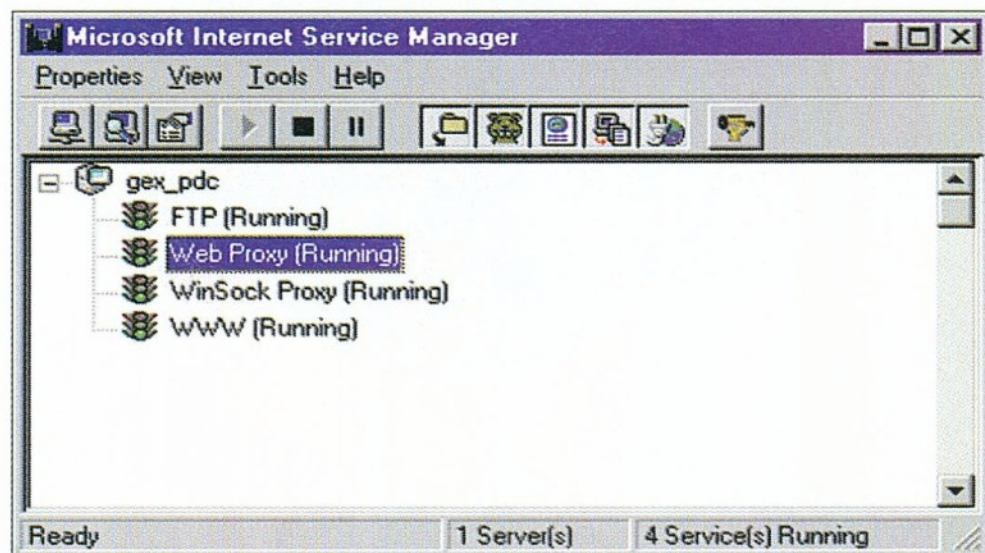
Szintén a telepítés során kell készítenünk egy kissé furcsa nevű, ám a WinSock Proxy működése szempontjából feletébb fontos táblázatot. Ez a *LAT (Local Address Table)*, s a helyi hálózat IP címtartományait tartalmazza. A táblázatot egy szöveges állomány (Msplat.txt) rögzíti, és a WinSock Proxy kliensprogramjának a telepítéskor a munkaállomásokra is rákerül. A LAT egy önálló párbeszédablakban készíthető el a telepítés során: a telepítőprogram a Windows NT belső routertáblázataiból kiolvassa belső hálózatunk IP címtartományait. Ez persze még nem elegendő, hiszen nem biztos, hogy ezek a belső routertáblák minden információt tartalmaznak. Ilyenkor kézzel tudunk címtartományokat felvenni.

Nincsen olyan hálózat, amely ne változna, így a Proxy szerver arról is gondoskodik, hogy a LAT módosítása után keletkező új szöveges állomány frissítve kerüljön a kliensgépekre. A LAT táblázatban lévő IP címek azért fontosak, mivel a WinSock Proxy kliensprogramja ezek alapján dönti el, mely címek tartoznak a belső és melyek a külső hálózathoz. A külső hálózathoz szóló hívásokat a kliens a WinSock Proxynak továbbítja. A telepítés során beállított adatok (cache, LAT) a későbbiekben módosíthatók, ez alól csak a Proxy szerver neve a kivétel.

A telepítés után

MSPCLNT néven létrejön egy *osztott hálózati erőforrás*, amelyhez a kliensek hozzákapcsolódhatnak, és lefuttathatják a kliens telepítőprogramot. Kliens oldali telepítésre csak akkor van szükség, ha a WinSock Proxyt is használni akarjuk (Real Audio, Chat, News group). Ha csak a Web-böngészést, illetve az FTP-t akarjuk engedélyezni a felhasználóknak, akkor a munkaállomásokra nem kell semmit sem telepíteni. A böngészőprogramot néhány kapcsoló és paraméter megadásával utasítjuk, hogy kéréseit a Proxyn keresztül intézze. A böngészőnek két paramétert kell megadni: a Proxy szerver nevét és azt a TCP portot (ez többnyire a 80-as), amelyen a Proxy szerver várja a kéréseket.

A telepítés utolsó lépése egy *biztonsági ellenőrzés*, amellyel befoltozhatjuk az esetleges biztonsági lyukakat. Ezt az ellenőrzést nem a telepítőprogram vezérli, hiszen a telepítés itt már lezajlott, s működik a Proxy szerverünk. A biztonsági ellen-

őrzés – fontossági sorrendben – a következő lépésekből áll.

A TCP/IP protokoll beállításánál tiltsuk le a routolás engedélyezését! Ez a legnagyobb veszélyforrás, tehát a routolást mindenképpen kapcsoljuk ki a két hálózat (az Internet és a saját hálózatunk) között!

Használjunk NTFS fájlrendszert, és állítsunk be megfelelő jogosultságokat!

Csak azokat a Windows NT szervizeket futtassuk, amelyekre feltétlenül szükségünk van!

Az Unbind funkció használatával kapcsoljuk le az Internethez kapcsolódó adapterekről a felesleges hálózati szervizeket!

A Proxy szerver konfigurálása

Legyen szó Web Proxyról vagy WinSock Proxyról, a konfiguráláshoz használható eszközök azonosak. A Proxy szerver konfigurációja az *Internet Service Manager* kezelőfelületén keresztül érhető el. Az Internet Service Manager az összes Microsoft alapú Internet szerver gyűjtőhelye, itt találjuk a WWW, az FTP, a Gopher szervizt, a Netshow szervert és a Proxy szervert is. Nézzük először a Web Proxyt!

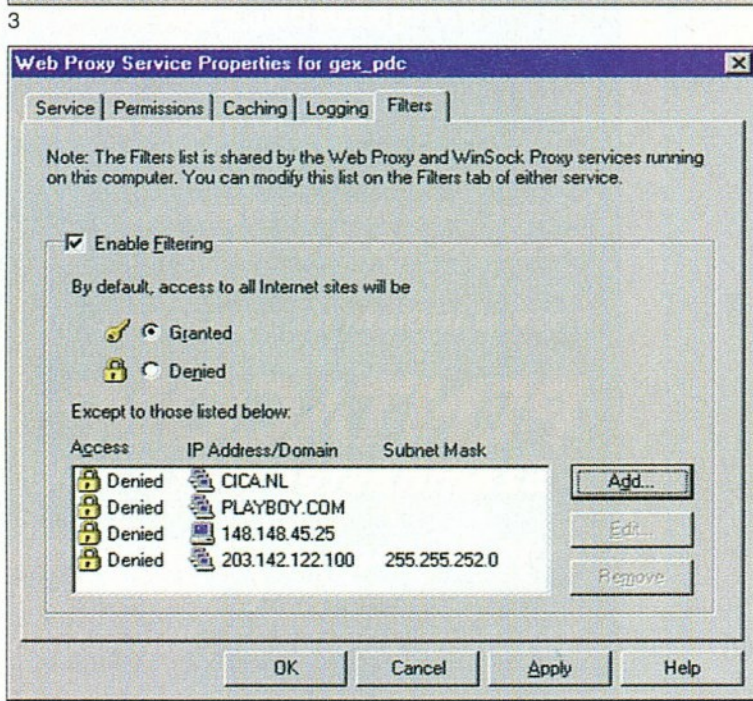
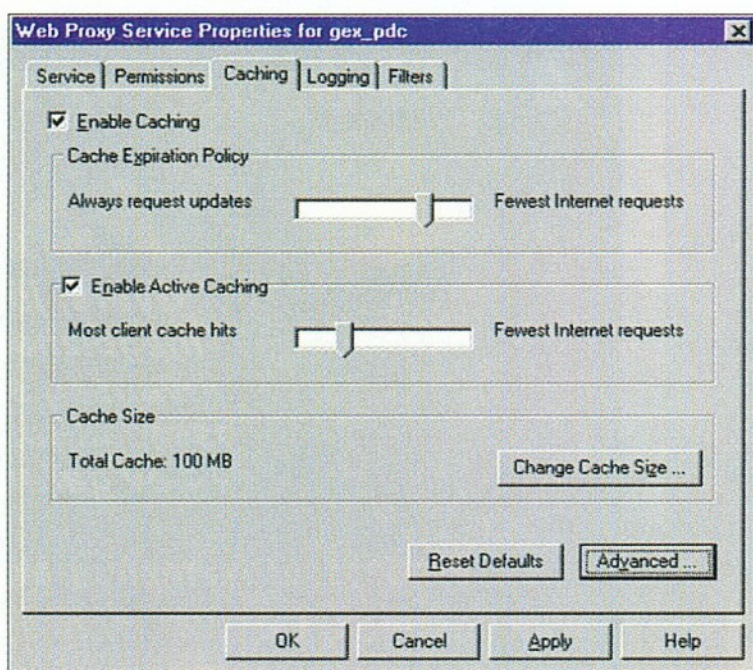
A Web Proxy szolgáltatás konfigurálásához az Internet Service Managert kell behívni. Kattintsunk az egér jobb gombjával a szolgáltatás nevére, majd válasszuk a *Properties* parancsot a megjelenő menüből!

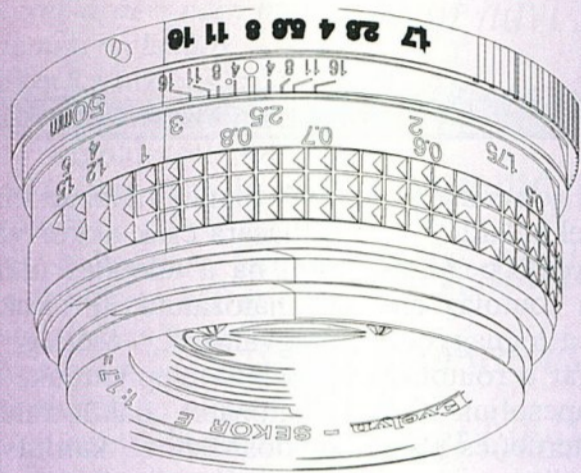
A lokális hálózati címek beállítására csak akkor van szükség, ha a telepítés után a magánhálózatunk IP címkiosztása megváltozik, esetleg további gépeket telepítettünk, vagy új alhálózatot alakítottunk ki. A módosításhoz kattintsunk az *Edit Local Address Table (LAT)* gombra a *Service* fülön! Ennek eredményeképpen egy új párbeszédablak jelenik meg (Local Address Table Configuration), amely megegyezik a telepítésnél használttal.

A különféle Web-szolgáltatásokkal kapcsolatos hozzáférési jogokat a *Permissions* fülön kell beállítani. Mivel a Proxy szerver szorosan összeépül a Windows NT-vel, ezért a Proxy a Windows NT felhasználói adatbázisát (és csak azt) alkalmazza a jogosultsági kérdéseknél.

Az *Enable Access Control* kapcsoló választása esetén a Proxy szerver érvényesíti a listán megadott hozzáférési jogokat. Ha a kapcsoló ki van kapcsolva, akkor a hálózat valamennyi felhasználója elérheti az Internet kiszolgálóit. A *Protokoll* mezőben annak a protokollnak a nevét kell kiválasztani, amelyhez hozzáférési jogokat akarunk adni. A legördülő listában négy protokoll közül választhatunk: FTP Read, Gopher, WWW, Secure titkosított kommunikáció engedélyezése a *Secure Sockets Layer (SSL)* protokoll felhasználásával.

A *Grant Access To* a protokollmezőben kiválasztott protokoll használatára jogosult felhasználók, illetve felhasználócsoportok listája. Erre az *Add* gomb segítségével lehet felvenni a felhasználókat vagy a csoportokat, s egyszerre többet is ki lehet választani. Ha engedélyezzük a felhasználói jogok ellenőrzését a Proxy szerver

Computer Panoráma CAD különszáma

A tartalomból:

Tintasugaras plotterek

CAD-es monitorok

Szoftverújdonságok

A CAD jövője

CAD-csomagok

házi használatra

Konkrét alkalmazások

Hírek a CAD világból

CAD

A CP KÜLÖNSZÁMÁBAN
KERESSE AZ ÚJSÁGÁRUSOKNÁL!

TESZTEK • PIAC • PC-SULI • ÚJDONSÁGOK
Computer
PANORÁMA

Utánvétellel megrendelem a CP 52 oldalas CAD
különszámát, 398 Ft-os áron (+postaköltség)

Név: .....

Postacím: .....

(Cégszerű) aláírás: .....

**Computer
Panoráma
Kft.**

1091 Bp., Üllői út 25.
Tel.: 218-3011/369 • Fax: 217-2646

1024 Budapest II., Fényes Elek u. 4.
Tel.: 202-0721, 316-2028, Fax: 212-2284

- Érme- és bankjegyszámlálók
- Érmerolnizók
- Érmeválogató gépek
- Önkiszolgáló érmebefizető gép

ÉRMEFELDOLGOZÁS

REIS
EUROSYSTEMS
Geldbearbeitungssysteme

A csillagos ég sem határ

Pentacomputer

Gyors, jó minőségű,
megbízható számítógépek
kívánság szerinti
összeállításban,
1+4 év garanciával.

Processzorok, memóriák, alaplapok,
winchesterek, CD ROM meghajtók, hangkártyák,
hangszórók, VGA kártyák, monitorok,
faxmodemek, printerek, MPEG video filmek,
stb. széles választékban.

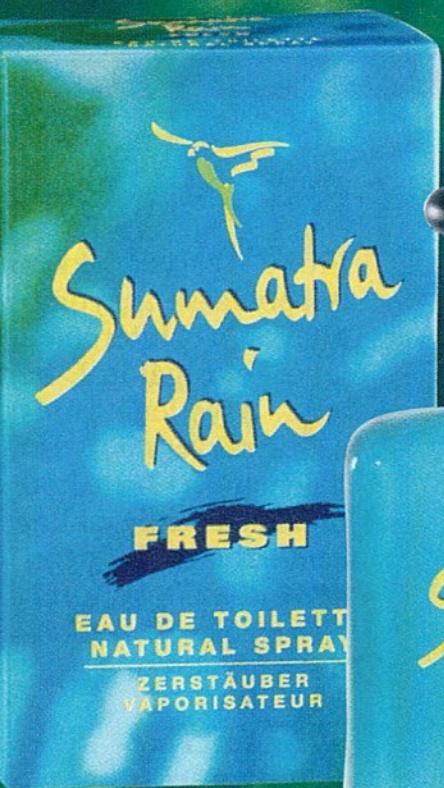
Kérje aktuális árlistánkat:
FaxBank 2-333-666/1124##
Internet
www.iridium.hu/pentacom

PENTACOMP
Számítástechnikai Kft.

1119 Budapest, Etele út 32/a
Nyitva: H-P: 9-17
Telefon: 206-5637, 206-5638 • FAX: 205-6035

COMPF AIR

301.

**SUMATRA RAIN FRESH-
AND YOU DISCOVER YOURSELF ANEW.**

igénybevételekor, akkor csak azok a felhasználók, illetve csoportok férhetnek hozzá a szerver szolgáltatásaihoz, akiket definiáltak az előbb említett felhasználói listában. Ekkor – alapértelmezés szerint – még az adminisztrátor sem férhet hozzá a Proxy szerver szolgáltatásaihoz.

A magánhálózat felhasználói által az Internetről kért Web-oldalak automatikusan a gyorsítótérre kerülnek. Ha egy felhasználó olyan oldalt kér, amely megtalálható a cache területén, akkor a szerver nem tölti le újra az oldalt az Internetről, hanem kiszolgálja a kérést a gyorsítótérrel.

Az *Enable Caching* kapcsoló bekapcsolásakor a Proxy szerver – alapértelmezésben – megőrzi a letöltött WWW-oldalakat. Nem biztos persze, hogy a gyorsítótér területén a letöltött Web-oldalak legújabb változata található, ezért a Proxy szervernek időnként a WWW-oldalt kínáló kiszolgálóhoz kell fordulnia, és le kell töltenie onnan az oldal aktuális változatát.

A letöltött oldalak minden alkalommal meghatározott élettartamot (Time To Live, TTL) kapnak a gyorsítótér területén, s a Proxy szerver a szóban forgó élettartam lejártakor fordul az Internethez az oldalért. A *Cache Expiration Policy* keretben levő csúszkával szabályozható az élettartam. Ez tehát meghatározza, hogy mennyire frissek a gyorsítótér területén levő oldalak, és milyen gyakran kell a helyettesítő kiszolgálónak az Internethez fordulnia.

A csúszka bal szélső állásában a Proxy szerver *egynapos TTL értéket* állít be a letöltött objektumokra. Ekkor a felhasználók az oldalak legfrissebb változatát kapják, de a szerver a kifelé menő vonalon ebben az esetben terheli leginkább az Internetet. Ha minimalizálni kell a Proxy szerver Internet-használatát (például a költségek miatt), akkor állítsuk a csúszkát a jobb szélső állásba! Ekkor a letöltött oldalak élettartama a maximális *egy hétre* növekszik.

Ha nincsen bekapcsolva az aktív frissítés, akkor a Proxy csak a belső hálózat felől érkező kérés esetén aktualizálja az oldalt.

Az *Enable Active Caching* csúszka engedélyezi az *aktív frissítést*. Ez azt jelenti, hogy a Proxy szerver bizonyos időköz-

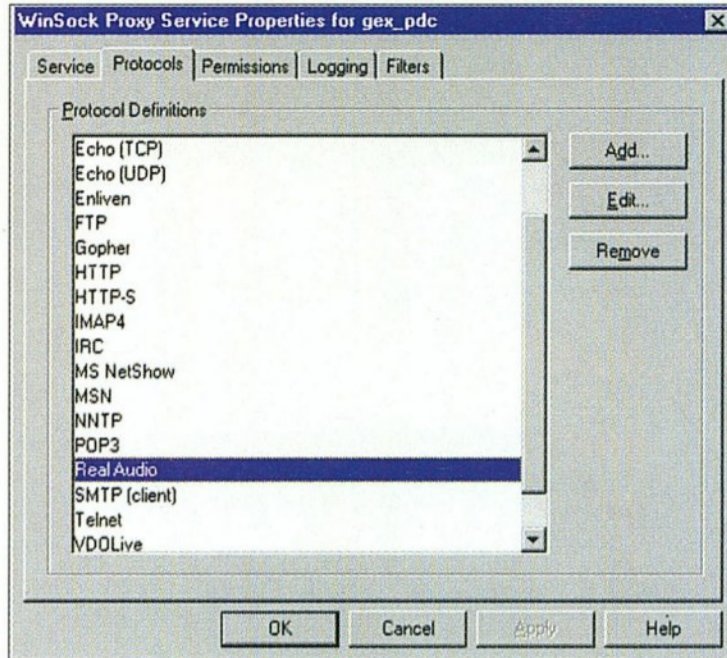
önként a belső hálózatról érkező kérés nélkül is felfrissíti a gyorsítótér területén tárolt Web-oldalakat. Az aktív frissítés gyakorisága az oldal *népszerűségétől* függ, azaz attól, hogy milyen gyakran fordulnak hozzá a belső hálózat felhasználói. A frissítési gyakoriságot ezenkívül a *kiszolgáló terhelése* is befolyásolja.

A frissítési gyakoriságba persze a rendszergazda is beleszólhat: az *Enable Active*

Caching keretben levő csúszka bal oldali állásában a lehető leggyakrabban, a jobb oldali állásában pedig a lehető legritkábban történik meg az aktualizálás.

Az *Advanced* parancsgomb hatására megjelenő párbeszédablakban a gyorsítás további fontos beállításai láthatók. A *Limit Size of Cached Objects to* kapcsoló, illetve mező bekapcsolása esetén a Proxy nem vesz fel a gyorsítótérre a megadottnál nagyobb méretű WWW objektumot. A legnagyobb oldalméretet a kapcsoló melletti mezőben adhatjuk meg (Kbájtban). A *méretkorlátozás* alapértelmezés szerint nem működik; akkor érdemes bekapcsolni, ha a Proxy szerver csak szűkös gyorsítótér területet használhat, és nem akarjuk, hogy az gyakran megteljen.

A *Return expired objects when site is unavailable* kapcsoló bekapcsolásakor a Proxy szerver a gyorsítótérrel ad választ a hozzá érkező kérésre, ha a kérésben megadott kiszolgáló éppen nem érhető el, de a rendszer korábban már letöltöt-

6

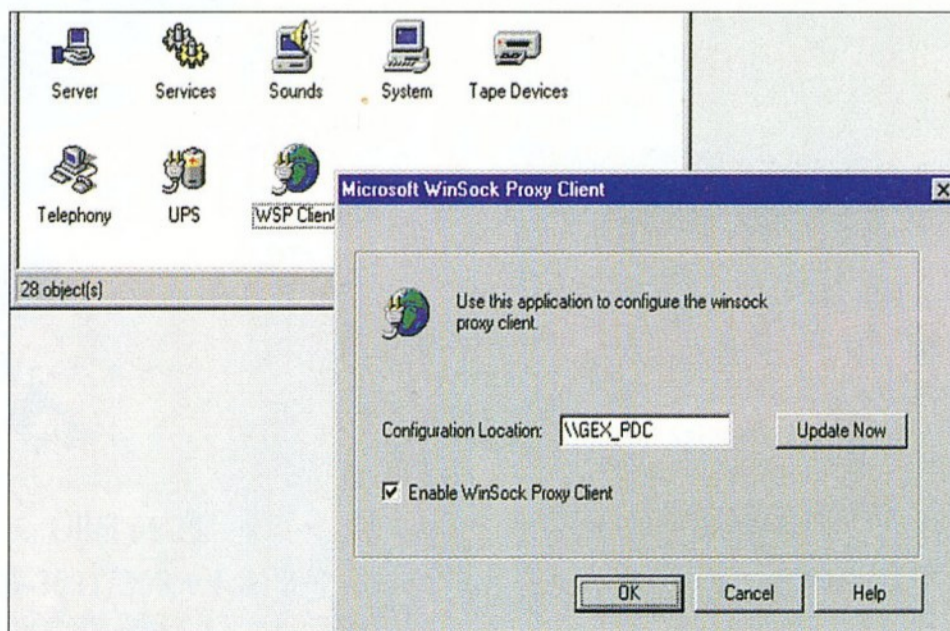
te a kért oldalt. A kapcsoló alapértelmezés szerint be van kapcsolva, ami azt jelenti, hogy a szerver adott esetben elavult oldalt is visszaadhat a gyorsítótérrel.

A *Cache Filters* listán a rendszergazda meghatározhatja, hogy mely Web-oldalakat kell automatikusan a gyorsítótérre tölteni, és melyeket nem szabad sohasem tárolni. A listára az *Add* gombbal kell felvenni újabb oldalakat. A megjelenő *Cache Filter Properties* párbeszédablakban az oldal eléréséhez szükséges URL-t (URL mező) kell megadni, és meg kell határozni, hogy az adott oldal gyorsítótárba olvasása kötelező-e (*Always cache* gomb) vagy tilos (*Never cache* gomb).

A kötelező frissítésre kijelölt oldalakat – periodikusan – a

6. A WinSock Proxy a protokollok biztonságos elérésére szolgál

7. Mindössze ennyi a konfigurációs feladat a kliensen akkor, ha WinSock Proxyt is használni szeretnénk

7

Proxy szerver akkor is beolvassa a gyorsítótárba az Interneten levő kiszolgálóról, ha arra egyetlen kérés sem érkezett a belső hálózattól. A tiltott oldalakat pedig akkor sem helyezi el a gyorsítótér területén, ha a felhasználók sokszor kérték a letöltését.

Az Internet-hozzáférés szabályozása

A *Filters* fül azt szabályozza, hogy a belső hálózat felhasználói milyen internetes számítógépeket érhetnek el. A szabályozást az *Enable Filtering* kapcsolóval kell engedélyezni (az alapértelmezés szerint ki van kapcsolva). Ezt a szabályozást a Proxy szerver két szolgáltatása (a Web Proxy és a WinSock Proxy) közösen kezeli, s az itt megadott biztonsági beállítások egyformán érvényesek mindkét szolgáltatásra. A szabályozás két részből áll.

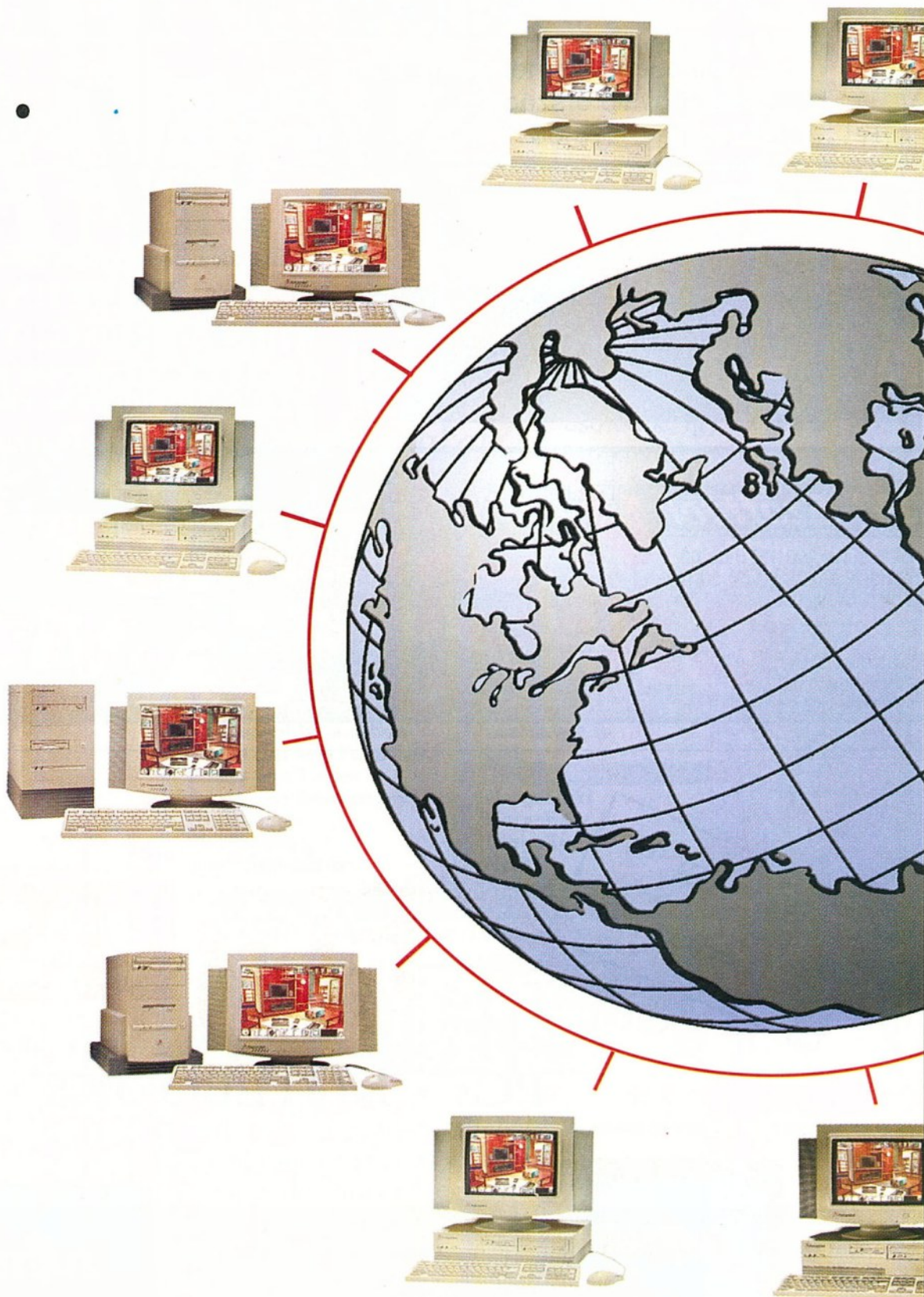
A *Granted* gomb választása esetén alapértelmezés szerint minden külső számítógép elérhető a Proxy szerverrel, kivéve azokat, amelyek rajta vannak az *Except to those listed below* listán. A *Denied* gomb hatására viszont a Proxy egyetlen Web-kiszolgáló elérését sem engedélyezi, kivéve azokat, amelyek szerepelnek a listában. Nem árt azonban tudni, hogy az *Except to those listed below* listára fel kell venni a kivételként kezelt kiszolgálók IP címét az *Add* parancsgomb segítségével. A *Granted* gomb választásának hatására megjelenő *Deny Access To*, illetve a *Grant Access To* – a *Denied* gomb esetén – párbeszédablakban egyetlen kiszolgáló IP címén (*Single Computer*) túl akár egész hálózatok címét (*Group of Computers* gomb), illetve DNS tartományok nevét (*Domain* gomb) is megadhatjuk.

Talán az elmondottakból is kitűnik, hogy a Proxy szerver meglehetősen kicsi, de óriási tudású termék. Aki *Windows NT alapokon* kíván Internet-hozzáférést teremteni vállalat számára, mindenképpen vegye fontolóra a Proxy hadrendbe állítását! További információk a www.microsoft.com/proxy címen érhetők el.

-b

Valamennyi számítógépünk tökéletesen együttműködik egymással ...

Harmonikus kapcsolat. Tudjuk, hogy a számítógépeinknek kell megértenie az embereket és nem fordítva, ezért kiemelkedően felhasználóbarát környezetet teremtettünk a Packard Bell felhasználói számára, és a továbbiakban is azon dolgozunk, hogy vásárlóink minél könnyebben tudják használni a számítógépeinket. Ennek megfelelően, 40 alapvető szoftverrel adjuk át őket, amelyek még élvezetesebbé teszik az ember és gép kapcsolatát, még a kezdők számára is. Programcsomagunkban olyan oktató szoftverek találhatók, melyekkel a különböző iskolai tantárgyak (pl.: matematika, fizika, gépírás, idegen nyelvek, stb.) rejtelméi könnyedén elsajátíthatók, valamint alkalmasak a tudásszint felmérésére is. A Packard Bell ezekkel az eszközökkel segíti a jövő iskolájának megteremtését.

Packard Bell

Otthon a számítástechnikában

1149 Budapest, Bosnyák tér 5.
<http://www.packardbell.szinva.hu>

... és az egész világgal.

Budapest MÉDIA MARKT (1) 347-1650 • interPC networking Kft. (1) 216-2628 • OFFICE PLUS (1) 270-2545 • KERAVILL (1) 465-1002 • PC Soft Kft. (1) 120-3442 • OMIKRON Szövetkezet (1) 313-7853 • Debrecen FŐNIXCOMP Kft. (52) 410-571 • Győr DIGITÁLTECHNIKA (96) 414-411 • Hódmezővásárhely DELFIN Computer Rt. (62) 246-810 • Kaposvár MICROKAL Kft. (82) 320-513 • Kecskemét HC Fair Kft. (76) 482-186 • Miskolc dr. LAN (46) 412-368 • NET Rendszerház Kft. (46) 411-412 • Nagykanizsa HC Byte Kft. (93) 314-333 • Pécs COMPUTER-TECHNIKA Kft. (72) 450-207 • HC Pointer Kft. (72) 310-662 • Székesfehérvár UNICOMP Kft. (22) 327-446 • Szekszárd KVANTUM Kft. (74) 419-541 • Szombathely FLAG Sztechn. Kft. (94) 322-134

Hot line: (1) 252-0545

MoBiDic 4: szótárrendszer vállalati hálózatok, intranetek számára!

A MoBiDic új, ügyfél-kiszolgáló (kliens-szerver) változata a Compfair 97-en

Bábel: Nyelvválasztó program Office 97-hez

COMPFAIR: A pav. 313/3. (COMPFAIR-tel.: 06 60 344 884) • <http://www.morphologic.hu>

Szaküzlet: Budapest II., Margit u. 1. • Telefon/fax: 326-0189 • E-mail: info@morphologic.hu

INTERNET
Stúdió

Minőségi Internet szolgáltatás
folyamatosan bővülő országos kék szám hálózattal.
Tel.: 138-4144 Fax: 118-6813 Mail: reg@mail.inext.hu

**Országos számítástechnikai céglista
az Interneten**

+ driver gyűjtemény + szaklapok

<http://computer.inext.hu>

LÉZER TÁVKÖZLÉSI BERENDEZÉS!

Másfél kilométeres vezeték nélküli adat-, beszéd-, és videoátvitel.

**2MB/s, ETHERNET,
TOKEN RING, VIDEO**

– CATV 6-80 csatornás video mikro
és digitális mikroberendezések

ANIEL Kft.

1148 Budapest, Fogarasi út 14.

☎ 467-2805, (06-20) 322-042 Fax: 252-0159

AURIMPEX
TECHNOLOGIES INC.

INTERNET: www.aurimpex.com

PC Szoftver

1027 Budapest, Fő utca 68.
Tel.: 201-2011/185, 201-8816
BBS: 214-6653

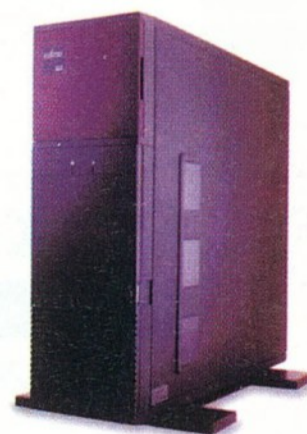
CA-Clipper 5.3
CA-Visual Objects

COMPUTER ASSOCIATES
Software superior by design.

COMPFAIR '97
"A" pávilon 207.

FUJITSU

PCs • NOTEBOOKS • SERVERS

SERCO

FUJITSU ICL Computers Ltd. authorized reseller

1088 Budapest, Baross u. 1.

Tel.: (1) 266-1482

Fax: (1) 266-1483

E-mail: serco@mail.datanet.hu

Honlap: <http://www.datanet.hu/serco>

WordBasic

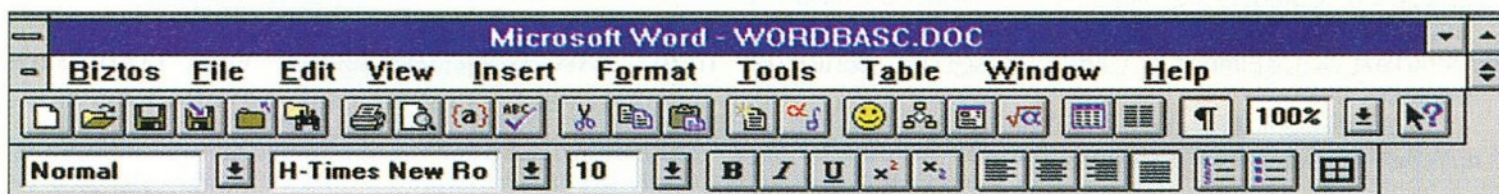
ÖNTELEPÍTŐ PROGRAMOK

Amikor valaki már nem csak a saját szórakoztatására ír programokat, hanem szélesebb felhasználói körnek készíti azokat (akár mert publikussá akarja tenni művét, akár mert megrendelést kapott), felmerül a kérdés, vajon milyen formában lehet terjeszteni a szoftvert, hogyan lehet a legjobban kiszolgálni a felhasználókat, miként lehet a legkönnyebbé tenni a telepítést.

A legegyszerűbb megoldás az, ha a felhasználónak odaadjuk a makroprogramot tartalmazó sablont azzal az utasítással, hogy az *Organizer* segítségével másolja át saját kezűleg a globális sablonba a programmodulokat tartalmazó makrókat, és futtatáskor válassza a *Tools* menü *Macro...* pontját.

Az igényesebb programozó persze olyan művet ad ki a kezéből, amely könnyűvé teszi a telepítést, illetve a későbbi futtatást, azaz: a telepítés a programot tartalmazó sablon megnyitásakor automatikusan elindul, esetleg a sablon tartalmaz olyan gombokat, ame-

A kézre szabott gombsor

lyekkel a telepítés elindítható; a program külön menüpontként beírja magát a menübe; a szoftver beilleszti az eszközsorba a futtatását indító gombokat; a program a fontosabb makróihoz saját *billentyűkombinációkat* rendel.

Önmagukat telepítő programok

Az *automatikus telepítés* céljaira kitalálni sem lehet jobb eszközt az *automatikus makróknál*. Elegendő *Auto-Open*nek elnevezni a telepítő makrót, és a sablon megnyitásakor elvileg magától elindul az installálás. Kivéve persze, ha a telepíteni szándékozó felhasználó – mondjuk vírusvédelmi célokból – letiltotta az automatikus makrók futtatását.

háttérfestést és határokat is definiálhatunk a mezőnek, amely a következőképpen fog megjelenni a sablonban:

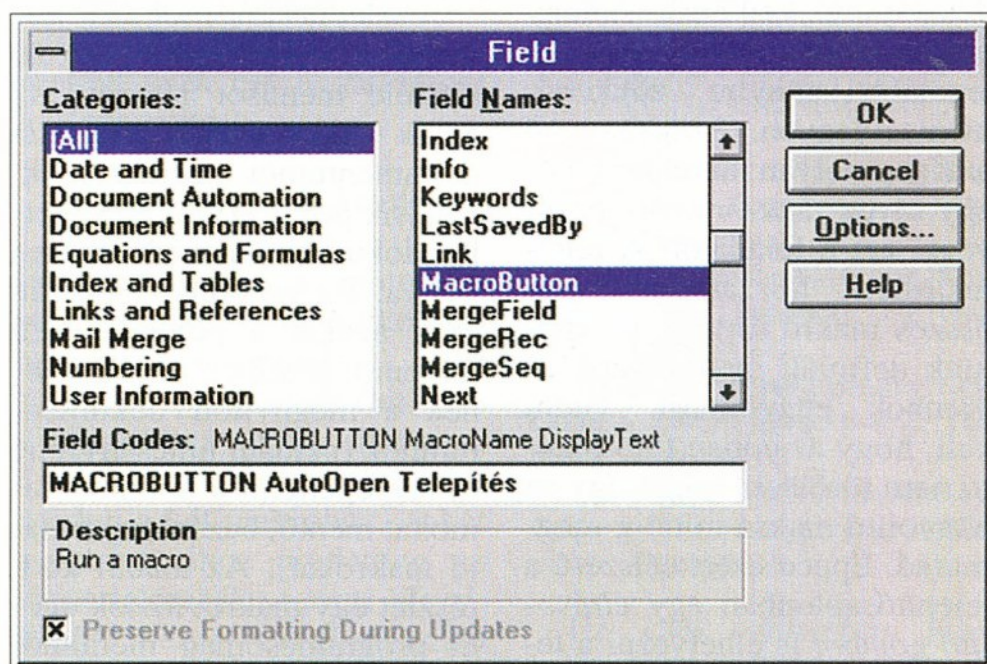
Telepítés

és az alábbi módon fest, ha megjelenítjük a mezőkódokat:

```
{ MACROBUTTON AutoOpen Telepítés }
```

Ha az egérrel kétszer rákattintunk erre a mezőre, akkor a hozzá rendelt telepítőmakró indul majd el.

Valamivel elegánsabb megoldás, ha az eszközsorban definiálunk egy telepítőgombot. Szerencsére az eszközsor mindig az aktuális sablonhoz kapcsolódik, így ha a telepítősablonban e sorhoz hozzáadunk egy új gombot (és ahhoz a *Tools/Customize/Toolbars* se-

Erre felkészülve tehát egyéb módszereket is kínálni kell a telepítéshez. Megfelelő eljárás például, ha – kihasználva, hogy a programokat tartalmazó sablonban szöveg is lehet – egy *makromezőt* helyezünk el rövid magyarázó szöveg kíséretében. Ezt az *Insert/Field* paranccsal tehetjük meg. Az ekkor megjelenő párbeszédablakban megadhatjuk, hogy a sablon melyik makrót futtassa, és mi legyen a mező szövege.

A szépség kedvéért egy kis

A makromező elhelyezése

gítségével a telepítőmakró futtatását rendeljük), akkor egy másik gépen – a megnyitás után – a bővítéssel definiált új gombok automatikusan megjelennek az eszközsorban.

Fontos, hogy a makrókat globálisan hozzáférhetővé tegyük. Erre kétféle lehetőség kínálkozik. Bemásolhatjuk őket a globális sablonba a következő módon:

```
MacroCopy FileName$() +
„:Previous”, „Previous”
MacroCopy FileName$() +
„:Next”, „Next”
MacroCopy FileName$() + „:InsertSymbol”, „InsertSymbol”
```

MacroCopy FileName\$() +
„:FileSaveAs”, „MyFileSaveAs”

vagy pedig az egész sablont a Word *STARTUP* nevű könyvtárba másoljuk. Indításkor ugyanis a Word az ebben a könyvtárban levő sablonok makróit is beolvassa a globális sablon makrói mellé a globális makrók közé. Az utóbbi módszer szépséghibája, hogy ha a globális sablonban is van olyan nevű makró, mint a *STARTUP*-beli sablonban, akkor csak a globális sablonbelit lehet elérni. Ezért (ha csak valami égetően fontos ok miatt nem akarunk hozzányúlni a *NORMAL.DOT*-hoz) a *globális sablonba való közvetlen bemásolást* célszerű választani.

Ha a telepítést már ilyen egyszerűvé tettük, akkor gondoskodnunk kell arról is, hogy programunk eltávolítása is legalább ennyire zökkenőmentes legyen. Szükség van tehát egy olyan menüpontra és egy olyan makróra, amely elvégzi ezt a feladatot. A rendrakáshoz hozzátartozik az összes makró törlése, az általunk definiált menüpontok és gombok eltávolítása. Tudni kell, hogy az éppen futó makró nem törölheti magát, így az eltávolító makró mindig megmarad. Éppen ezért célszerű a telepítősablonban egy *eltávolító gombot* is elhelyezni a telepítógombok mellett, és ezzel végeztetni a rendteremtést, mivel a telepítősablonból futó makró gond nélkül tudja törölni a globális sablonban lévő összes, immár feleslegessé vált makrókat is.

A menüsor módosítása

Ha már elkészítettük a programunkat, akkor lehetőséget kell teremtenünk arra, hogy a végfelhasználók el is tudják indítani. Nem túl szerencsés a *Tools/Macro/Run* módszerre hagyatkozni, mivel az meglehetősen nehézkes. A gyakorlatlan felhasználó nehezen jegyzi meg a teendőket, s a legtöbbjüket rettegéssel tölti el, hogy bele kell nyúlni a programba. Mivel pedig a makroprogramozással éppen

az a cél, hogy megkönnyítsük a Word használatát, a segédprogramjainkat is úgy kell a felhasználónak átnyújtani, hogy bármikor egyszerűen futtathassa azokat. Erre az egyik legjobb módszer, ha *saját menüpontként* vesszük fel a programunk vagy a program különböző moduljainak az indítását.

Két korlátozással azonban tisztában kell lennünk, ha a saját makróinkat akarjuk megfeleltetni a saját menüpontjainknak. A menüpontokhoz csak makronevek adhatók meg (azaz nem tehetjük meg azt, hogy egy makró különböző eljárásainak feleltetünk meg menüpontokat), ráadásul ezek a makrók nem fogadhatnak paramétereket. Minden saját menüponthoz *külön makró*t kell készíteni.

A telepítéskor meg kell tervezni a *menüszervezetet* is. Kétféle menüsor létezik. Az egyik akkor jelenik meg, ha dokumentumot szerkesztünk, a másik pedig akkor, ha egyetlen dokumentumablak sincsen nyitva. Ez utóbbihoz nyilván csak azokat a pontokat kell felvenni, amelyek nem kötődnek a megnyitott dokumentumhoz (például nincs értelme itt szerepeltetni a dokumentumokat mentő, bezáró, nyomtató makrókat). Az alábbi kódrészlet egy makrovírusok elleni programcsomag menümodosító rutinját tartalmazza.

```
For i = 1 To CountMenus(0, 0)
  If MenuText$(0, i) = „&Biztos”
  Then isinst0 = - 1
  Next i
  If isinst0=0 Then
    ToolsCustomizeMenuBar .Context = 0, .Position = 0, .MenuType = 0, .MenuText = „&Biztos”, .Add
    ToolsCustomizeMenus .MenuType = 0, .Category = 2, .Name = „BFileOpen”, .Menu = „Biztos”, .MenuText = „&Megnyit...”, .Add, .Context = 0
    ToolsCustomizeMenus .MenuType = 0, .Category = 2, .Name = „BFileClose”, .Menu = „Biztos”, .MenuText = „&Bezár...”, .Add, .Context = 0
    ToolsCustomizeMenus .MenuType = 0, .Category = 2, .Name = „BFileSaveAs”, .Menu = „Biztos”, .MenuText = „&Elment...”, .Add, .Context = 0
    ToolsCustomizeMenus .MenuType = 0, .Category = 2, .Name =
```

```
„BToolsMacro”, .Menu = „Biztos”, .MenuText = „M&akrók...”, .Add, .Context = 0
  End If
  For i = 1 To CountMenus(1, 0)
    If MenuText$(0, i) = „&Biztos”
  Then isinst1 = - 1
  Next i
  If isinst1=0 Then
    ToolsCustomizeMenuBar .Context = 0, .Position = 0, .MenuType = 1, .MenuText = „&Biztos”, .Add
    ToolsCustomizeMenus .MenuType = 1, .Category = 2, .Name = „BFileOpen”, .Menu = „Biztos”, .MenuText = „&Megnyit...”, .Add, .Context = 0
    ToolsCustomizeMenus .MenuType = 1, .Category = 2, .Name = „BToolsMacro”, .Menu = „Biztos”, .MenuText = „M&akrók...”, .Add, .Context = 0
  End If
```

Az alábbiakban némi magyarázatot fűzünk a fenti programrészlethez. Először is meg kell győződni arról, hogy az általunk feltenni szánt menüpont létezik-e már, nehogy többször is megjelenjen a menüsorban. Ha létezik, akkor már telepítettük a programot (vagy annak egy régebbi verzióját). A továbblépéshez először el kell távolítani a régi menüpontot (lásd később).

Ha még nincs meg a saját menüpont, akkor hozzá kell adni a menüsorhoz. A megfelelő programsor ekkor a menü bal szélére teszi fel menüpontunkat (.Position=0), és csak nyitott dokumentum esetén helyezi a megjelenő menüsorba (.Context=0).

Ezt követően sorban el kell helyeznünk a telepíteni szánt menüpontokat, azok nevét (az & utáni betűvel közvetlenül a billentyűzetről is kiválasztható a menüpont) és a kiválasztásukkor futtatandó makrókat (a .Category=2 kitétel jelzi, hogy a menüponthoz makrókat fogunk rendelni). Ha a menüelemek közé vízszintes elválasztó vonalat, szeparátort is akarunk tenni, akkor azt a

```
ToolsCustomizeMenus .MenuType = 0, .Category = 2, .Name = „(Separator)”, .Menu = „Biztos”, .MenuText = „”, .Position = - 2, .Add, .Context = 0
```

sorral tehetjük meg. Mivel azonban az eltérő nemzeti változatú Wordök másképpen nevezik ezt a szeparátort, a fenti

példa *csak az angol, illetve az azzal kompatibilis változatokban* lesz életképes.

Azt is megtehetjük, hogy a jobb oldali egérgomb megnyomásakor felbukkanó menühöz adjuk hozzá parancsainkat. Mivel ez a menü attól függ, hogy melyik területen van az egér – a rajz fölött, a beszúrt mezőben, a lábjegyzetben, a táblázatban –, meg kell adni, hogy mire gondolunk.

Az alábbi példa a sima szöveg fölötti kattintáskor (.Menu = „Text”) felbukkanó menühöz (.MenuType = 2) ad egy új elemet.

```
ToolsCustomizeMenus .MenuType = 2, .Position = -1, .Category = 2, .Name = „BFileOpen”, .Menu = „Text”, .AddBelow = „”, .MenuText = „&BFileOpen”, .Add, .Context = 0
```

Az előbb ismertetett műveletsort el kell végezni a nyitott dokumentum nélküli menüsorra, de csak azokra az elemekre, amelyekre szükség van.

A program eltávolításakor gondoskodni kell a létrehozott menüpontok törléséről.

```
For i = 1 To CountMenus(0, 0)
  If MenuText$(0, i) = „&Biztos”
  Then isinst0 = 1
  Next i
  If isinst0 = 1 Then ToolsCustomizeMenuBar .Context = 0, .MenuType = 0, .Menu = „&Biztos”, .Remove
  For i = 1 To CountMenus(1, 0)
    If MenuText$(1, i) = „&Biztos”
  Then isinst1 = 1
  Next i
  If isinst1 = 1 Then ToolsCustomizeMenuBar .Context = 0, .MenuType = 1, .Menu = „&Biztos”, .Remove
```

Ehhez elegendő végigszaladni a menüsor összes elemén, és ha valamelyiknek a neve megegyezik a mi menüpontunkkal, akkor el kell távolítani.

Az eszközsor módosítása

Esztétikus látványt kölcsönöz a programunknak, ha saját gombot készítünk számára az eszközsorban. Így persze könnyebb az elérése is, mivel a menükben való böngészés helyett csak egyetlen egérkattintás szükséges a futtatáshoz. A következő program-

részlet két gombot ad a gombsorhoz.

```

tb = CountToolbars()
std$ = ToolbarName$(1, 0)
For i = 1 To tb
  If ToolbarName$(i, 0) = „Standard” Then std$ = „Standard”
  Next i
  size = CountToolbarButtons(std$, 0) - 1
  symbolinstalled = 0
  For i = 0 To size
    If ToolbarButtonMacro$(std$, i + 1, 0) = „InsertSymbol” Then symbolinstalled = 1
  Next i
  If symbolinstalled = 0 Then CopyButtonImage „Standard”, 3, 1
  AddButton std$, 16, 2, „InsertSymbol”, 0, 0
  PasteButtonImage std$, 16, 0
  End If
  filesaveinstalled = 0
  For i = 0 To size
    If ToolbarButtonMacro$(std$, i + 1, 0) = „MyFileSaveAs” Then filesaveinstalled = 1
  Next i
  If filesaveinstalled = 0 Then AddButton std$, 4, 2, „MyFileSaveAs”, 270, 0
  End If
  End If
  
```

Most is külön elemezzük a fontosabb programlépéseket.

Legelőször ki kell választanunk, hogy melyik gombsorhoz adjuk hozzá a saját gombjainkat. Kézenfekvőnek tűnik, hogy az összes lényeges funkciót tartalmazó *Standard* gombsort használjuk, de ez a kísérlet két helyen is zátonyra futhat. Egyrészt előfordulhat, hogy valaki már annyira kézre szabta a Wordjét, hogy nem használja ezt, a másik, nagyobb probléma, hogy a különböző nemzeti verziók másként nevezik a szóban forgó gombsort. Ezért a program – alapértelmezés szerint – a legelső aktív gombsort veszi, majd a biztonság

ság kedvéért végignézi az összeset, és ha valamelyiknek a neve *Standard*, akkor azt használja, ha viszont nincsen ilyen, akkor az először kiválasztottat.

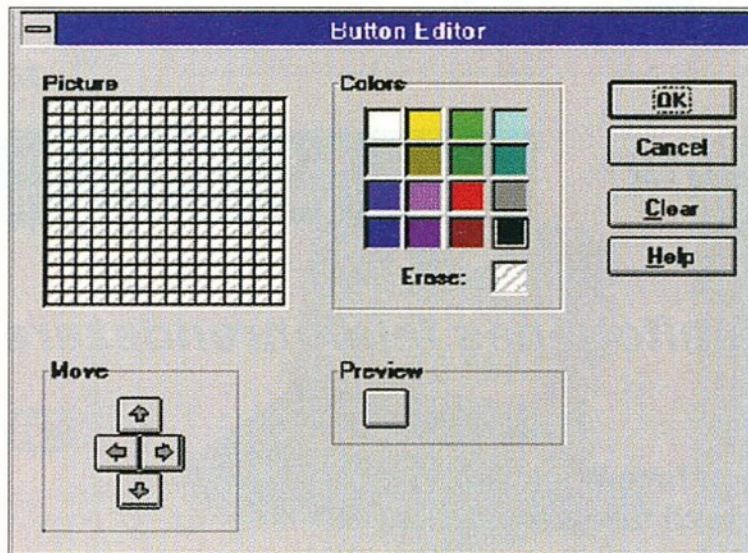
Ezt követően végig kell nézni, hogy van-e már olyan gomb ezen a gombsoron, amely az általunk telepíteni kívánt programot futtatja.

Ha nincs, akkor fel kell tenni.

A gombfeltevésnél háromféle lehetőség közül választhatunk. Vagy egyszerűen csak *szöveges gombot* teszünk fel (ekkor az ikon indexe helyett a megjelenítendő szöveget kell megadni), vagy a *Word-Basic* által felkínált ikonok közül választunk egy nekünk tetszőt, esetleg magunk szerkesztünk egyet. A bemutatott programrészlet egy *saját szerkesztésű ikont* használ fel.

Ikonokat a *Tools/Customize/Toolbars* párbeszédablakból szerkeszthetünk. Ki kell választani a makrót, amelynek ikont akarunk adni, az egérrel fel kell húzni a gombsorra, majd meg kell nyomni az *Edit* gombot a megjelenő ablakban.

Rajzoljuk meg a megfelelő ikont, majd mentéskor ügyeljünk arra, hogy az installáló dokumentumba mentjük el a gombsorokon végrehajtott változtatásokat. Ekkor a telepítéskor csak annyit kell tennünk, hogy a telepítő dokumentumon kiválasztjuk az általunk ismert pozícióba helyezett gombot, bemásoljuk a képét a vágólapra, majd onnan kimásoljuk a globális sablonban őrzött gombsorra.

Szerkesszünk ikonokat!

Egyszerűbb a helyzet, ha beérjük a *Word* által felajánlott 312 gomb valamelyikével. Ezeket megtalálhatjuk – a sorszámukkal együtt – a *Word-Basic* súgójában, a *ToolBar Button Images and Numbers* címszó alatt. A gomb hozzáadásakor a futtatandó makró mellett csak ezt a sorszámot kell megadni.

Billentyűkombinációk

Sokkal könnyebb a programfuttatás, ha a fontosabb makróinkhoz billentyűkombinációkat is rendeltünk. Az alábbi programrészlet a **Ctrl+jobbra nyíl**, illetve a **Ctrl+balra nyíl** kombinációt rendeli a két makróhoz. A két kombinációhoz eredetileg az alapértelmezés szerinti *Word-Right*, illetve *WordLeft* belső parancsok tartoztak, ám a mi hozzárendelésünk felüldefiniálta ezt.

```

ToolsCustomizeKeyboard .KeyCode = 293, .Category = 2, .Name = „Previous”, .Add, .Context = 0
ToolsCustomizeKeyboard .KeyCode = 295, .Category = 2, .Name = „Next”, .Add, .Context = 0
  
```

A programjaink eltávolításánál ügyeljünk arra, hogy a billentyű-hozzárendeléseket is megszüntessük. Ha ezt nem tesszük meg, akkor a megfelelő billentyű lenyomására csak egy bánatos csipogás lesz a válasz. A megszüntetés az alábbi programsorokkal végezhető el:

```

ToolsCustomizeKeyboard .KeyCode = 293, .Category = 2, .Remove, .Context = 0
ToolsCustomizeKeyboard .KeyCode = 295, .Category = 2, .Remove, .Context = 0
  
```

Fontos azonban tudni, hogy ettől a *WordRight* és a *WordLeft* belső parancsok még nem kapták vissza az alapértelmezés szerinti billentyűiket. Ha ezt is vissza akarjuk rendezni, akkor a fenti helyett az alábbi programrészletet futtassuk:

```

ToolsCustomizeKeyboard .KeyCode = 293, .Category = 2, .Remove, .Context = 0
ToolsCustomizeKeyboard .KeyCode = 293, .Category = 2, .Remove, .Context = 0
ToolsCustomizeKeyboard .KeyCode = 295, .Category = 2, .Remove, .Context = 0
ToolsCustomizeKeyboard .KeyCode = 295, .Category = 2, .Remove, .Context = 0
  
```

Ez csak annyiban más, hogy *kétszer hajtja végre az eltávolítást*. Először ugyanis csak a mi hozzárendelésünk törlődik, amikor viszont másodszer a hozzárendelt makró nélküli billentyűkombinációra futtatjuk, akkor az visszakapja az alapértelmezés szerint hozzárendelt belső parancsokat.

Szappanos Gábor

Bemutatjuk a COMPFAIR-en a **CDRW 2260 plus** újraírható CD készletet, valamint a **„JUST AUDIO”** hangrögzítő programot.

Keressen bennünket az „A” pavilon 310-es standján!

MAGYARORSZÁGI FORGALMAZÓ: IN-WEST KFT • 1062 BUDAPEST, SZÉKELY BERTALAN U. 27.
Tel.: 312-0082, 332-0548 • Tel./Fax: 332-0100 • Fax: 312-0209 • E-mail: cdcenter@mail.matav.hu

Windows
expo '97

Mi is ott vagyunk...
és várjuk szeretettel 1997. október 14-18 között
a Windows Expo területén
(COMPFAIR A pavilon 110-113)

Bemutatjuk:

- ArchiWare Express
- Vállalati intranet megoldások
- HomeBanking
- Integrált számítógépes telefonrendszerek

Integrált számítógépes telefonrendszerek

■ **Faxination**

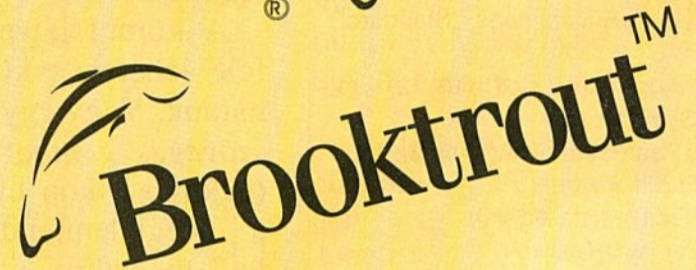
MS Exchange alapú faxmegoldás
Automatikus beérkező fax szétosztása
Egyszerű és barátságos felhasználói felület
SMS rádiótelefon-üzenet továbbítás
Telexüzenet kezelése

■ **VOIXX**

MS Exchange alapú hangüzenet átviteli rendszer

■ **Brooktrout**

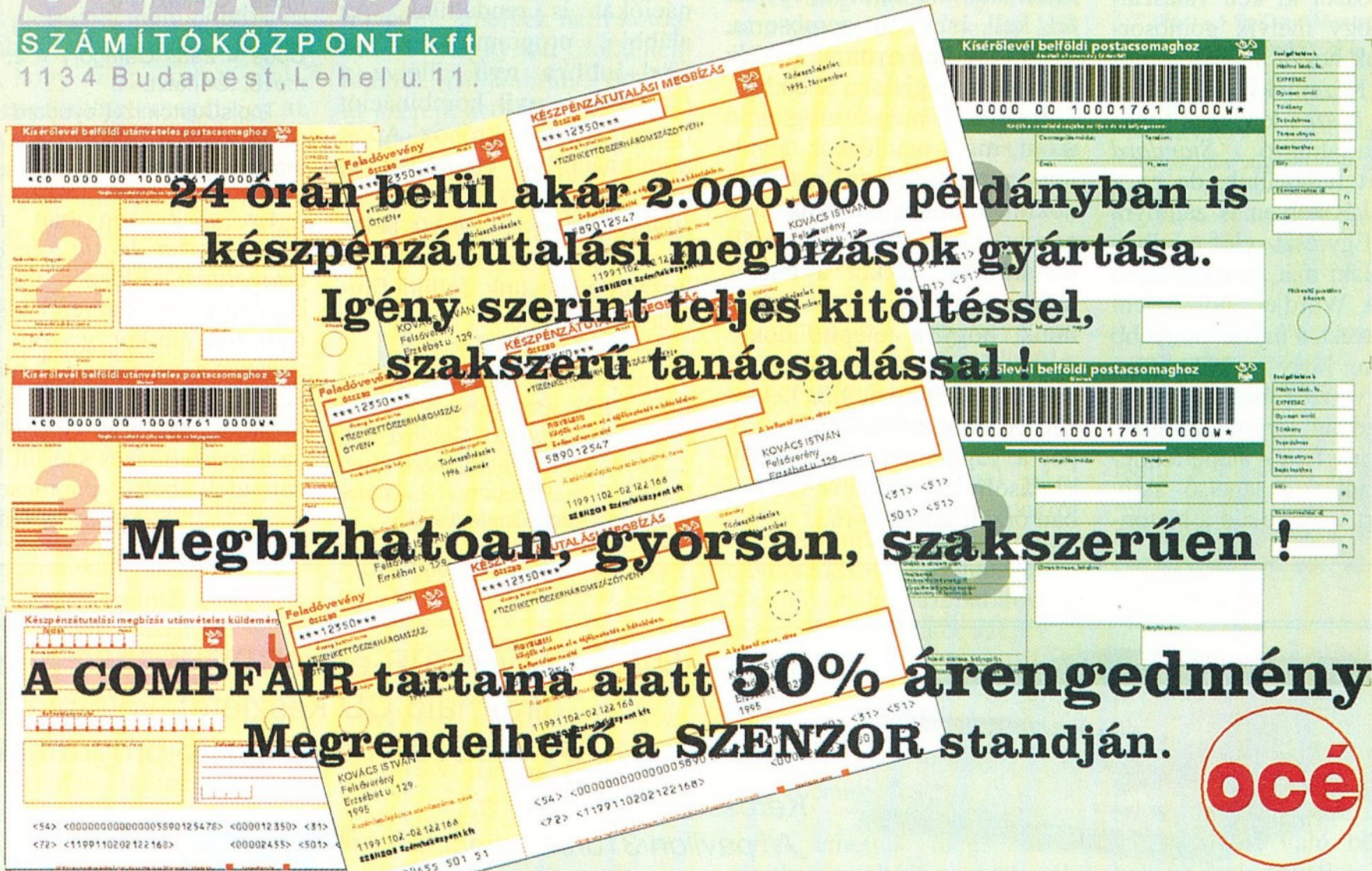
Intelligens fax-hang kártyák
ISDN alapú faxmegoldások

■ Hypermedia Systems Számítástechnikai Kft. ■ 1142 Budapest, Teleki Blanka u. 15-17. ■
Tel: 251-5099, Fax: 467-0007 ■ E-mail: hms@hms.hu ■ <http://www.hms.hu>

SZENZOR
SZÁMÍTÓKÖZPONT Kft
1134 Budapest, Lehel u. 11.

24 órán belül akár 2.000.000 példányban is készpénzátutalási megbízások gyártása.

Igény szerint teljes kitöltéssel, szakszerű tanácsadással!

Megbízhatóan, gyorsan, szakszerűen!

A COMPFAIR tartama alatt 50% árengedmény!

Megrendelhető a SZENZOR standján.

1134 Budapest, Lehel u. 11. Tel.: 269-8864 Fax: 120-2439

Köszön üzletet az egész világon az **UNIBEX** szoftver segítségével!

Bemutatjuk a világ legnagyobb elektronikus üzleti hálózatát, amelynek segítségével gyorsan, hatékonyan köthet üzletet számítógépéről!

Az **UNIBEX** szoftver az Interneten segít a partnerkereséstől a kifizetésig!

Az **UNIBEX** szoftver bemutató megtekinthető a Compfair kiállításon a **MOBIL-FORCE Kft.** standján.

Internet előfizetés 20%-al olcsóbban **időkorlát nélkül** 4000.-Ft+áfa!

Telefon: 06-20-46-46-75

"A" pavilon
205/5 sz. stand

SRS Computer Power Kft.

Minden feladatra a legkedvezőbb megoldást kínáljuk!

- LIBERT

- INVERTOMATIC

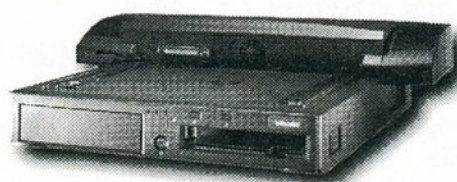
- VICTRON

gyártmányú, 250 VA-800kVA teljesítményű szünetmentes tápegységek
(TMB Eng. Felügyelet engedély, ISO 9001)

SRS Computer Power Kft

1124 Budapest,
Vas Gereben u. 11/a.
Tel.: 319-9930 fax: 319-9931

Olivetti Echos, Echos Pro notebookok.

- 14 éves kultúra az európai hordozható számítógép gyártásban
- 70 éves ergonómiai tapasztalat a billentyűzet fejlesztésében
- élenjáró gyártástechnológia
- több mint tízféle modell
- időtálló befektetés
- 3 éves világarancia
- hazai szakszerviz

Ha csalódott a Távol-Keletben és unja Amerikát, válassza természetes európai partnerét a megbízható Olivettit.

Processzor*
Intel Pentium®
120 MHz-133 MHz,
150 MHz-166 MMX™

Képernyő*
11,3" TFT/DSTN SVGA,
12,1" TFT/DSTN,
SVGA/XGA

Memória*
8/16/32 MB
max. 40 MB (Echos),
max. 128 MB (Echos Pro)

Merevlemez*
1,3 - 2 GB - 3 GB kivehető

CD-ROM* 8x, 10x

SB™ kompatibilis hangkártya

PointPad™

*modelltől függően

Az asztali gépek teljesítményét nyújtó **AKCIÓS** "Echos" és "Echos Pro" notebookok és kiegészítőik teljes választékával várjuk.

Forgalmazza: **TRADE**
R.A. Trade Kft.

2040 Budaörs, Petőfi Sándor u. 64.
Szerviz:
Portocom Rt.
1115 Budapest, Ballagi Mór u. 14. Tel.: 203-9269 Fax: 203-9275

Megvásárolható:
Portocom Rt. - 1115 Bp., Ballagi Mór u. 14. • Tel.: 203-9276
Axico Kft. - 1074 Bp., Dohány u. 67 • Tel.: 352-8932
és a minőségi termékeket forgalmazó kereskedőknél.

További információért hívjon, a 06 30 334 016-os telefonszámon vagy küldjön faxot a 06 23 416 378-as faxszámra.

olivetti
personal computers

THE NEW ART OF TECHNOLOGY

Nest Kft.

1111 Budapest, Kende u. 13-17
Telefon: 186-8760
Fax: 166-750

OnNet32
TCP/IP
programcsomag
Windows 95 és NT-re

*

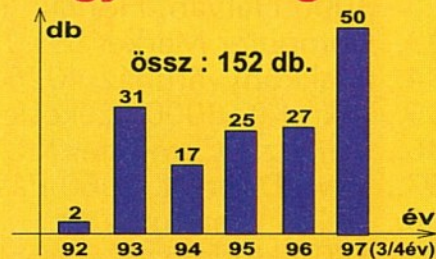
InterDrive Client
NFS kliens
Windows 95 és NT-re

*

InterDrive Server
NFS szerver
Windows NT-re

SIKER
világszerte,
FOKOZÓDÓ SIKER
Magyarországon is!

EPLAN 5.11

Erősáramú és irányítástechnikai CAD, több verzióban, IBM PC - re. Japántól az USA-ig több, mint **16.000** felhasználó!

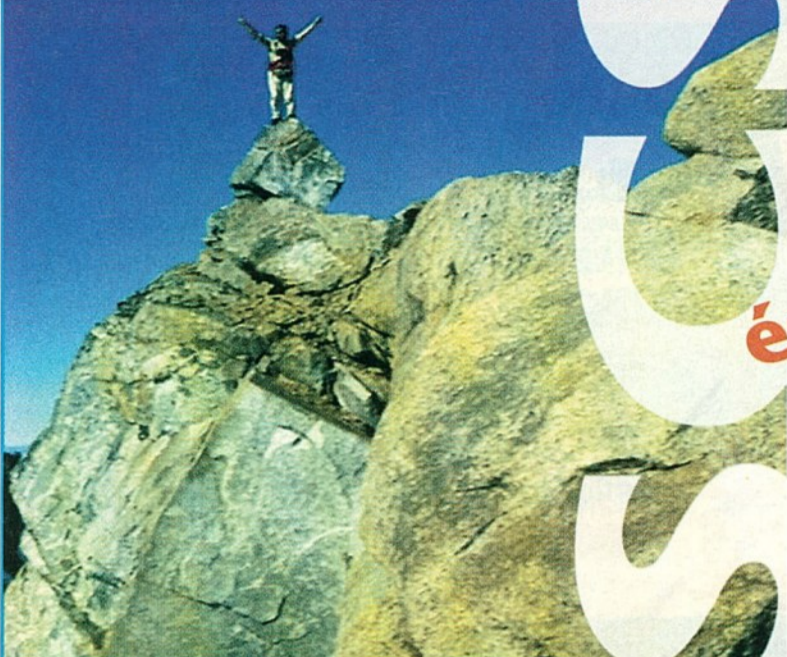
ÚJDONSÁGI!

EPLAN 21

(Windows NT-s verzió)

ADEPTUS
Üzemszervező és Tanácsadó Kft.
H - 1134 Budapest, Lehel út 25.
T: (1)40-9318, (30) 471-565 F: (1) 120-2054

CSÚCS!

és

WINDOWS NT

Végre feljutottam!
Valódi multitaskos környezetben, Windows NT-vel, Adaptec SCSI csatolóval, Adaptec RAID vezérlővel és Adaptec - Cogent Fast Ethernet hálózati termékekkel.

adaptec hivatalos disztribútor

1074 Budapest, Dohány u. 67. T.: 342 3255 Fax: 351 2576

axico

PLANTREND Kft.
1132 Budapest, Váci út 70
Tel./Fax: 149-1109 és 149-1141
E-mail: plantrend@mail.datanet.hu

ÚJ SZÁMÍTÁSTECHNIKAI SZAKÜZLETÜNKBEN:

DAEWOO
COMPAQ digital
Canon **EPSON**
hp **HEWLETT PACKARD** **intel** **atk**
IBM **olivetti** **Microsoft**
Packard Bell **star** **Tulip**

számítógép, alkatrész, nyomtató, kellék, szoftver, konzultáció, tanácsadás, kiszállítás, szerviz

BIZOMÁNYOSI TERJESZTŐK LISTÁJA

- 1., Könyvtárellátó 1134 Bp., Váci út 19.
- 2., Lyra and Lant Rt. Műszaki Könyvruház 1061 Bp., Liszt F. tér 9.
- 3., Könyvesház 1134 Bp., Váci út 19.
- 4., Kiadói Lapterjesztő Kereskedelmi Kft. 1106 Bp., Jászberényi út 53.
- 5., Libri Kft. 1042 Bp., Árpád u. 142.
- 6., Libri Kft. 1053 Bp., Kossuth L. u. 18.
- 7., TETA Kft. 1134 Bp., Váci út 19.
- 8., Műszaki Könyvkiadó 1033 Bp., Szentendrei út 89-93
- 9., Tekla - Market Bt. 1053 Bp., Kálvin tér 2.
- 10., Novotrade 2c Kft. 1136 Bp., Balzac u. 35.
- 11., Szoftver Kft. 1137 Bp., Jászai Mari tér 3.
- 12., Tan-társ Kft. 1072 Bp., Nyár u. 14.
- 13., Synkron 2000 Kft. 1147 Bp., Gyarmat u. 104.
- 14., Present-Computer Kft. 1065 Bp., Nagymező u. 60.
- 15., Talentum Kft. 1113 Bp., Bartók Béla út 106.
- 16., Iris Kft. 1036 Bp., Galagonya u. 2.
- 17., Libra Computer Kft. 1114 Bp., Bartók Béla út 21.
- 18., Pixel Multimédia Kft. 1088 Bp., Rákóczi út 13.
- 19., Cédrus Floppyland Kft. 1056 Bp., Váci u. 84.
- 20., Számalk Rendszerház Rt. 1115 Bp., Etele út 68.
- 21., Computer Books Kft. 1126 Bp., Tarcsay Vilmos u. 12.
- 22., Student Kft. 1092 Bp., Köztelek u. 8.
- 23., Win Computer 1067 Bp., Szondi u. 19.
- 24., Kiskapu Kft. 1081 Bp., Népszínház u. 29.
- 25., Véka Bt. 1144 Bp., Csertő u. 18-20.
- 26., Szüv Rt. 1145 Bp., Szugló u. 9-15.
- 27., Kronos Bt. 1107 Bp., Balkán u. 8.
- 28., Studium 1052 Bp., Váci u. 22.
- 29., Kventa Kft. 1067 Bp., Podmaniczky u. 37.

Computer PANORÁMA **WINDOWS PANORÁMA**

- 30., Gró Bt. 1075 Bp., Wesselényi u. 30.
- 31., Írószer Bt. 2400 Dunaújváros, Tánccsics M. u. 2.
- 32., T and T 60 Bt. 3000 Hatvan, Horváth Mihály u.
- 33., Computer Market 6500 Baja, Béke tér 7.
- 34., Szakkönyvruház 4026 Debrecen, Hunyadi u. 8-10.
- 35., Alku Kft. 8000 Székesfehérvár, József A. u. 25.
- 36., Szintézis Computer Kft. 9022 Győr, Pálffy u. 9.
- 37., Next-Door Bt. 3060 Pásztó, Kishegy u. 35.
- 38., Delfin Computer Kft. 6800 Hódmezővásárhely, Hóvirág u. 2.
- 39., Win Investor Kft. Szolnok, Kolozsvári út 3.
- 40., Origó Kereskedelmi Kft. 6100 Kiskunfélegyháza, Mártírok útja 1.
- 41., Szüv Rt. 8000 Székesfehérvár, Gyümölcs u. 36.
- 42., Multi Computer Kft. Körmend, Thököly út 1.
- 43., Gabb János 8700 Marcali, Széchenyi út 10.
- 44., Egyetem Könyvesbolt Miskolc-Egyetemváros
- 45., Fény Szoft Kft. 9400 Sopron, Kurucz domb 2.
- 46., Good-bye Bt. 4275 Monostorpályi, Bocskai u. 15.
- 47., Material Teszt 4400 Nyíregyháza, Bercsényi u. 1.
- 48., Data Box Kft. 7600 Pécs, Apáczka u. 15.
- 49., Computer SYS-Team 7700 Mohács, Vörösmarty u. 6.
- 50., Arzenál Számítás- és Irodatechnika Kft. 7000 Sárbogárd, Ady Endre u. 111.
- 51., Origó Könyvesbolt 9200 Mosonmagyaróvár, Engels út 14.
- 52., Telecom Radics Kft. 9400 Sopron, Erzsébet u. 15.
- 53., Bessenyei Könyvesbolt 4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
- 54., PGM. Trade Kft. 6724 Szeged, Csongrádi u. 22.
- 55., HC-Byte Kft. 8800 Nagykanizsa, Eötvös tér 21.
- 56., Flag Kft. 9700 Szombathely, Kisfaludy u. 51.
- 57., Fairmandó Kft. 7622 Pécs, Nagy Lajos király útja 2.
- 58., Zrínyi Könyvesbolt 7621 Pécs, Jókai u. 25.

**EBBEN
A ZORD
VILÁGBAN
MINDEN
BYTE
SZÁMÍT**

**ULTRA DMA EIDE
merevlemezek**

4,3 – 5,1 – 6,4 GB
kapacitással

- adatátviteli seb. 33,3 MB/s (host)
- > 11 ms átlagos elérési idő
- 256 KB puffer
- 5200 ford./perc
- 3 év gyári garancia

**ULTRA FAST/WIDE SCSI
merevlemezek**

2,17 és 4,36 GB kapacitással

- adatátviteli seb. 40 MB/s max.
- 512 KB puffer
- 7200 ford./perc
- 5 év gyári garancia

**VÁSÁROLJON TISZTA FORRÁSBÓL
– A DISZTRIBÚTORTÓL**

HRP
HRP HUNGARY KFT

1133 Budapest, Gogol utca 13.
Telefon: 252-6300. Fax: 149-1115. E-MAIL: info@hrp.hu

KUTYATÁR

A kétéves munkával kifejlesztett *Doki for Windows* először egy székesfehérvári kisállat-klinikán (vezetője Dr. *Lorász-kó Gábor*) vetették be, majd terméké érlelve további húsz helyre is eladták. A szoftver 3.0-s változata *Windows 95* és *NT* alatt futtatható, az ideális hardverkonfiguráció pedig *100 MHz-es Pentium CPU*, *16 Mbájt RAM*, *15"-os SVGA monitor*. A program nem sok helyet (mindössze *10 Mbájt*) foglal a merevlemezen, ám a felhasználónak tekintettel kell lennie a folyamatos növekvő adatbázisokra.

Indítás után a program valamennyi funkciója „kiül” az eszközsorba. A főmenüből érhető el – többek között – a számlák listája, a betegnapló, az adatlapok és a körlapok, a védőoltások összesítése, az előjegyzési naptárak, a címjegyzék, a dokumentumnyilvántartás, a munkabeosztás, a körlevél és a statisztika. A rendszerbe kizárólag jelszóval lehet belépni, és jogköröket is beállíthatunk (javítás, törlés, nyomtatás, statisztika).

A számlafunkció segítségével négyféle szempont – dátum, számlaszám, vásárló és számlaérték – szerint rendezhetjük a számlákat. Ugyanebben az ablakban kérhetünk ITJ/SZJ szerinti összesítést, ellenőrizhetjük az árufogyást, valamint kinyomtathatjuk a számlát. Ha kétszer rákattintunk a kijelölt számlára, akkor betöltődik a hozzá tartozó adatlap. A táblázatokat a vágólapon keresztül az *Excel*be vagy a *Word*be exportálhatjuk. Az eszközsor megfelelő

gombjára kattintva tölthető be a betegnapló, amelyben a választott nap vagy hónap előjegyzéseit tekinthetjük meg. A listáról egy dupla kattintással betölthető az adatlap.

A rendszer legfontosabb része az adat- és körlapok nyilvántartására szolgáló kártyákmodul. A rendszer itt tárolja az állatorvosi munka leglényegesebb adatait. A kártyák között regiszterfülekkel válthatunk át. Bejelentkezéskor az adatlapokat tartalmazó rész jelenik meg, majd a kívánt adatlap kiválasztása után továbbléphetünk a többire.

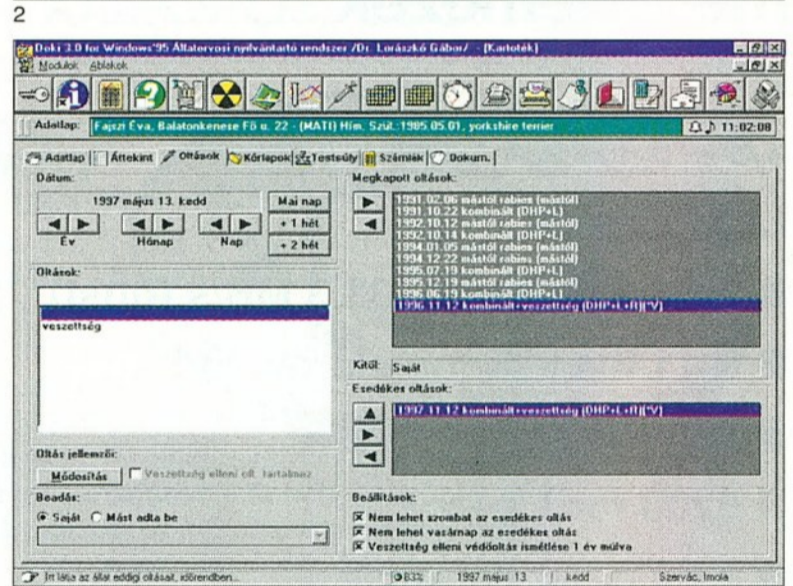
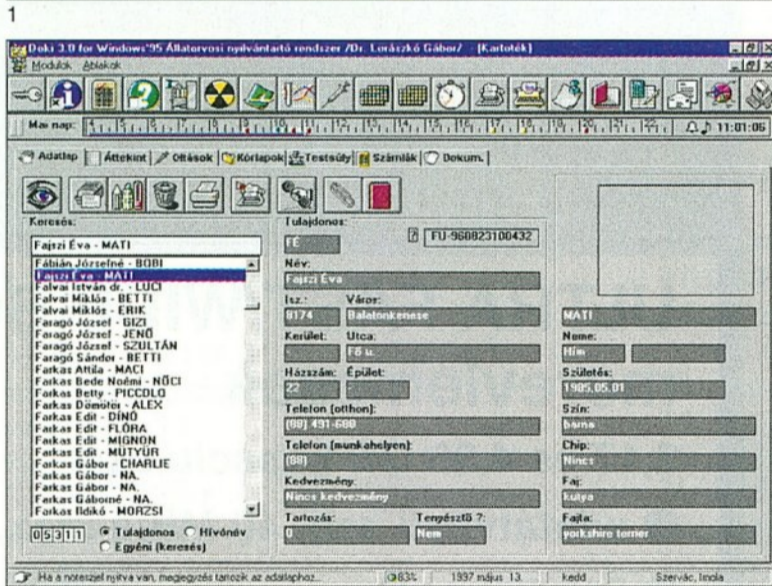
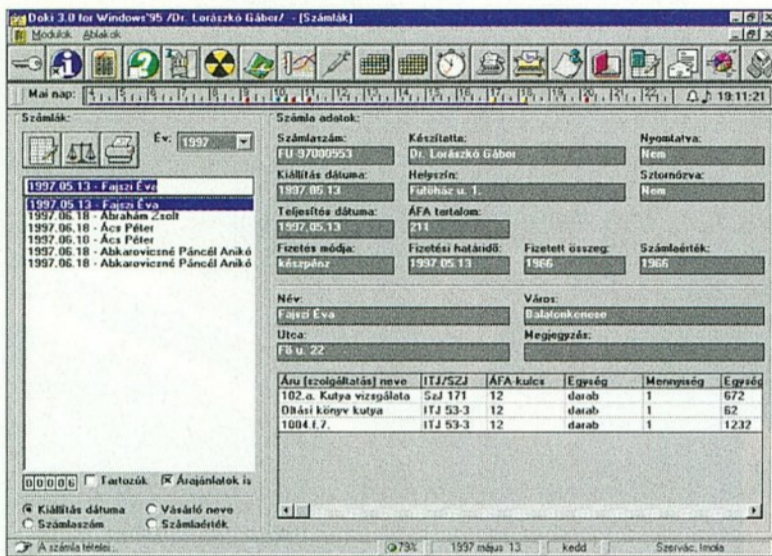
Az adatlapok listáját a tulajdonos és az állat hívóneve alapján rendezhetjük, miközben a képernyő másik felén a részletes adatok jelennek meg. Jó szolgálatot tesz a keresés funkció, amellyel különféle kigyűjtéseket készíthetünk. Kiszűrhetjük például az összes Alex nevű kutyát vagy a német juhászokat (esetleg ezek közül is a kanokat) stb. A kereséseket csoportba menthetjük, ennek alapján pedig a későbbiekben körlevelet írhatunk.

Az adatlap kitöltését szabadon bővíthető legördülő listák segítik. Új adatlap létrehozá-

1. A számlákat különféle szempontok szerint rendezhetjük
2. A betegnapló adott nap vagy hónap előjegyzéseit tartalmazza
3. Az ügyfelek és az állatok adatait az adatlapokon tartjuk nyilván
4. Az oltási könyv egyaránt tartalmazza a megkapott és az esedékes oltásokat

sakor az aktuális lap adatait átmásolhatjuk az újba, így kevesebbet kell gépelni.

Ugyancsak az adatlapnézet funkciói között szerepel az adatlap javítása, valamint a tárcsázás (amely természetesen csak modemmel működik). Egy további funkció segítségével az ügyfél adatait be-

Az orvosi-állatorvosi adminisztrációra sokféle megoldás létezik. A házi orvosok már megkapták a „magukét”, s a kórházi informatikai rendszerek is rendre kiépülnek.

Az állatorvosok számára a FOOT Software (alias Lorászkó Péter) kínál mindentudó megoldást.

ható funkciók: új számla készítése, szternózás, nyomtatás.

A kartotékmodul lényeges funkciója a *dokumentum-nyilvántartás*. Itt találjuk az ügyféllel kapcsolatos dokumentumokat, zárójelentéseket, leveleket. A dokumentumokat kettős kattintással nyithatjuk meg. Megírásukhoz egy beépített *szövegszerkesztő* nyújt segítséget.

A Doki for Windows főmenüjéből további funkciókat is elérhetünk. Ilyen például a *röntgenfelvételek* nyilvántartása és az *oltásjelentés*. A program – előre megadott szempontok szerint – kilistázza az oltásokat, és automatikus jelentést készít a hatóságoknak.

Hasznos segítőeszköz az *előjegyzési naptár*, amely hetes vagy napi osztásban mutatja a tervbe vett kezeléseket. Kétszer a bejegyzésekre kattintva betöltődik az adatlap.

Az ügyfelek adatait a *címjegyzékben* tárolhatjuk. Az itt szereplő nevek alapján például *körlevelet* írhatunk, és ha van modemünk, akkor *automatikusan feltárcsázhatunk* egy adott számot.

A *dokumentumok nyilvántartása* funkció is a főmenüből érhető el. A dokumentumokat mappákba gyűjthetjük, és különféle szempontok szerint rendszerezhetjük.

Az elintéznivalókat a *teendők* modul segít nyilvántartani. Itt nincsen különösebb megkötés, azt írunk a notesz lapjaira, amit akarunk.

A *számológép* különlegessége, hogy listás összeadást is végez (ha beállítottuk a megfelelő kapcsolót).

A munkatársak *munkabeosztását* is nyilvántarthatjuk a

az *oltási könyvet* foglalja magában. Az oltások beírásakor a program automatikusan kihagyja a szombatokat és a vasárnapokat, a veszettség elleni oltást pedig egy évre előjegyzi. Az oltási könyv alapján készül a veszettség elleni *védőoltások jelentése* a hatóság számára.

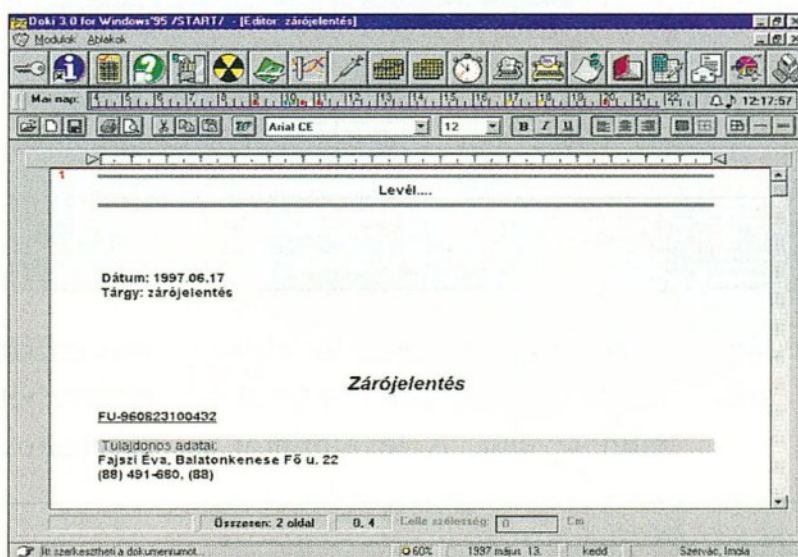
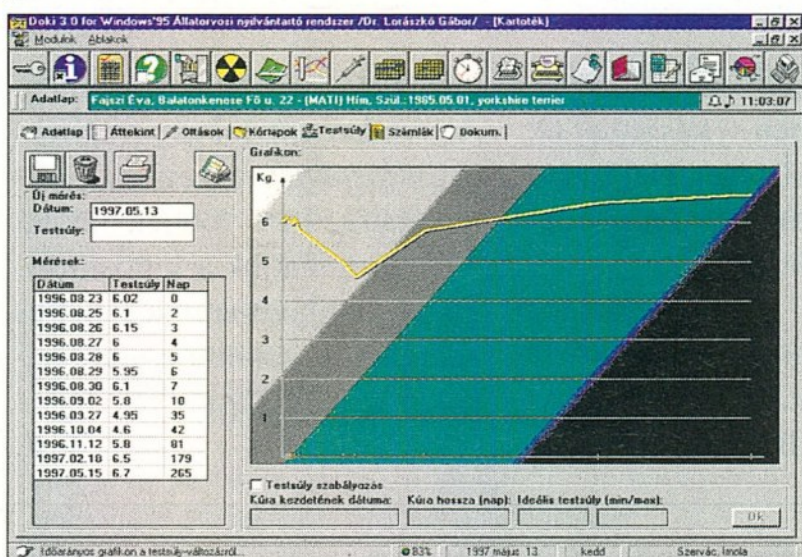
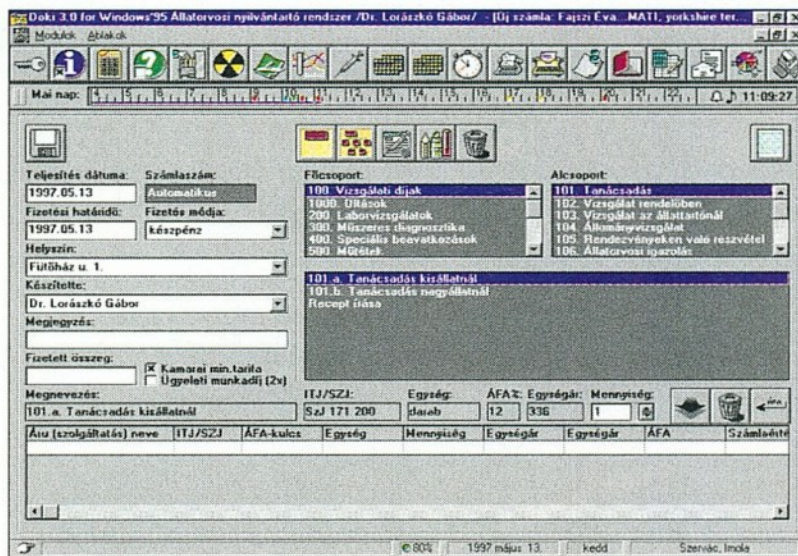
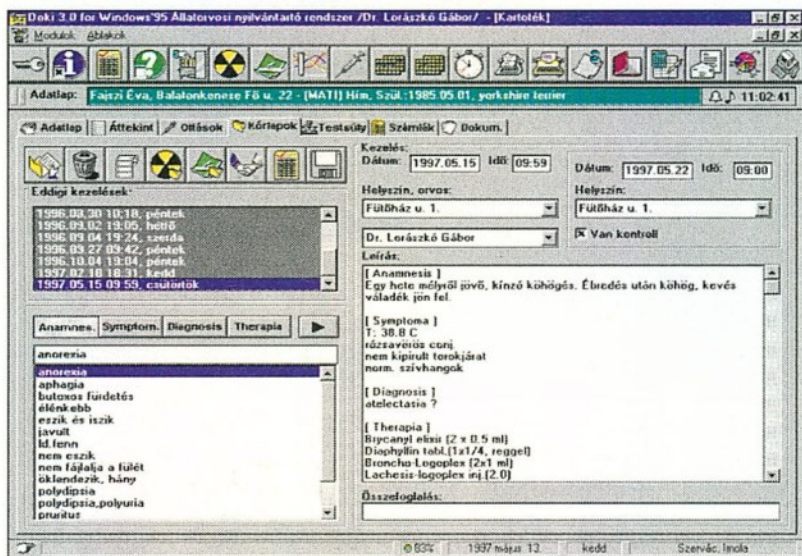
A kartoték következő része a *kórlapokat* tartalmazza. Az orvos itt tartja nyilván a kezelés menetét. A kitöltést itt is szabadon bővíthető listák segítik. Az ablak funkciói közül megemlíthető az *új kórlap* létrehozása, a kórlapok *kilistázása*, a *kontroll időpontjának*

beírása, valamint a *számlakészítés*.

A program az APEH előírásainak megfelelő *számlákat* készít. A számozásnál *egyedi futósorszámot* alkalmaz. A mentett számlát nem javíthatjuk és nem törölhetjük, legfeljebb szternózzhatjuk. Az árakat és a szolgáltatásokat *csoportokba* rendezhetjük, ami megkönnyíti a keresést.

A kartotékmodul következő része a *testsúlynyilvántartás*. Az állat súlybeli gyarapodását vagy fogyását grafikonon is megjeleníthetjük.

A hatodik részben a *számlákat* tartjuk nyilván. A használ-

5. A kezelések adminisztrálására a kórlapok szolgálnak
6. A Dokival az APEH előírásainak megfelelő számlát készíthetünk
7. A testsúly modul segítségével követni lehet az állat testsúlyváltozásait
8. A program szövegszerkesztőjével többek között a zárójelentést is megírhatjuk

tehetjük a *címjegyzékbe*, egy másikkal pedig *megjegyzéseket* fűzhetünk az adatlaphoz.

A kartotékmodul második fő része az *áttekintő* táblázat, amely megjeleníti az adatlapok teljes listáját, mégpedig a tevékenységek legfontosabb jellemzőivel együtt.

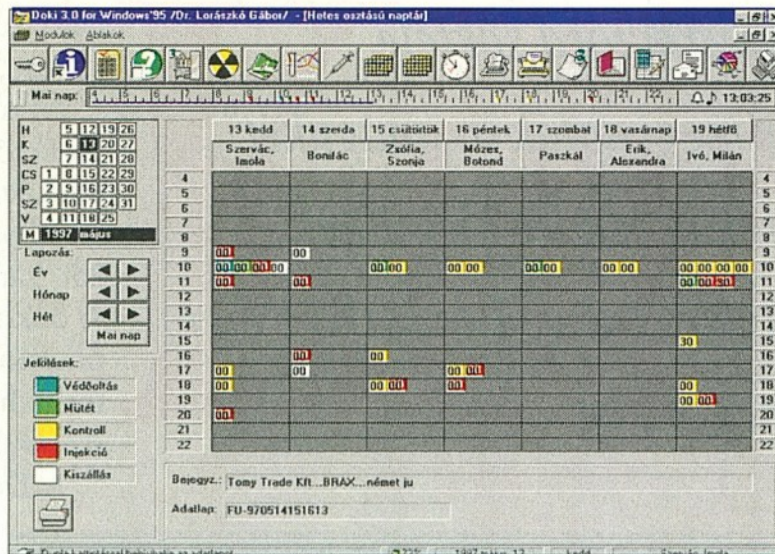
A kartoték harmadik oldala

9. Az előjegyzéseket hetes és napos osztásban jeleníthetjük meg

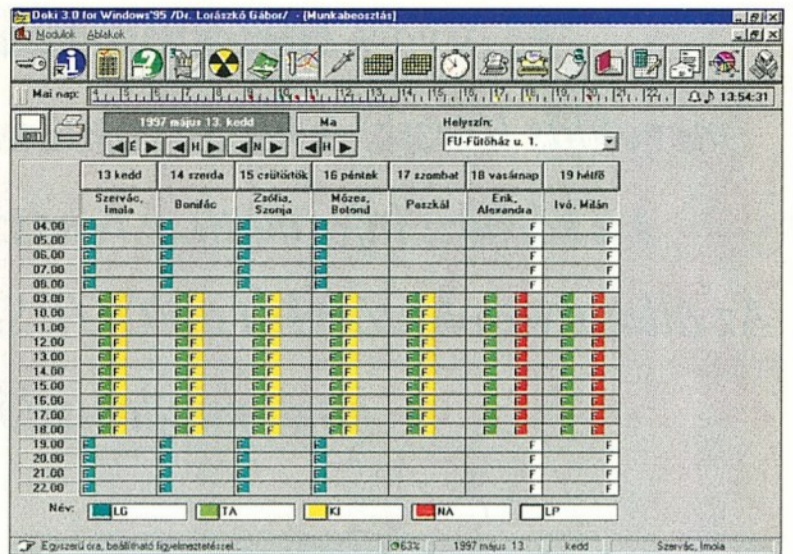
10. A munkabeosztás modulban akár öt munkatárs munkarendjét is nyilván tarthatjuk

11. A statisztikai modul grafikusan is megjeleníti az elemzések eredményét

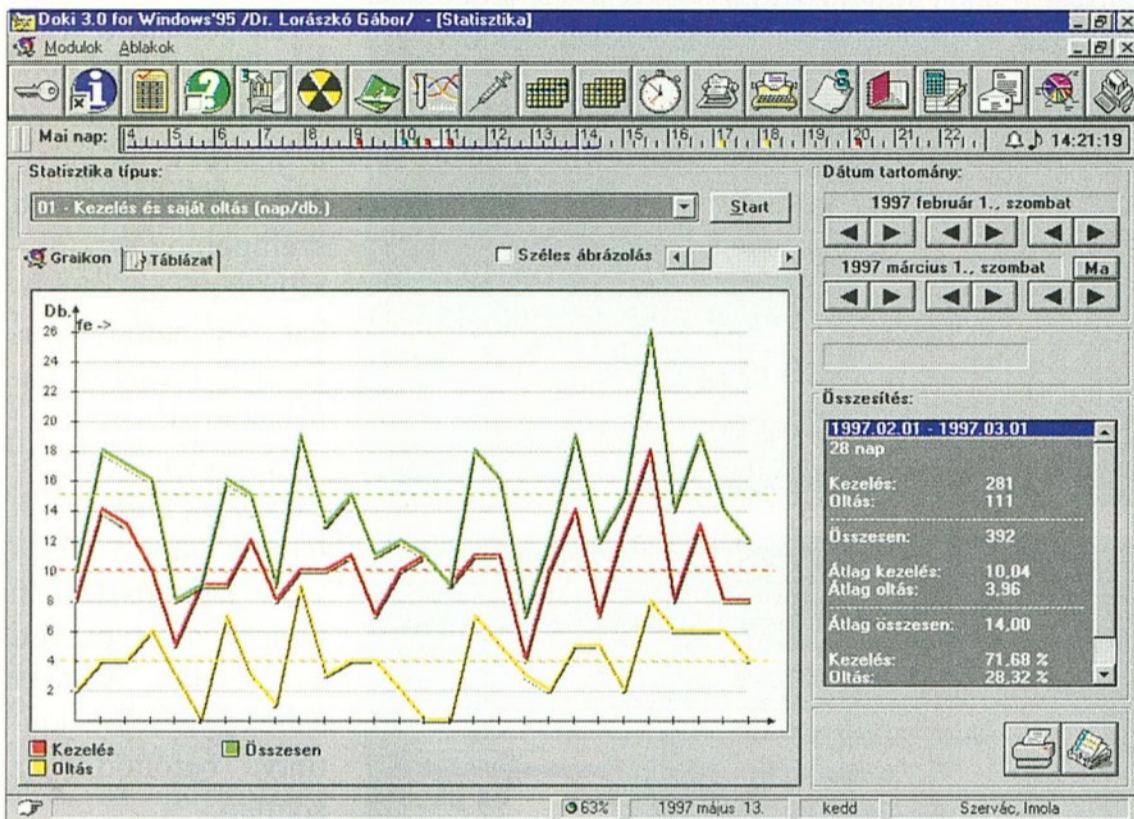
12. A program segítségével körlevelet küldhetünk ügyfeleinknek

9

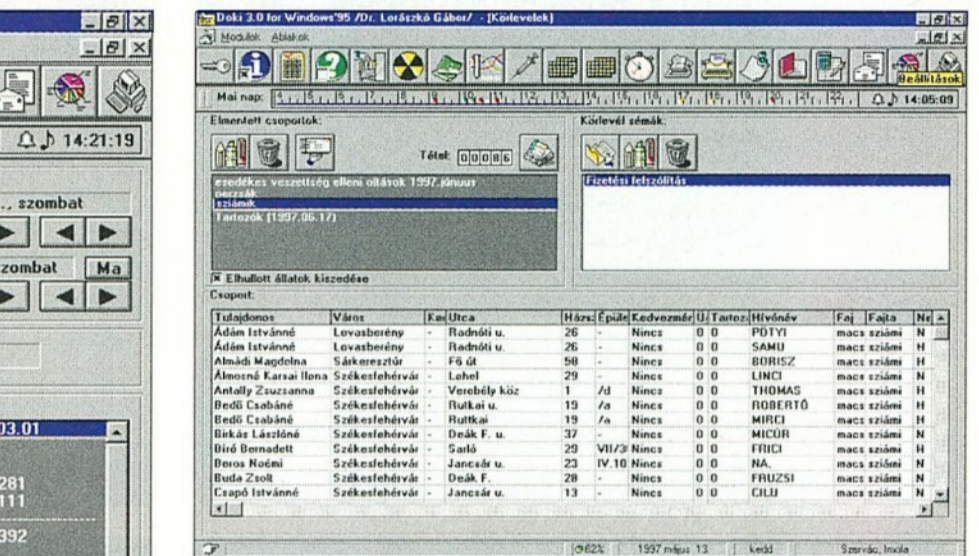
10

11

program segítségével (legfeljebb öt főig). Minden személyt más szín jelöl.

A körlevél modul az előzetesen összeállított címlistákra küld levelet. A levélmintát a

12

szövegszerkesztőben készíthetjük el a megfelelő adatmezők felhasználásával.

Az adatokat a statisztikai modul segítségével elemezhetjük. Az eredményt táblázatos, illetve grafikonos

formában jeleníthetjük meg. Az utolsó modul a rendszerbeállításokhoz vezeti el a felhasználót. Itt – többek között – megszabhatjuk a jogosultságokat, kijavíthatunk egyes adatokat, s különféle statisztikákat készíthetünk.

B. F.

A teljes megoldás

system network

FD7400 server console switch
FD2505 smart master ethernet HUB
FD2505HM manageable 10Base-T stackable ethernet HUB

information

FD7426 monitor
FD7420 billentyűzet+touch pad
FD1310 ethernet switch
FD7300 CD-ROM server rack
FD7000 server chassis

interoperability

FD7400 server console switch
FD1310 ethernet switch

internet

FD7446 monitor
FD7420 billentyűzet+touch pad
FD7400 server console switch
FD1310 ethernet switch
FD7300 CD-ROM server rack
FD7000 server chassis

Kelly Tech Kft. Budapest, Thököly út 114/b, 1146 Tel.: 1/3632864 Fax: 1/3633318
Látogasson meg minket a Comfair A pavilon 104-es standján

OKTÓBER - EPSON HÓNAP

Házi, irodai nyomtatási feladatoktól a precíz műszaki rajzokon át az élethű fényképek nyomtatásáig:
a sikeres megoldás = Epson piezo fejes tintasugaras nyomtató

- 1440, ill. 720 dpi felbontás
- kitűnő ár/teljesítmény arány
- alapkiépítésben színes fotóminőség
- gyors felszívódású tinta

EPSON Stylus Color 300 ~~35.000 Ft~~ **29.900 Ft*** **!ÚJ!**

720 dpi felbontás
sebesség: 3 lap/perc
4 szín alapkiépítésben (fejcsere nélkül)

EPSON Stylus Color 400 ~~56.900 Ft~~ **43.900 Ft***

720 dpi felbontás
sebesség: 4 lap/perc

EPSON Stylus Color 600 ~~69.900 Ft~~ **57.900 Ft***

1440 dpi felbontás
sebesség: 6 lap/perc
párhuzamos és soros (MAC) I/F

EPSON Stylus Color 800 ~~99.900 Ft~~ **88.900 Ft***

1440 dpi felbontás
sebesség: 8 lap/perc
opcionális PostScript nyomtatási lehetőség
párhuzamos és soros - nagy sebességű (1,8 Mb/mp MAC) - I/F
nagy kapacitású fekete tintapatron

EPSON Stylus Color 1520 **189.900 Ft*** **!ÚJ!**

1440 dpi felbontás
sebesség: 8 lap/perc
CAD/CAM alkalmazás, gyors listázás
tekerccsapír (nyomtatás 5 m-ig)
HPGL és HPGL/2 plotter emuláció
opcionális PostScript nyomtatási lehetőség
párhuzamos és soros - nagy sebességű (1,8 Mb/mp MAC) - I/F
nagy kapacitású fekete tintapatron

EPSON Stylus Color 3000 **431.000 Ft*** **!ÚJ!**

1440 dpi felbontás
sebesség: 8 lap/perc
CAD/CAM alkalmazás, gyors listázás
tekerccsapír (nyomtatás 5 m-ig)
HPGL és HPGL/2 plotter emuláció
opcionális PostScript nyomtatási lehetőség
párhuzamos és soros - nagy sebességű (1,8 Mb/mp MAC) - I/F
nagy kapacitású, színenként cserélhető tintapatronok
valódi A2-es nyomtatás

FOTÓ STÚDIÓ
fényképek, diák, negatívok önálló kidolgozásához

EPSON Stylus Photo **111.000 Ft*** **!ÚJ!**

A világon az első fényképnymtató
720 dpi felbontás, rendkívül kis átmérőjű képpontokkal
fényképhű nyomtatás, színkeverés 6 színből
opcionális PostScript nyomtatási lehetőség

EPSON FilmScan 200 **93.900 Ft*** **!ÚJ!**

asztali színes 35 mm-es kisfilm-, és diaszkener
Max. felbontás: 1200 dpi optikai, 4800 dpi logikai
felbontás
SCSI I/F

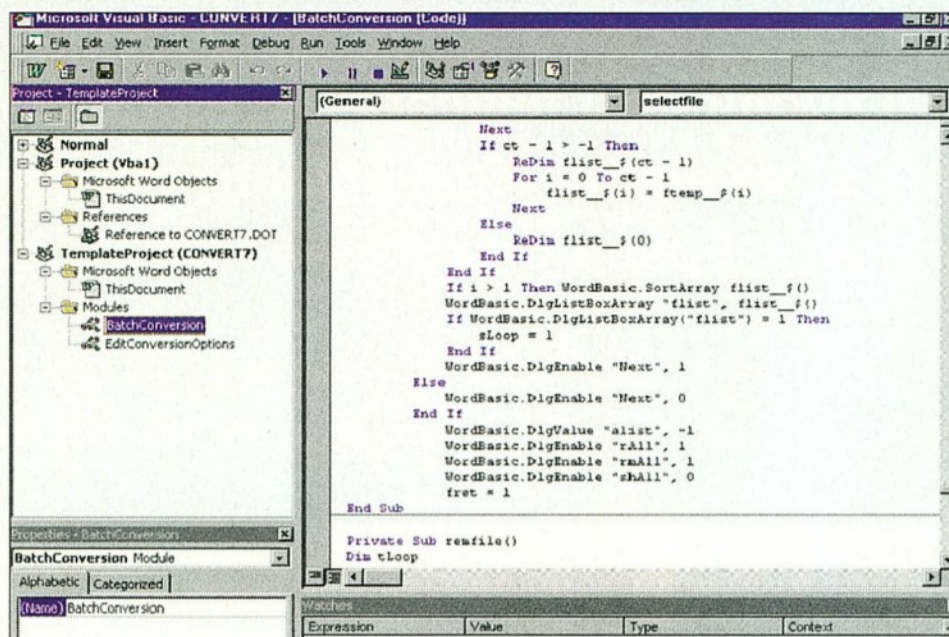
*Az árak ÁFA nélkül értendők

Kizárólagos importőr **T.R.A.D.E.**
R.A. Trade Kft.
Fax: 06 (23) 417 310
EPSON **HOTLINE**: 06 (23) 415 295

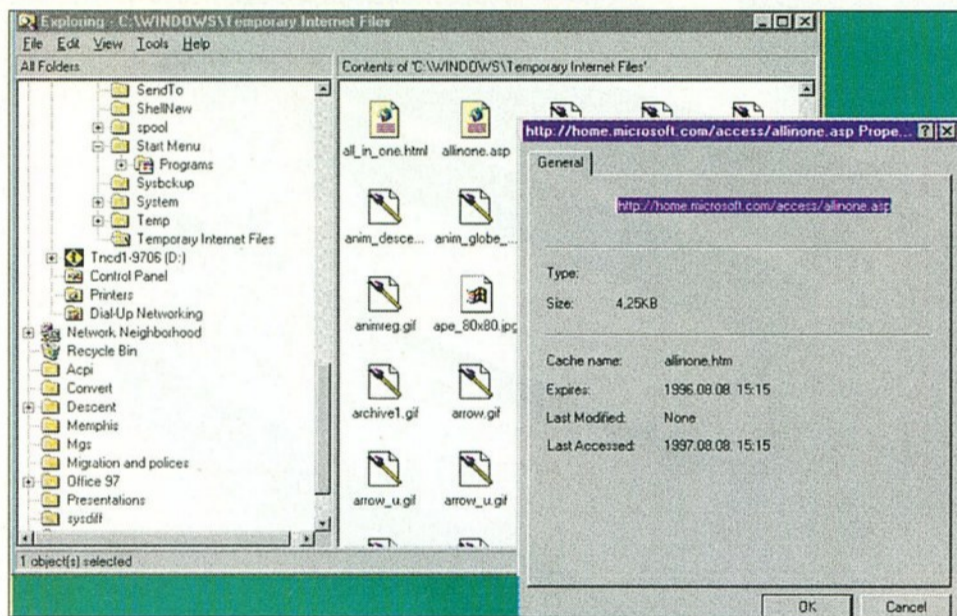
EPSON®

A király új ruhája

Az Office 97 programcsalád egyik figyelemre méltó újdonsága, hogy a programozási része is egységes arculatot kapott. De vajon csak a király ruhája lett új, avagy ennél mélyebb változásról van szó? Szerzőnk ezekre a kérdésekre keresi a választ, miközben felvázolja a WordBasic és a VBA közötti lényeges különbséget.

Gyorsabb Web

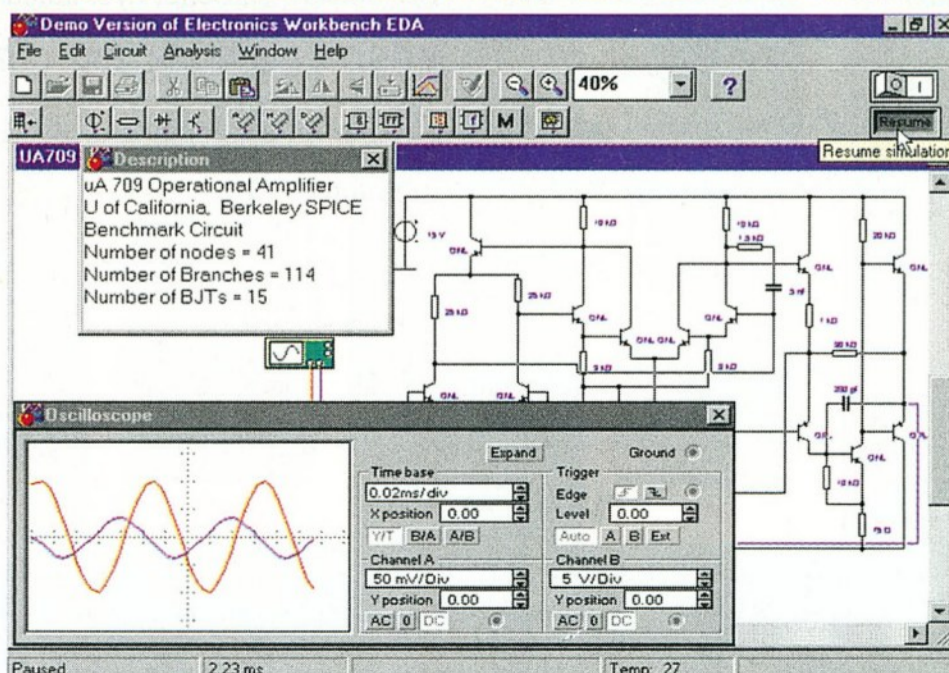

Nem csak vírus...
Az ártó szándékú szoftverek közül a vírusok és a makrovírusok kapták eddig a legszélesebb nyilvánosságot a hazai és a nemzetközi sajtóban. Ám nem árt tudni, hogy e programparaziták csak apró részét képezik a várható fenyegetéseknek.

Sokan bocsátkoztak már jóslatokba az Internet összemérésével kapcsolatban, a felhasználók számának exponenciális növekedésére, illetve a rendelkezésre álló sávszélesség rohamos fogyására hivatkozva. Írásunkban bekukkantunk a World Wide Web Consortium színterébe, s bemutatjuk, milyen megoldásokat találtak ki a Web teljesítményének növelésére.

Electronics Workbench

Ki tudja, hány oszcilloszkóp ment már tönkre az elektronikával ismerkedő diákok keze alatt! Nem véletlen tehát, hogy az iskolák is igyekeznek kihasználni a számítógépes szimuláció előnyeit az oktatásban. Az Electronics Workbench egy olyan program, amely – részben – kiválthatja az iskolai mérőlabort.

E számunk hirdetői

2F	56
Adeptus	89
Antel	84
Apple	64
Autodesk	2
Axico	90
Bentley	35
Berax	74
CAD különszám	80
Canon	11
CD Multimédia	64
CD Panoráma	16
Compaq	42
Compexpo	19
Computer Books	28
Cordata	B/4
Crown-Tech	66
Delphi-Szoft	28
Digit	72
Digitáltechnika	77
Elsat	77
GraphiTech	74
Hewlett-Packard	5
Hewlett-Packard	71
Holland	66
HRP	91
Hungarian VirusBuster Team	54
Hypermedia	88
IBM	39
IBM	46
IBM	67
In-West	63
In-West	87
Info-Börze	54
Intel	20-21
Inter PC	74
Intergraph	59
Internext	84
Juventus	70
Kelly Tech	94
Kim-Soft	54
Közérdekű reklám	18
LG Electronics	B/2
Mikropo	70
Mobil Force	89
MorphoLogic	84
Motorola	76
Műszaki Könyvkiadó	56
Nádor	66
Nest	89
Next Software	64
OKI	53
Olivetti	89
Packard Bell	83
partners Hungary	32-33
PC Szoftver	84
Pentacomp	80
Plantrading	66
Plantrend	90
Psion	59
Quantum-R	34
Qwerty	62
Qwerty	69
R.A.Trade	95
Radio Bridge	70
RCE	56
Samsung	7
ScanDer	74
See Stúdió	34
SERCO	84
Server	72
Sony	14
Sprint	56
SRS	89
Sumatra Rain	81
Sun	9
Sun	B/3
Synergon	28
Systems	75
Szenzor	88
Szoftver ABC	77
Teta	18
Trend Trade	80
VTCD	65
X-Byte	53

Széles skálán játszhat rajta

A hálózati számítástechnika skálázhatóság nélkül mit sem ér! Ezért a Sun olyan bővíthető kapacitású – skálázható – szervereket és tárolórendszereket tervezett, amelyekhez egyszerűen hozzáilleszhető az egész vállalatot átfogó számítástechnikai környezet, a PC-ktől az asztali munkaállomásokig. Egyetlen Sun-rendszer képes kezelni és kiszolgálni a teljes vállalatot, rendkívül jó ár/teljesítmény mutatót, megbízhatóságot és bővíthetőséget nyújtva. Skálázható Solaris™ operációs rendszerünk nagy teljesítményt, megbízhatóságot és rugalmas méretezhetőséget biztosít az alkalmazások rendkívül széles skálájához, és akár több ezer felhasználót is képes egyidejűleg kiszolgálni. A vállalati intranetek kiépítésén munkálkodó szakemberek világszerte bennünket választanak, mert ők már tudják: a hálózati számítástechnikában a Sun a megoldások széles skáláját képes végigzongorázni.

Sun Microsystems Magyarország Kft., 1027 Budapest, Kapás u. 11-15. Tel.: 202-4415, Fax: 201-2731, WWW-cím: <http://www.sun.hu> e-mail: info@hungary.sun.com

THE NETWORK IS THE COMPUTER™

NEW IN THE TOP 5

Mindent a szemnek DAEWOO...

3 év garancia!

DAEWOO
CMC-1704C
17" CAD monitor!
Akiknek fontos a
tökéletes kép!

DAEWOO

Get In Touch With Reality

Paraméterek:

1600 x 1280 felbontás
100 MHz sávszélesség
24-86 KHz vízszintes frekvencia
50-150 Hz függőleges frekvencia
0,26 mm képpontméret,
MPR2.

CORDATA TELECOM KFT., 1141 BUDAPEST MOGYORÓDI ÚT 166/B.
TEL.: 252-5010, 252-8644, 252-3071 FAX: 252-5495